

סדר
זמירות המבוארות
לשבת

מעוטב בפניני קודש אמרות מהורות
על סדר הזמירות
מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

יו"ל לרגל שמחת נישואי
החתן הרב אביגדור שליט"א
בן כ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א
עב"ג נכדת כ"ק אדמו"ר מרחמסטריווקא וצוק"ל
י"ח אדר א' תש"ס לפ"ק
ירושלים ת"ו

התודה והברכה

להרה"ח ר' בנימין זאב שישא שליט"א
אשר הפירוש של הזמירות והילקוט ענייני שב"ק
נלקחו ברשותו האדיבה
מסדר "זמירות המבוארות לשבת" אשר בהוצאתו.
וכל הזכויות שמורות לו

כל הזכויות שמורות

ברגשי גיל ובחדוותא עילאה אנו מגישים את
ברכותינו הנאמנות קדם עטרת ראשינו, מאיר עינינו,
מקינן אהלה של תורה ויראה, חסידא ופרישא ונהורא
נפישא

כ"ק אדמו"ר שליט"א

לרגל השמחה השרוי' במעונו בנישואי בנו
החתן המופלג בתוי"ש אוצר כלי חמדה מלא מדע
וחכמה ענף עץ אבות עדיו לגאון ולתפארת מוכתר
בסמיכת חכמים

כש"ת הרב אביגדור שליט"א

עב"ג נכדת כ"ק אדמו"ר

הרה"ק רבי יוחנן מרחמסטריווקא זצוק"ל

ברכותינו המאליפות, בזה צדופות, באילין מליא,
שיהא רעוא, מן קדם אבוהון דבשמיא,
שיוכה כ"ק רבינו שליט"א

לרוות מהם רב תענוג ונחת דקדושה והזיווג יעלה יפה
ויבני בית נאמן לה' לתפארת השושילתא דדהבא
ולתפארת כל בית ישראל אבי"ר

המאחלים

בשם כל הקהל הקודש

הנהלת המכון

לישרים נאווה תהילה

מעומק לבנו אנו מביעים ברכת תורה לידידינו עוז
הנדיב הנכבד איש חי רב פעלים לתורה ולתעודה
ראש וראשון לכל דבר שבקדושה כש"ת

מו"ה ר' חיים יו"ט הכהן כ"ץ הי"ו

אשר תרם מהונו סכום נכבד למען הופעת הזמירות
ברוב פאר והדר כה יתן ה' וכה יוסיף עמו ובכל אשר
יפגז ישכיל ויצליח מתוך נחת והרחבת הדעת אבי"ר

המיבה ה' למזכים

תודתנו נתונה מקרב לב לידידינו הדגול הרבני הנכבד
רודף צדקה וחסד נדיב לב ויקר רוח כש"ת

מו"ה ר' חיים יעקב מארגען הי"ו

על השתתפותו בתרומה הגונה למען הדפסת הזמירות
לכבוד שמחת בית רבינו שליט"א

יצו ה' אתו את הברכה לאורך ימים ושנות חיים דשנים
ורעננים ויוכה לראות בנים וכ"ב עוסקים בתורה ובמצוות
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גאון צאמן

בפתח השער

ובשבת והודי' לא-ל הטוב הבוחר בשירי זמרה הנני
מגשים כזה לפני משתתפי כי הילולא בבית רבינו שליט"א
זמירות לשבת קודש ולמוצאי שב"ק באותיות גדולות מאירות
עינים ברוך פאר והדר אשר אך למותר להפליג בשבח דא
שירונא אשר רובם ככולם נתחברו ע"י קדושי עליון בעלי
רוח"ק כידוע דברי היש"מ (ברכה) קבלה בידנו שהזמירות
שנתפשטו בישראל נאמרו ברוח"ק, ועל כן רב כוחם
וסגולתם לרומם את הנפש ולהאיר הלב באור קדושת השבת
ולהמשיך מלא חפניים שפע קדושה וטהרה.

לעטר פתורא ברזא יקירא הוספנו נופך ליקוטי שושנים
אמירות טהורות ששמענו מפי כ"ק אדמו"ר שליט"א בביאור
הפטוקים ופיוטי הזמירות עת דרוש דרש בשבת ומועדים
ובשאר עתות רצון להשקות עדרי צאן נפשות הרעבים גם
צמאים לשמוע את דבר ה' אשר בפי עבדיו לעורך הלבבות
ולחשיב לב בנים על אבות בסור מרע ועשה טוב ובדברי
חיזוק ועידוד הערבים לשומעיהן להחיות העצמות היבשות
להאירו באור החיים על כן אמרנו דבר בעתו מה טוב
להוציאו לאור בעידנא רחוקותא לרגל שמחת כ"ק אדמו"ר
שליט"א בנשואי בנו החתן המו"מ בתוי"ש עב"ג בת הרה"ג

רבי אהרן גרינצווייג שליט"א בן ידידנו הרה"ג המפואר רבי
דוד יהודה שליט"א חתן הרה"צ המפורסם כש"ת רבי זאב
טברסקי זצ"ל בן כ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי יוחנן
מרחמסטריווקא זצוקלה"ה.

ונצח ברכתנו ברכת הדיוט בורא עולם בקנין השלם
זה הבנין וישמע בבית זה קול ששון וקול שמחה והזיווג
יעלה יפה ויזכו לזרע קודש לתפארת האבהן עילאין קדישין
ומשמחה זו יושפע שפע ברכה והצלחה לכל בית ישראל
ויתעורר עת דודים בבנין ציון וירושלים בביאת מלכא משיחא
בב"א.

המערכת

מזמור לתורה

להני תרי צנתרא דדהבא העוסקים במלאכת

הקודש הלא המה

הויה"ח ר' אלי' רובינשטיין שליט"א

ואתו עמו הרה"ח ר' גרשון כ"ץ שליט"א

על עזרתם החשובה בעריכת

וכתיבת הדברי תורה

ופעלו כמיטב יכלתם שיצא דבר נאה ומתקבל

ישלכו ה' פעלם ותהי משכורתם שלימה ישאו

ברכה מאת ה' במילוי כל משאלות לבם

לשובה אמן

תוכן הענינים

טו	סדר הדלקת הנרות
יז	ענייני וטדר השלחן לליל שבת קודש
כז	שלום עליכם
לח	זוהר לליל שבת קודש
מב	אתקיננו סעודתא
מט	סדר הקידוש לליל שבת קודש
נג	זמירות לליל שבת קודש
פה	ענייני וטדר השלחן ליום שבת קודש
פז	זוהר ליום שבת קודש
צ	אתקיננו סעודתא
צד	סדר הקידוש ליום שבת קודש
צז	זמירות ליום שבת קודש
קי	ענייני וטדר השלחן לסעודה שלישית
קיא	זוהר לסעודה שלישית
קיג	אתקיננו סעודתא
קיד	זמירות לסעודה שלישית
קלג	ענייני וטדר הבדלה
קלו	בקשה למוצאי שבת
קלח	הבדלה למוצאי שבת
קמא	ויתן לך
קמז	ענייני וטדר מלוה דמלכה
קמט	זמירות למלוה דמלכא
קעו	סדר ברכת המזון
קפו	סדר שבע ברכות

סדר הדלקת נרות שבת ויום טוב

תפלה לפני הדלקת נרות שבת ויום טוב:

אָנִי (פב"ג) מְנַדֶּרֶת אֶת הַמְטָבָעוֹת הַלְלוּ לְקַפַּת רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֶּסֶם.
לְכָבוֹד אֲבוֹתֵינוּ הַקְדוּשִׁים אֲבֹרָהּם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְאֲמוֹתֵינוּ שְׂרָה
רַבֵּקָה רָחֵל וְלֵאָה. וְלִנְשֻׁמַּת רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֶּסֶם. זְכוּתָם תַּעֲמֹד לָנוּ
וְלְכָל יִשְׂרָאֵל שֶׁתִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתִי לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֱלֹקָא דְּמֵאִיר עַגְנִי
וְיִתְבָּרֵךְ אוֹתִי. אֶת בַּעֲלִי וְאֶת בְּנֵי וּבְנוֹתֵי. בְּכִרְיָאוֹת וְחִזּוּק הַגּוֹף בְּתוֹרָה
וּבְיִרְאָת שְׁמַיִם. וְתַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שְׁפַע בְּרָכָה חַיִּים טוֹבִים וְשָׁלוֹם
וּפְרֻסָּה טוֹבָה וְהַצְלָחָה וְאִרְיִכַת זְמַיִם וְשָׁנִים וְתַשְׁמְרֵנוּ מִכָּל מִיָּגִי
מִחֲלָוֹת וּמִקָּרִים רָעִים רַח"ל. וְשִׁלַּח רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל חוֹלֵי עַמּוּךְ
יִשְׂרָאֵל (וּבִפְרָט לַחֲוִלָּה פב"פ) וְנִזְכָּה לִישׁוּעוֹת וְלִרְאוּת בְּנִחְמַת צִיּוֹן
וִירוּשָׁלַיִם וּבִכְנָס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

יְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ. יְהוָה צוּרִי וְגוֹאֲלִי. וְאָנִי
תְּפִלָּתִי לָךְ יְהוָה עַת רָצוֹן אֱלֹהִים בָּרַב חֲסִדֶּךָ עַגְנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ:

לשבת:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שַׁבָּת:

ליום טוב:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שַׁבָּת יוֹם טוֹב:

ליום טוב שחל בשבת:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שַׁבָּת וְשַׁל יוֹם טוֹב:

ומירות המבוארות לשבת

ליום הכפורים שחל בשבת:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו להדליק נר (לשבת של שבת ו) של יום הכפורים:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה:

תפלה לאשה אחר הדלקת הנרות:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי. שתחונן אותי ואת
אישי ואת בני ואת אבי ואת אמי ואת כל קרובי. ותתן לנו
ולכל ישראל חיים טובים וארבים. ותזכרנו בזכרון טובה וברכה.
ותפקדנו בפקדת ישועה ורחמים ותברכנו ברכות גדולות. ותשלים
בתינו. ותשגן שכינתך בינינו. וזכני לגדל בנים ובני בנים חכמים
וגבונים. אוזבין יי. יראי אלהים. אנשי אמת. זרע קדש ביי. דבקם
ומאירים את העולם בתורה ובמעשים טובים ובכל מלאכת עבודת
הבורא. אגא שמע את תחנוני בעת הזאת. בזכות שרה ורבקה ורחל
ולאה אמוחינו. והאר נרנו שלא יכבה לעולם ועד והאר פניך
ונשענה. אמן:

סדר ברכת הבנים

לזכר:

לנקה:

ישימך אלהים כאפרים | ישימך אלהים כשרה רבקה

וכמנשה:

רחל ולאה:

יברכך יהוה וישמרך: יאר יהוה פניו אליך ויחנך: ישא
יהוה פניו אליך וישם לך שלום:

ואחר כך יאמר: ונחה עליו רוח יהוה. רוח חכמה ובינה. רוח עצה
וגבורה רוח דעת ויראת יהוה:

סדר השלחן לליל שבת קודש

סדר השלחן לליל שבת קודש

בבואו מונית הכנסת:

תיכף בבואו לביתו מבית הכנסת יאמר "שבת שלום ומבורך" (מובא בספרים שם הארז"ל).

ברכת הבנים:

המנהג: לברך את הבנים והבנות בליל ש"ק, כי אז אין שטן ופגע רע שיקטרו: על הברכות (מובא בספר מעבר יבק, שפתי רננות פ' מ"ג), ועיין שם שיאמר "ישמך אלקים כאפרים וכמנשה", וברכת כהנים, ואח"כ יאמר "ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה וכינה רוח עצה רוח דעת ויראת ה'". וכתב בסידור היעב"ץ להניח שתי הידים על ראש המתברך. ועיין בסידור נוה"ש בעניני שבת טעם נכון לברך הבנים בליל שבת מפני שלפעמים בימות החול האב והאם מקללין את בניהם מתוך צער, לכן עתה בעת השמחה מונטלין אותן הקללות ע"י הברכות, והעת גורמת שגם המלאך רע יענה אמן ע"ש (לקושי מהר"ח). במג"א (סי' רע"ד) מובא דהארז"ל היה נוהג לנשק יד אמו בליל ש"ק.

שלום עליכם מלאכי השלום:

שלום עליכם וכו' הוא עפ"י מאמר חז"ל (שבת קט"ז) שני מלאכים מלווין לאדנו במעלי דשבתא כשבא מביהכ"ס וכו', וזה שאומר למלאכים שלום עליכם וכו'. והא דהמנהג לומר כל חרוז ג' פעמים, כדי לחזק הענין, כמ"ש האבודרהם דלכך מוזכרין במוצ"ש אליהו הנביא ג' פעמים ע"ש, וכן אומרים בקידוש הלכנה ג' פעמים שלום עליכם, וכן הוא לשון חז"ל מגל זה מגל זה מגל זה (לקושי מהר"ח).

זמירות המבוארות לשבת

יה

להריח בשמים:

כתב במג"א (סי' רס"ג) בשם האריז"ל לכוך על ב' אגודות הדם בכל ג' קידושים, ויש לו סמך בגמ' פ"ב דשבת גבי ר' שמעון ור' אליעזר בנו דחזאי האי סבא דהוי נקיט תרי מראני דאסא (פירש"י תבילות של הדם), אמרי ל' הני למה לך אמר להו לכבוד שבת אמרי ל' ותסגי לך בחד אמר להו חד כנגד זכור וחד כנגד שמור ע"ש. ועי' ג"כ בכתבי האריז"ל שיאמר בשעה שמריח בהדם "זכור ושמור בדבור אחד נאמרו", ע"ש. וכותבו הספרים דיש לקחת עוד מין אחר של בשמים יחד עם ההדס, ומותר למלול ולקטום ביד עצי בשמים כדי להוסיף ריח אבל להוליד ויח אסור (מג"א סי' שכ"ב).

י"ב חלות:

כתנן בעיון תפלה שלכאורה מי שאין לו י"ב חלות לא יאמר החרוז של "שכינתא תתעמר בשית נהמי לסמך", אמנם מנהגם של ישראל לעשות את החלות קלועות, ויש בכל חלה ששה קלועות, ובשניהם הם י"ב עי"ש. ומכבוד אדמו"ר הגה"ק מו"ה יחזקאל שרגא הלברשטאם משיניווא וצללה"ה שמעתי שאמר בשם אביו מרן הגה"ק בעל דברי חיים וצללה"ה שלכך מנהג ישראל לעשות את החלות לחם ארוך שהוא כרמות וי"ו ושני ווי"ן הם י"ב. וזה שאומרים שכינתא תתעמר בשית נהמי למסר בווי"ן תתקמר (ליקוטי מהרי"ח).

קידוש לגבי נשים:

נשים חייבות בקידוש מן התורה, אעפ"י שהוא מצות עשה שהזמן גרמא שהנשים פטורות מהם, אבל בקידוש חייבות, משום דהוקש זכור לשמור ונשים הואיל וישנן בשמירה ישנן בוכירה (שור"ע סי' תע"א מדברי הגמרא).

זמן הקידוש:

כשבא לביתו ימהר לקדש מיד כדי לזכור שבת בכניסתו (מור וש"ע סי' תע"א), ייש דיעות דאפשר לקדש אפי' קודם שתחשך (פ"י שם, וכן הוא

סדר השלחן לליל שבת קודש יב

דעת הרמב"ם ודרא"ש, אבל כתבו פוסקים המנהג שלא לקדש עד שחשיכה (ב"ח סי' ע"ד, וכו' בבב"ט סי' רע"א בשם ס' החינוך ע"ש). ומ"מ טוב להחמיר לאכול עכ"פ כזית כלילה (מג"א סי' רס"ו). ועיין עוד במג"א שם בשם התיקוני שבת שבתחלת ליל שבת הוא מול מאד"ם והיא ממשלת הס"מ, ובסוף יום ו' היא מול צד"ק, לכן יקדש קודם הלילה כדי שיקדש במול צד"ק, או ימתין עד שיעבור ממשלת מאד"ם (ועיין במחש"ק דהכוונה היא כי משעה ששית לאחר חצות היום עד שעה שביעית היא מול מאד"ם, ודברי התיקוני שבת אמורים בשעה שהיום והלילה שוין ע"ש). אך כל ערום יעשה בדת כי מי שיש אצל שלחנו אורחים עניים אשר הם רעבים וצמאים א"כ גדול כח מתנת עניים שמהפכין מדת הדין לרחמים וכו', ושמעתי בשם הרב הקדוש מו"ז שמעון מיערוסלאב וצללה"ה כשהיה מקדש בין שעה ששית לשביעית היה אומר הפיוט "אב הרחמן הוא ירחם עם עמוסים ויזכור ברית איתנים ויציל נפשותינו מן השעות הרעות" וכו' (לקוטי מהרי"ח).

מצות הקידוש על הכוס:

כשאונו ויכולו יתן עיניו בנרות, כן כתב הרמ"א (סי' רע"א סעי' ו'). ודעת הא"ר עד גמר ויכולו, אך דעת הלבוש רק בתחילתו כשאונו הד' תיבות יום הששי ויכולו השמים, ובשעת הקידוש יתן עיניו בכוס, ודעת המג"א ליתן עיניו בכוס ובנרות בכל הקידוש. והטעם ליתן עיניו בנרות הוא שיראה בשתי הנרות של שבת, ושתי פעמים נר עולה בגימטריא ת"ק והוא רפואה לפסיעה גסה שנוטל אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם כדאמר' בגמ' ברכות פ"ו ובשבת פ' ט"ו (ד"מ בשם מהרי"ל).

עפ"י כתבי האריז"ל יאמר קודם קידוש "מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר וגו'".

שטיפת ויהדת הכוס:

לפני קידוש עושים שטיפה מבפנים הכוס והדחה מבחוץ, ואף אם הכוס נקי ראוי להדיחו משום הידור מצוה (ש"ע רע"א).

ומידות המבוארות לשבת

בשעה שמקדש יתעמף בבגד עליון (מג"א, והספה"ק הזהירו על זה).

נוסח הקידוש:

מנהגינו להתחיל הקידוש: יום הששי, מפני השם הנרמז בר"ת יום הששי ויכולו השמים, ועוד כדי להשלים ע"ב תיבות (רמ"א סי' רע"א), ובלבוש כתב להתחיל ויהי ערב ויהי בוקר, ויפסיק מעט בין יום הששי ובין ויכולו השמים כדי לתת היכר שאינו פסוק אחד, שאסור לעשות מעשי פסוקים פסוק אחד בעיון תפלה כתב שיתחיל בלחש מתחלת הפסוק וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד ויהי ערב ויהי בוקר, מעוים דכל פיסקא דלא פסקא משה אנן לא פסקינן ע"ש, אך בתשובות חת"ס נתן מעט להמנהג להתחיל ויהי ערב ויהי בוקר אף שהוא באמצע הפסוק, מפני שרוצים להתחיל יום הששי מפני צירוף השם הוי"ה הנרמז בר"ת, ולא נכון להתחיל יום הששי שאין בו משמעות של כלום, ע"כ מתחילין ויהי ערב ויהי בוקר.

נוסח סידורי אשכנז הוא "כי הוא יום תחילה למקראי קודש", אך בסידור ר"ע וברמב"ם ובאבודרהם ליתא כלל תיבות אלו "כי הוא יום", רק תחלה למקראי קודש וכו', וכן הוא בפע"ח ובמג"א בשם תיקוני שבות, ובביאור הגר"א. נוסח סידורי אשכנז הוא "כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים", ועפ"י הארז"ל אין לאמרו, ונראה כן מדברי הזהר ויקדול שכתב שיש בברכה זו ל"ה תיבות.

טוב להתפלל במחשבה על הזכרון בשעת הקידוש בשעה שאומר "זכרון למעשה בראשית" (מעמי המנהגים).

לחנו משנה:

חייב אדם לבצוע על שתי ככרות בשבת דכתיב לחם משנה (שבת קד ע"ב, ונפק להלכה בש"ע סי' רע"ד). דעת המ"ז (בסי' תע"ח) דהוא "דבר תורו", וכן הוא ברעיא מהימנא פנחס (דף רמ"ה) ע"ש, אך דעת המג"א (סי' רע"ד) דלחם משנה אינה חובה כל כך, אבל פת חייב לאכול

כא סדר השלחן לליל שבת קודש

בשבת, ומשמע מדברי המג"א אלו דמן התורה חייב בפת, וכ"כ בפרמ"ג בשם תשו' הרשב"א ע"ש.

גם נשים חייבות כלחם משנה כאנשים (באה"ט סי' רע"ד בשם המרדכי והאבודרהם), ועיין במ' אשל אברהם מהנה"ק מבומשאמש שיוצאין ידי חובת לחם משנה בשמיעה, ומועיל גם קודם גמ"י עי"ש, ועכ"פ צריכה לזהר שתדויה שומעת (ליקוטי מהרי"ח).

הנחת החלות:

יש נוזנין לסדר השני חלות רחבן כנגד פניו כזה =, ויש מסדרין לאורך כזה ||, ולכאורה מלשון המ"ז (רי"ט סי' רע"ד) דכתב דיקרב התחתונה אליו, משמע כמנהג הא' שיהיה רחבם כנגד פניו, אך אין מזה הכרע ד"ל דיקרב אליו היינו לצד ימינו, וכן משמע מ"ש לעיל שהחלות הם כדמות ווי"ן ושתי ווי"ן הם י"ב ע"ש, משמע ג"כ כהמנהג להניח ארכן כנגד פניו ואז הם כדמות ווי"ן כמובן, וכן נראה מדברי האר"י"ל שאמר "דיתבר ב' שולי הלחמים זה לזה" בשעת ברכת המוציא, ואז נראה כלחם אחז' וכו' ב' פנים וזה סוד לחם הפנים ע"ש. וזה למנהג הב' כשמניחים החלות לאורכן או נראה שפיר הב' פנים כמובן (ליקוטי מהרי"ח).

בציעת החלות:

בוצע החלה התחתונה (ש"ע סי' רע"ד), אך דעת המג"א והלבוש שזה דוקא בליל שבת, אבל ביום השבת וכן ביו"ט אפי' בלילה יבצע העליונה, שכן הוא עפ"י קבלה במעם של לחם משנה ע"ש, והב"ח קרא תגר על המנהג לבצוע על התחתונה דהרי אין מעבירין על המצות, ומטעם זה כתב זמ"ז שם לקרב התחתונה אליו, וממילא יפגע תחילה על התחתונה ולא יהיה מעביר על המצות והמג"א כתב דבתחילה בשעת הקידוש יניחנה למעלה ובשעת המוציא יקח העליונה בידו ויניחנה למטה ויבצע עליו ע"ש, אך בא"ר ובסידור דרך החיים הסכימו לדעת המ"ז ע"ש.

זמירות המבוארות לשבת

המדקדקים נוהגים לרשום על החלות בסכין סימן למקום הבציעה קודם ברכת המוציא (מנ"א שם), והמעט כי בחול צריך לחתוך בלחם מעט קודם ברכת המוציא כדי למעט הפסק בין הברכה לאכילה, ובשבת שאין לחתוך קודם הברכה כדי שיהיה לחם משנה יעשה לפחות סימן, שיקל אח"כ לידע מקום הבציעה. — ועיין בש"ע (ס' רע"ד) שמצוה לבצוע בשבת פרוסה גדולה כדי להראות חיוב מצות סעודת שבת.

פירווי החלות:

בקב היעור (פרק ע') הביא משלה"ק שצריך כל אדם להזהר מאוד בפירווי של פת כדמיון עולה שנתפקעו מעל המזבח, וכמו שהיו הכהנים מזהירים להחזיר איברים ופדרים שפקעו מע"ג המזבח וכו', כך הפירווי צריך האדם להזהר בהם שלא ישליכם לארץ ובפרט בפירווי שיירי המוציא שהן דוגמת איברים של עולה ונקראת תרומת מעשר, שהן קדש קדשים, וסיים: "לכן צריך כל אדם להזהר שלא ישליך פירווי המוציא שיש בהם קדושת אברי העולה" ע"כ.

סעודת ליל שבת:

שלש סעודות חייב אדם לאכול בשבת (שבת קיז). ועיין בתרדום במ"ע התלויות בושט שכתב שמשמע מדברי רש"י שהיא "דבר תורה" ולא אסמכתא, וכ"כ בלבוש (ריש ס' רצ"א) שכל הג' סעודות הם ראורייתא, וכ"כ המ"ז (וסי' תרע"ח), אך דעת המהר"ל בתשובה הובא בא"ר (ס' רצ"א) דהיא דרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא, (וכ"כ בתנחות הנאון מבראן בס' ארוחת חיים בס' רע"ד בשם ה"ס הישר לד"ת דף פ"ח, והמודבי פ"א דמגילה ע"א).

אכילת דגים בליל שבת:

במה מענגו בדגים, לכן יש לאכול דגים בכל סעודות שבת (מנ"א ס' המ"ב, והוא עפ"י דברי הנ"ל), וכתוב במט"מ המעט לאכילת דגים בשבת שהוא רמז למעודת דלעתיד, ובס' בני יששכר כתב המעט, מפני שמצינו ברכה לאדם וברכה לדגים וברכה לשבת, וא"כ אדם האוכל דגים בשבת

סדר השלחן לליל שבת קודש כג

הרי הוא ברכה משולשת ולא במהרה יתק ע"ש. עוד מעט כתבו המפרים לאכילת דגים, כמו שעיינו הדגים תמיד פקוחות שאין להם עפעפים, כן עייני ה' והשגחתו עלינו בכל עת ועונה.

בקיצור של"ה כתב שעפ"י הסוד ענין גדול הוא לאכול דגים שרוב הצדיקים מגולגלים בדגים, וע"י אכילת דגים בשבת יוכל לתקן נשמתם.

עיי' בשו"ע הרב (סי' רמ"ב ס"ק ד') שמביא לדעת בנו של הבה"י יש חיוב מדאורייתא לאכול דגים בשבת, אמנם הוא זצ"ל חולק עליו וכותב שהוא תמוה מאוד עיי"ש.

הגה"ק והר"מ מקוברין זצ"ל אמר כי התחלת אכילת הדגים בשבת צריכה להיות מן העינים (תורת אבות).

בין דגים לבשר:

בין דגים לבשר ירחוץ ידיו ויאכל פת שריו בנתיים כדי לרחוץ הפה (ש"ע יו"ד סי' קצ"ו), והרמ"א כתב ד"א דלאכלן זה אחר זה אין לחוש ושכן נוהגין, ובזמנינו רובם נוהגין לזוהר כדעת הש"ע, ועי' בתוס' סוף פ"א דמס' מ"ק וילא ישתה מים אחר דגים משום סכנה ע"ש (ליקוטי מהרי"ח).

בשר ויין בנתיך הסעודה:

אכילת בשר ושתיית יין בשבת עונג הוא לאדם (רמב"ם פ"ל משבת הל"י). וכתב בממה משה שאכילת בשר בשבת הוא רמז לסעודת לעתיד. בפסחים (ק"ה ע"א) מבואר דיין בתוך הסעודה הוא בכלל כבוד היום, ועיין ברשנ"ם שם דעיקר כבוד היום הוא בהיין שבתוך הסעודה, אף שכבר קידש. ברכת יין של קידוש פוסרת היין שבתוך הסעודה מברכה ראשונה, וברהמ"ז פוסרת מברכה אחרונה, בין שהוא על הכוס ובין שאינו על הכוס (שו"ע סוסי ע"ב).

זמירות המבוארות לשבת

כד

אכילת פשטיד"א בסעודה:

בקצת מקומות המנהג לאכול מולייטא שקורין פשטיד"א בליל שבת
זכר למן (מהרי"ל). והרמ"א סי' רמ"ב כתב ע"ז שלא ראה נוהגין כן,
והא"ר כתב בשם שכתב"ג, שבמקומותיו המנהג הפשוט לאכול, וכ"כ
בסידורי היעב"ץ שכן הוא מנהג אביו הגאון הח"צ זצלה"ה ע"ש.

אכילת שום בסעודה:

עזרא תיקן לאכול שום בלילי שבתות (מג"א סי' ר"פ).

אכילת קוגל בסעודה:

יש רגילים לאכול "קוגל", וכ' בס' ממעמים שקוראים לו כך מלשון
"כעגול", זכר למן שנאמר בו והוא מורע גר, ופירש"י "עגול כגודא".

אכילת תפוחים בסעודת שבת:

בספר רוח חיים להגאון מהר"ח פלאג"י ז"ל כתב שיש לאכול
בסעודות שבת תפוחים, כנגד הסעודה שנקרא חקל תפוחין, וכ"כ בכף
החיים (סי' ר"ג ס"ק ז' ו"ז), בפרט בסעודת הלילה שרומזת לבחי' המלכות
הנקיאת חקל תפוחין קרישין כידוע.

לומר "לכבוד שבת" על מאכלי סעודות שבת:

מנהג ישראל לומר בשב"ק בשעת האכילה "הריני אוכל לכבוד שבת",
וכ"נ: בספה"ק, ויש סמך לזה מדברי המדרש שהמן הרשע הלשין על
ישראל שניתהו רבכהון אוכלים ושותין ואומרים עונג שבת עונג יו"ט
ע"ע, הרי דצריך לומר שאוכל ושותה לעונג שבת ולעונג יו"ט (ליקוטי מהרי"ח).

זמירות ליל שבת:

ביום השביעי כמובן לב המלך ביין וגו', א"ר יום השביעי שבת היה
שישראל אוכלין ושותין מתחילין בדברי תורה ובדברי תשבוחות (מגלה י"ב).
מנהג ישראל לומר שירות ותשבחות בשבת, והובא בס' חסידים (פ' תשמי"ז)
ח"ל: משום דכתיב ויברך אלקים את יום השביעי ואין יודעין כמה ברכו,

כה סדר השלחן לליל שבת קודש

אלא מה שאמר איוב בקללה יש לעשות להיפך גבי ברכה, באיוב כתיב אל תבוא בו רננה, מכאן שיש לרנן בשבת בשירות ותשבחות ע"ש, וכ"כ בסידור היעב"ץ בשם מדרש שה"ש רבה בפסוק ברח דודי, שכן דרכן של ישראל כשהן אוכלין ושותין ושמחין עוסקין בשירות ותשבחות ע"ש, וכ"כ ברעיא מהימנא פרשת עקב צריכין לאתערא שירה וחדוה לפתורה ע"ש, ועיין בישיבת משה פרשת ואת הברכה שכתב "כאשר קבלה בידיו שהומירות שנתפשטו בישראל נאמרו ברוח הקודש". ובספה"ק פלא יועץ כתב ח"ל: בשבתות ובמועדים ראוי להרכות בשירות בביהכנ"ס, וכל אחד ישורר על שולחנו שירים נאים, מענינא דיומא וכו', ע"ש.

פיוט "כל מקדש שיביעיי":

בקיצור של"ה כתב לאמרו תיכף לאכילת המוציא, אך יש מקומות שנתנו לאמרו אח"כ בעת הסעודה.

פיוט "יום שבת קודש הוא":

יש שאין מתחילין מתחילת הזמר רק מתחילין "תנו שבח ושירה", וכתבו הספרים המעם מפני שנוכר בו, ומלאך רע יענה אמן, ואינם רוצים להזכיר בסעודת שבת מלאך רע. ועיין בפירוש הזמירות שנדפסו בסידור היעב"ץ שזמר זה נאבד ממחבר קודם שגמר חרוז "קולי קולות יחדלון", ומצאו דרשן ובא לעיר אחד והתפאר שחיבר זמר יפה לשבת, ובשבת באו אנשי העיר לשמוע דרשתו ושירו, ובמקרה בא ג"כ הר' יהונתן המחבר זמר הלל לעיר הלל, וכשמעו הזמר אמר כולו שלי, והדרשן השיב לא, שהוא חיברו, אמר הר' יהונתן להדרשן על מה מיוסד הזמר, ולא ידע להשיבו, ואמר הר"י הנ"ל שמיוסד על שמו יהונתן חזק ולא נגמר האות ק', ופייסוהו בכבוד ובזו להדרשן, ואז חיבר האות ק' על המאורע ורמז בו שמעתה הקולי קולות יחדלון וכו', ואל ישיגו גבולי וכו', ואותם הדרשנים התקוששו התקשטו עצמכם בשירים שתתכרו ואל תשמשו כנזר השיר שחיברתי ושפרה לי ע"ש.

זמירות המבוארות לשבת

כו

פיוט "צו" משלו אכלנו":

כתבו הספרים (ע"י בפירוש הזמירות שנדפס בתוך סידור העב"ץ) שזמר זה מיוסד על ברכת הזימון וד' ברכות המזון, צור משלו אכלנו זה ברכת הזימון, הזן את עולמו נגד ברכת הזן, בשיר וקול תודה על ארץ חמדה טובה וכו' נגד ברכת הארץ, רחם בחסדך וכו' על ציון וכו', נגד ברכת ירושלים, יבנה המקדש וכו' על כוס יין מלא, נגד ברכת הטוב והמטיב שתקנו ביבנה ברכת הכוס ע"ש.

פיוט "לאל אשר שבת":

יש נוהגים לומר כלילי שבתות פיוט לאל אשר שבת וכו', ואפשר שהוא ע"פ מ"ש בכל בו שפיוט זה נתייחד ע"ש שבליל שבת בראשית ישיב הקנ"ה על כסא כבודו וישב השר של שבת על כסא בפני כל שאר הישרים, וזה תפארת עמה ליום המנוחה, ועמדו שאר השרים ואמרו שירות ותשבחות לשר של שבת, מיד ירד השר של שבת מכסאו וצווח מיב טוב להודות לה' וכו' (ליקוטי מהרי"ח).

ברכת זמזון:

בשבת ויו"ט אין אומרים על נהרות בכל קודם ברכת המזון, רק שיר המעלות בשוב וגו'.

דעת רוב הפוסקים שבשבת ויו"ט אין לכסות הסכין בשעת ברהמ"ז.

אמילו מי שאין דרכו בחול לברך ברהמ"ז על כוס יין, יעשה כן בשבת מפני כבוד היום וכדי להשלים המאה ברכות (סדר היום).

בנתבי האר"ל איתא שאחר ברהמ"ז יחזור ויריה בהרם בברכה, וישאיר מעט יין בכוס של ברהמ"ז ויניחנו על השלחן, גם ישאיר פתיתין שנשארו מן הסעודה אבל לא לחם שלם ע"ש.

כו

סדר ליל שבת קודש

סדר ליל שבת קודש

י"ש נוהגים לומר: שַׁבַּת שְׁלוֹם וּמְבוֹרָךְ: ג"פ

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם, מְלֶאכִי הַשָּׁרָת, מְלֶאכִי
עֲלִיוֹן, מְמַלֵּךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוא:

ג"פ

בּוֹאֲכֵנוּ לְשָׁלוֹם, מְלֶאכִי הַשָּׁלוֹם, מְלֶאכִי
עֲלִיוֹן, מְמַלֵּךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוא:

ג"פ

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מַלְאכֵי הַשָּׁרָת מַלְאכֵי עֲלִיוֹן וְכו' בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאכֵי הַשָּׁלוֹם וְכו'.
י"ל אֲמַאי בַּחֲתִילָה נִקְרְאִים מַלְאכֵי הַשָּׁרָת וְאַחֵר כֵּךְ מַלְאכֵי הַשָּׁלוֹם, וְגַל"פ
בַּהֲקֵדֶם בִּיצִיאוֹר מֵאֲמֵרָם ו"ל (שַׁבָּת ק"ט) שְׁנֵי מַלְאכֵי הַשָּׁרָת מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם בַּעֲרֵב
שַׁבָּת מִבִּיהַב"נ לְבִיתוֹ אֶחָד עוֹבֵד וְאֶחָד רַע וּבִשְׁבָּע לְבִיתוֹ וּמֵאֵל נֵר דְּלוּק וְשׁוֹלֶחַן
עֵרוֹךְ וּמִטָּה מוֹנֶעֶת מֵאֶחָד עוֹבֵד אֹמֵר יְהִי רָצוֹן שְׁתֵּהא לְשַׁבָּת אַחֶרֶת כֵּן וּמֵאֶחָד
רַע עוֹנֶה אֶמֶן צַעַל כְּרַחוּ עִי"ש.

וְהַבִּיאֹר בַּזֶּה נ"ל דְּהֵנָּה מֵאֶחָד עוֹבֵד וְרַע הֵם שֶׁנִּבְרְאוּ מִמַּעֲשֵׂיו שֶׁל הָאָדָם, כִּי
בַּעֲשׂוֹתוֹ הַעוֹב בּוֹרֵא מַלְאכִים קְדוּשִׁים וְהִיא כִּי יִחַטֵּא וְאֵשׁ אִזּוֹ נוֹרֵר
מֵאֶחָד רַע ח"ו. וְאִי בַּסֵּפֶה"ק גּוֹדֵל מַעֲלָה שֶׁל קְדוּשַׁת הַשַּׁבָּת שֶׁבְּכּוֹחָהּ לְהַצִּיא
הָאָדָם לְשִׁיבָה עַל רֹעַ מַפְעָלָיו, כְּדֹא"י צִישַׁמַּת יִשְׂרָאֵל (יִמְרוּ) בִּיצִיאוֹר דְּבִרֵי הַגַּמ' (שַׁבָּת
ק"ח) כֹּל הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת כְּהַלְכָתָהּ אֶפְיָלוֹ עוֹבֵד ע"ז כְּדוֹר אֶחָד מוֹחֲלִין לוֹ עַל כֹּל
עוֹנוֹתָיו. וְהַק' הַעו"ז (א"ח"ח רמ"ב) דִּמְמַנ"פ אֵם שֶׁ בַּחֲשׂוֹנָה שְׁלָמָה עַל חַטָּאוֹ הִרִי
מִמֶּלֶךְ נִמְחַל לוֹ בָּלָא זְכוּת שְׁמִירַת שַׁבָּת, וְאֵם הוּא שׁוֹנֶה בְּאֻלְמוֹ וְאִינוּ שָׁב, מֵהַ יִתֵּן
וְהֵה יוֹסִיף לוֹ זֶה שֶׁשּׁוֹמֵר שַׁבָּת כְּהַלְכָתָהּ, אֵלֶּה הֵפִי דִּיפָּה כּוֹחָהּ וּמַעֲלָהּ שֶׁל קְדוּשַׁת

בְּכוֹנֵי לְשָׁלוֹם, מְלֹאכֵי הַשָּׁלוֹם, מְלֹאכֵי
עֲלִיּוֹן, מְמַלְךְ מְלֹכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא :

ג"פ

צֹאחֶכֶם לְשָׁלוֹם, מְלֹאכֵי הַשָּׁלוֹם, מְלֹאכֵי
עֲלִיּוֹן, מְמַלְךְ מְלֹכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא :

ג"פ

השבת לביא אח האדם להסעוררות תשובה עכ"ד. וא"י בספה"ק שהתשובה בשב"ק
היא תשובה מאהבה, כמובא בחיקויים (פיקון ל"ו) ששבת הוא בחינת אהבה, וע"י
תשובה מאהבה הרי זדונות נעשה כזכיות כדאי בחו"ל (יומא פ"ו).

וזה הנימוק בדברי הגמ', דאלו המלאכים שנבראו ממעשיו בימות החול מחלוים
אליו כליל שבת, וצבואם לביתו ורואים נר דלוק ומטה מונעת ושולחן כרת
ערוך ורי זה סימן שהוא מקדש השבת כראוי לו, וא"כ וודאי כבר נתעורר
בתשובה מאהבה ואז מלאך טוב יענה אמן וגם ארבע יסלים אחריו כיון שכל פשעיו
נעלמו ונהפכו לזכיות, ולכן מלאך רע עונה אמן דאמ"ן גי' הוי"ה אדנ"י הרומז
על התמוזגות דין ורחמים כי ע"י תשובתו הפך מדת הדין למדת הרחמים.

ולבן תחילה נקראים מלאכי השרת כי כל אחד נוזר במטרה לעמוד ולשרת. וזה
לפיכך אמנם אח"כ משבת ואומר, צוהש לשלום מלאכי "השלוש"
כי צבואם לביתו נעשה שלום ביניהם והרע נהפך לטוב גמור ומעו ילא ממנו.

עוד נראה בדבר הגמ'. עפ"י הנודע דאומן המלאכים הנבראים ממעשי האדם
נראים באלו צורה שפעל מעשה העבירה או המצוה, וכדמטו ביה משמיה
דהר"ה"ק ר' זושא ז"ע (הוצא ס' רב טוב. נלק) שהתבטא שמעולם לא ראה מלאך
רע הנוזר מחטאיו של בר ישראל עם צורה שלימה, כי יהודי אפי' בשעת מעשה
העבירה לצו דוה עליו ונאנח ומצטער ולכן המלאך רע הוא חמיד צעל מוס.

כמ

סדר ליל שבת קודש

פי מלאכיו יצוה לך לשמרה בכל דרכיך:
יהיה שמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

רבון כל העולמים אדון כל הנשמות אדון השלום.
מלך אביר. מלך כרוך. מלך גדול. מלך דובר
שלום. מלך הדור. מלך ותיק. מלך זך. מלך חי
העולמים. מלך טוב ומטיב. מלך יחיד ומיוחד.
מלך פביר. מלך לובש רחמים. מלך מלכי המלכים.
מלך נשגב. מלך סומך נופלים. מלך עושה מעשה
בראשית. מלך פודה ומציל. מלך צח ואדום. מלך
קדוש. מלך רם ונשא. מלך שומע תפלה. מלך
תמים דרכו:

אביר - חזק. ותיק - קדמון מהולל. זך - מלשון זכות ובהירות. כביר - חזק. צח ואדום
- לבן, להלבין עונות, ואדום, ליפרע משונאו (רש"י שה"ש ח).

ועד"ז נוצח הייטב לב (פינחס) המדרש פליאה, מנין שהקב"ה אוהב הרשעים
זנא' אין שלום אמר ה' לרשעים. ולכאורה ראיה לקמור ומפרש שהקב"ה
מליך עליהם שאפי' החטאים שעושים אינם שלימים כי לבס כואב ע"ז, וזהו אין
שלום לרשעים שרשעוהם אינו שלם וזה מורה על אהבתו ית' לרשעים בחמלתו
עליהם ע"כ.

חרי לך דמלאך טוב ורע שונים זה מזה בדמותם כי זה שלם וזה בעל
מוס, אמנם בכניסת השבת להיות האדם שב על חטאיו מאהבה וכולו
הפך טויוור הוא, אז נשלמה נורמו של המלאך הרע ומוס אין בו, ולכן אומר
בואכם לשלום מלאכי השלום, שעתה כבר שניהם שוים ושלימים בחכמת
השלימות.

ומירות המבוארות לשבת

מורה אני לפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי. על כל החסד אשר עשית עמדי ואשר אתה עתיד לעשות עמי ועם כל בני ביתי ועם כל בריותיך בני בריתי. וברוכים הם מלאכיך הקדושים והטהורים שעשים רצונך: אדון השלום מלך שהשלום שלו ברחמי בשלום. ותפקוד אותי ואת כל בני ביתי וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: מלך עליון על כל צבא מרום. יוצרנו יוצר בראשית. אהלה פניך המאירים שתזכה אותי ואת כל בני ביתי למצא חן ושכל טוב בעיניך ובעיני כל בני אדם ותהו ובעיני כל רואינו לעבודתך. וזכנו לקבל שבתות מתוך רוב שמחה ומתוך עושר וכבוד ומתוך מעוט

אחלה - אבקש.

מורה אני לפניך וכו' על כל החסד אשר עשית עמדי, ואשר אתה עתיד לעשות עמי וכו'.

ידוע קושיות הרה"ק ר' צדק ממעוזו וז"ע, מה ענין ההודאה על העמיד ועל דבר שלא בא לעולם הרי יוכל להמחין להודות ולשבת בשעה שיגיע אליו הטובה והחסד ע"כ, גם יש לבאר קשר ושייכות הודאה זו לליל שב"ק דוקא. ונל"פ עפ"י מהמרס ו"ל (שבת ק"ח) כל המענג את השבת נוחנין לו משאלות לבו, שנאמר והמענג על ה' ויתן לך משאלות לבך (תהלים ל"ו), ומבואר מזה דע"י שיענג השבת כראוי זה יהיה שכרו שיחמלה כל משאלותיו בעמיד, וכן איתא בזוה"ק (ישו פ"ח) דמיניה מתברכין כל שיתא יומין, הרי דהשבת הוא מקור השפע, וכל החסד שיקבל צימות השבוע יונק מהשפעת השבת וא"כ יוצא שהחסד שהשי"ת עוניד לעשות עמו, כולא דבר רישא גריר ומעלה דבר הסמיל ירידת השפע, ועל כן דוקא האי יומא דקגרים להודות ולהלל על כל הטובה והחסד שעמיד לעשות עמו.

וברוכים הם מלאכיך הקדושים והטהורים שעושים רצונך. יל"ד הלשון שעושים רצונך והלא כל דבריו מעלה שמים ושמים לעשות רצון קונם ודברי יחזקאל מבאר זאת ע"פ מהמרס ו"ל (אבות פ"ג) העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד דהיינו שמכל מצוה נברא מלאך ועל כן אנו מתחננים ומבקשים

עונות. והסר ממני ומכל בני ביתי ומכל עמך בית ישראל כל מיני חולי וכל מיני מדוה וכל מיני דלות ועניות ואביונות. ותן בנו יצר טוב לעבדך באמת וביראה ובאהבה. ונהיה מכבדים בעיניך ובעיני כל ראינו. כי אתה הוא מלך הכבוד כי לך נאה כי לך יאה: אגא מלך מלכי המלכים. צוה למלאכיד מלאכי השרת משרתי עליין. שיפקדוני ברחמים ויברכוני בבואם לביתי ביום קדשנו. כי הדלקתי גרומי והצצתי משתי והחלפתי שמלותי לכבוד יום השבת. ובאתי לביתך

מהשי"ת שיזכינו להרבות הקיום המנוות ועי"ן יתרכו המלאכים הנבראים מהמנוות וזה"כ וזרכים הם מלאכין הקדושים והטהורים, שעושים רנוך היינו הנבראים מעשיית רנוך ה' וקיום מנוותיו.

ונראה לבאר עוד עפי"מ דאיתא בגמ' (פסוקי דז"ר) יצרו של אדם מחגבר עליו בכל יום ואמלא הקב"ה עוזרו לא יוכל לו דהיינו שלולא ה' עזרתה לנו צמלחמתינו עם הוצר לא היינו יכולים לקיים המנוות רק בזה שה' לא יעזבנו צידו וה' עוזר לנו, ועוד אמרו ז"ל עה"פ פתחו לי אחותי רעייתי וכו' אמר הקב"ה פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם. והיינו שמוטל עלינו רק להחמיל מעט ואח"כ הקב"ה ישלח עזרו מקודש על ידי המלאכים שנבראו מזה המעט והם יסייעו צדינו להמשיך לשמור מנוותיו כדברי התפארת שלמה על מאמרו ז"ל באבות מזה גוררת מזה דמכל מזה נוצר מלאך טוב והמלאך נעשה יצר טוב לאיש הזה ומסיתו ומסייעו לדבר מזה וזהו מזה גוררת מזה שהמנוה גורר אחריה עוד מנוה ע"י המלאך הנברא מאותו המנוה.

ועפי"ז י"ל דאלו המלאכים נקראים בשם עושי רנוך בזה שמסייעים לאדם בקיום המנוות לעשות ראונו ולעבדו בלצב שלם, ובהם אנו מודים ומשבח להשי"ת על כל החסד שעשה עמנו בזה שזיכה אותנו בסיוע ועזר ממעל לקיים מנוותיו עד הנה ובהאי שעתא נודה לך ג"כ על החסד שאתה עתיד לעשות עמנו בקיום המנוות כי מעתה בטוחים אנו שנוכה שוב לקיים מנוותיו כי המנוות שעשינו כבר הם יגררו עמם עוד מנוות, ולכן שפיר אפשר להודות עי"ן כבר מעתה ועל כן משבח ואומר דזרכים הם המלאכים הקה"ט שעושים רנוך כנ"ל דעל ידם נוכה לעמיד לקיום המנוות ועשיית רנוך ה'.

ומירות המבוארות לשבת

להפיל תחנוני לפניך שחמכיר אנחתי. ואעיד אשר בראת בששה ימים וכל היצור. ואשנה. ואשליש עוד להעיד על כוסי בתוך שמחתי. באשר צויתני לזכרו ולהתענג ביתר נשמתו אשר נתת בי: בו אשובת באשר צויתני לשרתך וכן אגיד גדלתך ברנה. ושויתי יתנה לקראתי שתרחמני עוד בגלותי לגאלני. ולעורר לבי לאהבתך. ואז אשמור פקודיך וחקיך בלי עצב ואתפלל בדת בראוי וכנכון: מלאכי השלום בואכם לשלום. ברכוני לשלום ואמרו ברוך לשלחני הערוך. וצאתכם לשלום מעתה ועד עולם אמן סלה:

עוד נל"פ עפ"י מ דאיתא מהנעש"ט הק' (נמפה"ק אורח לחיים פ' לך לך), על דברי הגמ' (שבת ע"ה) שחוט משום מאי חייב, רב אמר משום לזבע וזחוס' שם אשחוט דעלמא קאי, וביאר דשחוט דעלמא רמוז על השטן שהוא שחוט דעלמא, והרי אי' (סוכה ע"ב) דלעמיד לזא מביא הקב"ה לית"ר וסוחטו, ועל זה מחמה ושאל משום מאי חייב הרי עשה רצון קונו ומילא חפקידו אשר לזה נצרא, להסית ולהדיח בני אדם מעבודת השי"ת ועל ידי זה יוגדל השכר בהמגבר האדם עליו, וע"ז בא כמשיב משום לזבע והיינו כי יודע היצר שאם בא יבא אל האדם וישאלו לעבור איזה עבירה הלא בזה יבז לו ולא ישמע אליו, ע"כ בא אליו במרמה ולזבע את העבירה בדמות מצוה ומצוה בדמות עבירה, ובכך זומם להכריעו ולהפילי ברשמו אשר טמן לעצמו ישרי דרך, וא"כ כבר שינה חפקידו כי לא לזה היסא מטרת שילוחו לזה העולם, ועל כן צדק יבא על עונשו לעמיד לזוא עכדה"ק.

ובד"ז ביאר דו"ז מרן ההפלא"ה וי"ע (הוצא בחס"ס דרשות לשנה"ג) הפסוק בתהילים (פס) אלוקים ודים קמו עלי ועדת עריצים נקשו נפשי ולא שמוך לנגדם, דודים רמוז על הית"ר וכח דיליה, וע"ז מחמתן דהמע"ה שהיאר מתקומם עליו ומבקש המיטו, ברם זדונו טמון בחובו כי החליק אליו בעיניו לזבע העבירה בדמות מצוה, וזה פ"י הכחוב ולא שמוך לנגדם, לא שמו אותך כביכול כמתנגד ומואס לדבריהם, וזה שאומרים וברוכים הם מלאכיך הקדושים והטהורים, אמנם רק אלו שעושים רצוןך ללא שני, לאפוקי השטן וגירי דיליה שמשנים חפקידם ועושים היפך רצוןך.

לג סדר ליל שבת קודש

זמר "אשת חיל" הוא שבח כנגד השכינה ומספר בשבחה ובכל מעלותיה, ואומרים זה עתה בליל שבת אחר שנתעלתה השכינה בשבת קודש, ובזה הזמר אנו משבחים ומנניסים השכינה. והוא עמוק בסודות כי הוא דברי שלמה מלכנו ע"ה אשר סיים בזה ספר משלי (שלה"ט).

אֵשֶׁת חַיִּיל מִי יִמָּצָא. וְרַחֵק מִפְּנִינִים מְכָרָה:
מי יוכל למצוא אשת חיל - זריזה וישרה, ואם מוצאים אזי שוויה רחוק מכל שווה המרגליות, וא"א לשלם עבודה לקנותה.

כְּשֶׁבַעֲלָה אֵינוּ בְּבֵית אִזִּי לְבוּ בְּטוּחַ בָּהּ, שִׁמְמוֹנוּ לֹא יַחֲסֹר לָהּ, כִּיּוֹן שְׂהִיָּא תִּשְׁמֹר אוֹתָהּ. יַחֲסֹר:

בְּכָל יְמֵי חַיֶּיהָ כֹּאשֶׁר בַּעֲלָה מִיִּטִּיב עִמָּהּ, גְּמָלָהּ לוֹ טוֹב לַעֲוֹנוֹת הַטּוֹבָה, אֲבָל רַע לֹא גְמָלָהּ לוֹ כַּמְּפַעֲלוֹ. חֲיִיָּה:

מפנינים - מרגליות. ושלל - ממון, ל' ביזה.

אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה. נראה בדרך רמז עפ"י מאמרס ז"ל (אבות פ"ו מ"ט) אמר ר' יוסי בן קיסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד ונתן לי שלום והחזירתי לו שלום וכו', אמר לי רבי ר'נןך שמדור עמנו במקומנו ואני אחן לך אלף אלפים דינרי זהב ואצנים טובות ומרגליות אמרתי לו בני אם אהה נותן לי כל כסף זהב ואצנים טובות ומרגליות שצעולם איני דר אלא במקום חורה לפי שצשעת פטירתו של אדם אין מליון לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אצנים טובות ומרגליות אלא חורה ומעשים טובים בלעד ע"כ.

ובמדרש שמואל טס פירש הכוונה מה שאמר פעם אחת הייתי מהלך בדרך בלתי נזהר כי כל ימיו היה יושב בזהלים צבתי כנסיות וצבתי מדרשות ולא ידע כי אם פעם אחת בלעד ואמר פגע בי אדם אחד להודיעני שאם צא האדם לקדש עצמו מלמטה מקדשין לו מלמעלה ומסייעין אותו להתקדש ואם צא לטמא עצמו חייב ס"מ פוגע בו לפתותו וכן ר' יוסי בן קיסמא כאשר נתעורר ללכת פעם אחת וישם לדרך פעמיו חייב הזמין לו ס"מ אדם אחד

זמירות המבוארות לשבת

ד רָשָׁה צָמַר וּפְשָׁתִים. וּתְעַשׂ
בְּחֶפֶץ פִּפְיָהּ:

אם חפשה צמר ופשתים
לטוות אותן, עושה זאת ברצון
ידיה, ולא בעצלות.

ה יָתָה כְּאֻנִּיּוֹת סוֹחֵר. מְמַרְחֵק
תְּבִיאָ לַחֲמָה:

היא דומה כהאניות ההולכות
למרחוק, וכהסוחרים המביאים
סחורה מרחוק, כמ"כ היא
מביאה מאכלה מרחוק, אף
שבעלה חייב במוזנות.

ו תָּקַם בְּעוֹד לֵילָה. וּתְתֵן טָרֶף
לְבֵיתָהּ וְחָק לְנַעֲרֹתֶיהָ:

היא קמה בעוד שעדיין לילה
ונתנת מזון לבני ביתה, ומזון
קצוב לבניה הצעירים.

ז מָמָה שָׂדֶה וּתְקַחְהוּ. מְפָרִי
כְּפִיָּה נִטְעָה כָּרֶם:

באשר תראה שדה ותחשוב
לקנותה, לא תשקוט עד אשר
תקנה, ומשכר מעשה ידיה
נטעה כרם.

ח גָּרָה בְּעוֹז מְתַנֶּיָּה. וּתְאָמֵץ
זְרוּעֹתֶיהָ:

כח ובגבורה חגרה מתניה,
וחזקה זרועותיה במלאכה, פי'
מתגברת בעצמה לעשות
מלאכתה.

יִרְשָׁה - חפשה. טָרֶף - מזון. וְחָק - מזון קצוב. זַמְמָה - חשבה. וּתְאָמֵץ - חזקה.

לפסחמו צממון רב כדי לגרשו מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים ולהוליכו אל
ארץ עיפסה כמו אופל וזה שאמר ופגע בי אדם אחד כלומר כאילו הוא נא
לנפש אחי ופגע בי ומנאני ולזה לא אמר ופגעתי באדם אחד עכ"ל.

והעולה מדבריו דעל האדם להמרחק א"ע כמטמיו קשת מלרדוף אחרי נגע
למען הרבות כסף וזה כי צריכו כסף וזה לא מקיים המורה
בדו וס"א אשם חיל מי ימנא דקאי על המוה"ק כמו שפי"רש"י והיינו
הרואה להמדיק צמורה הקדושה הענה היעושה לזה היא ורחוק מפנינים מכרה
שיחיק מעליו הפנינים וימנע מלרדוף אחרי ההבל כי הרדיפה אחרי הנאח
ומעווגי העוה"ו היא על חשבון קנין המוה"ק ורק אז יזכה לאשם חיל היא
המורה.

לה

סדר ליל שבת קודש

כאשר יעצה בעצמה כי טוב
להתעסק בזה הסחורה, אזי לא
תכבה נר, אף בלילה כדי
להתעסק במלאכה.

ט עֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָה. לֹא יִכְבֶּה

בְּלִילָה נֶרָה:

בידיה לקחה הכלי שהפשתן
כרוך עליו, ובכפיה השעינה
את הכלי שבו המטוה.

י דִּין: שְׁלָחָה בְּכִישׁוֹר. וְכַפִּיהָ

תִּמְכּוּ פָלָךְ:

פרשה ידיה לתת לחם לעני
- כשביקש, ולאכיון המתבייש
לבקש, שלחה בעצמה לחם
בידיה.

כ פָּה פֶּרֶשָׁה לְעָנִי. וַיִּדְיָהּ

שְׁלָחָה לְאַבְיוֹן:

לא פחדה על אנשי ביתה
מקריית השלג, כי אנשי ביתה
מלובשים במלבוש צבוע
תולעת שני - המחמם מאוד.

ל א תִּירָא לְבֵיתָהּ מִשֶּׁלֶג. כִּי

כָּל בֵּיתָהּ לְבָשׁ שָׁנִים:

מצעות נאות למטה עשתה
לה, ולבשה במלבושי שש -
פשתן משובח, וארגמן - בגד
צבוע אדום.

מ רַבּוּיִם עֲשֵׂתָהּ לָהּ. שֵׁשׁ

וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה:

כשבעלה יושב ביחד עם
חביריו - זקני הארץ, ניכר הוא
על פני כל, עיי מלבושיו
הנאים והיפים.

נ וְדַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ. בְּשִׁכְתּוֹ

עִם זִקְנֵי אֶרֶץ:

מלבד כל מה שעשתה לצרכה,
עשתה גם סדין - לבוש עשוי
להתעטף, ותמכור אותו,
וחגורה מכרה לסוחר.

ס דִּין עֲשֵׂתָהּ וְתִמְכֹּר. וְחִגּוֹר

נָתַתָּה לְכֹנְעָנִי:

טעמה - יעצה. בכישור - כלי שהפשתן כרוך עליו. תמכו - נשענו. פלך - כלי שבו המטוה.
שנים - בגד צבוע בתולעת שני. מרבדים - מצעות המטות. בשערים - מקום ישיבת
הזקנים. ודין - לבוש עשוי להתעטף. וחגור - חגורה ואזור. לכנעני - לסוחר.

ע ז וְהָדָר לְבוּשָׁה. וְתַשְׁחֵק
לְיוֹם אַחֲרוֹן:

מלבושיה חזקים ומהודרים
בימים, וכל ימיה עד יום אחרון
שבחייה תשמח על הכבוד
שיהי' לה ביום מותה (כיון
שנפטרת בשם טוב).

פ יָהּ פְּתַחַה בְּחֶכְמָה. וְתוֹרַת
חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה:

כל מאמריה בחכמה המה,
ובלשונה היא רגילה תמיד
ללמד ולזרז שיעשו חסד עם
הבריות.

צ וּפְיָה הִלִּיכוֹת בֵּיתָהּ. וְלָחֶם
עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל:

מבטת בהליכות אנשי ביתה
שיתנהגו בצניעות וביראת ה',
ולא תשהה באכילתה
להתעכב ומן רב כהעצל, אלא
ממהרת וחזרת למלאכתה.

ק מו בְּנִיָּה וַיֵּאשְׁרוּהָ. בְּעֵלָה
וַיִּתְּלָה:

ובעבור כל זאת, קמים בניה
ובעלה ומשבחים ומהללים
באמרם.

ותשחק - ותשמח. צופיה - מבטת. ויאשרוה - ל' הלל ושבח.

ותורת חסד על לשונה. בגמ' סוכה (מט) וכי יש חורה של חסד וחורה שאינה
של חסד, אלא חורה לשמה זו היא חורה של חסד ושלא לשמה זו היא
חורה שאינה של חסד.

וצ"ב בזה נקרא חורת חסד זה הלומד לשמה ואיזה חסד הוא עושה בזה,
וה"פ עפ"י המדרש שמואל (אבות) על המשנה (פ"ו מ"א), ר' מאיר אומר
כל העונק בחורה לשמה וזה לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל העולם כולו
כדאי הוא לו נקרא ריע אהוב וגו', וביאר דהעוסק בחורה שלא לשמה רק לשם
קבלת שכר וכדו', הוא דומה למי שמחזקר לרעהו עבור שרואה לקבל ממנו
חובלת, אשר בהסתלק אותה הקיצה יתבטל ממילא אהבתו, כמו כן העוסק לשם
קבלת שכר דאז אם יפסיד שכרו או שיגיע לו איזה הפסד יסור מלימודו, אמנם
העוסק לשמה דומה בזה למי שאוהב את רעהו אהבה שאינה חלויה בדבר, ואינו
מנפה לקבל ממנו חובלת רק נפשו קשורה בנפשו, ולעולם לא ינמק רשפי אהבתו
אליו אף אם לא יסיק ממנו חובלת, רק ההיפוך, ואפי' אם יפגע חבירו כנגדו

הן אמת שיש הרבה בנות אשר
קנו וכנסו הון ועושר רב, אבל
את גדלת לעלת על כולן

ר בות בנות עשו חיל. ואף
עלית על כלנה:

חן האשה ויפיה הם שקר
והבל, ואין בהם תועלת
לשבחם, אבל אשה יראת ה'
היא ראויה לתהלה.

שקרי החן והבל היפי. אשה
יראת יהוה היא תתהלל:

הבעל אומר לבניו: "תשלמו
לה גמול על מעשיה
הטובים להללה בשערים
ולשבחה".

תנו לה מפרי ידיה. ויהללה
בשערים מעשיה:

חיל - עושר. תתהלל - מלשון הלול ושבח.

וזה פירוש רש"י:

אבל לפי המשל על התורה ולומדיה הפרשה מתבארת: **אשת חיל**. היא התורה: **מי ימצא**. אשרי הזוכה למצוא אותה: **ממנינים**. מרגליות: **ושלל לא יחסר**. אוכל פירות בעוה"ז ובעוה"ב: **דרשה צמר ופשתים**. לפי שהמשילה לאשה דבר לפי המליצה בצרכי מלאכת הנשים והמשל כך היא. דורשת התורה מקרא משנה מדרש ומחזרת אחריהם שהם צרכי התלמידים: **היתה כאניות סוחר**. מביאה היא ללומדיה ברכה ומזון. **ותקם בעוד לילה**. משכימים באשמורות: **ותתן טרף לביתה**. שונה הרב לתלמידים החוק הקצוב להם: **זממה שדה**. זממה בזמם וברסן את עשו איש שדה: **ותקחהו**. מן

גם כן לא יפרדו איש מאחיו כי על כל פשעים חסרה האהבה, כמו"כ זה העוסק לשמה כי נקספה וגם כלמה נפשו להחזקת בתורה ה' ונאהבתה ישגה חמיד, הן אם הוא מושפע מכל טוב אלויו צידו והן אם יסורים ועויו הם מנת חלקו, הוא מקבלם נאהבה כי נאמנים פנעי אהבה, ועל ידי זה נמדה כנגד מדה הוא מעורר רחמיו דקדו"ה להשביע את העולם כולו מטובו, כענין שאמרו (תענית י) כל העולם ניוון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקצ מרובין, היינו כיון שחנינא די לו בלחם עוני ע"י הקב"ה משביע מזון לכל העולם וזה המכוון בדברי ר"מ כל העוסק בתורה לשמה וכו' כל העולם כולו כדאי הוא לו שכולם ניוונים בשבילו ודומה לרעי אהוב, ולכן נקרא תורה לשמה מורס חסד דע"י מעורר השפעות טובות על כל העולם ואין לך חסד גדול מזה.

זמירות המבוארות לשבת

סעודה זו:

זכור את יום השבת לקדשו.
רבי יצחק אמר כתוב ויברך
אלהים את יום השביעי.
וכתוב במן ששת ימים
תקטוהו וביום השביעי שבת
לא תדוה בו. כיון שלא נמצא
בו מזון מה ברכה נמצאת בו.
אלא כן למדנו. כל הברכות
שלמעלה ושלמטה ביום
שביעי תלויות. ולמדנו מפני
מה לא נמצא מזון ביום
השביעי. לפי שזה היום
מתברכים ממנו כל ששה ימים
העליונים וכל אחד ואחד נותן
מזונו למטה. כל אחד ביומו.
מאותה הברכה שנתברכו
ביום השביעי.

העולם להאבידו: **מפרי מעשיה נטעה כרם**. ישראל לקיימם לחיי העולם הבא: **טעמה**. דבורה: **לא יכבה בלילה נר**. בליל כתיב חסר ה' בליל שמורים שנגפו המצרים האירה לישראל והגינה עליהם: **בנישור**. בכשרון מעשיה: **תמכו מלך**. משען ומשענה כמו (שמואל ב' ג') מחזיק בפך: **כפה פרשה**. כל מי שמשים עצמו עליה כעני בו היא מתקיימת: **לא תירא לביתה משלג**. שדני בו הרשיעים מאש לשלג: **לבוש עונים**. ברית דם מילה. די'א מלוכשים בכפל נתן נתן (דברים ט"ו), פתוח תפתח (שם), העניק תעניק (שם), כל אלו מצילין אותן משלג גיהנם. כך הוא נדרש בתנחומא: **סיין עשתה**. לבוש תפארת נותנת לחכמים: **וחגור נתנה לכנעני**. למי שהוא וחגור בסוחרתה נותנת אזור למתניהם: **ליום אחרון**. אין להם להתעצב מיום הדין כי יצלו ממנו וכל ימי חייהם ישחקו ליום הדין מי שאינו צריך לזה נופל בדבר לשון צחוק כמו (איוב י"א) וישחק לרעש כידון: **צופיה הליכות ביתה**. הותורה מלמדתם דרך הטוב לפרוש מעבירה: **קמו בניה**. התלמידים: **בעלה**. הקבי"ה: **שקר**. החן. שבמלכי העו"ג: **הבל**. גדולתן ויופין: **תנו לה**. לעתיד לבא: **מפרי ידיה**. תפארת וגדולה עוז פאר וממשלה:

ולפיכך מי שהוא במדרגת האמונה צריך לסדר השלחן. ולהזמין סעודה בליל השבת. כדי שיתברך שלחנו בכל אותם ששת הימים. שהרי באותו הזמן מזדמנת ברכה שיתברכו כל ששת ימי השבת. וברכה לא נמצאת בשלחן שהוא ריק. ולכן צריך לסדר שלחנו בליל השבת בלחם ובמזון.

רבי יצחק אמר גם ביום השבת כך. רבי יהודה אמר שצריך להתענג ביום הזה ולאכול ג' סעודות בשבת. בשביל שיהיה נמצא שובע ועונג ביום הזה בעולם.

רבי אבא אמר בשביל שיוזמן ברכה באותן הימים שלמעלה שמתברכים מהיום הזה. ובוה היום מלא ראש מדת התפארת שנקרא פני קטנות מהטל שיוזר מן הקדמון הקדוש הסתום מהכל ונשפע הטל הזה למדת המלכות שנקראת שד"ה תפוחים הקדושים ג"פ מכניסת השבת. בשביל שיתברכו כולם כאחד.

ועל כן צריך האדם להתענג ג' פעמים האלה. שהרי בזה תולה אמונה העליונה. בהקדמון הקדוש. בפני קטנות. ובשדה תפוחים. וצריך האדם להתענג ולשמח בסעודות האלה.

בגין כך מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא בעי לסדרא פתורא ולאחזקא סעודתא בליליא דשבתא בגין דיתברך פתורה כל אינון שתא יומין דהא ביהוה זמנא אודמן ברכה לאחזקא כל שתא יומין דשבתא וברכתא לא אשתכח בפתורא ריקניא. ועל כך בעי לסדרא פתורה בליליא דשבתא בנהמא ובמזוני.

רבי יצחק אמר אפילו ביומא דשבתא נמי. רבי יהודה אמר בעי לאתענגא ביהאי יומא ולימכל תלת סעודתי בשבתא בגין דישתכח שבעא ועונגא ביהאי יומא בעלמא:

רבי אבא אמר לאזדונא באינון יומין דלעילא דמתברכאן מהאי יומא והאי יומא מלא רשיה דזער אנפין משלא דנחית מעתיקא קדישא סתיקא דכלא ואטיל לחקלא דתפוחין קדישין תלת זמני מכד ציל שבתא בגין דיתברכון בלהון כחדא.

ועל דא בעי בר נש לאתענגא תלת זמני אלן זיהא בקא תליא מהימנותא דלעלא בעתיקא קדישא ובזעיר אנפין ובחקלא דתפוחין ובזי בר נש לאתענגא בהו וקמחוי בהו.

זמירות המבוארות לשבת

ומאן דגריע סעודתא מניהו אתחזי פגימותא
לעלא ועונשה דההוא בר נש סגי. בגיגי
בך בעי לסדרא פתורה תלת זמני מכד עיל
שבתא ולא ישתכח פתורה ריקנא וחסרי
ברכתא עלה כל שאר יומא דשבתא וכתא
מלה אחזי ותלי מהימנותא לעלא:

רבי שמעון אמר האי מאן דאשלים
תלת סעודתי בשבתא קלא נפיק
ומכרזא עלה אז תתענג על יהוה.
דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא
דכל קדישין.

והרכבתיך על במתי ארץ. דא סעודתא
תנינא לקבל חקלא דתפוחין קדישין.

והאכלתיך נחלת יעקב אביך. דא היא
שלימו דאשפלים בזעיר אנפין לקבלה בעי
לאשקמא סעודתה ובעי לאתענגא בכולהו
סעודתי ולמחדי בכל חר וחד מניהו. משום
דאיהו מהימנותא בכולהו שלימתא.

ויבגין בך שבתא אתיקר מכל שאר זמני
ותגין משום דכלא בה אשתבח ולא
אשתבח הכי בכולהו זמני ותגין.

ומי שגורע סעודה מהן מראה
פגם למעלה. וגדול עונש זה
האיש. לפיכך צריך האדם
לסדר שלחנו ג' פעמים מעת
כניסת השבת. ולא יהיה נמצא
שלחנו ריק. ותשרה הברכה
עליו כל שאר ימי השבת.
ובדבר זה הוא מראה אמונה
העליונה.

רבי שמעון אמר כל מי
שמשלים ג' סעודות בשבת. קול
יוצא ומכרז עליו אז תתענג על
ה' והרכבתיך על במתי ארץ
האכלתיך נחלת יעקב אביך.
אז תתענג על ה' זה רמו על
סעודה אחת שהיא נגד קדמון
הקדוש מכל הקדושים.

והרכבתיך על במתי ארץ זה
רמו על סעודה אחרת שהיא
נגד מרת המלכות שנקראת
ש"ה תפוחים הקדושים.

והאכלתיך נחלת יעקב אביך.
זה רמו על סעודה האחרונה
שנשלמה בתפארת שנקרא
פני קטנות וכנגד אותן
הקדושות נצרך להשלים אלו
הסעודות. ונצרך להתענג
ולשמח בכל אחת ואחת מהן.
לפי שהן מרמות על האמונה
השלמה.

ולפיכך מכובד השבת מכל
שאר מועדים וחגים. לפי
שהכל נמצא בו. ולא נמצא
כך בכל מועדים וחגים.

סדר ליל שבת קודש

מא

אמר רבי חיאי לבעבור זה
שהכל נמצא בו ג' נוכר ג'
פעמים. שכתוב ויכל אלהים
ביום השביעי. וישבת ביום
השביעי. ויברך אלהים את יום
השביעי.

רבי אבא כשהיה יושב
בסעודות של שבת היה שמח
בכל אחת ואחת. והיה אומר
זו הסעודה הקדושה של
הקדמון הקדוש הסתום מהכל
בסעודה אחרת היה אומר זו
היא סעודתו של הקב"ה. וכך
היה אומר בכל הסעודות. והי'
שמח בכל אחת ואחת. כשהיה
גומר הסעודות אמר נשלמו
הסעודות של האמונה.

רבי שמעון כשהיה בא
לסעודת שבת הי' אומר כך:
הכינו הסעודה של האמונה
העליונה. הכינו סעודת המלך.
היה יושב ושמח. כשהיה
גומר סעודה השלישית היו
מכריזים עליו. אז תתענג על
ה' והרכבתך על במתי ארץ
והאכלתך נחלת יעקב אביך.
שאל רבי אלעזר לאביו. אלו
הסעודות איך הוא תקונם, א"ל
על סעודת ליל שבת כתוב
והרכבתך על במתי ארץ.
בלילה הזו מתברכת השכינה
הקדושה וכל שדה התפוחים.
ונתברך שולחנו של אדם.
ונשמת האדם נתוספת. ולילה
הזה הוא שמחת השכינה
הקדושה. וצריך האדם לשמח
בשמחתה ולאכול סעודת
השכינה הקדושה.

אמר רבי חיאי בגין כך משום דאשתכח
כלא בה אדפר תלת זמנין דכתיב ויכל
אלהים ביום השביעי וישבות ביום
השביעי ויברך אלהים את יום השביעי.

רבי אבא (נ"א: רב המנונא סבא) פד הנה
יתיב בסעודתא דשבתא הרי תדי בכל חד
וחד ונהו אמר דא היא סעודתא קדישא
דעתיקא קדישא סתימא דכלא. בסעודתא
אחרא הנה אמר דא היא סעודתא דקודשא
ברוך הוא. וכן בכלהו סעודתי ונהו תדי
בכל חד וחד. פד הנה אשלים סעודתי אמר
אשלימו סעודתי דמהימנותא.

רבי שמעון הנה אמר הכי. אתקיננו
סעודתא דמהימנותא. אתקיננו סעודתא
דמלכא. פד הנה יתיב ביה הווי מקרי
עלה אז תתענג על יהוה והרכבתך על
במתי ארץ והאכלתך נחלת יעקב אביך.

אמר רבי אלעזר לאבוי. אלין סעודתי
היך מתפקנן. אמר לה ליליא דשבתא
פתיב בה והרכבתך על במתי ארץ. בה
בליליא מתברכא מטוניתא וכלהו חקל
תפוחין ומתברכא פתורה דבר נש
ונשמתא אתוספת והיא ליליא חדנה
דמטוניתא הרי. וכעי פד נש למחדי
בחדותא ולמיכל סעודתא דמטוניתא:
ברוך יהוה לעולם אמן ואמן:

ומירות המבוארות לשבת

מב

זה הכלל: שלשת סעודות השבת הם כנגד שלשה אבות, בחינת אברהם נקראת "עתיקא קדישא", ע"ש ואברהם זקן, ובחינת יצחק היא "חקל תפוחין קדישין." ע"ש ויצא יצחק לשוח בשדה, ובחינת יעקב הוא "זעיר אנפין", ע"ש (עמוס ז') מי יקום יעקב כי קטן הוא (עי' בפי' הזמירות שנדפסו בסידור היעב"ץ).

ואחר כך יאמר זה הזמר:

אַתְּקִינּוּ סְעוּדָתָא דְמַהֲיִמְנוּתָא
שְׁלַמְתָּא חֲדוּתָא דְמַלְפָּא
קְדִישָׁא: אַתְּקִינּוּ סְעוּדָתָא דְמַלְפָּא.
דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְחֻקְל תְּפוּחִין
קְדִישִׁין, וְזַעִיר אֲנִפִּין וְעִתִּיקָא
קְדִישָׁא. אַתְּנָן לְסַעְדָּא בְּהַדְרָה:

הכינו הסעודה של האמונה השלימה - שה' ברא העולם / והיא חרות המלך הקדוש - הקב"ה / הכינו סעודת המלך, זו היא הסעודה של "חקל תפוחין קדישין" / ו"זעיר אנפין" ו"עתיקא קדישא" באים לסעד עמה.

פיוט משובח מהאר"י ז"ל ושמא דמריה עליה אני יצחק לוריא בן שלמה (והשי"ן כפול). ומזמרין אותו על הכוס לפני הקידוש בחדוה ובשמחה:

אֶזְמֵר בְּשִׁבְחִין לְמִיעֵל גּוֹ
פִּתְחִין. דְּבִחְקֵל תְּפוּחִין.
דְּאֲנוּן קְדִישִׁין:
נְזַמִּין לָהּ הַשְׁתָּא. בְּפִתּוּרָא
חֲדָתָא. וּבְמִנְרֵתָא טְבִיתָא.
דְּנִהָרָא עַל רִישִׁין:

אשורד ואומר בשבחים להשי"ת / ואהיה ראוי עי"ז להכנס תוך שערי / "חקל תפוחין" / הקדושים.

נזמין עכשיו - בכניסת השבת - את השכינה / בשולחן ערוך / ובגרות הדולקות יפה / המאירות על ראש האדם א.

(א) ע"ש מאחז"ל שהמלאכים מלוין את האדם ומניחים ידיהם על ראשו (שבת קיט:).

סדר ליל שבת קודש

מג

ימין השבת הם שלשת הימים
שלפני השבת, ושמאלה - הם
שלשת הימים שלאחר
השבת / וביניהם השבת
הנקראת כלה / מקושטת
היא / במלבושים נאים.

יחבק לה הקב"ה לכנסת
ישראל / כשהם באגודה
אחת / ועושה לה נחת רוח
בוה / ועי"ז נכתשים
המקטרגים.

הצווחות והצרות - של ימות
החול / בטלים ונפסקים / רק
פנים חדשות באות בשבת /
הרוחות והנפשות מתרבים
בה"ב.

שמחה רבה מביאה הנשמה
היתירה לאדם / כפלים
מבחול / ואור גדול יתוסף
לנשמתו / עם הרבה ברכות
ממעל.

י מינא ושמאלא. וביניהו כלה.

בקשוטין אזלא. ומאנין
ולבושין:

י חבק לה בעלה. וביסודא

דילה. דעביד ניתא לה. יהא

פתיש פתישין:

ע וחיין אף עקתיין. בטליין

ושביתין. ברם אנפין חדתיין.

ורוחין עם נפשין:

ח דו סגי ייתי. ועל חדא מרתי.

נהורא לה ימטי. וברכאן

דנפישין:

(ב) הכוונה לנשמה היתירה המופיעה בשבת.

ימינא ושמאלא וביניהו כלה בקישוטין אולא ומאנין ולבושין. נל"פ עפי"ד
התפארת שלמה (מאמר ע"ק), דיוס השבת הוא בחינת נשמה לששת ימי
המעשה, דהמורה ומלוות אשר פעל ועשה משך ימות השבוע היא כגופא בלא
נשמחא, עד כל יום השבת יומא דנשמחא מחלש הגוף עם נשמה, ונגמר ושלם
מעשיו הטובים בשלימות גוף ונשמה עכד"ק, וזה"כ ימינא ושמאלא הרומז על
ששת ימי המעשה ג' ימים קמי שבתא המכונה ימין, וג' ימים אחר השבת
המכונה שמאל, וביניהו כלה שבת מלכחא שהיא כלה בין רעומיה משוואה
בקישוטין ומאנין ולבושין, שע"י השבת מתעטר כל מעשיו שנשמחא חדחא בשלימות
הראוי ויעלו לרצון לפני אדון כל.

זמירות המבוארות לשבת

מד

התקדשו השושבינים - אלו
תלמידי חכמים / והכינו
הסעודה / להרבות במינים /
דגים עם עופות.

ק ריבו שושבינין. עבדו
תקונין. לאפשא זינין. ונונין
עם רחשין:

ועיז יהיו נבראים נשמות /
ורוחות חרשות / שישגו את
שלשים ושנים נתיבות החכמה /
ובשלשה השריגים - בתורה
נביאים וכתובים.

ל מעבד נשמתין. ורוחין
חדתין. בתרתין ויתלתין.
ובתלתא שבשין:

ומעוטרת היא השכינה -
בשבעים עיטורים - הם
השבעים תיבות שבקידוש /
ומלך עלין / מתעטר כולו /
בשבחים הקדושים.

ו עטורין שבעין לה. ומלכא
דלעלא. דיתעטר פלא.
בקדיש קדישין:

רשום וסתום הוא - השם
שבת / בתוך כל העולמות א /
וזה לך האות כי העתיק
יומין - הקב"ה / הוא שהכה
היסודות וזה בזה וברא
העולם ד.

ר שימין וסתמיין. בגו פל
עלמין. ברם עתיק יומין.
הלל בטיש בטישין:

ג) כי בכל חלושנות היא נקראת שבת.

ד) כמו שאחז"ל שעירב אש ומים וברא את השמים.

עוד נל"פ עפי"מ שהבאנו לעיל (בפירוש שלם עליהם), דקדושת השבת מסוגלת
להתעורר לתשובה מאהבה ושבת אומיות חשב (ועי' נהל קדומים להחיד"א פרשת
נחם עה"כ וסגן עד ה"א), והרי השב מאהבה וזויותו נעשו זכיות נמלא דע"י השבת
כולו הפך טהור הוא ומעו ילא מחוק, וס"א ימינא ושמאלא היינו מלוות ועבירות,
ובנייהו כלל שהשבת היא הממוצע והמאחד ביניהם ע"י ששז מאהבה נכלל
שמאלא בימינא והיו לאחד, עד שנקשעין אולא שגוף העבירה יתפך לקישוטין
ולבושין לנשמתו.

מה

סדר ליל שבת קודש

יהי רצון מלפניו / שישרה
שכינתו על עמו / המתענג
לשמו יתברך / במיני מתיקה
ודבש.

יְהֵא רַעְוֹא קָמָה. דְּתַשְׁרִי עַל
עֲמָה. דִּיתַעֲנַג לְשִׁמָּה.

בְּמַתִּיקִין וְדוּכְשִׁין:

אסדר לצד דרום / את המנוחה
הרומות לחכמה הסתומה /
והשולחן עם הלחם / אעמיד
בצד צפון ה'.

אֶ סֵדֶר לְדְרוּמָא. מְנַתָּא

דְּסַתִּיקָא. וְשִׁלְחָן עִם נֶהְמָא.

בְּצַפֻּנָא אֶרְשִׁין:

וביין שבתוך הכוס / ובאגודת
הרסים / שלוקחים לשמח את
הארוס וארוסתו / ועי"ז
יתחזקו החלשים - הם בני".

בְּ חֻמְרָא גּוֹ כֶּסֶּא. וּמְדַאנִי אֶסָא.

לְאָרוּס וְאָרוּסָה. לְהַתְקַפָּא

חֶלְשִׁין:

נעטר לעולמות כתרים /
בשבחים יקרים / בשבעים
עיטורים - שבעים התיבות
שבקידוש / ובכוס שעל גבי
חמש האצבעות.

גַּ עֵבֶד לְהוֹן פְּתִירִין. בְּמַלִּין

יְקִירִין. בְּשִׁבְעִין עֲטוּרִין. דְּעַל

גְּבִי חֻמְשִׁין:

השכינה תתעטר / בשש
הלחמים המסותרים בשני צדי
השולחן / ובשתי הווין
תתקשר - הם הי"ב חלות ה' /
ובכל המינים הנאספים על
השולחן.

שְׁ כִינְתָא תַתְעַטֵּר. בְּשִׁית נֶהְמִי

לְסֵטֶר. בְּוִין תַתְקַטֵּר. וְזִינִין

דְּכִנְיִשִׁין:

ה) ארשין תרגום של חקיקה, והיינו להעמיד.

ו) כי עי"ז שיתייחד הקבי"ה עם כנסת ישראל עי"ז יתחזקו כדרך שנתרפאו ישראל בקבלת
התורה, הנקרא יום חתונתו כמובא בחז"ל.

ז) סטר לשון צד.

ח) פעמיים וא"י הוא י"ב.

נחים ושובתים / הם הכוחות
הטמאים הרחוקים מן
הקדושה / ומלאכי החבלה
המצערים לאדם / וכל אלו
חבושים וטמונים בגיהנם ט.

שֶׁבִיתִין וְשִׁבְיָקִין. מִסָּאֲבִין
דְּרַחֲמִין. חֲבִילִין דְּמַעֲיָקִין.
וְכָל זֵיגֵי חֲבוּשֵׁין (נ"א חֲרָשִׁין):

ויהי רצון מלפני עתיקא
קדישא דכל קדישין - הקב"ה
הסתום מכל סתום, הסתום
מכל, שיתמשך טל עליון ממנו
למלאות ראש של זעיר אנפין
ולהניחו לשרה תפוחין קדישין
בפנים מאירות ברצון ובשמחת
כולם, ויתמשך מלפני עתיקא
קדישא דכל קדישין - הקב"ה
הסתום מכל סתום, הסתום
מכל, רצון ורחמים, חן וחסד,
באור עליון ברצון ובשמחה
עלי ועל כל בני ביתי ועל כל
הנלויים אלי, ועל כל בני
ישראל עמו, ויפרנו מכל צרות
רעות הבאות לעולם, ויכין
ויתן לנו מזון ופרנסה טובה
בלי שום צרה, מהמזל שכל
הפרנסה תלויה בו, ויצילנו
מעין הרע, ומחרבו של מלאך
המוות, ומדינה של גיהנם,
ויביא לנו ולכל נפשותינו חן
וחסד וחיים ארוכים, ופרנסה
בריוח, ורחמים מלפניו, אמן
כן יהי רצון, אמן ואמן.

וְיִהְיֶה רְעוּא מִן קָדָם עֲתִיקָא קָדִישָׁא דְכָל
קָדִישִׁין. טְמִירָא דְכָל טְמִירִין
סְתִימָא דְכָלֹּא דִיתְמַשֵּׁךְ טֵלָא עֲלָאָה מִינָה
לְמִלְיָא רִישִׁיָּה דְזַעִיר אֲנָפִין. וְלֵהֲטִיל
לְחַקֵּל תְּפוּחִין קָדִישִׁין בְּנִהֲרֵיו דְּאֲנָפִין
בְּרְעוּא וּבְחֻדוּתָא דְכָלֹּא, וְיִתְמַשֵּׁךְ מִן
קָדָם עֲתִיקָא קָדִישָׁא דְכָל קָדִישִׁין. טְמִירָא
דְכָל טְמִירִין. סְתִימָא דְכָלֹּא. רְעוּתָא.
וְרַחְמִי. חֲנָא. וְחֻסְדָּא. בְּנִהֲרֵיו עֲלָאָה.
בְּרְעוּתָא וְחֻדוּתָא. עָלִי וְעַל כָּל בְּנֵי בֵיתִי
וְעַל כָּל הַנְּלוּיִם אֵלִי וְעַל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
עִמִּיה. וְיִסְתַּקְיָנָא מְכַל עֲקָתִין בִּישִׁין
דִּיתִתּוֹן לְעֻלְמָא. וְיִזְמִין וְיִתְיַהֵב לְנָא מְזוּנָא
וּפְרָנְסָתָא טְבִיתָא בְּלִי צָרָה וְעֻקְתָּא. מִמְזֻלָּא
דְכָל מְזוּנָא בִּיה מְלָאָה. וְיִשְׁתַּקְיָנָא מְעִינָא
בִּישָׁא וּמַסְתַּרָא דְמִלְאָן הַפְּוֹת וּמְדִינָה
שֶׁל גִּיהֶנֶם. וְיִיתִי לְנָא וְלְכָל נַפְשָׁתָנָא
חֲנָא וְחֻסְדָּא וְחַיִּי אֲרִיכִי וּמְזוּנִי וְרִיתִי
וְרַחְמִי מִן גְּדַמְיָה. אָמֵן כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן
אָמֵן וְאָמֵן:

יש אומרים זה המאמר מהזוהר (פרשת ויקהל) לפני הקידוש:

היום הזה מתעטר בשבעים
כתרים, ושם העליון הקדוש
משתלם בכל הצדיק, ומאירים
כל המדרגות, וכולם בשמחה
מהברכות, ובקדושה על
קדושה ובתוספת קדושה,
הקדושה של כניסת השבת, זה
הוא קדושה של שבת בראשית
שהרי מתקדשת משלשים
ושנים נתיבים (שהם ל"ב
נתיבות חכמה שמאירים כל"ב
אלוקים שבמעשה בראשית),
ושלשה דרגין של התפוחים
הקדושים (בתפוחים יש ג'
גוונים, לבן אדם ירוק, שהוא
סוד חסד דין רחמים וסוד ג'
קווין של הספירות) וצריכים
להזכיר על קדושה זו הכלל
של מעשה בראשית, והמנוחה
(של השבת) הוא בסוד של ל"ב
שבילין וג' מדרגות (שהוא לבן
אדם ירוק כנ"ל) שנכללים
בהם, סוד העדות של מעשה
בראשית דהיינו ויכלו השמים
והארץ וכל צבאם ויכל אלוקים
ביום השביעי וגו', ויש בעדות
זו ל"ה תיבות (שהם) ל"ב
שבילים וג' מדרגות של
תפוחים קדישין שלשה
מדרגות הם שביעי שביעי
שביעי (שג' פעמים שביעי נזכר
בפרשת ויכלו), ויש בו סוד
עולם העליון (בינה) וסוד עולם

יומא דא מתעטרא בשבעין עטרין.
ושמא עלאה קדישא אשתלים
בכל סטריין. ואתנהירו בלהו דרגין
וכלא בחדנה דברכאן ובקדשה על
קדשה ותוספת דקדשה. קדשה דמעלי
שבתא דא איהי קדשה דשבת
בראשית. דהא אתקדשא מתלחין
ותרין שבילין ותלת דרגין דתפוחין
קדישין. ובעינן לאדפרא על האי
קדושא כללא דעובדא דבראשית.
וניחא ברזא דתלחין ותרין שבילין
ותלת דרגין דאתכלילן ביהו רזא
דסהדותא דעובדא דבראשית. דהיינו
ויכלו השמים והארץ וכל-צבאם ויכל
אלהים ביום השביעי. דאית בסהדותא
דא תלחין וחמש תיבין. תלחין ותרין
שבילין ותלת דרגין דתפוחין קדישין.
תלת דרגין איגון שביעי שביעי
שביעי. ואית ביה רזא דעלמא עלאה
ורזא דעלמא תתאה ורזא דכל
מהימנותא. תלת זמנין אלהים. חד
עלמא תתאה. וחד פחד יצחק. וחד
עלמא עלאה קדישא קדש קודשין.

התחתון (מלכות) וסוד של כל האמונה (עטרת היסוד שמאירים בה כל ה' ספירות חג"ת נה"י) ג' פעמים אלקים (שג' פעמים אלקים נזכרו בפרשת ויכלו), אחד נגד העולם התחתון (מלכות) ואחד פחד יצחק (גבורה) ואחד עולם העליון הקדוש קדוש הקדשים (בינה), וצריך האדם להעיד עדות ואת בשמחה וברצון הלב, להעיד לפני בעל האמונה, וכל מי שיעיד זה וישם לבו ורצונו לזה מכפרים לו על כל עונותיו. ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וגו', זה הקדושה הוא במשקל אחד נגד העדות של האמונה (שהוא ויכלו) והם שלשים וחמשה תיבות אחרים כמו שיש בויכלו, כולם עולים לשבעים

ובעני בר נש למסדה סהדותא דא בחדנה ובקעותא דלפא לאסהדא קמי מאריה דמהימנותא. וכל מאן דיסהיד דא וישוי לפיה ורעותיה לדא מכפר על כל חוביו. ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וכו'. האי קדושה איהו בחד מתקלא לקבל סהדותא דמהימנותא. ואנון תלתין וחמש תיבין אחרנין כמא דאית בויכלו. כלא סלקין לשבעין תיבין לאתעטרא בהו שבת דמעלי שבתא. זכאה חולקיה דבר נש דיבון ברעותיה למלין אליו ליקרא דמאריה. ברוך יהיה לעולם אמן ואמן:

תיבות להעטר בהם השבת של כניסת השבת, אשרי חלקו של האדם שיכוון ברצונו לדיבורים אלו להוקיר בוראו. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

לשם יחיד קדושה בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו. ורחימו ודחילו. ליתדא שם י"ה בור' ביהודא שלים בשם כל ישראל. זכור ושמור בדיבור אחד נאמר. הריני מקים מצות קדוש על היין כמו שפירשו רבותינו זכרונם לברכה. זכור את יום השבת לקדשו. זכרהו בדיבורים הנאמרים על היין. לשמן את שרשה במקום עליון. וברך בחמיד מעלה עלינו כאלו כונו בכל תראוי לבנו. ויעלה לפניך קדוש זה עם קדושי בניך היודעים ומכונים כהן. וימשוך שפה וברכה רבה בכל העולמות. ומשם יפגע על נפש רוח נשמה לעבדך באמת ולשמר כל שבתות קדשך כל ימי חיינו במחשבה דבור ומעשה. ביראה ואהבה ושמחה. ויהי נועם אדני אליהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

ממ

קידוש לליל שבת קודש

יכוין מאד בקידוש הלילה. ויהרהר בתשובה כי אמירת ויכולו הוא להעיד כי ה' ברא שמים וארץ, ונח בשבת, ורשע פסול לעדות, על כן יהרהר בתשובה שיהיה ראוי לעדות, ויקדש ביראה ואהבה ושמחה רבה. וכה יאמר:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ברחילו ורחימו. הריני מוכן ומזוקן לקיים מצות עשה לקדש על הניין. כדכתיב זכור ושמור זכרהו על הניין: בלחש: ויהי ערב ויהי בקר:

יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל
אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. וישבת
ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים
את יום השביעי ויקדש אתו. כי בו שבת מכל מלאכתו,
אשר ברא אלהים לעשות:
סברי מרגן ורגנן ורבנתי:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. בורא פרי הגפן:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו
במצותיו ורצה בנו. וישבת קדשו באהבה
וברצון הנחילנו. זכרון למעשה בראשית. (כי הוא יום)
תחלה למקראי קדש וזכר ליציאת מצרים. (כי בנו בחרם
ואותנו קדשת מכל העמים) וישבת קדשך באהבה וברצון
הנחלתנו: ברוך אתה יהוה. מקדש השבת:

ויבל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו
אשר עשה. נמדרש (נ"ר פ"י ט) הקשה דסמרי אהדי, דמחילה כתי'
ביום השביעי דמשמע דשביעי גופא נשלים כל המלאכה, ואח"כ כתי' וישבות
ביום השביעי דכניסמו כבר שבת וינפש.

זמירות המבוארות לשבת

ג

יש אומרים לפני בצינת הפת חרוזים אלו מהאר"י ז"ל:

לִּמְבַצֵּעַ עַל רִיפְתָּא, כְּזִיתָא וּכְבִיעָתָא, תִּרְיִן יוֹדִין נִקְטָא,

סְתִימִין וּפְרִישִׁין:

מִשַּׁח זִיתָא דְכִנָּא, דְּטַחֲנִין רִיחָא. וְנִגְדִין נִחְלָא, בְּגוּה

בְּלַחֲשִׁין:

הֵן לֹא נִימָא רְזִין, וּמִלִּין דְּגִנְזִין. דְּלִיתְהוֹן מִתְחַזִּין, טְמִירִין

וּכְבִישִׁין:

א תַּעֲטֶרֶת פֶּלֶה, בְּרִזִין דְּלַעֲלָא. בְּגוּ הָאֵי הַלּוּלָא, דְּעִירִין

קִדְּשִׁין:

ואפשר לומר בהקדס דברי המהרש"א (מסות כג) אהא דאמרו (עירובין יג), נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו, פי' שצאו צמנין המצוות וראו שמנין הלא מעשה רבה על המצוות עשה, וא"כ עלול האדם יותר לעבור על ל"ת מלקיים העשה והרי הוא קרוב להפסד ורחוק משכר, על כן גמרו שנוח לו שלא נברא עיי"ש, וציארו בספה"ק ההמשך דיפשפש במעשיו. הכוונה דעדיין לא אצדה תקוותו, עפ"י הגמ' (יומא טו) דהשכ מאהבה זדויות נעשו לו זכויות, ממלא דבכת המשוזה נכפלו ונמרצו זכויותיו, ושוב הוי קרוב לשכר מלהפסד ועי"ז טוב לו שנברא, וזש"א ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו במשוזה מאהבה, ואז כל עוונותיו יוקפו לזכותו, אולם משוזה מאהבה היא מדריגה גדולה, וקשה מאוד להגיע אליה, אמנם בכוחה של קדושת השבת להציא את האדם למשוזה מאהבה, כמובא במיקונים (מיקון ל"ו).

ובזה נבא אל ציאור הפסוקים דהרי העולם נברא בצליל ישראל בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו, כרס בששת ימי המעשה עדיין לא נשלמה תכלית הבריאה, כי האדם קרוב ביותר ליפול אל עברי פי פחת, אכן בבוא יום השבת שבו שבת קל מכל מלאכתו וכל שולטני רוגזין אחעבדו מיניה, אז עוזר על האדם רוח טהרה לשבוע על רוע מפעליו צאהבה וברצון, ועי"ז נשלם תכלית מעשה שמים וארץ, וזוה מיושב סמירת הפסוקים, דויכל אלוקים ציוס השביעי היינו שאז כלה וגשלמה מערת ותכלית הבריאה, וזמה ע"י ששבת ציוס השביעי נשפע מזה קדושה על האדם.

סדר הקידוש לשלש רגלים

סדר הקידוש לשלש רגלים

כשחל יו"ט בשבת מתחילין כאן:

בלחש: ויהי ערב ויהי בקר:

יום הששי: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה: וישבת ביום השביעי מפל מלאכתו אשר עשה: ויכרך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מפל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

כשחל בחול מתחילין כאן:

סברי מרנן ורננן ורבותי:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מפל

עם ורוממנו מפל לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו

יהוה אלהינו באהבה (לשבת: שבתות למנוחה ומועדים לשמחה.

חגים וזמנים לששון. את יום (לשבת: השבת הזה ואת יום)

לפסח:	לשבעות:	לסוכות:	לשמ"ע ולש"ת:
חג המצות	חג השבועות הזה.	חג הסוכות הזה.	שמיני עצרת החג
זמן חרותנו:	זמן מפן תורתנו:	זמן שמחתנו:	זמן שמחתנו:
(לשבת באהבה)	מקרא קודש,	זכר ליציאת מצרים.	פי בנו
בחרת ואיתנו קדשת מפל העמים.	(לשבת ושבת)	ומועדי	
קדשך	(לשבת באהבה וברצון)	בשמחה ובששון הנחלתנו:	
ברוך אתה יהוה.	מקדש (לשבת השבת ו)	ישאל והזמנים:	

בסוכות מברכין קודם לישיב בסוכה ואח"כ מברכין שהיינו:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו במצותיו. וצננו

לישב בסוכה:

זמירות המבוארות לשבת

נב

בימים טובים האחרונים של פסח אין מברכין שהחיינו מפני שהם רגל אחד, אבל בשמיני עצרת ושמחת תורה אומרים שהחיינו כי הוא רגל בפני עצמו:

**ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה:**

כשחל יו"ט במוצאי שבת מברכין קודם נר והבדלה
ואח"כ שהחיינו, והסימן יקנה"ז, יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן.
ובסוכות יקנהס"ז, יין, קידוש, נר הבדלה, סוכה, זמן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. בורא מאורי האש:

**ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. המבדיל בין קדש לחול.
בין אור לחשך. בין ישראל לעמים. בין יום השביעי
לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלה.
ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשה. הבדלה וקדשה
את עמך ישראל בקדשתך: ברוך אתה יהוה. המבדיל בין קדש
לקדש: שהחיינו**

סדר סעודה וברכותיה

קודם סעודה יטול ידיו ויברך:

שאו ידיכם קדש וברכו את יהוה:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו במצותיו.

וצונו על נטילת ידים:

ואחר שנגב היטב את ידיו. נוטל הפת בעשר אצבעותיו ומברך בכוונה:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. המוציא לחם מן

הארץ:

ומירות לליל שבת

זה הזמר מיוסד מן חרוז שני והלאה ע"פ א"ב וכל חלק הרביעי מן כל חרוז לקוח מן פסוק אחד. ובחרוז הראשון מפני עונותיו של המחבר חתם שמו בראשי תיבות שניות של ג' חלקי החרוז שהם מקדש שומר הרבה ר"ת משה:

כל המקדש את השבת כיאה
ליום זה / וכל השומר את
השבת כדת וכדין מלחלו /
שכרו יהיה הרבה מאוד
לפי פעלו בשמירת שבת /
עד אשר כל אחד יוכל
לחנות על מחנו ודגלו מבלי
לנגוע בשל חבירו.

**כָּל מְקַדֵּשׁ שְׁבִיעֵי כָּרְאוֹי לוֹ.
כָּל שׁוֹמֵר שֶׁבֶת קוֹדֵשׁ כְּדֵת
מִחֲלָלוֹ. שְׁכָרוֹ הֶרְבֵּה מְאֹד עַל
כִּי פָעָלוֹ. אִישׁ עַל מִחְנָהוּ וְאִישׁ
עַל דִּגְלוֹ:**

שכרו הרבה מאוד ע"פ פעלו, הקשו המפרשים להלשון קוחר א"ע, דכיון דשכרו הוא רק לפי פעליו ומעשיו הטובים, א"כ מה שייך לומר שכרו הרבה מאוד, ויבאר עפ"י דו"ו הפנים יפות (וירא), דיש שני סוגי מצוות, האחד מצוות שאין הגוף נהנה מהם כחפילין וצ"ת, והשני הם מצוות שהגוף נהנה מהם כגון עונג שבת ואכילת מצה וכדו', ובאלו המצוות צריך משנה וזירות שלא יכוון בהם להנאות גופו ולמלאות תאוותו רק לעשותם לשם פעלם, וכהא דא"י (אבות ב') איזוהי דרך ישראל שיצור לו האדם כל שהוא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם, כלומר שיצור לו האדם הדרך הישרה צמחה כו' שהיא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם, שיכול להתפאר בפני בני אדם ובקל יטהו הילך להתפארות הגופניות, וצריך לזה וזירות גדולה לנלק הנאת הגוף ולכוון רק אל שמחת הנשמה, והנה ידוע כי פועל אדם יושלם לו רק בעולם שכולו טוב, כמאמרם (קידושין נט) שכן מצוה צהאי עלמא ליכא, אמנם במצוות אלו שהגוף נהנה והוא מושך את ידיו מליהנות ומכניע תאוות לבו ועושה כל מעשיו רק לשם שמים, על זה יהיה שכרו גם כזה העולם מדה כמדתו, בעבור שמלאן ליהנות מהעולם הזה, מלבד השכר השמור ופזון לו לעולם שכולו טוב עין לא ראתה.

ולפי"ז יש לבאר כוונת הפייטן כל מקדש שביעי כראוי לו, היינו לנוח בו ולשמוח בו בנענוע אכול ושמו, אז שכרו הרבה מאוד שיקבל שכר גם כזה העולם, אמנם צמחאי שיהיה על פי פעלו, שיעשה הדברים לשם פעלם ויכוין באכילתו לש"ש ולא למלאות נפשו כי ירעב.

ומידות המבוארות לשבת

אוהבי יהוה הממחים בבנין
אריאל. ביום השבת קודש
שיש ושמחו כמקבלי מתן
נחליאל. גם שאו ידיכם קודש
ואמרו לאל: "ברוך ה' אשר
נתן מנוחה לעמו ישראל":

אוהבי ה' הממחים ומצפים
בנפש נאנחה לבנין בית
המקדש / אבל ביום שבת
קודש שישו ושמחו כמו
מקבלי התורה, אשר הנחיל
אל במתנה / וגם הרימו
ידיכם בקדושה לברך את ה'
ואמרו לאל: "ברוך ה' אשר
נתן מנוחה לעמו ישראל".

אריאל - בית המקדש. נחליאל - הנחיל אל.

ביום השבת שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל. נל"פ בהקדס דברי אל"ו הרה"ק
מאסטר ז"ע (אוהב ישראל ויקהל), אהא דאמרו חז"ל (שבת פ"ח) דנשעה שהקדימו
ישראל נעשה לשמח, בלא מלאכי הערמ לבאו"א מישראל וקשרו להם שני כתרין
א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, וכיון שחטאו ישראל פירקוס, שנא' ויחנלנו
בני"א את עדים מהר חורב שנאבד להם כל הארת הקדושה שקבלו מהר חורב
ע"כ, וכל האורות והכתרים שניטלו מהם בחורב, נטלן משרע"ה לעצמו, אך
משה הוא עבד נאמן, ובשכ"ק שאז שורה הקדושה על ישראל, אז הוא מחזיר
להם הכתרים לבאו"א מישראל וכאו"א מקבל לפי קדושתו עיי"ש, ונראה לבאר
הענין כי בשעת מתן תורה פסקה זוהמתן, והיו צבתי"ה גר שנתגייר מוחלין לו על כל
כל חטאתם, כדאי"ה צירושלמי (יבמות פ"ג ה"ג) גר שנתגייר מוחלין לו על כל
עוונותיו, (וכן אי"ה בבבלי יבמות מ"ח: בשם רבי יוחי) ונודככו כ"כ עד שאמרו נעשה ונשמע,
ועינתן כליל תפארת בראשם.

והנה בשבת קודש הזמן גרמא להמעיור בחשונה, כדאי"ה בספיה"ק ישמח
ישראל (יטו) ע"ד אומרס (שבת קי"ח) כל השומר שבת כהלכתו אפי'
עובד ע"ו וגו' מוחלין לו, כי בכוחה של קדושת היום לטהר את האדם מכל
סיג ופגם, ונעשה כגר שנתגייר וכתיובק בן יומו בלא חטא, ועל כן כחר
הילומים על ראשם יצור כמו שהיה צעם מתן תורה, וזהו ציוס השבת שישו
ושמחו כמקבלי מתן נחליאל, כמו צעם שהנחיל להם התורה ממדבר מתנה
וכו למחילת עוונות, כן הוא ציוס השבת קודש מופיע על האדם המעוררות
חשונה לטהר את נפשו ונעשה כצריה חדשה, וע"כ ימן האדם לנפשו עונג
וגם שמחה, כי זוכה למחילת עוונות.

זמירות לליל שבת

נה

מי הם, דורשי ה' זרע אברהם
אבינו אשר ה' אוהבם / אלה
המאחרים ביציאת השבת
ומקדימים בביאתו / ושומחים
בשמירתו ע"י ערובי חצרות
ותחומין / ואומרים: זה היום
- יום שבת - עשה לנו ה' כדי
שנגיל ונשמח בו.

**דֹרְשֵׁי יְהוָה זָרַע אֲבֹרָהֶם
אוֹהֲבוֹ. הַמְאַחֲרִים לְצֵאת מִן
הַשַּׁבָּת וּמְמַהְרִים לָבֹא. וְשֹׂמְחִים
לְשִׁמְרוֹ וּלְעֶרֶב עֲרוֹבוֹ. זֶה הַיּוֹם
עָשָׂה יְהוָה נִגִּילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ:**

זכרו לשמור את השבת על
פי תורת משה כמו שלמדנו
חז"ל / השבת חקוקה במצוות
נאות, ובולטת ככלה הניכרת
בין רעותיה על ידי שהיא
משובצת בקישוטים / ישראל
שהם טהורים יורשי השבת
ומקדישה בפיהם בקידוש
היום: "וירא א' את כל אשר
עשה" / ואחר כך "ויכל א'
ביום השביעי מלאכתו אשר
עשה".

**זָכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה בְּמִצְוֹת שַׁבָּת
גְּרוּסָה. תְּרוּתָהּ לַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי
כְּכֹלָה בֵּין רְעוּתֶיהָ מְשֻׁבָּצָה.
טָהוּרִים יִירָשׁוּהָ וִיקְדִּישׁוּהָ
בְּמֵאֵמַר כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. וְיָכֹל
אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה:**

גרוסה - למודת. חרותה - חקוקה.

המאחרים ללכת מן השבת וממהרים ללכת, יל"ד אמאי שינה הסדר להקדים המאוחר,
והיה לו להקדים כניסתו לליילתו, ונל"פ דהנה בהגיע פניא דמעלי
שבתא ומתחיל להתנונץ אור קדושת השבת, אז לבו צוער צקצקו דרשפי אש שלהבת
יה, נכספה וגם כלתה נפשו לקבל נועם שבת ולא ינוח ולא יסקוט עד שמקבל השבת
טרם זמנו, אולם במשך יום השבת מתרגל מעט מעט צנועם קדושה, וההשמוקקות
אינו כמו שהיתה במחלה ונשקע אש ההמלהבות ולכן זה האיש אשר צלוחה תשוקה
ולכת אש קודש ישמור לקדשו מצואו ועד לאחו, ומשך כל היום לא נגרע מעבודתו
מאומה, וגם בצפוקי יומא נכסוף נכספה נפשו להמעדן מזיו השבת וקשה עליו
פרידמו וע"כ מאחר לפרוש מן השבת הרי זה משוכה יותר,

ולבן הקדים מחילה המאחרים ללכת מן השבת, כי לו משפט הנכונה צאשר
דרגמו יותר גדולה כי אינו מחקרר אהבתו כעבור שעה, ואח"כ משבת
גם אלו אשר ממהרים צלוחה ומשמוקקים לפחות לציאחה גם הם ראוים לשבת.

זמירות המבוארות לשבת

יום השבת קדוש מאליה
מביאתו ועד יציאתו / וכל
בני זרע יעקב אבינו יכבדוהו
כדבר ה' ותורתו / מפני שצויה
לנוח בו ולשמוח ולהתענג
במאכל ובמשתה / ולכן, כל
עדת ישראל יקיימו אותו.

יום קדוש הוא מבואו ועד
צאתו. כל זרע יעקב יכבדוהו
כדבר המלך ודתו. לנות בו
ולשמוח בתענוג אכול ושתו.
כל עדת ישראל יעשו אותו:

אנא משוך חסדים לבניך
יודעך, אתה האל המקנא
והנוקם נקמת בניך / המתנינים
תמיד ליום שבת שיבוא, לקיים
בו מצות "זכור ושמור" /
תשמחם בבנין בית מקדש
שלם אשר לא יחרב, ובאור
פניך תלבנם / ואז ישבעו
משומן ביתך - בית המקדש,
ותשקם בנחל עדניך - בגן עדן.

משוך חסדים לבניך
ונוקם. נוטרי ליום השביעי
זכור ושמור להקם. שמוחם
בבנין שלם באור פניך תבהיקם.
ירון מדשן ביתך ונחל עדניך
תשקם:

עזור לעולמי עד להשובתים
בשבת אף בזמן חריש וקציר /
ופסיעתם בשבת קטנה
מבחול, ועושין בו סעודה ג'
פעמים לברכך / ובזכות
צדקתם תגאלם ותורח החמה
כאור שבעת ימי בראשית /
ה' אלקי ישראל, אימתי תהיה
אהבתנו אליך תמימה, כאשר
תושיענו תשועת עולמים.

עזור לשובתים בשביעי בחריש
ובקציר עולמים. פוסעים בו
פסיעה קטנה סועדים בו לברך
שלש פעמים. צדקתם תצהיר
כאור שבעת הימים. יהוה אלהי
ישראל אהבת תמים. יהוה
אלהי ישראל תשוועת עולמים:

זמירות לליל שבת

זה הזמר שם המחבר משה וחתם שמו בג' ראשי החרוזים הראשונים
מנוחה שמי הוא:

מנוחה ושמחה - ע"י עונג
אכילה ושתיה, ואור הנרות,
הם לישראל / ביום השבת
שהוא יום מלא חמדות וגיל /
ישראל שומרי השבת
חוכרים, הם מעידים / כי
בששת ימי המעשה נבראו כל
הנבראים והעומדים עתה.

הם, השמים ושמי השמים,
הארץ והימים / וכל צבאם
הגבוהים והרמים שהם עולם
העליון / חגים הגדולים בים,
והאדם בישוב, וחית ראמים
במדבר / כולם בראם ה' בשם
יה.

הוא ה' אשר ציוה לעם סגולתו /
כי יקדשו את השבת ולשמרו
מכניסתו ועד יציאתו / כיון
שיום השבת הוא יום חמדתו /
ובו ביום שבת אל מכל
מלאכתו.

בזכות שמירת מצות שבת
יחזק ויצליח ה' / לכן קום
בבוקר והתפלל אליו כי ימהר
לחזק / ואמור בתפילתך
"נשמת כל חי" וגם "קדושת
מוסף" / ואח"כ אכול סעדת
שבת בשמחה, כי בתפלתך
כבר רצה ה' מעשיך.

מְנוּחָה וְשִׂמְחָה אֹר לַיהוּדִים.
יוֹם שְׁבִתוֹן יוֹם מַחְמָדִים.
שׁוֹמְרֵי וְזוֹכְרֵי הַמָּה מְעִידִים.
כִּי לַשָּׁשָׁה כָּל בְּרֹאִים וְעוֹמְדִים:

שָׁמַי שָׁמַי אֶרֶץ וַיָּמִים. כָּל
צָבָא מְרוֹם גְּבוּהִים וְרָמִים. תִּנּוּן
וְאָדָם וְחַיַּת רְאֵמִים. כִּי בִּיה
יְהִי צוּר עוֹלָמִים:

הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר לָעַם סִגְלָתוֹ.
שְׁמוֹר לְקִדְשׁוֹ מִבְּאוֹ וְעַד צֵאתוֹ.
שְׁבֵת קִדְשׁ יוֹם חֲמֻדָּתוֹ. כִּי בּוֹ
שְׁבֵת אֵל מִכָּל מְלָאכָתוֹ:

בְּמִצְוֹת שְׁבֵת אֵל יִחְלִיצֶךָ. קוֹם
קְרָא אֱלֹהֵי יְחִישׁ לְאַמְצֶךָ. נִשְׁמַת
כָּל חַי וְגַם נַעֲרִיצֶךָ. אֲכֹל
בְּשִׂמְחָה כִּי כָבֵד רָצֶךָ:

**בְּמִשְׁנֵה לֶחֶם וְקִדּוּשׁ רַבָּה. בְּרוּב
מְטַעֲמִים וְרוּחַ נְדִיבָה. יִזְכּוּ לְרֵב
טוֹב הַמְתַּעֲנָגִים בָּהּ. בְּבִיאַת
גּוֹאֵל לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבֹּא:**

המענגים השבת בלחם משנה
ויין לקידוש - הנקרא קידושא
רבא / ובהרבה מטעמים
וברצון טוב ושמח, הם
המתענגים / יזכו לטובה
מרובה בעולם הזה / ויזכו
לביאת הגואל ולחיי עולם
הבא.

שם המחבר מנחם והסימן מתחיל מהחרוז הב' מערב נחלת חפציו מעין:

**מֶה יִידוּת מְנוּחָתָךְ. אֶת שַׁבָּת
הַמְלָכָה. בְּכֵן נְרוּץ לְקִרְאָתָךְ.
בּוֹאֵי כָּלָה נְסוּכָה. לְבוֹשׁ בְּגָדֵי
חַמּוּדוֹת. לְהַדְלִיק נֵר בְּכִרְכָּה.
וּתְכַל כָּל הָעֲבוֹדוֹת. לֹא תַעֲשׂוּ
מְלָאכָה:**

אֶת שַׁבָּת הַנִּקְרָאת מַלְכָּה, מֶה
אֲהוּבָה לָנוּ מְנוּחָתְךָ / וְלִכְן
נְרוּץ לְקִרְאָתְךָ וְנֵאמַר: בּוֹאֵי
כָּלָה מְשׁוּחָה / בְּגָדִים נְאִים
אֲנוּ לּוֹבְשִׁים, כִּדִּי לְהַדְלִיק
לְכַבֵּדְךָ נֵר בְּבִרְכָּה / גַּם כֻּלּוֹ
כֹּל עֲבוֹדָתֵינוּ בְּגִלְלָךְ, כִּמְ"שׁ
"לֹא תַעֲשֶׂה כֹל מְלָאכָה".

**לְהַתְּעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים
וּשְׁלִיו וְדָגִים:**

רק להתענג בתענוגים /
באכילת תרנגולים שמנים
ועוף שליו ודגים.

**מַעֲרֵב מִזְמִינִים כָּל מִינֵי
מְטַעֲמִים. מְבַעֵד יוֹם מוֹכְנִים
תְּרַנְגוּלִים מְפַטְמִים. וְלַעֲרוֹךְ בּוֹ**

כֹּל מִינֵי מְטַעֲמִים לְכַבֵּד
הַשַּׁבָּת אֲנוּ מוֹכִינִים לַפְּנוֹת עֶרֶב /
וְתִרְנַגּוּלִים מְפֻטְמִים אֲנוּ
מוֹכִינִים מִבְּעוֹד יוֹם / וְגַם יֵינּוֹת
מִבּוֹשָׁמִים לְשׁוּתִיָּה, וְעוֹד כִּמְה

**יִידוּת - אֲהוּבָה. נְסוּכָה - מַלְכָּה מְשׁוּחָה. חַמּוּדוֹת - נְאִים. בְּרַבּוּרִים - תְּרַנְגוּלִים חֲשׁוּבִים
הַבָּאִים מִבְּרַבְרִיא. וּשְׁלִיו - מִין עוֹף.**

מינים / ומעדים להתעדן
ולהתפנק בכל שלשת סעודות
השבת.

בַּמָּה מִיָּנִים. שְׁתוּת יִינוֹת
מִבְּשָׁמִים. וְתַפְנוּקֵי מַעְדָּנִים בְּכָל
שָׁלֹשׁ פַּעַמִּים:

לְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְרָגִים:

מענני השבת ירשו נחלה ללא
מְצָרִים כְּמוֹבֶטֶח ליעקב / עשיר
כעני מכבדים את השבת
ויגאלו בזכותה / ואם את יום
השבת תשמרו תהיו לה' לעם
סגולה / רק בששת ימי התול
תעבדו, אבל בשבת תגילו
בלבד.

נַחֲלַת יַעֲקֹב יִירָשׁ. בְּלִי מְצָרִים
נַחֲלָה. וַיִּכְבְּדוּהוּ עֲשִׂיר וָרֶשׁ.
וְתִזְכּוּ לְגֵאֲלָה. יוֹם שַׁבָּת אִם
תִּשְׁמְרוּ. וְהִיְתָם לִי סִגְלָה. שֵׁשֶׁת
יָמִים תַּעֲבֹדוּ. וּבִשְׁבִיעִי נִגִּילָה:

לְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְרָגִים:

ותפנוקי - תענוגי.

נחלת יעקב יירש בלי מצרים נחלה ויכבדוהו עשיר ורש. כל"פ דהנה נטוינו
לענג את השבת במאכל ומשקה, כדכתי' (ישעיה נ"ח) וקראת לשבת עונג
ושכרו מפורש בחז"ל (שם ק"ח) כל המענג את השבת נומנים לו נחלה בלי מצרים,
אמנם זה רק בחנאי שישים דעמו וכוונתו לענג את השבת לשם ה', ולא להסתעדן
במפנוקי מעדנים למלאות חלוותו ח"ו. וזואת יבחן האדם, דאם כוונתו לשמים
או מפור ממונו גם אם דל הוא ואין ידו משגת, ולא יספיק אל לבו שהכיס ריק
ואין בו רק ילוה ויצטח זה', ולא יאמץ צהולאומיו לכבד את ה' מהונו, אבל
אם מכון רק בשביל הנאחז, או דואג הוא על איבוד דמיו וחוסך מפחו לכל
יחסר לו מונו גם בימות החול.

וזוה שאמר נחלה יעקב יירש בלי מצרים נחלה, וזמה יזכה לזה, ויכבדוהו עשיר
ורש אם מכבדו ומענגו בין אם הוא עשיר ובין אם הוא רש לא מצינו אל
עניו, או יזכה לרצ טוב כל המענג זה.

זמירות המבוארות לשבת

**חֲפָצֶיךָ בּוֹ אֲסוּרִים. וְגַם לַחֲשׂוֹב
חֲשָׁבוֹנוֹת. הִרְהוּרִים מִתְּרִים.
וְלִשְׁדֹּךְ הַבְּנוֹת. וְתִינוּק לְלַמְדוֹ
סֵפֶר. לְמַנְצַח בְּנֵינֹת. וְלַהֲגוֹת
בְּאֲמָרֵי שֹׁפֶר. בְּכָל פְּנוֹת וּמַחְנוֹת:**

בשבת אסור לך לדבר מעניי
חפץ ומלאכה, וגם אסור
לחשוב חשבונות / אבל מותר
להרהר, ולדבר משדוכי
הבנות / וכן לשכור מלמד
שילמוד עמך ילדך, כדי שידע
להלל להקב"ה / וידע לדבר
דברי תורה המשופרים ויפיים
בכל מקומות ומחנות.

לְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

**הַלּוֹכֶךָ תִּהְיָ בְּנַחַת. עוֹנֵג קָרָא
לְשַׁבֵּת. וְהַשְׁנָה מְשַׁבַּחַת. בְּדַת
נֶפֶשׁ מְשִׁיבַת. בְּכֵן נֶפֶשִׁי לָךְ
עֲרָגָה. וְלִנּוּחַ בְּחַבְתָּ. פְּשׁוּשֵׁי
סוּגָה. בּוֹ יְנוּחוּ בֵּן וּבֵת:**

בשבת תלך בנחת מבחול ועל
כל תענוגך בו תאמר "לשם
שבת" / ובשבת גם השנייה
משובחת בתנאי שתהא כדת,
כדי להשיב הנפש / ולכן נפשי
מתגעגעת לך, ולנוח במקום
באהבה, שלא לצאת חוץ
לתחום / כמו שושנה הגדורה
ומסויגת, כך ישראל מוגדרים
מלצאת, ובו ינוחו גם בן ובת.

לְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

**מִלְעִין עוֹלָם הִבָּא. יוֹם שַׁבָּת
מְנוּחָה. כָּל הַמְתַּעֲנוּגִים בָּהּ. יִזְכּוּ
לְרֹב שְׂמֻחָה. מַחְבְּלֵי מְשִׁיחַ
יֵצְלוּ לְרוּחָה. פְּדוּתָנוּ תִּצְמִיחַ
וְנִס יִגְוֶן וְאִנְחָה:**

מנוחת השבת היא חלק אחד
מששים מתענוג עולם הבא /
ולשמחה רבה יזכו כל מענניה /
וינצלו לרוחה מחבלי משיח /
הצמח נא גאולתינו ה', ויגון
ואנחה ינוסו ממנו.

לְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

זה הזמר שם מחברו מרדכי בר יצחק חזק וחתם בראשי החרוזים מה
ראה דבר כבוד יהי ברכות יצו חסדו קדוש חי זקוף:

מה מאוד יפה את ונעימה
באהבה ביום התענוגים / את
שבת המשמחת נפשות
נאנחים / ולכבודך בשר ורגלים /
מוכנים מבעד יום.

מה יפית ומה נַעֲמָת אֶהְיֶה
בְּתַעֲנוּגִים. אֶת שַׁבַּת מְשׁוֹשׁ
נוגִים. לך בְּשֵׁר וְגַם דְּגִים.
נְכוּנִים מִבְּעוֹד יוֹם:

לבבות ישראל שמחים עם
השבת מערב - כניסתה, עד
ערב - יציאתה / ובבוא עתך
- בכניסת השבת, אז היא עת
שמחה כיום כלולות / שמחה
וששון לישראל / המצפים
לגואלם שיפרם.

מַעֲרֵב עַד עָרֵב לֵב חָדִים. כְּבֹא
עֵתָךְ עֵת דּוֹדִים. גִּיל וְשִׁשׁוֹן
לִיהוּדִים. לְמִצּוֹא פְדִיּוֹם:

ואת שבת הנקראת עונג, מצוה
להתענג כך במיני מתיקה /
ובתענוגים בהם בני אדם
מתענגים / וגם בין אדום /
וכן בשאר משקים.

וְאֵת עוֹנֵג לְהִתְעַנֵּג בְּמִמְתָּקִים.
בְּתַעֲנוּגוֹת בְּנֵי אָדָם. וַיֵּין כִּי
יִתְאָדָם. וּשְׁאֵר מִשְׁקִים:

עליהם את יום שבת קדש
תקדש / לכתחילה תקדש את
השבת על היין / ואם אין יין,
על הלחם אשר אתה בוצע /
תקדשו בעין יפה.

רֵאָה וְקֹדֶשׁ בְּיוֹם קוֹדֶשׁ. עָלִי
יַיִן וְזָכְרָהּ. וְאִם אֵין עָלִי לֶחֶם
בְּצַע. בְּעֵין יָפָה לְקַדְּשׁוֹ:

שמור דיני שבת מעשות בו
מלאכה / הן אבות מלאכות
והן תולדותיהן / בשיר תן
הודאה לה' / חכור לקדש את
יום השבת.

שְׁמֹרָהּ כְּהִלְכוֹתֶיהָ מַעֲבֹדוֹת.
מֵאֲבוֹת וְתוֹלְדוֹת. שִׁיר לְאֵל תֵּן
לְהוֹדוֹת. זָכָר לְקַדְּשׁוֹ:

כָּל שׁוֹמֵר יוֹם שַׁבָּת מַחְלָלוֹ.
מַחְלָלוֹ יִמְחֹל מַעְלֹו. וְכֹא
גּוֹאֲלוֹ שָׁמוּ שִׁילָה. יוֹבֵל שִׁי
לוֹ:

דִּבֵּר סִימֵן טוֹב לָךְ בְּמֵן וְאוֹת
דָּגֵל. סִמְבִּטְיוֹן הַמְתַּגְלָגֵל. בְּכָל
יוֹם נַח כָּעֵם סָגֵל. יִשְׁכּוּטוֹ:
וְיִשְׁקוּטוֹ:

הַטּוֹרְחִים וְלֹא נָחִים עָדִי שְׁשִׁי.
וְתִשְׁלַחֵם לַחֲפָשִׁי. בְּגָדִי שֶׁשׁ
וְגַם מְשִׁי. לְכַבְּדֶךָ יַעֲטוֹ:

וַיֹּאמְרוּ בּוֹאִי כָלָה מַה תֵּאֱחָרִי.
הֵן שְׁלַחֵן וְגַם גֵּרֶךְ עֲרוּכִים. כִּי
כֹא אוֹרֶךְ. קוֹמִי אוֹרִי:

כְּבוֹד יְהוָה עָלֶיךָ כְּאוֹר זָרַח.
בַּעַת יֵצֵר בְּלִי טוֹרַח. קְצוֹת
מַעֲרָב וְגַם מְזָרַח. צָפוֹן וְיָמִין:

כל השומר את יום השבת
מלחללו / בוראו יסלח לו על
מה שחטא נגדו / ויזכה כי
יגאל ע"י מלך המשיח הנקרא
שילה / ע"ש הכתוב ויבילו
שי למורא, שכל אחד יביא לו
מנחה.

שלשה סימנים טובים למנוחת
השבת: א. המן לא ירד בשבת.
ב. אותיות הדגלים נחו בשבת /
ג. סמבטיון המתגלגל בכל
יום / גם הוא נח בשבת,
כישראל עם סגולה /
השובתים ושוקטים.

האנשים העוסקים במלאכתם
ללא הפסק עד יום ששי /
ואת השבת משלחתם לחפשי
ממלאכה / בגדי שש ומשי /
לכבודך לובשים.

ויאמרו לך בואי כלה למה
תתעכבי / הלא השולחן וגם
הנרות / ערוכים כיון שבא
אוור / קומי אָת אוֹרִי והאירי
לי.

כבוד ה' מאיר עליך - שבת,
כאור ששת ימי בראשית / כי
בעת ברא ה' בלי שום טרחה /
ארבע רוחות העולם מערב
ומזרח / צפון ודרום.

תעלמות עליונים ותחתונים
במאמרו / שם אורו להאיר
את העולם / וכשחטא אדם
ראשון ליצורים / ביקש ה'
לגנוז האור.

עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בְּמֶאֱמָרוֹ.
עַלִי תֵּבֵל שֶׁם אֹרֹו. וְכַחֲטוֹא
יִצִיר לְיוֹצְרוֹ. בִּקְשׁוֹ לְהַטְמִין:

אך אַתָּה שבת התפללת לפני
בוראך ולא נגנו / אבל כשהגיע
מוצאי שבת אור ליום ראשון /
נגנו האור ליראי ה' לעתיד /
עם יין המתוק המשומר
בענביו וגם הקץ.

וְאַתָּה חֲלִית פְּנֵי קוֹנֶךָ וְלֹא נִטְמַן.
יוֹם אֶחָד לְמוֹצָאִיו. וְאִזּוֹ נִגְנוּ
לִירְאָיו. יֵין עֲסִיס וּמֶן:

האור, היין והקץ יהיו לעתיד,
למי אשר זכרו ושמרו אותך
שבת / וינצל מכל רע / וישכון
בצל עצי גן עדן / ושם בג"ע
ישכון אצל האבות הנקראים
ישרים.

יְהִי לְזִכְרֶךָ וּלְשִׁמְרֶךָ וַיִּנָּצַל מִכָּל
רָע. וַיִּשְׁכּוֹן בְּצֵל עֲצֵי עֵדֶן. וְשָׁם
אָצֵל יִשְׁרִים יוֹתֵן:

וכל זה בשכר ששילש
סעודותיו בשבתותיו /
כמפורש בתורה על ידי משה
רבינו - איש עניו / ג' פעמים
נאמרה תיבת "היום" בתורה
בפסוק אחד / לרמוז על ג'
סעודות.

סְעוּדוֹתָיו וְשִׁבְתוֹתָיו אֲשֶׁר שִׁלַּשׁ
בְּאִישׁ עֲנִיו בְּדַת פִּלְשׁ. בְּמִקְרָא
חַד הַיּוֹם שִׁלַּשׁ. רִמּוֹז שְׁלֹשָׁתָן:

ואם יקיים שלש סעודות יעלה
מן הגולה / ומחבלי וצירי
עקבתא דמשיחא ינצל / ויירש
נחלה בלי גבול.

יַעֲלֶה. אִם שְׁלֹשׁ אֱלֹה יַעֲשֶׂה
לָהּ. מִחֻבָּלִים וְגַם צִירִים. יִצְלוּ
בְּלֵי מְצָרִים. יִירַשׁ נַחֲלָה:

עם ברכות יתעטף הקב"ה
בתחילת כניסת השבת / ויש
תקוה לאחריה / בצאתך
במוצאי שבת, כי בני ישראל
ישבו מגלותם / ישאו כוס
להבדלה.
ובכוס רוויה יהללו את ה' /
בשירות ורננות / ובקול נעים
תקרא בגרון / במוצאי שבת,
בזמר ושיר של אליהו הנביא
- הוא פנחס נכד אהרן -
ללותה.

בְּרָכוֹת יַעֲטֶה מוֹרָה בְּרֹאשִׁיתָ.
וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתָ. וְיָשׁוּבוּ
בָּנִים בְּצֵאתָ. לְהַבְדִּיל יִשְׂאוּ:
כּוֹס רְוִיָּה. לְהַלֵּל יְהוָה. בְּשִׁיר
וְרוֹן. בְּקוֹל נְעִים קְרֹא בְּגֵרוֹן.
לְלוֹתָךְ בְּנִין אֶהְרֹן. בְּשִׁיר
יִקְרְאוּ:

כמו הכבוד שעושים למלכים
ולשרים בעת צאתם / יתלוו
גם הפחות והסגנים / ומוזמרים
בשבחים וברננים / כן צריכים
ללות השבת ביציאתה.

כְּבוֹד מְלָכִים וְכָל פְּלָכִים
לְלוֹתָם. הַפְּחוֹת וְהַסְּגָנִים.
בְּשִׁבְחוֹת וּבְרִנָּנִים. בְּכָל עֵת
צֵאתָם:

יְצוּ חֲסֵדוֹ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב לַיִל
וְיוֹמָם. וְאֵז לְוִיִּם עַל מְקוֹמָם.
יִנְצְחוּ שִׁיר אֲשֶׁר זָמַם. בְּכָל
מִינֵי זֶמֶר:

יהי רצון שהקב"ה יצוה עלינו
חסדו תמיד לילה ויום / ואז
יעמדו הלויים בביהמ"ק על
מקומם / וינצחו שיר אשר
חשבו / ובכל מיני זמר יזמרו.

עַלֵּי עוֹלָה אֲשֶׁר כְּפוּלָה בְּיוֹם
שַׁבָּת. בְּאַהֲבַת יוֹם בְּרוֹב חֶפֶת.
עִם נִצּוֹר כְּאִישׁוֹן בֵּת עֵין נֶשְׁמָר:

בעת אשר יקריבו קרבן עולה
שבת הכפולה / ביום השבת /
ובזכות אהבת עמך את שבת
ברוב חיבה / שמרם כאישון
בת עין.

לעם אשר יפאר פאר שבת
המלכה / ומכין לכבודה חלק
כפול - לחם משנה / בסבר
פנים יפות / ואינו הולך בה
חוץ לתחום שארכו אלפים
אמה.

אל חי, זקוף עמך ישראל -
המוכה / כשקוראים בשמך
ותשמע להם / ואל תחריש
מלהשיב להם העניים
ואביונים / וקבל דיבורים
ומחשבות שהם משפלות
לכם.

מזון סעדת שבת - יום מנוחה /
כאשר חסר להם תחנונם
בלחם דגים ובשר / ויכלו
לישב כמו שר בלי מחסור /
ובלחם משנה.

כמו ששמעו ישראל מצות
שבת מפי הרועה משה רבינו /
כשהוריד לנו הדגן מן
השמים הנקן / וביום הששי
ירד לחם כפול גם ליום השבת /
עליו נאמר להם שבו איש
תחתיו.

מי יפאר גודל פאר המלכה
מנתה אפים. הליכתה אלפים
אמה ארכה:

חי זקוף מך. בקוראי שמך.
שמע עליין. ואל תחרש לרש
ואביון. וקבל ניב וגם הגיון.
לכבו נשפל:

מזון ארוחה ליום מנוחה. בעת
יחסר. יחן בפת דג ובשר. יישב
בשר. בלי מחסור. לחמו נכפל:

יום שביעי כמרועי. אזי קשבו.
ברדת דגן שמים. בתת לחם
יומים. איש תחתיו שבו:

מך - המוכה. ניב - דיבור. הגיון - מחשבה. יחן - תחנם. כמרועי - משה רבינו רועה
ישראל. דגן שמים - חיינו המן.

זמירות המבוארות לשבת

זה הזמר שם המחבר יהונתן חזק וחתם שמו בראשי החרוזים יום
הבשר ואם נשים תנו נפש חקוניה זה קולי:

יום שַׁבַּת קוֹדֵשׁ הוּא אֲשֶׁרִי
הָאִישׁ שׁוֹמְרֵהוּ. וְעַל הַיֵּין
זָכְרֵהוּ. וְאֵל יִשִּׁים אֶל לְבוֹ.
הַכִּסִּי רַק וְאֵין בּוֹ. יִשְׁמַח וִירוּנָה.
וְאֵם לֹוֶה. הַצֹּר יִפְרַע אֶת חוּבוֹ:

יום השבת קדוש / ואשרי
לאיש השומרו / ומזכירו על
היין / ואל דאג בלב / על
חסרון כיסו מלכדו / אלא
ישמח וישבע / ואם לוֹוֶה על
הוצאות שבת / ה' יפרע לו
חובו.

הַבֶּשֶׂר יֵין וְדָגִים. וְאֵל יַחֲסֹר
בְּתַעֲנוּגִים. וְאֵם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה
לִפְנֵינוּ צָגִים. זֶה יִהְיֶה שְׂכָרוֹ.
אֲשֶׁר חָפֵץ בִּיקָרוֹ. יוֹסֵף חֲצָה
דָּג. וּמִצָּא מְרַגְלִית בְּבִשְׂרוֹ:

יכין לשבת בשר יין דגים /
שלא יחסרו לו תענוגים / ואם
ג' אלו עומדים לפניו / יהיה
שכרו מה' / החפץ ביקר
השבת / שיתעשר כיוסף
מוקיר שבת שקנה לשבת דג
גדול / ומצא מרגלית יקרה
בבשרו.

וְאֵם שִׁלְחַן פֶּדֶת עֲרוּךְ. וּמִלֶּאךָ
אֵל יַעֲנֶה פָרוּךְ. זֶה יִהְיֶה זִמְן
אֲרוּךְ. וְאוֹיְבָיו יִהְיוּ כְדוּמָן.
וּמִלֶּאךָ רַע יַעֲנֶה אָמֵן. בַּעַל
כָּרְחוֹ יִסְפֹּר שְׂבָחוֹ. שְׁמוֹ יַעֲלֶה
כְּטוֹב שְׁמָן:

ואם השולחן ערוך בשבת
כראוי / המלאך המלמד זכות
יברך את בעה"ב / ויאמר:
"יהי רצון שיהא כן לזמן רב" /
ואויביו יהיו כאשפה /
והמלאך המלמד חוב יענה
אמן / ובעל כרחו יספר שבחו
של בעל הבית / ושמו הטוב
יעלה למרחוק כשמן הטוב
שריחו למרחוק נדף.

אם הנשים מדליקות נרות
לכבוד שבת / ושומרות על
הלכות נדה / ומפרישות חלה
ושורפות / ואז יגן עליהם
זכותן / כשיגיע עת לידתן /
אם לא עברו ונזהרו על שלשת
הדברים / תלדנה מהר ובנקל,
בזכות מצוות אלו.

**נָשִׁים נְרוֹת תְּדַלֶּקְנָה. וְחַק נְדוּת
תַּחֲזִיקְנָה. וְהַחֲלוֹת תַּסִּיקְנָה. יִגֵּן
בַּעֲדָן זְכוּתָן. יוֹם בָּא עֵת לִידָתָן.
וְאִם לֹא עָבְרוּ וְנִזְהָרוּ. אֲזִי
קְרוּבָה לִידָתָן:**

אמרו שבח ושירה / לאל אשר
ברא שבת / ובו ביום נתן לנו
התורה / ואמר למשה רבינו
מתנה טובה / טמונה בבית
גנוי והיא השבת / ולך הוא
נאה, קחנה / ותנה לעדת
ישראל עליהם נאמר "מי
מנה".

**הָנֹנוּ שְׁבַח וְשִׁירָה. לְאֵל אֲשֶׁר
שֵׁבֶת בָּרָא. וְלָנוּ בּוֹ נָתַן תּוֹרָה.
קָרָא לַמֶּשֶׁה מִתְּנָה. בְּבֵית גִּנְי
הִיא טְמוּנָה. לָךְ יָאֲתָה וְקַח
אוֹתָהּ. תִּנֶּה לַעֲדַת מִי מְנָה:**

נפש הנאנחה בחול / כיון שבא
שבת בא מנוחה / וגיל ושושון
ושמחה / וה' ברך וקידש את
השבת / שלא ירד הַקֶּן
לישראל, עם אשר ה' לא עזבו /
ובבוא משיחנו זכות השבת
תשיב נפש השומרו / בריבוי
תבואה אשר הטמין ה' לעת
הזאת.

**נֶפֶשׁ כִּי נֶאֱנָחָה. בָּא שֵׁבֶת בָּא
מְנוּחָה. גִּיל וְשִׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה.
בֵּרַכוּ וְקִדְּשׁוּ בָּמֶן. מִלְרֹדֶת לַעַם
לֹא אֶלְמֶן. וְהַשֵּׁבֶת נֶפֶשׁ מְשִׁיבָה.
בְּפִיסַת בֶּרֶךְ אֲשֶׁר טָמֵן:**

במרה הוזהרו ישראל על חוקי
השבת / אשר הלכותיה
מרובות ומועטות הן במקרא

**חֲקוּתֶיהָ בְּמֶרֶה. נֶצְטוּוּ
בְּאִזְהָרָה. בְּהִרְרִים בְּשִׁעָרָה.**

תסיקנה - תשרפנה. אלמן - נעזב. בפיסת - ברבוי. בר - תבואה.

ומידות המבוארות לשבת

תלויים הלכותיה. שומרי
מצותיה. ינחלו ליום שכלו
שבת בצבאותיה:

/ וכהררים בשערה תלויים
הלכותיה / ובעולם הבא
שכולו שבת / ינחלי שומרי
מצותיה שכר כצבא רב.

זה האות אשר שם אל. בינו
ובין בני ישראל. ובשביעי אשר
הואל. סמבטיון הנקרא. שכל
יום רץ ונמקרה. יוכיח בו מנוח.
תשיב למין אשר שואל:

ה' רצה במנוחת השבת, ואות
שם / בין הקב"ה ובין בני
ישראל / ע"י הנהר סמבטיון /
שבכל ימות השבוע רץ מהר /
ובשבת הוא נח, ומוזה מוכח
שהוא יום מנוחה / ותוכל
להשיב לאפיקורס השואל על
אות שביתת השבת.

קולי קולות יחדלון. בעת
שירי יגדלון. פי כטל הם
יזלון. ואל ישיגו גבולי.
באורח שיר נפל חבלי.
התקוששו ואל תשמשו בגזר
שיר שפירה לי:

קולם של התולקים עלי -
מחבר השיר - יחדלו / בעת
יגדל שירי על ידי הבית
האחרון (מהשיר) / כי נטף מפי
כטל / ולא ישיגו גבולי זרים,
בטענה, כי להם הוא / השיר
- אשר נפל בחלקי / התקשטו
בשיריכם, ואל תשתמשו
בכתר השיר אשר נאה הוא
לי.

התקוששו ואל תשמשו בגזר שיר שפירה לי:

בצבאותיה - צבא רב. הואל - רצה. התקוששו - התקשטו. שפירה - נאה.

זה הזמר סימנו ישראל והסימן מתחיל בראשי החרוזים ונמצא בשבחי אלקים בשנויים קטנים:

ה' אדון העולם ואדון כל
העולמים / אתה הוא המלך
המולך על כל המלכים /
העושה גבורות ומופתים /
ולכן, יפה ונאה להגיד לפניך
- על מעשיך הגדולים.

יְהוָה רַבּוֹן עָלַם וְעֹלָמֵיָא. אַנְתָּה הוּא
מֶלֶכָא מֶלֶךְ מַלְכֵיָא. עוֹבֵד
גְּבוּרָתְךָ וְתַמְהֵיָא. שְׁפָר קִדְמָךְ
לְהַתְחַיָּא: יְהוָה רַבּוֹן

בבוקר ובערב אסדר לך
שבחים / לך אל קדוש בורא
כל נפש / מלאכים קדושים,
ובני אדם / חיות השדה,
ועופות השמים.

שְׁבַחֲחִין אֲסִידֵר צִפְרָא וְרַמְשָׁא.
לָךְ אֱלֹהָא קְדִישָׁא. דִּי בְרָא כָּל
נַפְשָׁא. עִירִין קְדִישִׁין וּבְנֵי
אַנְשָׁא. חַיּוֹת בְּרָא וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא:

יְהוָה רַבּוֹן

גדולים מעשיך וחזקים /
משפיל רמים חוקף כפופים /
אפילו אם יחיה האדם אלפי
שנים / לא יוכל להכניס
בחשבון גבורותיך הרבים.

רַבְרַבִּין עוֹבֵדְךָ וְתַקִּיפִין. מְכִיף
רַמְיָא וְזַקִּיף כְּפִיפִין. לֹא יַחְיֶה
גְּבַר שְׁנִין אֱלָפִין. לָא יַעוֹל
גְּבוּרָתְךָ בַּחוּשְׁבָּנֵיָא: יְהוָה רַבּוֹן

האל אשר לו הכבוד והגדולה /
פדה נא צאנך - ישראל,
משיני אריות - האומות /

אֱלֹהָא דִּי לֵה יְקַר וּרְבוּתָא. פְּרוּק
יֵת עֲנָךְ מִפּוֹם אַרְיֹתָא. וְאַפִּיק

אנת - אתה. ותמהיא - מופתים חמתמיהים. שפר - נאה ויאה. להתחיא - להגיד ולספר.
צפרא - בבוקר. ורמשא - בערב. עירין - מלאכים. חיות ברא - חיות השדה. רברבין -
גדולים. מכיך - משפיל. יעול - יכנס. פרוק - פדה. ענך - צאנך. ואפיק - והוצא.

זמירות המבוארות לשבת

הוצא את עמך ישראל מתוך הגלות / העם אשר בחרת מכל העמים.

יְתַעֲמֶךָ מִגּוֹ גְלוּתָא. עֲמָךְ דִּי בְחִרְתָּ מִכָּל אַמִּיָּא: יְה רַבּוֹן

שוב לבית מקדשך ולבית קודש הקדשים / מקום אשר בו ישמחו כל רוח ונפש / ושם שיר ושבחה יזמרו לך / בירושלים - עיר כלילת יופי.

לְמִקְדָּשְׁךָ תוֹב וּלְקוֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁין. אַתָּר דִּי בֵּיה יִתְדוֹן רוּחִין וְנַפְשִׁין. וַיִּזְמְרוּן לָךְ שִׁירִין וְרַחֲשִׁין. בִּירוּשָׁלַם קִרְתָּא דְשׁוּפְרָיָא: יְה רַבּוֹן

הזמר הזה אינו מדבר כלל מעניני השבת. רק הוא שיר ושבח והודאה לאומרו קודם ברכת המזון:

ישראל הנקראים אמוני, ברכו את ה' - צור העולמים, אשר משלו אכלנו / עד ששבענו והותרנו, כדבר ה' - "ואכלת ושבעת וברכת".

צוֹר מְשָׁלוֹ אֶכְלָנוּ. בָּרְכוּ אֱמוּנֵי שְׁבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ כְּדָבָר יְהוָה:

ה' הוֹן את עולמו, והוא אבינו רועינו / הלא אכלנו את לחמו ויינו שתינו / לכן נודה לשמו ובפינו נהללו / ונאמר: "אין קדוש כה'".

הָוֵן אֶת עוֹלְמוֹ. רוּעֵנו אֲבִינוּ. אֶכְלָנוּ אֶת לַחְמוֹ. וַיִּינוּ שְׁתִּינוּ. עַל כֵּן נֹדָה לְשִׁמּוֹ. וְנִהְלָלוּ בְּפִינוּ. אֲמַרְנוּ וְעָנִינוּ. אֵין קָדוֹשׁ כִּיהוָה:

צוֹר מְשָׁלוֹ אֶכְלָנוּ. בָּרְכוּ אֱמוּנֵי שְׁבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ כְּדָבָר יְהוָה:

אתר - מקום. יתדון - ישמחו. ורחשין - המדבר שפתותיו רוחשות.
צור - הבורא. אמוני - כינוי לישראל.

ומירות לליל שבת

עא

בשיר וקול תודה נברך
לאלקינו / על ארץ ישראל -
החמדה והטובה אשר הנחיל
לאבותינו / במוון ובצירה
השביע את נפשנו / כי גבר
חסדו עלינו / ואמת היא ה'.

בשיר וקול תודה נברך לאלהינו.
על ארץ חמדה טובה שהנחיל
לאבותינו. מזון וצדה השביע
לנפשנו. חסדו גבר עלינו. ואמת
יהנה:

צור משלו אכלנו. ברכו אמוני שבענו והותרנו כדבר יהנה:

צורנו, רחם נא על עמך
בחסדיך / וגם על עיר ציון -
שם משכן כבודך, ובית
המקדש בית תפארתינו /
משיח בן דוד עבדך יבוא
ויגאלנו / אשר הוא רוח אפינו
משיח ה'.

רחם בחסדך. על עמך צורנו. על
ציון משכן כבודך. זבול בית
תפארתנו. בן דוד עבדך יבא
ויגאלנו. רוח אפינו. משיח יהנה:

צור משלו אכלנו. ברכו אמוני שבענו והותרנו כדבר יהנה:

יהי רצון שתבנה בית המקדש,
ועיר ציון תמלא מישור /
ונשיר שם שיר חדש - מעניני
הגאולה, ולשם נעלה ברינה -
בשלש רגלים / ואז יתברך
ויתעלה שמו של ה' הרחום
והקדוש / על כוס מלא יין
בברכת ה' הטובה.

יבנה המקדש. עיר ציון תמלא.
ושם נשיר שיר חדש. וברננה נעלה.
הרחמן הנקדש. יתברך ויתעלה. על
כוס יין מלא. בברכת יהנה:

צור משלו אכלנו. ברכו אמוני שבענו והותרנו כדבר יהנה:

עב

זמירות המבוארות לשבת

שם המחבר יצחק לוויא חזק:

יום זה לישראל אורה ושמחה
שבת מנוחה:

יום זה הוא לישראל אור
ושמחה / ביום שבת יום
מנוחה.

צ וית פקודים, במעמד הר סיני,
שבת ומועדים, לשמור בכל שני,
לערך לפני, משאת וארוחה,
שבת מנוחה:

במעמד הר סיני צוית לנו,
חוקים / ולשמור תמיד שבת
ומועדים / ושערכו לפני /
ביום השבת יום מנוחה,
מתנות וסעודות.

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

ח מדת הלכות, לאמה שבורה,
לנפשות נכאבות, נשמה יתרה,
לנפש מצרה, תסיר אנחה, שבת
מנוחה:

יום השבת הוא יום האהוב
והשתוקקות הלב לאומה
השבורה מצרותיהם / ונשמה
יתירה נתת לנפשות הנכאבות /
וביום שבת יום מנוחה, תסיר
אנחה לכל נפש מצירה.

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

ק דשת ברכת, אותו מכל ימים,
בששת כלית, מלאכת עולמים,
בו מצאו עגומים, השקט
ובטחה, שבת מנוחה:

קדשת וברכת את השבת יותר
מכל ימים / ובששת ימי
בראשית גמרת מלאכת
העולם / ובו בשבת - יום
מנוחה, מצאו אנשים עגומים
השקט ובטחה.

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

מקומים - חוקים. שני - שנים. וארוחה - סעודות. מצרה - מצרתה.

עג

ומירות לליל שבת

ה' - הנורא, צויתנו על איסור מלאכה בשבת / ואם אשמרהו אוכה להוד מלוכה של משיח / ואז אקריב שי לה' - הנורא. עם מנחה מרקחת, ביום שבת יום מנוחה.

ל אסור מלאכה, צויתנו נורא, אֶזְכֶּה הוֹד מְלוּכָה, אִם שֶׁבֶת אֲשַׁמְרֶה, אֶקְרִיב שִׁי לְמוֹרָא, מְנַחֶה מְרַקְחָה, שֶׁבֶת מְנוּחָה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

ובניגון ונעימות, אערך לך שיר / מול גדול תפארתך, נפשי משתוקקת / לישראל עם סגולה - התמימה, קיים הבטחתך, וגאלם, בזכות שבת יום מנוחה.

ו שִׁיר אֶעֱרֹךְ לָךְ, בְּנִגּוֹן וְנִעִימָה, מוֹל תִּפְאָרֶת גְּדוֹלָךְ, נַפְשִׁי לָךְ בְּמִתָּה, לְסִגְלָה תִּמְיָמָה, קִיָּם הַבְטָחָה, שֶׁבֶת מְנוּחָה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

רצה תפלתי כמו שרצית לקרבן נחשון (הראשון ממקריבי קרבנות הנשיאים) / ויום מנוחתי ברנה וששון, ויום השבת החביב לנו כאישון בת עין / תושיענו להתברך ברוב הצלחה, ביום שבת יום מנוחה.

ך צֶה תִּפְלָתִי, כְּמוֹ קֶרְבֵּן נַחֲשׁוֹן, יוֹם מְנוּחָתִי בְרִנָּה וּבִשְׂשׁוֹן, תְּחִיב כָּבֶת אִישׁוֹן, בְּרַב הַצְלָחָה, שֶׁבֶת מְנוּחָה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

אתה ה' - אדיר אדירים / לישועתך אנו מקוים, ולבני שלח נא מלכנו משיח בן דוד / ויקרא לחירות, רוח והנחה בשבת יום מנוחה.

י שְׁעָךְ קוֹיְנִי, יְהִי אֲדִיר אֲדִירִים, בֶּן דָּוִד מְלַפְנִי, שְׁלַח נָא לְעַבְדֶּיךָ, וַיִּקְרָא לְדָרוּרִים, רוּחַ וְהַנָּחָה, שֶׁבֶת מְנוּחָה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

מרקחה - מנחה בלולה ומעורבת בשמן. אדיר - חזק. לעבדים - לבניי. לדוררים - לחירות.

עד

זמירות המבוארות לשבת

אבקש לה' - העליון והגורא /
הבט עלינו ופדנו ותחננו
מהרה / וביום שבת יום
מנוחה, תשמח נפשנו באורה
ובשמחה.

אָ נאָ עליון נורא, הביטה עגנו, פדנו
במהרה, חננו חננו, שמח נפשנו,
באור ושמחה, שבת מנוחה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

חדש ובנה מקדשינו, זכור
חורבנו / ה' מושיענו השפיע
טובך לכנסי' הנעצבת בגלותה /
אשר בשבת יושבת ועוסקת
בזמירות ותשבחות.

ח דש מקדשנו זכרה נחרבת, טובך
מושיענו, תנה לנעצבת, בשבת
יושבת, בזמר ושבחה, שבת
מנוחה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

בזכות יום השבת היקר לנו,
תזכור לנו לטוב, אתה ה' -
הקדוש / ובוה היום ובכל יום
שמור נא אותנו / וביום שבת
יום מנוחה תביא לנו הרוחה,
אתה ה' - דודי צח ואיום.
? כור קדוש לנו, בזכות יקרת
היום, שמר נא אותנו, ביום זה
ובכל יום, דודי צח ואיום, תביא
רוחה, שבת מנוחה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

קול רנה וישועה השמיע
לישראל / להביא חיון
ונבואת התשועה, צור מצמיח
ישועה / נא הבא אור שמש
גאולתי והזריח אותה לתמיד
בזכות שבת יום מנוחה.
קול רנה וישועה, לישראל
השמיעה, בבא חזיון תשועה, צור
מצמיח וישועה, אור שמשי
הופיעה, תמיד הזריחה, שבת
מנוחה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

צח ואיום - טהור וחזק.

זמר לרבי אברהם בן עזרא וחתום שמו בראשי החרוזים:

נפשי צמאה ומשתוקקת
לאלקים - אשר הוא אל חי /
ולכן לבי ובשרי ירננו אל א-ל
חי.

צִמְאָה נַפְשִׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי.

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

ה' אֵל אחד, הוא ברא אותי /
זהו אמר כמו שאני חי כ"כ
הדבר ברור / כי לא יוכל האדם
לראות אותי וישאר בחיים.

אֵל אֶחָד בְּרָאֲנִי. וְאָמַר חַי אָנֹכִי. כִּי

לֹא יִרְאֵנִי. הָאָדָם וְחַי:

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

ה' ברא הכל בחכמה / בעצה
ומחשבה / ומעיני כל חי /
היא מאוד נעלמה.

כִּי בָרָא כָל בְּחֻמָּה. בְּעֵצָה וּבְחֻמָּה.

מֵאֵד נִעְלָמָה. מֵעֵינֵי כָל חַי:

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

רם הוא על כל כבודו / וכל
פה יגיד ויספר הודו / ברוך
הוא אשר בידו / נפש כל חי.

רָם עַל כָּל כְּבוֹדוֹ. וְכָל פֶּה יִתְהַדָּר

הוֹדוֹ. בְּרוּךְ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ. נֶפֶשׁ כָּל

חַי:

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

ה' הבדיל את בני יעקב
מהאומות / להורות להם
חוקים ומצוות / אשר יעשה
אותם האדם / ועל ידי זה יחיה.

ה' בְּדִיל יִנְיָ תָם. חֻקִּים לְהוֹרוֹתָם.

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם. הָאָדָם וְחַי:

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

מי הוא האדם אשר במעשיו
יוכל להצטדק לפניך / הלא
הוא נמשל כאבק דק / כי לא
יוכל להצטדק לפניך מצד הדין
רק מצד הרחמים / כל אדם
חי.

מִי זֶה יִצְטַדֵּק. נִמְשַׁל לְאַבָּק דֶּק.

אֲמַת כִּי לֹא יִצְדֵּק. לִפְנֶיךָ כָּל

חַי:

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

היצר הרע השוכן בלב האדם / **ב** לביצר חשוב. פדמות חמת עכשויב.
נחשב לנחש ארסי / ואיך יכול לשוב בתשובה לה' /
הבשר - האדם החי. **ואיכבה ישוב. הבשר הקחי:**

לבי ובשרי ירננו לאל חי:

האנשים אשר נסוגו ונתרחקו מן התורה אם יאבו / וירצו לשוב בתשובה מדרכם / ישובו בטרם ישכבו בקבר / המקום המיועדה לכל חי.
נ סוגים אם אבו. ומדרכם שבו. **טרם ישכבו. בית מועד לכל חי:**

לבי ובשרי ירננו לאל חי:

על הכל אודה לך / וכל פה ופה תיחד שמך / אתה הפותח את ידך / ומשביע לכל חי.
ע ל פל אהודך. כל פה תיחדך. **פ**ותח את ידך. ומשביע לכל חי:

לבי ובשרי ירננו לאל חי:

זכור אהבתך לאבותינו הקדומים / ובזכותם תחיה המתים - הנרדמים / ואבקשך, שתקרב הימים / אשר דוד בן ישי יחיה ויהיה מלך.
ז כור אהבת קדומים. והחיה נרדמים. וקרב הימים. אשר בן ישי חי:

לבי ובשרי ירננו לאל חי:

ראה איך שלבנטי הגבירה באמת / אומות הדומים לשפחה אומרות להם בבח' / לא אמונתך היא הנכונה (ח"ו) / אלא אמונתי היא הנכונה.
ך אה לגברת אמת. שפחה נואמת. **לא פי בנגד המות. ובני הקחי:**

לבי ובשרי ירננו לאל חי:

אשתחוה בקידה על פני / ואת ידי אפרוש / בשעה שאפתח פי לומר / "נשמת כל חי".
א קוד על אפי. ואפרוש לך כפי. **ע**ת כי אפתח פי. בנשמת כל חי:

לבי ובשרי ירננו לאל חי:

זמר לשבת מהרב הק' ר' אהרן הגדול זצוק"ל מקארלין

ה' אני מתאווה להרגיש טעם
מתיקות השבת אשר היא
קבועה ומיוחדת לעם סגולתך /
אבקשך, משוך מתיקות
יראת שמים לעמך ישראל -
המבקשים לעשות רצונך /
ובקדושת השבת אשר היא
אחת עם התורה תקדשם א' /
תפתח להם מתיקות ורצון
שעל ידי זה יעשו רצונך,
ותפתח אתה להם שערי
רצונך.

יְהוָה אֶכְסֹף נֹעַם שַׁבַּת הַמִּתְאַמֶּת
וּמִיִּיחָדָת בְּסִגּוּלָתְךָ. מְשׁוּךְ נֹעַם
יִרְאַתְךָ לְעַם מְבַקְשֵׁי רְצוֹנְךָ.
קִדְשֵׁם בְּקִדּוּשֶׁת הַשַּׁבָּת
הַמִּתְאַחֲדָת בְּתוֹרָתְךָ. פֶּתַח לָהֶם
נֹעַם וְרָצוֹן לַפְתּוֹחַ שְׁעֵרֵי
רְצוֹנְךָ:

יְהוָה אֶכְסֹף

אתה ה' - ההיה וההיה, שמור
את ישראל השומרים ומצפים
לבואה של שבת קודש / וכמו
איל צמא למים הצועק בשעה
שעומד ע"י מים זורמים, כן
נפשם צועקות ומשתוקקות
לקבל מתיקות השבת אשר
שמה - שבת - אחת היא עם
שמך הקדוש א' / אבקשך,
שתציל את בני ישראל
המאחרים לפרוש מן השבת,
שלא יהיה סגור מהם קדושת
השבת גם בששת ימי המעשה
המושפעים בקדושה משבת
קדשך / וטהר לבבם שיוכלו
לעבדך באמת ובאמונה.

הָיָה הָיָה שְׁמֹר שׁוֹמְרֵי
וּמִצְפִּים שַׁבַּת קִדְשֶׁךָ. כְּאֵיל
תַּעֲרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם נִפְשָׁם
תַּעֲרַג לְקַבֵּל נֹעַם שַׁבַּת
הַמִּתְאַחֲדָת בְּשֵׁם קִדְשֶׁךָ. הַצֵּל
מֵאַחֲרֵי לִפְרוֹשׁ מִן הַשַּׁבָּת
לְבַלְתִּי תִהְיֶה סָגוּר מֵהֶם שְׁשֶׁת
יָמִים הַמְּקַבְּלִים קִדּוּשָׁה מִשַּׁבַּת
קִדְשֶׁךָ. וְטַהַר לִבָּם בְּאֵמֶת
וּבְאֵמוּנָה לְעַבְדְּךָ:

יְהוָה אֶכְסֹף

המתאמת - הקבועה, נעם - מתיקות, תערג - תצעק, אפיקי מים - זרמי מים.

א) כמאמרם ז"ל כל השומר שבת כהלכתו כאילו קיים כל התורה כולה.

ב) כמאמרם ז"ל מאי שבת שמה דקדושה בריך הוא.

אנא ה', יתגללו נא רחמין
 על מדת הדין, ועיז יתגללו
 רחמים על בני ישראל - עם
 הקדוש / ומנהר הישועות
 היוצא מגן עדן תשקה את
 ישראל הצמאים לחסדיך /
 ותעטר את ישראל בפאר כיון
 שבשבת הם מפארים אותך
 על ידי שמירת שבת קדשך /
 וכל ששת ימי השבוע תנחילם
 מנחלת יעקב אבינו - בחיר
 האבות.

וַיְהִי רַחֲמֶיךָ מִתְגַּלְלִים עַל
 מַדּוּתֶיךָ. וַיְהִי רַחֲמֶיךָ
 מִתְגַּלְלִים עַל עַם קִדְשֶׁךָ.
 לְהַשְׁקוֹת צָמְאֵי חֲסִדֶיךָ בְּנֵהָר
 הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן. לְעֹטֵר אֶת יִשְׂרָאֵל
 בְּתַפְאֶרֶת הַמַּפְאָרִים אוֹתְךָ בְּיוֹם
 שַׁבָּת עַל יְדֵי שַׁבַּת קִדְשֶׁךָ. כָּל
 שֵׁשֶׁת יָמִים לְהַנְחִילָם נַחֲלַת
 יַעֲקֹב בְּחִירְךָ:

יְהִי אֱכָסְף

השבת היא מתיקות לנשמות,
 ויום השביעי - השבת / היא
 עונג לרוחות ועדן לנפשות,
 שיתעדנו בה באהבתך
 וביראתך / אף שבת קדש
 נפשי חולה אליך מרוב אהבה /
 בשבת קדש נפשות ישראל
 חוסים בצל כנפי השכינה,
 ויהנו לרויה ממשמני ביתך -
 משמים.

הַשַּׁבָּת נוֹעַם הַנְּשָׁמוֹת.
 וְהַשְּׁבִיעִי עוֹנֵג הַרוּחוֹת. וְעֵדֶן
 הַנְּפָשׁוֹת. לְהַתְעֵדֶן בְּאַהֲבַתְךָ
 וּבִירְאָתְךָ. שַׁבַּת קוֹדֵשׁ נִפְשֵׁי
 חוֹלָת אֲהַבְתְּךָ. שַׁבַּת קוֹדֵשׁ
 נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּצֵל כְּנָפֶיךָ
 יַחֲסִינוּ. יְרוּיוֹן מַדְשֵׁן בֵּיתְךָ:

יְהִי אֱכָסְף

זמירות לליל שבת

עמ

לאל אשר שבת, ביום השבת
מכל מעשיו, ביום השביעי
התעלה וישב על כסא הכבוד,
ויום המנוחה - שבת, העטיף
בתפארת, וקרא את יום
השבת "עונג" - שיתענגו בו.
זה שיר השבח של יום
השביעי שבו ביום שבת אל-
מכל מלאכתו, ויום השביעי
בעצמו משבח ואומר: "מזמור
שיר ליום השבת טוב להודות
לה".

ולכן כל יצירי ה' יפארוהו
ויברכוהו, ויתנו שבח יקר
וגדלה וכבוד לאל המלך -
היוצר הכל, אשר הנחיל
מנוחה ביום שבת קודש
בקדושתו לעמו ישראל.

יתקדש שמך ה' א', ויתפאר
זכרך מלכנו, בשמים ממעל -
על ידי המלאכים, ועל הארץ
מתחת - על ידי בני האדם,
ותתברך אתה ה' מושיענו על
כל שבח מעשה ידיך, ועל
מאורי אור - השמש והלבנה,
שיצרת, והם מפארים לך
לעולם.

לֹאֵל אֲשֶׁר שַׁבַּת מְכַל הַמַּעֲשִׂים.
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הִתְעַלָּה וַיֵּשֶׁב
עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. תִּפְאֶרֶת עֲטָה לְיוֹם
הַמְנוּחָה. עֲנֵג קָרָא לְיוֹם הַשַּׁבָּת. זֶה
שִׁיר שִׁבְחָ שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי. שָׁבוּ
שַׁבַּת אֵל מְכַל מְלָאכְתּוֹ: וְיוֹם
הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבַּח וְאוֹמֵר. מְזִמּוֹר שִׁיר
לְיוֹם הַשַּׁבָּת. טוֹב לְהוֹדוֹת לַיהוָה:
לְפִיכָךְ יִפְאָרוּ וַיְבָרְכוּ לֹאֵל כָּל
יְצוּרָיו. שִׁבְח יָקָר וְגִדְלָה וְכְבוֹד.
יִתְנוּ לֹאֵל מְלֶךְ יוֹצֵר כָּל. הַמְנַחִיל
מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ בַּיּוֹם
שַׁבַּת קִדְשׁ: שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יִתְקַדֵּשׁ. וְזִכְרְךָ מְלִפְנֵי יִתְפָּאֵר.
בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת:
תִּתְבָּרַךְ מוֹשִׁיעֵנו עַל כָּל שִׁבְחָ מַעֲשֵׂה
יְדֶיךָ. וְעַל מְאוּרֵי אֹר שִׁיצְרָתָהּ. הִמָּה
יִפְאָרוּךְ סֵלָה:

אודה לאל לבב חוקר ברן יחד פוכבי בקר:

שימו לב, אל הנשמה לשם שבו ואחלמה. ואורה פאור
החמה, שבעתים פאור הבקר:

מפסא פבור חצבה, לגור בארץ ערבה. להצילה מלהבה
ולהאירה לפנות בקר:

עורו נא פי בכל לילה, נשמתכם עולה למעלה. לתת דין
וחשבון מפעלה, ליוצר ערב ובקר:

ימצאה מקשטת, בטלית וטוטפת. כמו פלה מקשטת תמיד
פבקר בבקר:

הנאמן בפקדונו, יחזירנה לו פרצונו. איש לא גוע בעונו,
ויהי ערב ויהי בקר:

והחיו העניה יחידה תמה ונקיה. ואשר נפשו לא חיה,
איה יזכה לאור הבקר:

שיר בר יוחאי

להרב המקובל האלהי רבי שמעון לביא זיע"א

בר יוחאי נמשחת אשריך, שמן ששון מחברך:

בר יוחאי: שמן משחת קדש. נמשחת ממדת הקדש. נשאת

ציץ נזר הקדש. חבוש על ראשך פארך:

בר יוחאי

פא

ומירות לליל שבת

בר יוחאי: מושב טוב ישבת. יום נספת יום אשר ברחת.
במערות צורים שעמדת. שם קנית הודך
והדרך: בר יוחאי

בר יוחאי: עצי ששים עומדים. למודי יהיה הם לומדים.
אור מפלא אור היקוד הם יוקדים. הלא המה
יורף מורך: בר יוחאי

בר יוחאי: ולשדה תפוחים. עליה לקט בו מרקחים. סוד
תורה פציצים ופרחים. נעשה אדם נאמר
בעבורך: בר יוחאי

בר יוחאי: נאזרת בגבורה. ובמלחמת אש דת השערה.
וחרב הוצאת מתערה. שלפת נגד צורריך:
בר יוחאי

בר יוחאי: למקום אבני שיש. הגעת ופני אריה ליש. גם
גלת כותרת על עיש. תשורי ומי ישורך:
בר יוחאי

בר יוחאי: בקדש הקדשים. קו ירוק מחדש חדשים. שבע
שבתות סוד חמשים. קשרת קשרי שין
קשריך: בר יוחאי

בר יוחאי: יוד חכמה קדומה. השקפת לכבודה פנימה.
ל"ב נתיבות ראשית תרומה. את כרוב ממשח
זיו אורך: בר יוחאי

פב זמירות המבוארות לשבת

בר יוחאי: אור מפלא רום מעלה. יראת מלהביט כי רב
לה. תעלומה ואין קורא לה. נמת עין לא
תשורף: בר יוחאי

בר יוחאי: אשרי יולדתך. אשרי העם הם לומדך. ואשרי
העומדים על סודך. לבושי חשן תמיר
ואוריד: בר יוחאי

בר יוחאי נמשחת אשריך. שמן ששון מחבריד:

עוד שיר לכבוד אדוננו התנא הקדוש הרשב"י זיע"א, על סדר א"ב

ואמרתם כה לחי, רבי שמעון בר יוחאי:

ואמרתם כה לחי, רבי שמעון צדיקאי:

א יש אלקים קדוש הוא, אשרי עין ראתהו, לב חכם
ישפיל פיהו, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:

ב רוח הוא מפי עליון, קדוש הוא מהריון, מאור גליל
העליון, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:

ג בור ואיש מלחמה, בדת תורה תמימה, מלא מדע
וחכמה, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:

ד רש כל תעלומות, בעז ותעצומות, עלה מעלות רמות,
אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:

- ה חבא בתוך מערה, מפני הגזרה, שם למד סתרי תורה,
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- ו שם נברא מעין לו, וחרוב למאכלו, מה טוב חלקו
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- ז בר צדיק לברכה, דין ריבא ובר ריבא, זכה רבים וזכה,
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- ח דש כמה הלכות, הם במשנה ערוכות, זה המרגיז
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- ט הר את עיר טבריה, עשה אותה נקיה, הודו לו משמיא,
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- י דע כל הנסתרות, דבריו עושים פרות, בטל כמה גזרות,
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- כ ל ימיו אשר חיה, אות הקשת לא נהיה, כי הוא אות
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- ל כל ישראל האיר, בסוד תורה הבהיר, באור החמה
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- מ קום בחר בשמיא, עם הנביא אחיה, זה מבני עליה,
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- נ חמד מאד למעלה, זכה ליקר וגדלה, כתר עליון לו
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:

פר זמירות המבוארות לשבת

ס יני סיני לו נקרא, ארי שבחבורה, ממנו תצא תורה,
אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
ע שש שבועים תקונים, יקרים מפנינים, בם תקן העליונים,
אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
פ תח את פיו בחכמה, הוציא אור תעלומה, תקן זהרי
חמה, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
צ דיק יסוד העולם, גלה מדרש הנעלם, יכול לפטור
העולם, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
ק ולו זמר עריצים, והכרית את הקוצים, והציל הלחוצים,
אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
ך אה פניו מאירים, בשבתו עם חברים, עת גלה סוד
נסתרים, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
ש לום רב על משכבו, מה יפיו ומה טובו, דובר אמת
בלבבו, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
ת ורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב
בעדנו, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין,
ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים. ואומר, מקוה
ישראל יהוה, מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקדוש
ברוך הוא מטהר את ישראל:

סדר השלחן ליום שבת קודש פה

סדר השלחן ליום שבת קודש

ללמוד קודם קידוש:

טוב ללמוד תורה קצת קודם אכילה בשבת (א"י רבה סי' רפ"ט).

קידושא רבא:

חובת הקידוש ביום הוא מדרבנן (מג"א סי' רפ"ט).

נשים גם חייבות בקידושא רבא אף דאינו רק מדרבנן (פרמ"ג שם).

וכתב עוד בפרמ"ג בשם ספר תוס' שבת דמאחר הנשים יוצאות באיזה בקשה (כמ"ש המג"א סי' ק"ו), א"כ אסורים הם לשתות מים בשבת בבוקר, דאחר שאמרו קצת בקשה חל עליהם חובת קידוש, אך הפרמ"ג כתב שם דמותרות לשתות בבוקר, בפרט במי שדרכה להתפלל.

ונקרא "קידושא רבא", משום דאין מברכין עליו רק בורא פרי הגפן, וברכה זו אכולהו קידושא קאמרי ליה (רש"י ורמב"ם בפסחים), או מכיון שאינו עיקר בקידוש הלילה דאינו רק ברכת היין, לכך קורין אותו קידושא רבא, על דרך שקוראים לסומא סגי נהור. מ"מ יש לו כל דיני קידוש הלילה, שיהיה במקום סעודה, ושלא ימעיט קודם הקידוש כלום.

גם בשחרית צריך להיות מפה פרוסה על הלחם כמו בליל שבת

(הגמ"י ומחזור ויטרי).

ע"פ כתבי הארז"ל צריך גם ביום כ' אגודות הדם כמו בליל שבת.

קידוש היום היה אומר הארז"ל מיושב, וכן נהגו רבני קשישאי בירושלים ת"ו, (שע"ת בשם הברכ"י), ובסידור ר' שבתי כתב לאמרו מעומד.

זמירות המבוארות לשבת

פו

אכילת דגים בסעודת היום:

מצוה לאכול דגים בכל סעודות שבת (חיקוני שבת). ומהרש"ל מחמת שהדגים היו חביבים עליו מאד לא אכל דגים בליל שבת, רק ביום השבת להראות שכבוד היום עדיף.

אכילת ביצים ובצלים בסעודה:

נוהגין לאכול בשבת ביצים וקטניות, והמעם זכר לאכלו של משה (פרמ"ג סי' ר"צ בשם חו"ש בשם שכנה"ג), והמנהג לאכול הביצים עם בצלים חתוכים יחד, ומנהג ישראל תורה הוא (ליקוטי מהרי"ח).

אכילת חמין בסעודה:

כל מאכלי שבת הנהוגים בכל עדת ישראל בכולם יש כוונה ויסודתם בהררי קודש, ודברי רבינו בעל המאור יוכיח שכתב שמי שאין אוכל חמין בשבת צריך לבדוק אחריו אם הוא מין, ואם מת יתעסקו בו עממין, וכל המאמין להבשיל ולהטמין הוא המאמין ויזכה לקץ הימין ע"ש, ואם כי בפשיטות כוונת בעל המאור משום עונג שבת, בכ"ז אם לא היה באכילת החמין איזה סוד וכוונה לא היה מרעיש כל כך על זה, ועי' במג"א דמי שמזיק לו אכילת חמין מותר לאכול צונן (ליקוטי מהרי"ח).

זמירות ליום השבת:

בס"ח כתוב דהמנהג לומר שירות ותשבחות בשבת, ושכן הוא במדרש ע"ש, ועיין ברוקח (סי' נ"ד) שכתב אחר שאכל התבשיל שהטמין יש מזמרים וזמירות בשבת וכו' ע"ש.

סדר יום השבת

יאמר זה המאמר מהזוהר הק' המדבר מכבוד סעודה זו:

ביום השבת על סעודה השנית כתוב או תתענג על ה' על ה' ודאי שבשעה ההוא נתגלה הקדמון הקדוש. וכל העולמות בשמחה. ושלמות ושמחת וזקדמון הקדוש אנחנו עושים. וסעודתו היא ודאי.

על סעודה השלישית כתוב והאכלתיך נחלת יעקב אביך. זו סעודת התפארת שנקרא פני קטנרת שמשתלם אז בשלמות. וכל ששת הימים משלמות הוזה מתברכים. וצריך האדם לשמח בסעודתו ולהשלים אלו הסעודות. שהן סעודות הרוממות על אמונה השלימה של זרע קדוש מישראל. שהרי אמונה עליונה הווי של ישראל היא. ולא של עמים עובדי כ"מ. ולפיכך אמר בני ובין בני ישראל.

ובוא וראה בסעודות האלה ניכרים ישראל שהם בני המלך. שהם מזהיכל המלך. שהם בני האמונה. ומי שמחסר סעודה אחת מהן מראה פגם למעלה. ומראה בעצמו שאין

ביומא דשבתא בסעודתא תנינא קתיב
אז תתענג על יהוה. על יהוה
ודאי, דההיא שעתא אתגליא עתיקא
קדישא, וכלהו עלמין בחדותא ושלומא.
קדושתא דעתיקא עבדינן וסעודתא דיליה
היא ודאי.

בסעודתא תליתאה דשבתא קתיב
והאכלתיך נחלת יעקב אביך. דא היא
סעודתא דזעיר אנפין דהוי בשלימותא,
וכלהו שפא יומין מההוא שלימו
מתברכאן. ובצי בר נש למחדי בסעודתה
ולאשקא אלן סעודתי, דאנון סעודתי
מהימנותא שלימתא דזרעא קדישא
דישראל די מהימנותא עלאה דא דילהון
ולא דשאר עמין. ובגיגי כף אמר ביני
ובין בני ישראל.

תא חזי בסעודתי אלן אשתמודעון
ישראל דאנון בגי מלכא, דאנון מהיכלא
דמלכא, דאנון בגי מהימנותא. ומאן
דפגים חד סעודתא מניהו אחזי פגימותא

זמירות המבוארות לשבת

לעלא ואַתְּזי גרמיה דלאו מבגי מלכא
עלאה הוא. דלאו מבגי היכלא דמלכא
הוא. דלאו מוֹרְעָא קדישא דישראל הוא.
יְהִיבִין עֲלֵה חומרא דתלת מלין דינא
דגיהנם וכו'.

מבני מלך העליון הוא. שאין
מבני היכל המלך הוא. שאין
מוזרע קדושת ישראל הוא.
ונותנים עליו חומר השלשה
עונשין מדינה של גיהנם.

ותא חזי בְּכֻלְהוּ שְׁאָר זְמַנִּין וְחִגִּין בְּעֵי בַר
נֶשׁ לְחָדִי וּלְמַחְדֵּי לְמַסְכְּנֵי. וְאִי הוּא חָדִי
בְּלַחְדוּי וְלֹא יְהִיב לְמַסְכְּנֵי עוֹנֶשִׁיָּה סְגִי
דְּהָא בְּלַחְדוּי חָדִי וְלֹא יְהִיב חָדִי לְאַחְרָא.
עֲלִיָּה כְּתִיב וְזִרְתִּי פָּרֵשׁ עַל פְּנִיכֶם פָּרֵשׁ
חֲגִיכֶם. וְאִי אִיהוּ בְּשִׁבְתָּא חָדִי, אֵף עַל
גַּב דְּלֹא יְהִיב לְאַחְרָא לֹא יְהִיבִין עֲלִיָּה
עוֹנֶשִׁיָּה כְּשְׁאָר זְמַנִּין וְחִגִּין. דְּכְתִיב פָּרֵשׁ
חֲגִיכֶם. פָּרֵשׁ חֲגִיכֶם קְאָמַר וְלֹא פָּרֵשׁ
שִׁבְתְּכֶם. וְכְתִיב חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדִיכֶם שְׁנָאָה
נִפְשִׁי וְאֵלּוּ שִׁבְתָּ לֹא קְאָמַר.

ובוא וראה בכל שאר מועדים
וחגים צריך האדם לשמוח.
ולשמוח לעניים. ואם הוא שמח
בלבדו ואינו נותן לעניים עונשו
גדול. שהרי בלבדו שמח ולא
נתן שמחה לאחר. עליו כתוב
חוריתי פרש על פניכם פרש
חגיכם. ואם הוא בשבת שמח
בלבדו. אע"פ שלא נתן לאחר.
אין נותנים עליו עונש כשאר
מועדים וחגים. שכתוב פרש
חגיכם. פרש חגיכם אמר ולא
פרש שבתכם. וכתוב חרשיכם
ומועדיכם שנאה נפשי. ואילו
שבת לא נאמר.

ובגִיגִי פֶּה כְּתִיב בִּינִי וּבִין בְּגִי יִשְׂרָאֵל.
וּמִשּׁוּם דְּכָל מְהִימְנוּתָא אֲשֶׁתְּכֹחַ בְּשִׁבְתָּא
יְהִיבִין לִיה לְבַר נֶשׁ נִשְׁמָתָא אַחְרָא. וְנִשְׁמָתָא
עֲלָאָה. וְנִשְׁמָתָא דְּכָל שְׁלִימָא בָּהּ כְּדוּגְמָא
דְּעֻלָּמָא דְּאַתִּי. וּבְגִיגִי פֶּה אֲקָרִי שִׁבְתָּ.
מִהוּ שִׁבְתָּ שְׁמָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁמָא
דְּאִיהוּ שְׁלִימָא מְכָל סְטֻרִי.

ולפיכך כתוב ביני ובין בני
ישראל. ולפי שכן האמונה
נמצאת יותר בשבת נותנים לו
לאדם בשבת נשמה אחרת.
נשמה עליונה. נשמה שכל
השלמות בה. מעין עולם הבא.
ולפיכך נקרא שבת. מהו שבת.
זה שמו של הקב"ה. שם שהוא
שלם מכל הצדדים.

סדר יום השבת

פמ

אמר רבי יוסי בדאי כף הוא. וי ליה לבר
נש דלא אשלים חדותא דמלכא קדישא.
ומאן חדותא דיליה אלין תלת סעודתי
מהימנותא. סעודתי דאברהם יצחק ויעקב
כלילן בהו. וכלהו חדו על חדו מהימנותא
שלימותא מכל סטורי.

תאנא בהדין יומא מתעטרין אבהן וכל
בנין ונזקין מה דלאו הכי בכל שאר חגין
וזמנין. בהדין יומא חביא דגיהנם וניחין.
בהדין יומא כל דיגין אתפפין ולא מתערין
בעלמא.

למדנו שביום הזה מתעטרין
האבות וגם כל בני הינוקים.
מה שאין כן בכל שאר חגים
ומועדים. ביום הזה רשעי
הגיהנם נוחים. ביום הזה כל
הדיגים נמתקים ואינם
נתעוררים בעולם.

בהדין יומא אורייתא מתעטרא בעטרין
שלמין. בהדין יומא חדותא ותפנוקא
אשתמע במאתן ותמשין עלמין: ברוך
יהוה לעולם אמן ואמן:

ביום הזה התורה מתעטרת
בעטרות שלמות. ביום הזה
שמחה ועונג נשמע במאתים
וחמשים עולמות.

כתב ביסוד ושורש העבודה, ראוי לכל ירא שמים לקרות הפרשה של לחם הפנים חו היא:
ולקחת סלת ואפית אותה שמים עשרה חלות שני עשרונים יהוה החלה האחת:
ושמת אותם שמים מערכות שש המערכת על השלחן הפסח לפני יהוה:
ונחת על המערכת לבנה וזה והיתה ללחם לאזכרה אשה ליהוה: ביום השבת
ביום השבת נערכנו לפני יהוה תמיד מאת בני ישראל ברית עולם: והיתה לאהרן
ולבניו ואכלהו במקום קדש כי קדש קדשים הוא לו מאשי יהוה חק עולם:

ואחר כך יקרא בנביאים בעניי דיומא וזו היא:

והנה יהוה תמיד והשביע בצחצחות גפשי ועצמותי תחלין ותיית כגן הוה
ובמוצא מים אשר לא יבבו מימי, ובגן מן חרבות עולם מוסרי דוד
ודוד תקומם וקרא לך גודר פרץ משובב נתיבות לשבת: אם תשיב משבת רגלך

זמירות המבוארות לשבת

עשות חפצך ביום קדשי. ונקראת לשבת ענג לקדוש יהוה מכבוד. ובכדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר: או מתענג על יהוה והרפכתו על בתי ארץ. והאכלתו נחלת יעקב אביד. כי פי יהוה דבר:

הכינו הסעודה של האמונה
השלימה - שה' ברא העולם /
והיא חרות המלך הקדוש -
הקב"ה / הכינו סעודת המלך,
זו היא הסעודה של "עתיקא
קדישא" / וזעיר אנפין" ו"חקל
תפוחין קדישין" באים לסעוד
עמה.

אתקינו סעודתא דמהימנותא.
שלימתא חדותא דמלכא
קדישא: אתקינו סעודתא דמלכא.
דא היא סעודתא דעתיקא קדישא.
וחקל תפוחין קדישין וזעיר אנפין.
אתנן לסעדא בהדיה:

שם המחבר אני יצחק לוריא עם החרוז ידי אסחי אנא. אזמן בתלתא:

אערון את הסעודה / בבוקרו
של שבת / ואזמין בסעודה זו /
את עתיקא קדישא.

א סדר לסעודתא. בצפרא
דשבתא. ואזמין בה השתא
עתיקא קדישא:

אור העליון ישרה בסעודה זו /
ע"י הקידושא רבא א' / ובין
טוב / שבו תגיל הנפש.

נ הוריה ישרי בה. בקידושא
רבא. ובחמרא טבא. דבה

תחרי נפשא:

ישלח לנו קרני הודו / ונראה
ביקרו / ויראה לנו סתרי
התורה / הנאמרים בלחש.

י שדר לן שופרה. ונחזי
ביקרה. ונחזי לן סתרה.
דאתאמר בלחישא:

צא

סדר יום השבת

י גלה לן טעמי. דבתריסר

יגלה לנו הטעם / של י"ב
חלות שבלחם הפנים /
המרמזות על אות הוא"ו
משמו של השי"ת / כשהוא
כפול וקלוש א.

נהמי. דאינון את בשמיה.

כפילא וקלישא:

צ רורא דלעילא. דביה חיי

-יהי רצון שעי"י המעש"ט נוכח /
להדבק בהשי"ת אשר בו
תלויים חיי כל / ויתרבו כוחינו /
ויעלו תפלותינו עד ראש
הקב"ה - כביכול א.

כלא. ויתרבי חילא. ותיסק

עד רישא:

ח דו חצרי חקלא. בדבור

שמחו אתם התלמידים חכמים /
בדיבור ובקול ד' / דברו
מלים / מתוקים כדבש.

ובקלא. ומללו מלה.

במתיקא בדובשא:

ב) כשהוא"ו כפול הוא בגימטרי"י"ב, וא"י המילוי היא פחותה מערכה מאות השורש.

א) כי המלאך הממונה על התפלות נוטל את התפלות ועושה מהן עטרה לחקב"ה.

ד) חצדי חקלא פי' קוצרי השדה, כינוי לתי"ח שהם כמו עובדי השדה שמשליכים הפסולת ואוספים את הפירות.

חזרו חלדי חקלא כדיבור ונקלא וכו', קדם רבון עלמין צמילין סמימין חגלון
פחגמין ומימרון חידושא,

גל"פ עפ"י מש"כ בם' עזרת ישראל (פסח ד"ה יא דודי), ותוכן דבריו דכנסת ישראל
לפעמים צא לה איזה זעיר ועגמת נפש ע"י איזה סיבה או גזירה, והיא
בכל זאת מתחזקת ומתקשטת לעשות רצון דודה ולשמוח עמו בשבתות וי"ט זשיר
ושבתה, והשי"ת היודע מחשבות ולופה נסתרות רואה ומכיר בכל זה, ועי"ז זוער
להצנחו כביכול ברגשי אש ומסיר מאחה כל יגוני הלז כי הוא יודע מרת נפשה,
והוא בעל היכולת לבטל האצרות והעגמ"ג ולהכניע השונאים הקמים עלינו, ע"כ.
וזה מרומז בדברי הפייטן, חדו חלדי חקלא כדיבור ונקלא חלדי חקלא רומז על
כנס"י השרויים בגלות המר המכונה שדה, עשה"כ (וימיה זו) ציון שדה חמרש,
והיינו שישעו וישמחו ביום השבת כדיבור ונקול שירה וזמרה, קדם רבון עלמין
אף שהמלין סמימין, כלומר מתוקף האצרות וחצילין דמעיקין סגר עליהם המדבר
וקשה לדבר ולשמוח, בכל זאת עליכם להמגבר ולהחזק ויעי"ז חגלון פחגמין,

צב

ומירות המבוארות לשבת

לפני רבון העולמים / בדברים /
הסתומים / תגלו הדברים /
ותאמרו חידושי תורה.

ק דם רבון עלמין. במלין
סתימין. תגלון פתגמין.
ותימרין חדושא:

לעטר השולחן / בסודות יקרים /
עמוקים וסתומים / שאין
ראוי לפרסמם ה).

ל עטר פתורא. ברזא יקירא.
עמיקא וטמירא. ולא מלתא
אושא:

ומדיבורים האלו / יהיו נעשים
רקיעים חדשים / ומי יהא
שורה / הלא האור דזעיר
אנפין.

ו אלין מליא. יהון לרקיעיא.
ותמן מאן שריא. הלא ההוא
שמשא:

ע"י מעשינו הטובים - יתעלה
כביכול הקב"ה / בשבת יותר
מבימות החול / ויקח ויתחבר
עם כנסת ישראל / שהיתה
פרושה ממנו בימות החול.

ז בו יתיר יסגי. לעילא מן
דרגה. ויסב בת זוגה. דהות
פרישא:

ה) אושא הוא לשון רעש ופרסום.

שהשי"ת אשר לפניו נגלו כל מעלומות, יסקיף ממרום ויראה היאך שצניו משחכמין
צאצא דיליה ועוסקין צדוותא דקוצ"ה, ואז יתעורר להצמו המסותרת עלינו,
ומימרון חידושא שסייר כל הצרות מעלינו וכל דינין יתעצרו מיניה, ויחדש ימינו
כקדם ויוכל לשמות כדצעי צדור וצקלא צלצב שלם.

זמר זה שם מחברו חיים יצחק ושמו חתום בראשי החרוזים:

חי ה' לעולם וברוך הוא האל
החזק / ונפשי מתפארת
ומתהללת בה' / כי אתה ה'
מאיר נרי / בזמן שגרו מאיר
מעל ראשי.

ח י יהנה וברוך צורי. ביהנה
תתהלל נפשי. פי יהנה יאיר
נרי. בהלו גרו עלי ראשי:

ה' רועה אותנו כרועה צאן
הדואג שלא יחסר להם כלום /
ומנהלנו כרועה המוביל צאנו
על מים שקטים, ה' / הנותן
לחם לכל ברואיו / לכן
אבקשך שתתן לי את מדת
המזון אשר אני צריך.

י הנה רועי לא אֶחָסֵר. על מי
מנוחות ינהלני. נותן לחם
לכל בשר. לחם חקי
הטריפני:

אתה ה' אלהי קדושי / אבקשך
יהי רצון מלפניך שתתן לי
מזונות / משלחן המשפיע /
ותמשך שמן על ראשי (ל'
ברכה).

י הי רצון מלפניך. אתה אלהי
קדושי. תצרוך לפני שלחנה.
תדשן בשמן ראשי:

הלואי שמנוחתי בשבת תהיה
רצויה / לפני ה' - ארון השלום /
וצאצאי יהיו הגונים ושלמים /
ויהיה להם חיים ושלום
תמיד.

מי יתן מנוחתי. לפני ארון
השלום. ויהיה שלמה
מטתי. החיים והשלום:

ישלח לי מלאכו ללוותי - שני
המלאכים / המלווים את
האדם בליל שבת / בכוס של
קידוש אשא פני לה' / ויהיה
מדת כוסי מלאה ותרווה אותי.

י שלח מלאכו לפני. ללוותי
לויה. בכוס ישועות אשא
פני. מנת כוסי רויה:

זמירות המבוארות לשבת

צַמְאָה נַפְשִׁי אֶל יְהוָה. יִמְלֵא
שׁוֹבֵעַ אֶסְמִי. אֶל הַהָרִים
אֲשָׁא עֵינִי. כְּהִלֵּל וְלֹא
כְשִׁמְאִי :

נפשי צמאה ומשתוקקת לה' /
ואבקשהו כי ימלא אוצרותי
בשפע ושובע / אשא עיני אל
מורי הוראה / ודהלכה כהלל,
שמברכין על היין ואחר כך
על היום, ולא כשמאי לברך
קודם על היום ואח"כ על היין.

חַדְוֹת יָמִים וְשָׁנוֹת עוֹלָמִים.
עוֹדָה כְּבוֹדִי עוֹדָה. וְעַל רֹאשִׁי
יִהְיוּ תַמִּים. גֵּר מַצֵּה וְאוֹר
תּוֹרָה :

ושמחת הימים והשנים
הטובים שעברו / וכבודי
תעורר לנו / על ראשי יהיו
נצבים כמו תאומים / אור
המצוות ואור התורה.

ק וּמָה יְהוָה לְמִנְיַחְתִּי. אֶתָּה
וְאַרְוֶן עוֹזֶךְ. קַח נָא אֵל אֶת
בְּרַכְתִּי. וְהִחֲזַק מִגֵּן חוֹזֶךְ :

אבקשך, קום אתה ה' והנחל
לנו מנוחה במקדש / ותשכן
ארון התורה - עוזך / קבל נא
ברצון תפילתי וברכתי / ותחזק
ותגין לכל החוסים בך.

(נ"א חוסך)

אסמי - אוצרות תבואה.

צַמְאָה נַפְשִׁי אֶל ה', יִמְלֵא שׁוֹבֵעַ אֶסְמִי, אֶל הַהָרִים אֲשָׁא עֵינִי כְהִלֵּל וְלֹא כְשִׁמְאִי.
יְלִי"פ הכוונה ע"פ הגמרא (נ"א ע"י). חניא אמרו עליו על שמאי הזקן
כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת, מלא בהמה נאה אומר זו לשבת וכו', אבל הלל
מדה אחרת הייתה לו שכל מעשיו לשם שמים וכו', ע"כ, ונראה לפרש כוונת
שניהם בהנהגתם כל אחד לפי דרכו, עפ"י דברי הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג
פ"א), ומו"ד כי הקשר והדיוק בין האדם להש"ת הוא ע"י הדעת והשכל,
כדכתי' (דברי הימים א' כ"ד ט"ו) דע את אלוקי אביך ועבדהו, ועצם שעוסק במורה
ואהבת ה' מחזק אותה הדיוקות בין נפשו לאלוקיו, אבל כשמפנה מחשבתו
לצורך דבר גשמי כאלילה ושחיה או נפסק אותה דיוקות, ועל האדם להרגיל
עצמו עכ"פ בעת עסקו במורה ובחפילה שיהיה אז מחשבתו טהורה בלתי לה'
לצדו ולא יתערב זר בעבודתו. אבל שיגיע האדם לדרגה שיוכל להעסק בנרכיו

מזמור לדרך. יהוה רעי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני. על מי מנוחות ינהלני: נפשי ישובב. ינחני במעגלי צדק למען שמו: גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע. כי אתה עמדי. שבטך ומשענתך המה ינחמני: תעריך לפני שלחן נגד צררי. דשנת בשמן ראשי פוסי וריה: אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי. ושבתי בבית יהוה לארך ימים:

קידושא רבא

אם תשיב משבת רגלך צעות חפצך ביום קדשי. וקראת לשבת ענג לקדוש יהוה מכבד. וכבודתו מעשות דרכיך מקצוא חפצך ודבר דבר: אז תתענג על יהוה והרפתריך על במתי ארץ. והאכלתך נחלת יעקב אביך. כי פי יהוה דבר:

הגשמיים, ושללו ומחשבתו יהא דבוק למעלה, וזה היתה מדריגת משרע"ה שנאמר (שמות כד. ג.) ונגש משה לבדו אל ה' וכו', וכן (שמות לד. כח.) ויהי שם עם ה', וגם האבות הקדושים היו במדריגה זו, שאף צעם עסקם צהנהגת ד"א וצעם המרעה ועבודה האדמה לא נפק דציקותם צה', שלא היו עושים רק באצויהם לצד וליבותם ודעוניהם לא יסורו מלפני ה' עכמדה"ק.

ובזה נבא אל הביאור, דשמאי הזקן היה אוכל כל ימיו לכבוד שבת, להורות הדרך לאלו שעדיין לא הגיעו לדרגת רמה כזו להיות עיניהם למטה ולבס למעלה, לכן עכ"פ יכוונו באכילתם לשם מצוה ועיי"כ תשרה הקדושה על המאכל.

אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו שכל מעשיו לש"ש, היינו שכל פעולותיו הגשמיים לא נפק דציקותו למעלה, לכן לא היה צריך לזה. והנה "ההרים" רומז על האבות, כדאי בחז"ל (פסדרין פה) וז"ל הפייסן, צמאה נפשי אל ה' וכו' אל ההרים אשא עיני, שנפשי צמאה ומשחוקת שאוכל להמרומם ויגיעו מעשי למדריגת האבות הק', שהיו תמיד דבקים צה' אלוקים חיים ולא הסיחו דעתם לרגע וזה כבודו של הלל ולא כשמאי.

אם תשיב משבת רגלך וכו' אז תתענג על ה', והרכנתיך על צמתי ארץ נל"פ עפי"ד הייטב לב (ראה) צביאור דברי הגמ' (שבת ק"ח), כל המענג את השבת נחנני לו נחלה בלי מצרים, עפי"י המדרש (מונח בש"מ) אין ישראל ניזונין אלא בזכות

ומירות המבוארות לשבת

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת. לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם
בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם
כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיָּנַפֶּשׁ:

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֲשִׂיתָ
כָּל מְלָאכָתְךָ. וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא
תַעֲשֶׂה כָל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֵמָתְךָ
וַגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ:

ש"ס (1) דהשוכר פועלים ע"י שליח אינו עובר על כל חלון, ולכן כיון שנתן לנו
המורה ע"י משה בחירו ע"כ שפיר קאמרי שזכר מזהו זהאי עלמא ליכא, אמנם
הרי אנכי ולא יהיה לך שמים זו שמענו מפי הגבורה, רק אח"כ אמרו למשה דבר
אחזה עמנו (שמות כ טו) כדאיחא בחו"ל (מכות יג) ד"תורה" היא מנין תרי"א זוה לנו
משה עיי"ש, ועל כן כיון דמצות האמונה השמיענו אל המיוחד בעצמו לכן בדין
הוא שנטול שזכר זהאי עלמא, וזה הכוונה אין ישראל ניוונים אלא בזכות האמונה,
והיינו דכתי' (קהלת ד ט) טובים השנים דהיינו שני הדברים הראשונות ששמענו מן
האחד, אשר יש להם שזכר טוב בעמלם שהשכר ע"י הוא גם בעוה"י.

ושבת הרי הוא שורש האמונה, וזכרון למעשה צראשית כי ששם ימים עשה ה'
וכו'. וגם זכר ליציאת מצרים כדכתי' וזכרת כי עבד היית, ולכן כל
המתענגים זה יזכו לשכר גם בעוה"י, וכמש"א דורשי רשומות "שבת" ר"ת
ביומו מתן שכרו, וזה"כ כל המענג את השבת נוחטין לו נחלה בלי מצרים שיקבל
שכר ללא גבול בין בעוה"י וכן בעוה"ב.

וזה"א אם תשיב משבת רגליך, דאמונה מכונה בשם רגל (עין ס' בן סורק יוסף דף
י"א) דאם תמשיך ירך מעשות מלאכה בשבת מחמת גודל אמונתך זה' שזכר
בששה ימים כל היצור וינתן ביום השביעי, או חזקה להמענג על ה' והרכבתיך על
במתי ארך דהיינו שכר עוה"י, והאכלתיך נחלת יעקב דהיינו שכר עוה"ב, והטעם
כי פי ה' דבר כיון ששמענו מפי הקב"ה ושבת הרי הוא שורש האמונה.

וזכור את יום השבת לקדשו. אחו"ל (ר"ה כ"ו) זכור ושמור כדיבור אחד נאמרו, אפ"ל
הכוונה דזכור היינו עונג כמש"א (פסחים ק) וזכרו על היין, להמעדן בחפונקי
מעדנים ולשחות יינות מצושמים, ושמור היינו שביחה ממלאכה והוא אמינא דרק אלו

כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם
וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. עַל כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה
אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

סְבִרֵי מְרִנָּה וְרִבְּנָה וְרִבּוּמֵי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

זמירות ליום השבת

המחבר חתם שמו שמעון בר יצחק בראשי החרוזים

על כל גאולה וגאולה המכונה
יום, יהי שם ה' מבורך / והוא
יושענו ויפדנו בעתיד / ואז
כל היום בשמו נשמחה / ונרים
ראש למעלה על ידי ישועתו /
כיון שהוא מחזק את העני
ומגן לרש כמונו בגלות.

בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם. יַעֲמַס לָנוּ יֵשׁוּעַ
וּפְדִיּוֹם. וּבִשְׁמוֹ נִגִּיל כָּל הַיּוֹם.
וּבִישׁוּעָתוֹ נָרִים רֹאשׁ עֲלִיּוֹן. כִּי הוּא
מַעֲזוֹ לְדָל וּמַחֲסֵה לְאַבְיּוֹן:

העוסקים במורה כל ימות השבוע, דענא השביתה לאו לענוג יחשב להם, הם נאטו
להמענג במענוגים בצער ודגים וכל מטעמים, אבל אלו העוסקים במלאכה צויעת
אפים צימות החול ופרודים על המחיה ועל הכלכלה, וכשצא שבת צא מנוחה ושם
ינחו יגיעי כח וכאילו כל מלאכתם עשויה, אזי ענא השביתה ממלאכה הוא אלס
לענוג רב ואולי פטורים הם ממצות זכור לכבדו במאכל ומשחה, על כן זכור ושמור
בדיבור אחד השמיענו לומר דמאות ה' גם שניהם, הן לנח צו ממלאכה והן לשמח
במענוג אכול ושמו, כל עדת ישראל יעשו אותה הבני מורה ובעלי מלאכה גם יחד.

ברוך ה' יום יום, יעמס לנו ישע ופדיוס. נראה לפרש בדרך רמז, עפ"י מה
שביארנו כוונת שמאי והלל באופן אחר, דהנה אמרו ז"ל (יב"ט טו) כל
מוזנמיו של אדם קלדין לו וכו' חוק מהואלם שבת וכו' שאם מוסיף מוסיפין
לו, דבזה שמפזר ממונו לכבד השבת ולענגו יוסיפו לו על מה שנקצב לו בתחילה
ולא יחסר לו מזון ממיד, ולכן שמאי הזקן היה חושש אולי נקצבו לו מוזנמיו

צח

זמירות המבוארות לשבת

ש בטי יה לישראל עדות. בצרתם
לו צר. בסבלות ובקבדות. בלבנת
הספיר הראם עוז ידידות. ונגלה
להצלותם מעומק בור דדות. פי
עם יהיה החסד והרבה עמו
פדות:

שבטי ישראל אשר עליהם
חתם ה' שמו י-ה, מעיד כי
הם נשאו שלמים במצרים /
ובהיותם משועבדים במצרים
השתתף הקב"ה בצרתם /
והיה תחת רגליו כלבנת
הספיר ועי"ז הראם אהבה
וידידות עזה / ובחצי הלילה
נגלה לגאלם ממעמקי בור
ומבית כלא / וע"י החסד
והפירות אשר ה' הרבה עם
עמו, זכו לקבל תורתו.

בנאמס, והוא יחיד צהאי פחדא פן יבצר ממנו להגות צמורה צמנחמ הדעת
מפני טרדה הפרנסה, על כן אחז לדיק דרכו לאכול כל ימיו לכבוד שבת, ועי"ז
כל הוצאותיו נכללים בהוצאת שבת וילך לצטח דרכו, אבל הלל הזקן מדה אחרת
היתה לו שכל מעשיו לשם שמים,

והבוונה בזה נראה עפ"ד אל"ו הרבי ר' העשיל מקראקא זע"א (תוכח המורה
יחזי), בציאור המדרש כל מה שישראל אוכלים בעוה"ז אינם אוכלים
אלא בשביל שכן האמונה, דלכאורה ל"צ הא דאמרו ז"ל (קידושין נט) שכן מלוא
צהאי עלמא ליכא, הא כתיב (דברים כד. טו.) ציומו חסן שכרו, וי"ל דהא קי"ל
(חז"מ של"ט) דהשוכר את הפועל ע"י שליח אינו עובר משום זל חלין, והנה
הקב"ה נתן לנו תורתו ומצוותיו על יד ציאו נאמן ציומו משרע"ה, והו כשכרו
ע"י שליח ולכן פועל אדם ישולם לו בעולם שכולו טוב, אמנם הרי איחא בגמרא
(מכות כ"ד ע"א) דלכא ולי יהיה לך שמענו מפי הגבורה ולא ע"י שליח, א"כ על
מלוא זו שפיר מגיע לנו שכר צהאי עלמא, וע"כ כל מה שאוכלים היא רק
בזכות האמונה עכדה"ק.

וזו היתה מדתו של הלל הזקן שכל מעשיו לש"ש, היינו שהיה תולה בטחונו בזה
והשלך עליו כל יהצו, שנא' ברוך ה' יום יום, שלא דאג דאגת מחר רק היה
סמוך לבו בטוח בזה, וע"כ לא עשה שום תחבולה ועצה שלא יחסר לו דבר יום
ציומו, כי צדיק הוא שיטול שכרו צהאי עלמא חלק עבודתו בטעמון גמור בזה"ס,

(ע"י נועם אלימלך צהר ד"ה וזי תאמרו).

וזו הרמז כאן, ברוך ה' יום יום היינו מי שזכה למדה זו שסמוך לבו בטוח
בה' הנותן לחם לכל בשר, אז יזכה שהקב"ה יעמום לו ישע ופדיוס, שלא
יחסר לו תמיד לחם חקו.

זמירות ליום השבת

צמ

מִה יָקָר חֲסִדוֹ בְּעָלוֹ לְגוֹנָנָמוּ.
בְּגָלוֹת בְּכֶלָה שָׁלַח לְמַעֲנָמוּ.
לְהוֹרִיד בְּרִיחִים נִמְנָה בִּינָמוּ.
וַיִּתֶּנָּם לְרַחֲמִים לְפָנַי שׁוֹכִימוּ. כִּי
לֹא יִטּוֹשׁ יְהוָה אֶת עַמּוֹ. בְּעָבוֹר
הַגָּדוֹל שָׁמוּ:

עַ יִלָּם שֵׁת כִּסְאוֹ לְהַצִּיל יְדִידָיו.
לְהַעֲבִיר מִשָּׁם מַעֲזָנִי מוֹרְדָיו.
מַעֲבוֹר בְּשָׁלַח פָּדָה אֶת עֲבָדָיו.
קָרָן לַעֲמּוֹ יָרִים תְּהַלֵּה לְכָל
חֲסִידָיו. כִּי אִם הוֹגָה וְרַחֵם
בְּרַחֲמָיו וּכְרוֹב חֲסִידָיו:

וּ צִפִּיר הָעוֹזִים הַגָּדִיל עֲצוּמָיו. וְגַם
חֲזוֹת אֲרָבַע עָלוּ לְמָרוֹמָיו. וּבְלָפָם
דָּמּוּ לְהַשְׁחִית אֶת רַחֲוּמָיו. עַל יָדֵי
כִּתְּנָיו מִגֵּר מִתְקַוֶּמָּיו. חֲסִידֵי יְהוָה
כִּי לֹא תִמְנּוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו:

גוֹנָנָמוּ - להגן עליהם. לַמַּעֲנִימוּ - בַּשְּׂבִילִים. בְּרִיחִים - סְפִינּוֹת. בִּינָיִמוּ - בִּינִיחִים. שׁוֹכִימוּ
- שׁוֹבִיחִים. עִילָם - שׁוֹשָׁן. שֵׁת - שָׁם. מַעֲזָנִי - חוֹזֵק. בְּשָׁלַח - בַּחֲרָב. הוֹגָה - הַעֲצִיב. וְצִפִּיר
- שַׁעִיר. עֲצוּמָיו - גְּבוּרָתוֹ. חֲזוֹת - מְרֹאֵה. דָּמוּ - חֲשָׁבוּ. מִגֵּר - חֲשָׁפִיל. מִתְקַוֶּמָּיו - שׁוֹטָאִי.

הַמֶּלֶךְ. אֶלְכַסְנֵדֵר הַנִּמְשֵׁל
לְשַׁעִיר עוֹזִים נִתְגַּדֵּל וְנִתְחַזֵּק /
וְגַם מְרֹאֵה אֲרִבְעַת הַמִּלְכִּים -
שִׁמְלָכּוֹ אַחֵר אֶלְכַסְנֵדֵר - עָלוּ
עַל כִּסְאָם / וְאַנְטִיּוֹכוֹס מֶלֶךְ יוּנָן
- הַגָּדוֹל מִכֹּל־ם - חֲשָׁבוּ בִלְבָם
לְהַשְׁחִית אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל / עַל-
יְדֵי כִתְּנָיו הַחֲשָׁמוֹנָאִים, הִפִּיל
אוֹיְבָיו / וּמֵאֵת ה' אֲשֶׁר חֲסִידָיו
לֹא תִמְנּוּ וּבְרַחֲמָיו כִּי לֹא כָלוּ.

זמירות המבוארות לשבת

נ סגרתני לאדום ביד רעי מדני.
שבכל יום ויום ממלאים פרסם
מעדני. עזרתו עמי לסמוך את
אדני. ולא נטשתני כל ימי עדני.
פי לא יזנח לעולם אדני:

נמסרתי לרומיים - אדום, ע"י
רעי - מלכי יהודה, שרבו על
המלוכה וגרמו זאת / אשר
עד היום ממלאים בטנם
מממוני / אך עזרת ה' עמי
לחזק את יסודי / וכמו שלא
עזבתני כל זמן ועידן בכל
הגלויות / כן אקוה כי לא
לעולם ישאירו בגלות זה.

כבואו מאדום נמצא בזמירות לסעודה שלישית בעמוד קי"ז

זה הזמר שם המחבר רבי ישראל וחתם שמו בראשי החרוזים

יום זה מכבד מפל ימים. פי
בו שבת צור עולמים:

יום השבת נכבד משאר כל
הימים / לפי שבו שבת בורא
כל העולמים.

עשת ימים תעשה מלאכתך.
יום השביעי לאלהיך. שבת
לא תעשה בו מלאכה. פי כל
עשה עשת ימים:

ואף אתה בששת ימים עשה
מלאכתך / ואת יום השביעי
תקדש לאלוקיך / לא תעשה
כל מלאכה בשבת / כי גם ה'
עשה כל מלאכתו בששת ימים
ובשביעי נח.

יום זה מכבד מפל ימים. פי בו שבת צור עולמים:

ראשון הוא למקראי קודש.
יום שבתון יום שבת קודש.

בתורה השבת קודם לכל
המועדים - הנקראים "מקראי
קודש" / יום השבת קודש

נסגרתני - נמסרתי. מדני - יריבי. מעדני - ממעדני. אדני - יסודותי. נטשתני - עזבתני.
עדני - לשון זמן. יזנח - יעזוב. צור - חבורא.

קא

ומירות ליום השבת

על פן פל איש ביינו יקדש. שהוא יום שבתון / ולכן כל
אחד יקדש בו על יינו / ועל
על שתי לחם יבצעו תמימים: ב' חלות שלמות יבצע.

יום זה מכבד מכל ימים. כי בו שבת צור עולמים:

אכול משמנים שתה ממתקים. אכול בשבת משמנים ושתה
בו ממתקים / כי ה' יתן לכל
הדבקים בו ע"י עונג שבת /
בגד ללבוש ולחם תמידי כראוי /
ובשר ודגים וכל מטעמים.
ללבוש לחם חקים. פשר ודגים
וכל מטעמים:

יום זה מכבד מכל ימים. כי בו שבת צור עולמים:

לא תחסר כל בו ואכלת ושבעת. ושום דבר לא יחסר לך בשבת /
ואכלת ושבעת / וברכת לה'
אלוקיך אשר אהבתו / כי
ברכך יותר מכל העמים.
אברהת. כי ברכת מכל העמים:

יום זה מכבד מכל ימים. כי בו שבת צור עולמים:

השמים מספרים כבודו. וגם
הארץ מלאה חסדו. ראו כי כל
אלה עשתה ידו. כי הוא הציור
פעלו תמים:

יום זה מכבד מכל ימים. כי בו שבת צור עולמים:

מחבר הזמר רבי יהודה הלוי וחתם שמו בראשי החרוזים

את יום השבת אסור לשכוח / כי זכרו חשוב לה' כריח ניחוח
של קרבן / והיונה אשר שלח
נח מהתיבה מצאה בשבת
מנוח לכף רגלה / ובו ינחו
המייגעים כוחם בעבודתם
בימי החול.
יום השבת נכבד לבני ישראל
המאמינים בה' / אבות ובנים
נוהרים לשמרו / ועל שני
לוחות אבנים מצוות שבת
חקוקה וכתובה בתורה / אשר
ניתנו מה' רב העוז ואמין כח.

יום שבתון אין לשכוח. זכרו
כריח הניחוח: יונה מצאה בו
מנוח. ושם ינחו יגיעי פח:

היום נכבד לבני אמונים.
זהירים לשמרו אבות ובנים.
חקוק בשני לוחות אבנים.
מרוב אונים ואמין פח:

יונה מצאה בו מנוח. ושם ינחו יגיעי פח:

אונים - כח.

יום שבתון אין לשכוח, זכרו כריח הניחוח, יונה מצאה בו מנוח. נראה עפ"י מש"כ
תפארת שלמה (צמחוקי), עה"פ אז מראה הארץ את שבתיה כל ימי השמה
תשבות אשר לא שבתה בשבתם עליה, ופי' ע"פ המבואר בנחמי הארץ ו"ל דגס
בזמן הזה אע"פ שציהמ"ק חרב ואין עבודה ואין קרבן, מ"מ שבת נעשים כל
היחודים ממילא בהעלאת העולמות כמו קודם פגס אדם הראשון, נמצא כי בש"ק
אין חסרון כלל מצד הגלות, אך הכל יפה בעמו. וז"ש (ויקרא יט ז) את שבתותי
תשמרו ומקדשי חיראו, ר"ל כאשר שבתותי תשמרו יחשב לכם כמו שמקדשי
חיראו בצנייה, כי היחודים נעשו עשה שבת כמו מלא, ועוד נעלה השבת בגלות
יותר, אחרי שכל ימות השבוע אין היסוד כחיקונו, לכן השבת הוא ציור שאת
מהזמן שציהמ"ק קיים והוא בשלימות האהבה יותר, וע"כ אנו אומרים שבת
(נחמ"י) שלא תהא צרה ודאגה ויגון ואנחה ביום מנוחמינו, והראנו ה"א בנחמ
ציון, פי' ע"י שנקבל השבת בשמחה נכונה יחשב לנו כאלו ראינו ציון בצנייה.

וזה ביאור הכתובים, אז כלומר בימי הגלות מראה הארץ העלינה את שבתיה
היינו השבתים, כל ימי השמה הם זמן הגלות משבות יהיה לכם שבתים
טובים, אשר לא שבתה בשבתם עליה דבזמן שציהמ"ק היה קיים לא היו שבתים
טובים כאלה עכדה"ק.

ומירות ליום השבת

קג

בשבת באו כל ישראל יחד
בברית התורה / וכולם כאחד
אמרו "נעשה ונשמע" / ופתחו
וענו "שמע ישראל ה' א' ה'
אחד" / וברוך ה' הנותן ליעף
כח לקבל את התורה.

וּבָאוּ כָּלֶם בְּבְרִית יֶחֶד. נַעֲשֶׂה
וְנִשְׁמַע אָמְרוּ כָּאֶחָד. וּפָתְחוּ
וַעֲנוּ יְהוָה אֶחָד. בְּרוּךְ הַנוֹתֵן
לְיָעֵף כֹּחַ:

יִזְנֶה מַצָּאָה בּוֹ מְנוּחַ. וְשֵׁם יְנוּחוֹ יִגְיַעֵי כֹחַ:

בהר המור - על הר סיני, דיבר
ה' בבכור קדשו / לזכור
ולשמור את יום השביעי -
שבת / וללמוד יחד כל מצותיו /
ולחזק מתנים ולאמץ כח
לשמרו.

דִּבֶּר בְּקִדְשׁוֹ בְּהַר הַמּוֹר. יוֹם
הַשְּׁבִיעִי זָכוֹר וְשָׁמּוֹר. וְכָל
פְּקוּדָיו יֶחֶד לְגִמּוֹר. חִזֵּק מְתָנִים
וְאִמֵּץ כֹּחַ:

יִזְנֶה מַצָּאָה בּוֹ מְנוּחַ. וְשֵׁם יְנוּחוֹ יִגְיַעֵי כֹחַ:

את עם ישראל הנע ונר בגולה
וטעה בצאן / ויזכור ה' לפקוד
אותם בזכות ברית ושבועת

הָעָם אֲשֶׁר נָע כַּצֹּאן תָּעָה. יִזְכּוֹר
לְפָקְדוֹ בְּבְרִית וּשְׁבֻעָה. לְכָל

ואמץ - וחזק.

ובע"ז אחת במיקו"ז (מיקון ו'), צומנת דשכינתא אייהי בגלותא אחמר זה, ולא
מלאה היונה מנוח לכף רגלה אלא בשבת ויומין טבין ע"כ, והיינו דבשבת
ויו"ט נעשים כל היחודים והמיקונים כדמים ההם, צמוד ההיכל על חלה והמוצא
על מכונו ולכן יש לה מנוח בשב"ק.

ודש"א, יום שבתון אין לשכוח זכרו, כיון שהוא כריח הניחוח היינו דבשבת היחוד
כשבת הקרבת הקרבנות העולות לריח ניחוח ועל כן יונה מלאה זו מנוח
דבשבת מלאה השכינה מנוח לכף רגלה, ושם ינוחו יגיעי כח, מכוזד הגלות,
ויזכו לגאולה הנפש בשבת.

העם אשר נע כלאן חעה, יזכור לפקדו צברית ושבועה, לצל יעצר גם מקרה
רעה, כאשר נשבעת על מי נח. נל"פ עפ"ד הערצני נחל (תמא), עה"פ

קד

ומירות המבוארות לשבת

יַעֲבֹר בָּם מִקְרָה רָעָה. כְּאֲשֶׁר

הר סיני / שלא יעבור בהם
מקרה רעה / כמו שנשבע אחר
המבול שלא ישחית ולא יאבד
העולם.

נִשְׁבַּעְתָּ עַל מִי נָח:

יִוָּגָה מִצָּאָה בֹּי מְנוּחָ. וְשֵׁם יִנְחוּחַ יִגְיַעֵי כַּח:

המור - הר סיני. פקדיו, - מצותיו.

(שפי' נח) ברגע קטן עוצחין וצרחמים גדולים אקצנך בשלף קלף הסמרחי פני ממך ובחסד עולם רחמתיך. כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ. כן נשבעתי מקנף עליך ומגער בך. ומזאת דוה שהקצ"ה כועס בכל יום הוא מגדל רחמיו וחסדיו. שעי" הכעס הזה יוכלו הצדיקים להגן על הרשעים, ללולא הכעס לא היה שום קשר והתחברות לצדיקים עם הרשעים והנפש המוטעת תמות, אמנם ע"י שכוועס וצדיק ריחחא יש גם קיטרוג על הצדיק ואז ניגולים גם הרשעים, והיינו כי רגע בלפני עי"ז חיים ברכונו. וזש"א ברגע קטן עוצחין, ר"ל מה שאני זועם בכל יום לרגע, הוא לתכלית שיהיה צרחמים גדולים אקצנך שיהיה קיצון ומיזור לצדיקים עם רשעים ויצואו אלה ויגינו על אלה, והודיע בזה חיצונו הגדולה לישראל שאפי' הכעס שכוועס היא רחמים גדולים, ואמר בשלף קלף הסמרחי פני רגע ממך, היינו אותה הרגע שכוועס כדי שימשך מזה ובחסד עולם רחמתיך. כי מי נח זאת לי, אשר נשבעתי מעבור מי נח וכו' היינו שהדור המבול מבואר שאין להם חלק לעוה"ב ע"י נח שלקט מהם והוציא כל הניגולות שבהם, נמצא ששם היה להיפך שעי" הצדיק שהיה צנייהם נאצרו כולם, וכן אמרו ז"ל (וזהו וקרא טו ע"ה) שמי המבול נקרא מי נח עבד שלא התפלל עליהם, ולזה אמר שנשבע ששוב לא יהיה כן רק הצדיק יגין על דורו עבדה"ק.

וזה"ש העם אשר נע כללן תעה, שגם אם עם ישראל תעו מדרך התורה והלכו בארמות עקלקלות, יזכור לפקדו צדיק ושבעה, גם אז יזכור לעולם צדיקו ושבעתו אשר נשבע על מי נח, לכל יעבר צם מקרה רעה כי אם גם הרשעים יתקיימו בזכות הצדיקים.

זמירות ליום השבת קה

זה הזמר חברו הראב"ע וחתם שמו אברהם בראשי החרוזים מחרוז השני ואילך. אסור בו רשם הוא מחל. והם נוסדים על משקל שתי תנועות ויתד ושתי תנועות. ב' תנועות ויתד ותנועה:

אם אשמור שבת, גם ה'
ישמרנו - מכל רע / כי השבת
היא אות עולם בין ה' וביני.

פי אֲשֶׁמְרָה שֶׁבֶת אֶל יִשְׁמְרֵנִי. אות

היא לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינִי:

בשבת אסור לדבר דברי חפץ,
ולילך כבחול / גם אסור
מלדבר בו מצרכי הדיוט /
כגון: עניני מסחר, או מעניני
מלכים / ולכן, אעסוק ואהגה
בתורת ה' אשר תחכים אותי.

אָסוּר מִצֵּא חֶפֶץ עֲשׂוֹת דְּרָכִים. גַּם

מִלְדַּבֵּר בּוֹ דְּבָרֵי צָרָכִים. דְּבָרֵי

סְחוּרָה אֶף דְּבָרֵי מַלְכִּים. אֶהְגֶּה

בְּתוֹרַת אֶל וְתַחֲכֵמֵנִי:

אות היא לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינִי:

בו בשבת, אמצא תמיד מרגוע
לנפשי / לדור הראשון של
יוצאי מצרים מקבלי התורה,
נתן ה' קדושי מופת / בהורידו
להם בכל יום ששי מנת קן
כפולה, ליום ששי ולשבת /
כן אבקש, כי גם מזוני יכפיל
בכל יום ששי.

בּוֹ אֶמְצֵא תָמִיד נוֹפֵשׁ לְנַפְשִׁי. הִנֵּה

לְדוֹר רִאשׁוֹן נָתַן קְדוּשָׁה. מוֹפֵת.

בָּתַת לֶחֶם מִשְׁנֵה בִּשְׁשִׁי. כָּכָה בְּכָל

שְׁשִׁי יִכְפִּיל מְזוֹנִי:

אות היא לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינִי:

צוה בתורתו לכהניו / כי
עליהם לסדר לפניו בשבת
לחם הפנים על השלחן
ולאכלו / ולכן, אסור לצום
בשבת תענית דרבנן / חוץ
מיום כפור שחל בשבת, יום
מחילת עוונות.

רִשְׁם בְּדַת הָאֵל חוֹק אֶל סִגְנוֹ. בּוֹ

לְעִרוֹךְ לֶחֶם פָּנִים בְּפָנָיו. עַל פֶּן

לְהַתְעַנּוֹת בּוֹ עַל פִּי נְבוֹנָיו אָסוּר.

לְבַד מִיּוֹם כְּפוּר עֲוֹנֵי:

אות היא לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינִי:

קו

זמירות המבוארות לשבת

הוא יום מכבד הוא יום תענוגים.
לחם ויין טוב בשר ודגים.
המתאכלים בו אחר נסוגים. פי
יום שמחות הוא ותשמחני:

השבת הוא יום נכבד
במלבושים, ויום תענוגים /
בלחם ויין טוב, בשר ודגים /
ואבלים, בבוא השבת
מפסיקים אבלם עד אחר
השבת / כי הוא יום שמחה,
ואבקשך ה' שתשמחני בו.

אות היא לעולמי עד בינו וביני:

מחל מלאכה בו סופו להקרית. על
בן אכבס בו לבי כבורית. ואתפללה
אל אל ערבית ושמחית. מוסף וגם
מנחה הוא יענני:

המחלל השבת בעשיית
מלאכה בו, לבסוף שיהא חייב
כרת / ולכן אכבס בשבת את
לבי כמו המכבס בבורית -
המנקה / ואתפלל בשבת לה'
תפלות ערבית ושמחית / מוסף
ומנחה, והוא תפילתי יקבל
ויענני.

אות היא לעולמי עד בינו וביני:

מחבר הזמר שלמה חזק וחתם שמו בראשי החרוזים.

שמרו שבתותי למען תינקו
ושבעתם מזי ברכותי, אל המנוחה
פי באתם, ולוו עלי בני ועדנו
מעדני, שבת היום ליהיה:

שמרו שבתותי / כי בזכותה
תרזו ושבעתם / מהוד ברכותי
בבואכם / אל מנוחת השבת /
ואם אין בידכם ממה לענג
את השבת, לוו, והיו בטוחים
כי אפרע / כי שבת היום לה'.

לעמל קראו דרור, ונתתי את ברכתי,
אשה אל אחותה לצרור, לגלות על

למתייגע בימות החול תנו
חופש בשבת / ואתן לכם
ברכה / וברכה לברכה

מחל - מלשון מחלל. כבורית - דבר המנקה.

תינקו - מלשון יניקה. מזי - מתואר. לעמל - ליגע. לצרור - לקשור.

זמירות ליום השבת

קז

יום שמחתי, בגדי שש עם שני, תקשרנה, וכדי לגלות לכל
השמחה / תלבשו בגדי שש
וְהַתְּבוֹנְנוּ מִזְקְנִי, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה: / ותבינו זאת מוקני
החכמים / כי שבת היום לה'.
וְלוֹ עָלִי בְּנֵי וְעַדְנִי מַעֲדָנִי, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה:

מָהֲרוּ אֶת הַמָּנָה, לַעֲשׂוֹת אֶת דְּבַר מָהֲרוּ אֶת הַמָּנָה, לַעֲשׂוֹת אֶת דְּבַר
אֶסְתֵּר, וְחָשְׁבוּ עִם הַקּוֹנָה, לְשֵׁלֶם אֶסְתֵּר, וְחָשְׁבוּ עִם הַקּוֹנָה, לְשֵׁלֶם
אֶכּוֹל וְהוֹתֵר, בְּטָחוֹ כִּי אֲמוּנִי, וְשִׁתּוֹ אֶכּוֹל וְהוֹתֵר, בְּטָחוֹ כִּי אֲמוּנִי, וְשִׁתּוֹ
יֵין מְשֻׁמֵּנִי, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה: יֵין מְשֻׁמֵּנִי, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה:
הַטּוֹב / כִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לַה'.

וְלוֹ עָלִי בְּנֵי וְעַדְנִי מַעֲדָנִי, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה:

הִנֵּה יוֹם גְּאֻלָּה, יוֹם שַׁבַּת אִם הִנֵּה יוֹם גְּאֻלָּה, יוֹם שַׁבַּת אִם
תִּשְׁמְרוּ, וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה, לִינִי תִשְׁמְרוּ, וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה, לִינִי
וְאַחַר תַּעֲבֹרוּ, וְאָז תַּחֲיוּ לִפְנֵי, וְאַחַר תַּעֲבֹרוּ, וְאָז תַּחֲיוּ לִפְנֵי,
וְתִמְלְאוּ צְפוּנֵי, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה: וְתִמְלְאוּ צְפוּנֵי, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה:
כִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לַה'.

וְלוֹ עָלִי בְּנֵי וְעַדְנִי מַעֲדָנִי, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה:

חֲזֹק קִרְיָתִי, אֵל אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן, חֲזֹק קִרְיָתִי, אֵל אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן,
וְהָשֵׁב אֶת נְוֹתִי, בְּשִׁמְחָה וּבְהִגָּיוֹן, וְהָשֵׁב אֶת נְוֹתִי, בְּשִׁמְחָה וּבְהִגָּיוֹן,
יִשׁוּרְרוּ שָׁם רַגְנִי, לְוִי וְכֹהֲנִי, וְאָז יִשׁוּרְרוּ שָׁם רַגְנִי, לְוִי וְכֹהֲנִי, וְאָז
תִּתְעַנֵּג עַל יְהוָה, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה: תִּתְעַנֵּג עַל יְהוָה, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה:
כִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לַה'.

וְלוֹ עָלִי בְּנֵי וְעַדְנִי מַעֲדָנִי, שַׁבַּת הַיּוֹם לִיהְנֶה:

שאר הזמירות נמצא בזמירות לשלש סעודות בעמוד קי"ט

קח

זמירות המבוארות לשבת

יש נוהגין לשיר אז ביום השביעי בסעודת היום:

אז ביום השביעי נחת, יום השבת על כן ברכת:

ועל כל פעל תהלה ערוכה, חסידיך בכל עת יכרכוה:

ברוך יהוה יוצר כלם, אלהים חיים ומלך עולם:

כי מעולם על עבדיך, רוב חמיד וחסדיך:

ובמצרים החלות, להודיע כי מאד נעלית:

על כל אלהים, בעשותך בהם שפטים גדולים ובאלהיהם:

בבקעך ים סוף עמך ראו, היד הגדולה וייראו:

נהגת עמך לעשות לך, שם תפארת, להראות גדלך:

ודברת עמם מן השמים, וגם העבים נטפו מים:

ידעת לקחם במדבר, בארץ ציה איש לא עבר:

תתה לעמך דגן שמים, וכעפר שאר ומצור מים:

תגרש גוים רבים עמים, יירשו ארצם ועמל לאמים:

בעבור ישמרו חקים ותורות, אמרות יהוה אמרות

טהורות:

ויתענו במרעה שמן, ומחליש צור פלגי שמן:

בנוחם בנו עיר קדשך, ויפארו בית מקדשך:

ותאמר פה אשב לאורך ימים, צידה ברך אברך:

כי שם יזבחו זבחי צדק, אף כהניך ילבשו צדק:

ובית הלוי נצימות תמרו, לך תרועעו אף לשירו:

בית ישראל ויראי יהוה, יכבדו ויודו שמך יהוה:

הטיבות מאד לראשונים, בן תיטיב גם לאחרונים:

יהוה תשיש נא עלינו, באשר ששית על אבותינו:

אוננו להרבות ולהיטיב, ונודה לך לעולם כי תיטיב:

יהוה תבנה עירך מהרה, כי עליה שמך נקרא:

ואנן דוד תצמיח בה, ותשכון לעולם יהוה בקרבה:

ובחי צדק שמה נזבחה, וכימי קדם תעריב מנחה:

ויברך את עמך באור פניך, כי תפצים לעשות רצונה:

ויברצונה תעשה תפצנו, הבט נא עמך כלנו:

בחרתנו להיות לך לעם סגולה, ועל עמך ברכתך סלה:

ותמיד נספר תהלתך, ונהלל לשם תפארתך:

וימברכתך עמך ובורך, כי את כל אשר תברך מבורך:

ואני בעודי אהללה בוראי, ואברככה כל ימי צבאי:

יהי שם יהוה מבורך לעולם, מן העולם ועד העולם:

פכתוב ברוך יהוה אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו כל

העם אמן והלל ליהוה: ענה דניאל ואמר להוי שמה די

אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די תכמתא וגבורתא די לה היא:

ונאמר ויאמרו הלויים ישוע וקדמיאל בני השכניה שרכיה הודיה

שבניה פתחיה קומו ברכו את יהוה אלהיכם מן העולם ועד העולם

ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה: ונאמר ברוך יהוה

אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללויה:

ונאמר ויברך דויד את יהוה לעיני כל הקהל ויאמר דויד ברוך אתה

יהוה אלהי ישראל אבינו מעולם ועד עולם:

סדר סעודה שלישית

סעודה שלישית:

כל המקיים ג' סעודות, ניצול מג' פורעניות וכו' (שבת קי"ח:).

לסעודה שלישית קורין בשם "שלש סעודות", והמעם שבוה הוא מקיים כל הסעודות, כי סעודה ראשונה ושניה הוא רעב ויש לו ג"כ הנאה, הגם שהוא מצוה וקראת לשבת עונג, אך בסעודה זו שמועד אף שאינו תאב, מגלה שאכילתו לשם שמים, ושגם הראשונות אפילו לא היה תאב היה מקיימם, ממילא מתקן הכל בסעודה שלישית, ע"כ נקראת שלש סעודות (דברי אמת מהרה"ק מלובלין, פר' בלק).

גם נשים חייבות בסעודה שלישית (שו"ע רצ"א סעיף ו').

אכילת דגים ובשר וביצים בסעודה ג':

מצוה לאכול דגים בשבת ובפרט בסעודה ג' (תרי"ם פ"ו).

בשלה"ק כתב לאכול בשר גם בסעודה זו, ע"ש.

יש אוכלין ביצים בסעודה זו, וזכר לאבלו של משה שנסתלק בעת מנחה (ספר זכ"א ח"ג אות שבת).

מוזמור לדוד:

בבני יששכר (מאמרי השבתות מאמר ח') כתב המעם שהנהיגו רבותינו לזמר מוזמור לדוד ג' פעמים בסעודה שלישית, משום שיש בו אותיות כמנין זכר בגימטרי' ברכה, ע"כ אומרים ג' פעמים להיות ברכה משולשת וכו', עיי"ש.

קיא

סעודה שלישית של שבת

סעודה שלישית של שבת

יאמר זה המאמר מזוהר הק' המדבר מכבוד סעודה זו:

בכל ששת ימי השבת. כאשר מגיע זמן תפלת מנחה. דין הקשה שולט וכל הדינים נתעוררים. אבל ביום השבת כשמגיע זמן תפלת המנחה או עת רצון הרצונות נמצא. והקדמון הקדוש מופיע אור הרצון שלו. וכל הדינים נמתקים. ונמצא רצון ושמחה בכל.

ובזה הרצון נסתלק משה נביא הנאמן והקדוש מן העולם. כדי להודיע שלא נסתלק בדיון. ואז בהארת הרצון של הקדמון הקדוש יצאה נשמתו ונגנוה בו. לפיכך ולא ידע איש את קבורתו כתוב. כמו שהקדמון הקדוש נסתר מכל הנסתרות. ואין מכירים בו עליונים ותחתונים. אף כן נשמה זו שנגנוה בהארת הרצון המופיע בזמן תפלת מנחה של שבת כתוב בה ולא ידע איש את קבורתו. והוא נסתר מכל הנסתרות שבעולם. והדין אין שולט בו. אשרי חלקו של משה.

תא חזי בכל שפא יומי דשבתא פד מטא שעפא דעלותא דמנחה, דינא תקיפא שלטא וכל דינין מתערין. אכל ביומא דשבתא פד מטא עדן דעלותא דמנחה רעוא רעצין אשתפח ועתיקא קדישא גליא רצון דיליה, וכל דינין דילה מתפפין, ומשתפח רעוא וחדיו בכלא,

ובהאי רצון אסתלק משה נביא מהימנא קדישא מעלמא, בגין למנדע דלא דינא אסתלק, וההיא שעפא ברצון דעתיקא קדישא נפיק נשמתה דאתסמר בה, בגין פד ולא ידע איש את קברתו פתיב. מה עתיקא קדישא טמירא מפל טמירין ולא ידעין עלאין ותפאין, אוף הכא האי נשמתא דאתסמר בהאי רצון דאתגליא בשעפא דעלותא דמנחה דשבתא, פתיב ולא ידע איש את קברתו, והוא טמיר מפל טמירין דעלמא ודינא לא שלטא בה, זכאה חלקה דמשה.

תנו בזה היום שהתורה מתעטרת בו. מתעטרת בכולם בכל אלו המצוות. ובכל אלו הגזירות והעונשים בשבעים ענפים של אור שמאירים בכל צד וצד, מי רואה ענפים היוצאים מכל ענף וענף, (של השבעים הענפים), חמשה עומדים בתוך האילן, כל אלו הפנים (של התורה) בהם נאחזים, מי רואה אלו השערים שנפתחים בכל צד וצד, כל אלו מזדהרין ומאירים באור ההוא היוצא ולא נפסק. קול כרו ויצא, התעוררו עם קול שמים עליונים, התעוררו עם קדוש הנבחר למעלה ולמטה, עוררו שמחה לפני אדוניכם, התעוררו בשמחה שלימה, הזדמנו בשלש שמחות של שלשה אבות, הזדמנו לקראת האמונה שהיא שמחת השמחות.

אשרי חלקם של ישראל קדושים בעולם הזה ובעולם הבא. שהשבת ירושה להם מכל העמים עובדי כוכבים. וע"כ כתוב ביני ובין בני ישראל.

אמר רבי יהודה כן הוא ודאי ועל כן כתיב זכור את יום השבת לקדשו, וכתוב קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. וכתוב וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד.

תאנא בהאי יומא דאורייתא מתעטרא בה, מתעטרא בכלא, בכל אנן פקודין בכל אנן גזרין ועונשין, בשבעין ענפין דנהורא דנהרין מכל סטרא וסטרא. מאן חמי ענפין דנפקין מכל ענפא וענפא, חמשא קימין בגו אילנא, פלהו ענפין בהו אחידן. מאן חמי אנן פרעין דמתפתחין בכל סטר וסטר פלהו מזדהרין ונהרין בההוא נהורא דנפיק ולא פסיק. קל כרוצא נפיק, אתערו קדישי עלינון אתערו עמא קדישא דאתבחרו לעלא ותתא, אתערו חדותא לקדמות מאריכון. אתערו בתדותא שלימתא, אודמנו בתלת חדון דתלת אבהן, אודמנו לקדמות מהימנותא דחדה דכל חדותא.

ובאה חלקיכון ישראל קדישין בעלמא דין ובעלמא דאתי. דא הוא ירושתא לכון מכל עמין עובדי כוכבים, ועל דא כתיב ביני ובין בני ישראל.

אמר רבי יהודה הכי הוא ודאי ועל דא כתיב זכור את יום השבת לקדשו. וכתוב קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. וכתוב וקראת לשבת עונג לקדוש יהוה מכבד.

סעודה שלישית של שבת

קינ

תנו בזה היום כל נשמות הצדיקים מתעדין בתענוגי עתיקא קדישא הסתום מכל סתמים, (שהוא הכתר), ורוח אחד מעונג עתיקא קדישא ההוא מתפשט בכל העולמות ועולה ויורד ומתפשט לכל בנים הקדושים, לכל שומרי התורה ונחים במנוחה שלימה ונשכחים מכולם (כלומר מהם) כל רוגז וכל הדינים וכל עבודה קשה וזה שכתוב (ישעיה ה') ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגון ומן העבודה הקשה.

ולפיכך שקול שבת כנגד כל התורה. וכל השומר שבת כאילו שמר כל התורה. וכתוב אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע. משמע כי מי ששומר שבת כמי ששומר כל התורה כולה.

תאנא בְּהאי יומא כֹּל נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא מִתְעַדְנִין בְּתַפְנוּגֵי עֵתִיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, וְרוּחָא חָדָא מְעֻנְגָא דְהָהוּא עֵתִיקָא מִתְפַּשֵּׁטָא בְּכָלְהוּ עֲלָמִין, וְסֻלְקָא וְנִחְתָּא וּמִתְפַּשֵּׁטָא לְכָלְהוּ בְּגֵי קַדִּישִׁין לְכָלְהוּ נְטוּרֵי אוּרִיתָא וְנִיחִין בְּנִיחָא שְׁלִים. וּמִתְנַשֵּׂי מִכָּלְהוּ כָּל רִגְזִין כָּל דִּינִין וְכָל פְּלַחֲנִין קָשִׁין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב בְּיוֹם הַנִּיחַ יְהוָה לְךָ מֵעֲצָבֶךָ וּמִרְגָּזֶךָ וּמִן הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה.

בְּגִיגֵי כֹד שְׁקִיל שַׁבְתָּא לְקַבֵּל אוּרִיתָא וְכָל דְּנָטִיר שַׁבְתָּא כְּאֵלּוּ נְטִיר אוּרִיתָא כֻּלָּא. וְכְּתִיב אֲשֶׁרִי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וְכֵן אָדָם יִחְזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מִחֻלָּלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מִעֲשׂוֹת כָּל רָע. אֲשַׁתְּמַע דְּמֵאֵן דְּנָטִיר שַׁבָּת כְּמֵאֵן דְּנָטִיר אוּרִיתָא כֻּלָּא: בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

קיד

זמירות המבוארות לשבת

זמירות לפעודה שלישיית

אַתְּקִינוּ סְעוּדָתָא דְמַהֲיִמְנוּתָא
שְׁלִימָתָא חֲדוּתָא דְמִלְפָּא
קְדִישָׁא: אַתְּקִינוּ סְעוּדָתָא דְמִלְפָּא.
דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְזַעִיר אֲנָפִין.
וְעַתִּיקָא קְדִישָׁא. וְחָקֵל תְּפוּחִין
קְדִישִׁין אַתְּנִן לְסַעְדָּא בְּהֵרָה:

הכינו הסעודה של האמונה
השלימה - שה' ברא העולם /
והיא חדות המלך הקדוש -
הקב"ה / הכינו סעודת המלך,
זו היא הסעודה של "זעיר
אנפין" / "עתיקא קדישא"
"חקל תפוחין קדישין" באים
לסעוד עמה.

מחבר הזמר רבי יצחק לוריא זצ"ל (האר"י הקדוש) ושמו חתום בראשי הבתים
בְּנֵי הַיִּכְלָא דְכְּסִיפִין. לְמַחְזִי זִיו
דְּזַעִיר אֲנָפִין:

בני ההיכל - אלו התי"ח -
המשתוקקים / לראות את הזיו
של ה"זעיר אנפין".

יְהוֹן הָכָא. בְּהָאֵי תְּפָא. דְּבִיָּה
מִלְפָּא בְּגִלּוּפִין:

יהיו נוכחים כאן בשולחן הזה /
שבו מתגלה המלך - הקב"ה.

צְבוּ לְחֻדָּא. בְּהָאֵי וְעָדָא. בְּגוּ
עִירִין וְכָל גְּדִפִין:

יהי רצונכם מאוד לישב
באסיפה זו / בקרב המלאכים
וכל בעלי הכנפים א.

חֲדוּ הַשְׁתָּא. בְּהָאֵי שְׁעָתָא.
דְּבִיָּה רַעְוָא וְלִית זַעֲפִין:

שמחו עתה בשעה הזו / שבה
עת רצון ואין רוגז ב.

קְרִיבוּ לִי. חֲזוּ חִילִי. דְּלִית
דִּינִין דְּתַקִּיפִין:

התקרבו אלי וראו חילי וכוחי /
שאין עתה דינים קשים.

(א) אלו המלאכים שיש להם שש כנפים. (ב) שבכל יום שולטים חדינים בשעה זו.

קמו

זמירות לסעודה שלישית

בחוף הם חונים ואינם נכנסים /
אלו הכלבים החצופים -
היינו המקטרגים.

והסעודה הזאת הומין העתיק
יומין - הקב"ה / לעת המנחה,
עד שיעברו עת תגבורת
הדינים.

ל בר נטלין. ולא עאלין. הני

פלפין דחציפין:

ו הא אַזמין. עתיק יומין.

למנחה למצחא עדי יהון

חלפין:

הרצון של הקב"ה שגילה בעת
הזאת / הוא כדי לבטל כל
הקליפות והמקטרגים.

וישים אותם בחוריהם - שלא
ישלטו / ויתחבאו בנזיקי
הסלעים.

ר עו דילה. דגלי לה. לבטלא

בכל קליפין:

י שוי לון בנוקביהון. ויטמרון

בגו כפין:

לפי שעבשיו בעת המנחה /
שמחתה של הזעיר אנפין היא.

א רי השתא. במנחתא. בתדוּתא

דזעיר אנפין:

מזמור לדוד. יהוה רעי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני.

על מי מנוחות ינהלני: נפשי ישובב. ינחני במעגלי

צדק למען שמו: גם פי אלף בגיא צלמות לא אירא רע.

מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר וכו', נפשי ישובב ינחני במעגלי צדק למען
שמו. (נ"פ עפ"י החמ"ס (ש"ס יו"ד בהקדמה) צביאור הפסוק (דברים כה
ו) והוסיף ה' צפרי צעק, בהקדם מש"כ הרמז"ס באגרת אל בנו ר' אברהם,
ו"ל ודע בני כי האדם המסכן צוה העולם השפל אין לו מנוחה בו, ואשרי למי
שחממו ימיו מהרה בלי טירדת הנפש עכ"ל. ומוכן כוונתו כי כל מטרת חיי
עוה"ו הוא הכנה להגיע לחיי הנצחי בעוה"ב, כמו שאמרו ו"ל (אטמ ד. טו.) התקן
עמך צפרודור כדי שחכמם לערקלין, והכנה זו היא כשרון מעשה המצוות
ושלימות הנפש, ולא יתנה וזמן מוגבל להשלמה זו, רק חלוי בהשלמות האדם
והיה כאשר ירים השכל את ידו וגבר הנפש על החומר, ושזה כוונתה בית

פי אתה עמדי. שבטך ומשענתך הנה ינחמני: תערך לפני
שלחן נגד צררי. דשנת בשמן ראשי כוסי ריה: אך טוב
וחסד ירפוני כל ימי חיי. ושבתי בבית יהוה לארץ ימים:

ויאמר משה אכלהו היום פי שבת היום ליהוה היום לא תמצאהו
בשדה: ראו פי יהוה נתן לכם השבת על כן הוא נתן לכם
ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום
השביעי: וישבתו העם ביום השביעי:

ימים, כי השלים א"ע, אך אם יניח השכל את ידו וגבר החומר וילך שוב דרך
לבו, אז יטרך להיות טרוד בעולם השפל הזה ונהגלו ימים רבים. עד שיחזק
את אשר עיוות, ויפה כח הרמז"ס אשרי למי שחזמו ימיו מהרה.

ומעתה יפלא, הלא עיינו רואות דגם הנדיקים ינוזן בשניה, ובלי ספק דכבר
השלימו נפשם בימי נעוריהם, ולהיכן אריכות ימים של אלו. הלא צ"ל
דוודאי הם מזדעזעו כבר חזמו ימיהם והשלימו שנותיהם מזדעזעו נפשם,
רק השי"ת מניחם עוד על האדמה לעזות ורעיהם ותלמידיהם, שיהנו מאורם
וישלימו גם הם נפשם, ואין זה טיטול ומירדא להנפש כי זכות הוא לה להשפיע
מאורה לזולתה.

וזהו והסוד ה' לעזבה. שיהיה לעזבתך בשביל פרי בטן למען אשר יזוה את
גניו אחריו לעשות זדקה, וכן כדי שיוכל להעמיד תלמידים הרבה הקרובים
גנים. ולהיעזב דרכי בני אדם לנחומם בדרכי זדק ומישרים ע"ב.

וזה"ש דהמע"ה, ה' רועי לא אחסר, כי באמת כבר השלים נפשו בזה העולם,
כדאי' בחז"ל (ב"ב י"ו ע"ב) ולפי חלל בקרבי מלמד שלא שלט בו יזה"ר,
וזהו לא אחסר שנפשו שלמה ותמימה ומוסר אין זה צנאות דשא ירדני על מי
מנוחות ינהלי, כי היה ראוי כבר להיות בין שוכני עפר ולישע על מי מנוחות
בעולם שכולו טוב, ולחיות בעוה"ז ולהינות מזיו שכינתו, ולמה לו להיות נע
וגד בארץ ולהטריד נפשו, הוא מומיז והוא מפרק, נפשו שובצו היינו שאינו
טלול ומירדא לנשמתו ונפשו יסב בשוה ונחם, וזמה ע"י שיחיתו במעגלי זדק
למען שמו, היינו בזה שיעשה זדקה עם אחרים ללמדם מעגלי זדק וארחות
ישר, להראותם הדרך בה יסכון אור למען שמו יח' שיתקדש בעולם, ואז ימצא
מרגוע לנפשו וזכות הוא לה להשפיע לזולתה.

ומירות לסעודה שלישית

קיו

השל"ה כתב עפ"י חכמי האמת יודעי חן שצריך ג"כ לקדש על היין בסעודה ג':

צל פן ברך יהוה את יום השבת ויִקְדָּשֶׁהוּ:

סְבִירי מְרִנָּן וּרְבִנָּן וְרַבּוּסִי:

ברוך אתה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן:

וקודם אכילה יאמר:

לְשֵׁם יְחִיד קִידָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיהָ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם
בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אֲנֹכִי בָּא לְקַיֵּם מִצְוַת סְעוּדָה שְׁלִישִׁית
שֶׁל שַׁבָּת נֶגֶד יַעֲקֹב אָב שֶׁל הַמּוֹן שְׁבָעִים נֶפֶשׁ בְּזִכְרוֹתָו נִנְצַל מִמְּלַחְמֹת
גּוֹג וּמִגּוֹג וִיקָיִם בְּנוֹ מִקְרָא שְׁכָתוֹכַ וְהַאֲכַלְתִּידָּ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ.
נַחֲלָה בְּלִי מִצָּרִים. וַיִּכְבֶּן בְּכֶחַ סְגוּלוֹת שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת אֵלָיו יִחְסֶן פְּנֵמֵנוּ
בְּסְעוּדוֹת הַרְשׁוֹת וּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת: וַיְהִי נֹעֵם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנֵנָה:

לעתיד כשיבוא הקב"ה מאדום
- אחר שיהרוג שריהם / ובגדיו
יהיו צבועים מדמם, כי יזבח
בעיר בצרה ויטבח את בוגדיו /
ועל ידי זה יזה דמם - שהוא
נצח וחזקו של אדום - על
מלבושיו להאדימם / ויכרית
רוחם הגאה של כל השרים,
בכחו הגדול / ויסירם מן
העולם ברוחו החזקה ביום בו
נושבת רוח מורחית.

והמלאך, השר המושל על
אדום יראה כי כל זה בא עליו /
יטעה בשלשה דברים: א.

בְּבוֹאוֹ מֵאֲדוּם חֲמוּץ בָּגָדִים.
זָבַח לוֹ בְּבִצְרָה וְטָבַח לוֹ
בְּבוֹגָדִים. וַיִּזְזוּ נִצְחָם מִלְּבוּשָׁיו
לְהַאֲדִים. בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל יִבְצוֹר
רוּחַ נְגִידִים. הִגָּה בְּרוּחוֹ הַקָּשָׁה
בְּיוֹם קָדִים:

רְאוּתוֹ פִּי כֵן אֲדוּמֵי הָעוֹצָר.
יִחְשׁוּב לוֹ בְּבִצְרָה תִּקְלוּט

קִיחַ

זמירות המבוארות לשבת

יחשוב שְׁעִיר בַּצֶּהֱהָהּ הִיא "בַּצֶּהֱהָהּ" וְתִקְלָטָנוּ מִלְמוֹת / ב. וְגַם מִלֵּאךְ נִיצוֹל בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ אָדָם / ג. וְמוֹיֵד נִיצוֹל בְּעִיר מִקְלָט לְהַתְעַכֵּב שֶׁם כְּשׁוֹגֵג / וּבְעִדְכֶם בְּגִלוֹת אֶהְבֵּוּ אֶת ה' שׁוֹמְרֶכֶם, חֲסִידָיו הַמֵּאֲמִינִים בּו.

**כְּבָצָר. וּמִלֵּאךְ כְּאָדָם בְּתוֹכָהּ
יִנָּצֵר. וּמִזִּיד כְּשׁוֹגֵג בְּמִקְלָט
יִעָצֵר. אֶהְבֵּוּ אֶת יְהוָה כָּל
חֲסִידָיו אֲמוּנִים נוֹצֵר:**

וְקִהְיִיתָ יִשְׂרָאֵל יִקְבֹּץ ה' בְּחִסְדּוֹ בִּזְכוֹת אֲמוֹנָתְכֶם בּו / וּמֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם אֵלָיו יִקְבֹּץ / וְיוֹשִׁיבֵנוּ בִּירוּשָׁלַיִם לֵיד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ - הַגְּבוּהָ מִכָּל הַהָרִים / וְגַם הַקְּבִי"ה - מִקְבֹּץ נִדְחָיו יֵשׁוּב עִמָּנוּ / כְּכַתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְשׁוֹב ה' א' אֶת שְׁבוּתְךָ, כְּלוֹמֵר שְׁגָם הוּא בְּעִצְמוֹ, וְלֹא הָשִׁיב שִׁמְשָׁמַע שִׁישִׁיב אֶת הָאֲחֵרִים.

**יִצְיָה צוּר חֲסִידוֹ קָהְלוּתָיו
לְקַבֵּץ. מֵאַרְבַּע רוּחוֹת עָדָיו
לְהַקְבִּץ. וּבִכְהָר מְרוֹם הָרִים
אוֹתָנוּ לְהַרְבִּץ. וְאַתָּנוּ יֵשׁוּב
נִדְחִים קוֹבֵץ. וְהָשִׁיב לֹא נֶאֱמַר
כִּי אִם וְשָׁב וְקַבֵּץ:**

בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר טוֹב גָּמְלָנוּ / בְּרַחֲמָיו וּבְרֹב חֲסִידָיו הַגְּדִיל לָנוּ לֵאנָלֵינוּ מֵאַרְבַּע גְּלוּיּוֹת / פִּדְיוֹנוֹ וּמִצִּילָנוּ, עֲשֵׂה נָא עִמָּנוּ הַנִּסִּים שְׁעִשִׂיתָ לָנוּ מִכְּבֹר וְהוֹסֵף עֲלֵיהֶם עוֹד / וְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עֲלֵינוּ נִגְדֵּל.

**בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר טוֹב
גָּמְלָנוּ. בְּרַחֲמָיו וּכְרֹב חֲסִידָיו
הַגְּדִיל לָנוּ. אֱלֹהֵי וְכֹאֲלֵה יוֹסֵף
עִמָּנוּ. לְהַגְדִּיל שְׁמוֹ הַגְּדוֹל
הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עֲלֵינוּ:**

בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ עַל מִנְתַּ שְׁנִכְבְּדוּ בְּמַעֲשֵׂיו / לְהַלְלוֹ לְשִׁבְחוֹ וּלְסַפֵּר הוֹדוֹ / כִּי גָבַר עֲלֵינוּ חֲסִידוֹ יוֹתֵר מֵעַל

**בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ
לְכְבוֹדוֹ. לְהַלְלוֹ וּלְשִׁבְחוֹ וּלְסַפֵּר
הוֹדוֹ. מִכָּל אוֹם גָּבַר עֲלֵינוּ**

קִימ

ומירות לסעודה שלישית

כל האומות / לכן כל אחד בכל
לבבו ובכל נפשו ומאדו /
נמליכיהו עלינו וניחדהו.

חֲסֵדוֹ. לִכֵּן בְּכָל לֵב וּבְכָל נֶפֶשׁ
וּבְכָל מְאֹדוֹ נִמְלִיכֻ וְנִיחָדוּ:

יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה מֶלֶךְ. יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד בִּיפ:

הקב"ה אשר לו השלום, ישים
עלינו ברכה ושלום / וגם
משמאל ומימין יבוא שלום על
ישראל / ואב הרחמן הוא יברך
את עמו בשלום / ויזכו לראות
בנים ובני בנים עוסקים בתורה
ובמצוות בלי קנטור, רק שלום
על ישראל / מאת אדון השלום
- הקב"ה, הנקרא (ישעיה ט' ה')
יועץ אל גבור אבי עד שר
שלום.

מֶלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שֶׁלוֹ יָשִׁים עָלֵינוּ
בְּרֶכֶה וְשָׁלוֹם. מִשְׁמָאל וּמִיָּמִין
עַל יִשְׂרָאֵל שָׁלוֹם. הִרְחֵם הוּא
יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בַּשְּׁלוֹם. וְיִזְכֹּכוּ
לְרֵאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים עוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה וּבִמִּצְוֹת עַל יִשְׂרָאֵל
שָׁלוֹם. פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אָבִי
עַד שֶׁר שָׁלוֹם:

שם המחבר ברוך חזק וחתם שמו בראש החרוזים

ברוך אל עליון אשר נתן לנו
את השבת ליום מנוחה / והוא
יפדה נפשנו מייסיון ואנחת
הגלות - בזכות שמירת שבת /
וידרוש את עיר ציון אשר

בְּרוּךְ אֵל עֲלִיוֹן אֲשֶׁר נָתַן
מְנוּחָה. לְנַפְשֵׁנוּ פְדִיּוֹם מִשְׁאֵת
וּמִגָּזֶל. וְהוּא יִדְרוֹשׁ לְצִיּוֹן עִיר

משאת - משמון.

ברוך אל עליון אשר נתן מנוחה, לנפשינו פדיון משאת ואנחה, והוא ידרוש
לציון עיר הנדחה. ול"פ ע"ד משל למה הדבר דומה, לאיש כפרי שהיה
רוכל ומחזר בעיירות, וראה איך שגנ"א מתפרנסים מעבודות קלות ויש להם
שכר טוב בעמלם, לעומת אנשי הכפר העמלים קשות בעבודה קשה במרש ובקציר
ובכל עבודה בשדה, וביעמם אפס יאכלו לחם זר, והתחיל לדבר על לב זנו שהורגל
בזר בעבודת האדמה, כי מה יתרון לו בכל עמלו צעם שיוכל להרוויח יותר ולא

**הַנְדָּחָה. עַד אָנָּה תוֹגִיֵּין נָפֶשׁ
בַּמִּנְחָה:**

עתה היא נדחה / עד מתי
תעצב הנפש הנאנחה על
החורבן.

**הַשׁוֹמֵר שֶׁבֶת הֵבֶן עִם הַבֵּת.
לֹא יֵרָצוּ בַּמִּנְחָה עַל מַחֲבֵת:**

כל שומרי השבת אנשים
ונשים / יהיו מרוצים לה'
בקרבת מנחה על מחבת בבית
המקדש.

**רוֹכֵב בְּעֶרְבוֹת מֶלֶךְ עוֹלָמִים.
אֶת עָמּוֹ לְשִׁבוֹת אֵזֶן בְּנִעִמִּים.
בְּמֵאֲכָלֵי עֶרְבוֹת בְּמִינֵי מִטְעָמִים.
בְּמַלְבוּשֵׁי כְבוֹד זָבַח מִשְׁפָּחָה:**

ה' הרוכב על שמי ערבות מלך
כל העולמות / השמיע
בדברותיו הנעימים לעמו
ישראל לשבות ביום השבת /
ובמאכלים עריבים ומיני
מטעמים לענגו / וללבוש
מלבושי כבוד כנהוג בסעודת
משפחה.

הַשׁוֹמֵר שֶׁבֶת הֵבֶן עִם הַבֵּת. לֹא יֵרָצוּ בַּמִּנְחָה עַל מַחֲבֵת:

ייעף ולא ייגע, אולם לא אזה הנן לשמוע בקולו כי זה דרכו מנעוריו ומעולם
לא נסה עבודה אחרת, המחסם האז ולקח את בנו עמו בדרכו העירה, והולכה
אל עושי מלאכת חרש וחושב וכדו', ונשתהה שם קצת עד שראה צעיניו וכלצו
הצין הימרון שיש במלאכות אלו והתחיל לעסוק בהם, כי רק אחרי שראה והרגיש
ההנאה והמועלה שיש בהם אז ידע והצין לבקש לו מלאכה זו.

והנמשל להקצ"ה נופה ומציע מראשית אחרית, וראה שיצא עם שיהיו בני
ישראל זרויים ופזורים בארץ לא להם, ובמשך אורך שנות גלותם ישחקעו
שם ויזרעו שדות ויטעו כרמים, ומשם שמה מתוך כך יתרגלו לזה וציון דורש
אין לה, כי לא יזכרו ולא יעלו על לבם להחפץ על הגאולה ולצפות לישועה.
על כן נתן הקצ"ה לעמו יום מנוחה וקדושה שהוא מעין עולם הבא, כדי שאף
גם זאת בהיותם בארץ אוציהם יתפללו ויפנו לקץ הישועה ע"י שירגישו
ביום שבת מענוג עוה"ב.

וה"ש ברוך קל עליון אשר נתן מנוחה, לעמו ישראל את השבת. ועי"ז לנפשינו
פדיון משאלת ואנחה דהיינו שציון שצ"ק הנפש משתחרר מכבליה ויוצא
מעבדות לחירות, אז הנפש מתעוררת לדרוש ולהתפלל על ציון עיר הנדחה,
שיראנו בנחמת ציון ובנין ירושלים ויושיענו ויגאלנו במשועת עולמים במהרה.

זמירות לסעודה שלישית

קבא

ואשרי לכל המצפה לשכר
כפול על שמירת השבת עליה
נצטוונו בלשון כפול "זכור
ושמור" / מאת ה' הרואה כל,
ואינו נראה, בהיות והוא שוכן
בערפל / שיוכה לו ה' נחלה
כפולה בהר ובשפל / נחלה
ומנוחה כנחלת יעקב אבינו
שורחה לו השמש.

וְאֲשֶׁרִי כָּל חוֹכָה לְתַשְׁלוּמִי
כִּפְּלִי. מֵאֵת כָּל סוֹכָה שׁוֹכֵן
בְּעֶרְפֶּל. נִחְלָה לוֹ יִזְכָּה בְּהֶר
וּבְשֶׁפֶל. נִחְלָה וּמְנוּחָה בְּשֶׁמֶשׁ
לוֹ זֶרְחָה:

השומר שבת הבן עם הבת. לאל ירצו כמנחה על מחבת:

כל השומר את השבת כדת
וכדין מלחלו / גורלו, שיהא
מוכשר לקבל שפע בחיבת
הקודש / ואם יצא חובת יום
השבת בלימוד ותפילה - אשרי
לו / הרי הוא כאלו שלח מנחה
לה' אדונו ויוצרו.

כָּל שׁוֹמֵר שֶׁבֶת כְּדֵת מִחְלָלוֹ.
הֵן הַכֶּשֶׁר חֶבֶת קִדְשׁ גּוֹרְלוֹ.
וְאִם יֵצֵא חוֹבֶת הַיּוֹם אֲשֶׁרִי לוֹ.
אֶל אֵל אֲדוֹן מִחוּלָּלוֹ. מְנַחָה
הִיא שְׁלוּחָה:

השומר שבת הבן עם הבת. לאל ירצו כמנחה על מחבת:

"חמדת הימים" קרא אלהי
יוצרי את יום השבת / ואשרי
לישראל התמימים אם השבת
יהיה נשמר על ידם / ובזה יוכו
כי כתר ההולם להם יקשר ה'
על ראשם / ומהם יהיה לצור
העולמים נחת רוח.

חֲמֻדַּת הַיָּמִים. קָרְאוּ אֵלֵי צוּר.
וְאֲשֶׁרִי לְתַמִּימִים. אִם יִהְיֶה
נֶצֶר. כְּתֹר הַלּוּמִים. עַל רֹאשׁ
יֶצֶר. צוּר הַעוֹלָמִים רוּחוֹ בָּם
נִחָה:

השומר שבת הבן עם הבת. לאל ירצו כמנחה על מחבת:

קבב

זמירות המבוארות לשבת

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ.
קִרְנֵנוּ כִּי גְבָהָה נִזְרַעַל רֹאשׁוֹ.
עַל כֵּן יִתֵּן הָאֱדָם לְנַפְשׁוֹ. עוֹנֵג
וְגַם שְׂמִינָה בָּהֶם לְמִשְׁחָה:

מי שיזכור לקדש את יום השבת / תהא קדושתו גבוהה ותהיה נזר לראשו / לכן יתן האדם לנפשו / עונג ושמחה להתגדל בהם.

הַשׁוֹמֵר שַׁבָּת הַכֵּן עִם הַבַּת. לֹאֵל יִרְצֵוּ כְּמִנְחָה עַל מַחֲבַת:

קוֹדֵשׁ הִיא לָכֶם שַׁבָּת הַמְּלָכָה.
אֶל תּוֹךְ בְּתִיכֶם לְהַנִּיחַ בְּרָכָה.
בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לֹא תַעֲשׂוּ
מְלָאכָה. בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם עֶבֶד
וְגַם שְׁפָחָה:

שבת המלכה קודש היא לכם / כי בתוך בתיכם היא מניחה לכם ברכה / מוזהרים אתם שלא לעשות בו מלאכה בכל מושבותיכם / וגם בניכם ובנותיכם עבדך ואמתך בכלל.

הַשׁוֹמֵר שַׁבָּת הַכֵּן עִם הַבַּת. לֹאֵל יִרְצֵוּ כְּמִנְחָה עַל מַחֲבַת:

זֶה הַזִּמְרָ שֶׁם הַמַּחֲבֵר דּוֹנֵשׁ וַחֲתָם שְׁמוֹ בַּתְּחִלַּת ד' חֲלָקֵי הַחֲרוֹז כְּמוֹ
בַּחֲרוֹז הָרֹאשׁוֹן. דְּרוֹר וַיִּנְצְרֶכֶם נַעִים שְׁבוּ:

דְּרוֹר יִקְרָא לְבֵן עִם בַּת.
וַיִּנְצְרֶכֶם כְּמוֹ בְּכַת. נָעִים
שְׁמָכֶם וְלֹא יוֹשְׁבַת. שְׁבוּ וְנוֹחוּ
בְּיוֹם שַׁבָּת:

את כל ישראל יפדה ה' לחירות / וכבבת עין ישמור אתכם / ושמכם יהיה נעים תמיד ולא יופר / על כן תשבתו ביום השבת.

קבג

זמירות לסעודה שלישית

אבקשך ה', דרוש בית מקדשי
והיכלי / ועשה עמי אות
לישועתך / ונטע זמורות גפן
מובחרת - רמז למשיח, בתוך
כרמי - רמז לבניי / קבל צעקת
בני ישראל.

בעיר בצרה תרמוס שונאי
כענבים בגת / וגם את
הבבלים אשר ידם גברה עלינו /
את המצירים לנו תכתוש
באף ובחזמה / וביום קראי
אליך קולי תשמע.

אלוקינו, תן בהרי מדבר, אילני
הדס / שיטה, ברוש, תדהר -
שיתענגו ישראל בצילם /
ולמזהיר על שמירת שבת,
ולנוהר בשמירתו / תן רוב
שלום אשר ימשך כמי נהר.

כתוש שונאי אתה אל קנא /
שלבבם ימוג מפנינו, וביגון
ושבר / ונרחיב פינו ונמלאנה
מתהלתך / ובלשונינו נרננה
אליך.

עמי, דע חכמת התורה / אשר
תהיה לראשך עטרה / שמור
מצות ה' קדושך / אשר צוך
לשמור שבת קדשך.

**דְרוֹשׁ נְוִי וְאוֹלָמִי. וְאוֹת יֵשַׁע
עֲשֵׂה עָמִי. נָטַע שׁוֹרֵק בְּתוֹךְ
כְּרָמִי. שְׁעָה שׁוֹעַת בְּנֵי עָמִי:**

**דְרוֹךְ פּוֹרָה בְּתוֹךְ בָּצָרָה. וְגַם
בְּכָל אֲשֶׁר גָּבְרָה. לְתוֹץ צָרִי
בְּאֵף וְעִבְרָה. שְׁמַע קוֹלִי בְיוֹם
אֶקְרָא:**

**אֱלֹהִים תֵּן בְּמַדְבַּר הָרִי. הָדַס
שִׁטָּה בְרוֹשׁ תְּדָהָר. וְלִמְזָהִיר
וְלִנְזָהָר. שְׁלוֹמִים תֵּן כָּמִי נָהָר:**

**הָדוֹךְ קָמִי אֵל קָנָא. בְּמוֹג לִכָּב
וּבְמַגִּינָה. וְנִרְחִיב פֶּה וְנִמְלֵאנָה.
לְשׁוֹנֵנוּ לֵךְ רִנָּה:**

**דִּיעָה חֲכָמָה לְנַפְשָׁךְ. וְהִיא כְתוּר
לְרֹאשְׁךָ. נָצוּר מְצוֹת קְדוּשָׁךְ.
שְׁמוֹר שַׁבַּת קְדוּשָׁךְ:**

ואולמי - היכלי, שורק - זמורות נבחרות. שעה - קבל, דרוך - רמוס. פורה - מקום
דריכת ענבים. נתוץ - כתוש. ועברה - ובחזמה. הדוך - כתוש. במוג - בהמס. ובמגינה
- וביגון. נצור - שמור.

קבר

זמירות המבוארות לשבת

זה הזמר שם המחבר שמואל וחתם שמו בראשי החרוזים שבת מעבור
ואם אכל לערוך:

שבת היום לה' / ולכבוד
תשמחו מאוד ברננה / וגם
מעדנים תרבו / שמרוה כמצות
ה' עלינו / כי שבת היום לה'.
שַׁבַּת הַיּוֹם לַיהוָה מֵאֵד צִהְלוּ
בְּרִנּוֹתַי. וְגַם תְּרַבּוּ מִעֲדָנַי. אוֹתוֹ
לְשִׁמּוֹר פְּמִצּוֹת יְהוָה:

שַׁבַּת הַיּוֹם לַיהוָה:

הזהרו מלילך בדרך רחוקה
וחוץ לגבול תחום שבת /
הזהרו מלעשות בשבת
מלאכה / הללו את ה' בעת
מאכל ומשתה, סעודת השבת /
כי זה היום עשה ה' לשמוח /
כי שבת היום לה'.

מֵעֲבוֹר דֶּרֶךְ וּגְבוּלִים. מַעֲשֹׂות
הַיּוֹם פְּעָלִים. לֹאֲכֹל וְלַשְׁתּוֹת
בְּהִלּוּלִים. זֶה הַיּוֹם עָשָׂה
יְהוָה:

שַׁבַּת הַיּוֹם לַיהוָה:

ואם תשמור את השבת, ה'
ישמרך כבבת עין / אתה ובנך
ובתך תשמרוהו / ותקרא
לשבת עונג / ואז תתענג בה' /
כי שבת היום לה'.

וְאִם תִּשְׁמְרֶנּוּ. יְהִי יִנְצְרְךָ
בְּכִבֶּת. אֶתָּה וּבִנְךָ וְגַם הַבֵּת.
וְקִרְאתָ עוֹנֵג לַשְׁבֶּת. אַז
תִּתְעַנֵּג עַל יְהוָה:

שַׁבַּת הַיּוֹם לַיהוָה:

אכלו בו מאכלים שמנים
ומעדנים / והרבה מיני
מטעמים / כגון: אגוזי פרך

אֲכֹל כּוֹל מִשְׁמָנִים וּמִעֲדָנִים.
וּמִטְּעָמִים הַרְבֵּה מִיָּנִים.

צהלו - ל' שמחה. פעלים - מלאכות. בחלולים - בהלל לה'. ינצרך - ישמרך. משמנים
- מאכלים שמנים. לערוך - לסדר.

קבה זמירות לסעודה שליטת

ורמונים / ואכלת ושבעת
וברכת את ה' / כי שבת היום
לה'.

אָגוֹזִי פֶּרֶךְ וְרִמּוֹנִים. וְאַכְלָתָּ
וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה:

שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה:

חובה לסדר ולהכין על
השולחן לחם נחמד / ולאכול
בשבת שלש סעודות / לברך
ולתהלות את ה' הנכבד, בכל
סעודה / בני, שמרו שבת
בשקידה רבה, ועשו כל האמור /
כי שבת היום לה'.

לַעֲרוֹךְ בַּשְּׁלַחן לֶחֶם חֲמִידוֹת.
לַעֲשׂוֹת הַיּוֹם שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת.
אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד לְבָרֵךְ
וּלְהוֹדוֹת. שִׁקְדוֹ וְשִׁמְרוֹ וַעֲשׂוּ
בְנֵי:

שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה:

הַלְלוּיָהּ אֹדָה יְהוָה בְּכָל לַיְלָה בְּסוֹד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה: גְּדִלִים מַעֲשֵׂי
יְהוָה דְּרוֹשִׁים לְכָל חַפְצֵיהֶם: הוֹד וְהַדָּר פָּעִלוּ וַיַּדְקִתוּ עֲמֻדַת
לְעֵד: זָכַר עָשָׂה לְנַפְלָאֲתָיו חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה: טָרֶף נָתַן לִירְאָיו יִזְכֹּר
לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: כֹּחַ מַעֲשֵׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לֵתֵת לָהֶם נִחְלַת גּוֹיִם: מַעֲשֵׂי
יְדֵיו אָמַת וּמִשְׁפָּט נֶאֱמָנִים כָּל פְּקוּדָיו: סְמוּכִים לְעֵד לְעוֹלָם עֲשׂוּם
בְּאֵמֶת וַיִּשָּׂר: פְּדוּת שָׁלַח לְעַמּוֹ צָוָה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:
רִאשִׁית חֲכָמָה יֵרָאֵת יְהוָה שֶׁכֵּל טוֹב לְכָל עֲשִׂיהֶם תְּהִלָּתוֹ עֲמֻדַת לְעֵד:

זכר עשה לנפלאותיו, חנון ורחום ה'. גל"פ עפי"ד הקדושה לוי (תוספה), שכימי
המנוחה ופורים ושלש רגלים ממעורר אומן המסדים וההארות שהיו אז
צימים ההם, וזה מתגלה בכל שנה ושנה וכל דור ודור, וזה כוונת הצרכה
שעשה נסים לאבותינו צימים ההם בזמן הזה, דאלו המסדים והנסים וההארות
שהיו אז צימי מחמיהו מתגלה גם עכשיו בזמן הזה עכ"ד.

ובאמת זה הוא מגדל רחמי הקב"ה עלינו, כי אף גם זאת צהימינו בארץ
אויבינו, ומשך עלינו עול הגלות ובשאון הצרות הוללנו וצמחשכים
הושיענו ואין נוגה לנו, גם אז לא כלו רחמיו כי לא יזנח לעולם, ואכן צהגיע

זמירות המבוארות לשבת

קבו

הַלְלוּיָהּ, אֲשֶׁרִי אִישׁ יֵרָא אֶת יְהוָה בְּמִצּוֹתָיו חֶפֶץ מֵאֵד: גְּבוּר בְּאֶרֶץ
יְהוָה זָרְעוּ דֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ: הוֹן וְעֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ
עֲמֵדָה לְעַד: זָרַח בְּחֹשֶׁךְ אֹר לַיִּשְׂרָאֵל חֲנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק: טוֹב אִישׁ

ימים שיש בהם חפץ ימי חג ומועד, או אומן אורות קדושות שנחגלו או נוכרים
ונעשים בכל דור ודור, להפיק עלינו צען אורו להפיח בנו רוח חדשה ולהחיות
העצמות היצוות, והעם ההולכים בחושך יראו אור גדול, אור הקדושה נגה עלינו
לחיותנו כהיום הזה.

וזה"ל זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום ה', כי בחמלה ה' עלינו הוא עושה
זכר לנפלאותיו בכל שנה, להשפיע לנו אומן החסדים והאורות ובאורם
נראה אור וחימה נפשינו בגללם.

אשרי אִישׁ יֵרָא אֶת ה', במצוותיו חפץ מאוד, גבור בארץ יהיה זרעו וכו'. נראה
דהנה חז"ל דרשו ע"ז (ע"ז יט), אשרי השב בחשוכה כשהוא איש, היינו
זימי חסרותו צעדו איש בגבורתו וכוחו במחניו עמו ומחגבר על יצרו הרי זה
משוכח, כי בחמת החשוכה רלויה לעולם אף בזקנותו, כי האב הרחמן לא יחפון
במות רשע כי אם בשונו מדרכיו, ועד יום מותו מחכה לו שישב מעצירות
שבירו ואם ישוב מיד יקבלו.

אמנם לא ראי זה כראי זה, כי זה ששב בזקנותו מה יועיל לו כל תשובתו בזמן
שהעמיד דור ההפוכות בנים לא אמן גם זרע מרעים בנים משחיתים,
וידיו במעל הזה כי הוא חניכס והוצילם בדרכם אל ירכתי שאלו, ומה צלע
בחרטתו כי מי יודע אם גם הם יחזרו לדרכ טובה, אבל זה השב מנעוריו אז
עדיין צדו לחק גם בניו אחריו בדרכ הישר והטוב, וגם כי יזקינו לא יסורו
ממנו ויראה זרע ברכ ה'.

וזה ביאור הפסוק, אשרי אִישׁ יֵרָא אֶת ה', מאושר הוא האיש הירא את ה'
זימי נעוריו כשהוא איש, ובמה אושרו כי גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים
יצור, שגם זרעו אחריו יהיו גבורי כח עושי דברו, כמש"ל (אבות פ"ד א) איזהו
גבור הכושב את יצרו, ויזכה לראות דור ישרים יצור.

ועד"ז פירשנו הפסוק (פסלים א א), אשרי האיש אשר לא הלך וכו', כלומר צמח
מאושר זה שגם צעדו איש לא הלך בעצת רשעים ובדרך מטאים, רק
היה בחורט ה' חפזו, זה יהיה שכרו אשר פרו ימן צעמו ועלהו לא יבול,
שפירותיו ועליו אלו הבנים לא יתייבשו. רק ילכו יונקתיו ויהי כיום הודם יפרחו
כששונה, ויזכה לראות בנים ובני עוסקים בתורה ובמצוות אמן.

קבו ומירות לסעודה שלישית

חונן ומלוה וכלכל דבריו במשפט: כי לעולם לא ימוט לזכר עולם
יהיה צדיק: משמועה רעה לא ירא נכון לבו בטח ביהנה: סמוך
לבו לא ירא עד אשר יראה בצריו: פור נתן לאביונים צדקתו עמדת
לעד קרנו תרום כבוד: רשע יראה וכעס שגיו יחרק ונקם תאות
רשעים תאבד:

שיר המעלות אשרי כל ירא יהוה ההלך בדרךיו: יגיע כפיו כי תאכל
אשריך וטוב לך: אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בגיד כשחלי
זיתים סביב לשלחנה: הגה כי בן יברך גבר ירא יהוה: יברך יהוה
מציון ויראה בטיב ירושלם כל ימי חייך: ויראה בנים לכניך שלום
על ישראל:

שיר המעלות לדוד הגה מה טוב ומה נעים שקת אחים גם יחד:
בשמך הטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן שירד על פי
מדותיו: כטל חרמון שירד על הררי ציון כי שם צוה יהוה את הברכה
חיים עד העולם:

זמר מספר חרדים לרבי אלעזר אזכרי זלה"ה מגדולי חכמי צפת בזמן
האר", והוא מיוסד על ארבע אותיות שבשם הוי"ה.

ה' - שאתה ידיד נפש ואב
רחמן / תמשוך עבדך אל
רצונך / וירוך עבדך לעשות
רצונך במהירות כמו איל /
וישתחוה אל מול הדרך /
הידידות שלך לעבדך יהיה
נעים ומתוק יותר / מנטפי מיץ
מתוק ומכל טעמים טובים.

ידיד נפש אב הרחמן. משוך
עבדך אל רצונך. ירוץ עבדך
כמו איל. ישתחוה אל מול
הדרך. יערב לו ידידותך.
מנופת צוף וכל טעם:

קבח

ומירות המבוארות לשבת

אתה ה' - ההדור, והנאה,
והזיו של העולם / נפשי חולה
מרוב אהבה אליך / אבקשך
ה', שתּרפא את נפשי
החולה / ע"י שתראה לה
מתיקות ויוך / ואז היא
תתחזק ותתרפא / ותהיה לה
שמחת עולמית.

ה' דור נאָה זיו העולם. נפְּשִׁי
חולֶת אֶהְבֶּתְךָ. אָנָּה אֵל נָא
רַפָּא נָא לָהּ. בְּהִרְאוֹת לָהּ
נוֹעַם זִיּוֹךְ. אֲזִי תִתְחַזֵּק
וְתִתְרַפָּא. וְהִיְתָה לָהּ שְׂמִיחַת
עוֹלָם:

אתה ה' - הקדמון המהולל,
נא יתרגשו ויתגלגלו
רחמנותיך / וחס ורחם על
בן אהובך - ישראל / כי כמה
אני כוסף ומשתוקק לראות
תפארת עוֹךְ / אלה הם
חמדת לבבי / ותחוס נא עלינו
ולא תתעלם מהשתוקקותי.

וְ תִיק יִהְיֶה נָא רַחֲמֶיךָ. וְחוֹסָה
נָא עַל בֶּן אֶהוֹבְךָ. כִּי זֶה
כְּמָה נִכְסוֹף נִכְסַפְתִּי לְרִאוֹת
בְּתִפְאֶרֶת עֲזֶךָ. אֱלֹהִי חֲמֵדָה
לְבִי וְחוֹסָה נָא וְאַל תִּתְעַלֵּם:

אבקשך, שתעלה אלינו,
ותפרס ה' אהובי עלי את
סוכת שלומיך / וכל העולם
יאיר מכבודיך / ואז נגיל
ונשמח בך / ה' - האהוב,
תמחר ותגלה אלינו כי כבר
הגיע הזמן / ותחננו כבימים
קדמונים.

ה' גִּלָּה נָא וּפְרוֹס חֲבִיבִי עָלֵי
אֶת סִכַּת שְׁלוֹמְךָ. תֹּאִיר אֶרֶץ
מִכְבֹּדְךָ. נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בְּךָ.
מִחֵר אֶהוֹב כִּי בָּא מוֹעֵד וְחֲנֻנּוֹ
כִּימֵי עוֹלָם:

קבט

זמירות לסעודה שלישית

מחבר הזמר אברהם מימין חזק ושמו חתם בראשי החרוזים

ה' הוא האל אשר משכנו
באהל חבוי ונסתר / והוא
השכל והחכמה הנעלמת מכל
מחשבה / הוא סיבת כל
הסיבות, ומוכתר בכתר ע"י
מלאכי מעלה / וכתר נותנים
לך - ה'.

אלפיים שנה לפני בריאת
העולם כבר היתה התורה /
והיתה חקוקה וסתומה וקשה
להבנים / ואי אפשר למצאה
שהרי היא נעלמה / והרצה
להבינה בראשונה עליו לירא
את השם.

האמונה בה' רחבה ונמשכת
כמו נהר / חורמת כמו נחל
אשר מימיו אינם פוסקים
ועמוק כההם אשר רק איש
נבון יכול לשאוב ממנה / שער
החמישים של החכמה נמשל
לקצות עמקי הנהר / ואת
המאמינים ה' שומרים.

אתה האל - הגדול, עיני כולם
צופות אליך / כי אתה עושה
חסדים רבים, אשר הם גדולים
יותר מגבהי שמים / אתה ה'
- אלקי אברהם, זכור לעבדיך
זכותו / ובזכרי את חסדיך ה'
אהללך.

א ל מסתתר בשפירי חביון. השכל
הנעלם מכל רעיון. עלת העלות
מוכתר בכתר עליון. פתר יתנו לך
יהוה:

ב ראשית תורתך הקדומה. רשומה
חקמתך הסתומה. מאין תמצא
והיא נעלמה. ראשית חכמה
יראת יהוה:

ג חובות הנקר נחלי אמונה. מים
עמוקים ידלם איש תבונה.
תוצאותיה חמשים שיערי בינה.
אמונים נוצר יהוה:

ד אל הגדול עיני כל נגדך. רב
חסד גדול על השמים חסדך.
אלהי אברהם זכור לעבדך. חסדי
יהוה אפיר תהלות יהוה:

בשפירי - באהל. חביון - חבוי ונסתר. רעיון - מחשבה. ידלם - ישאבם. תוצאותיה -
קצותיה. אמונים - המאמינים. נוצר - שומר.

זמירות המבוארות לשבת

מ רום נאָדער פֿכח וגבורה. מוציא
אָרֶה מאַין תְּמוּדָה. פֿחד יִצְחָק
מִשְׁפָּטֵינוּ הָאִירָה. אַתָּה גִבּוֹר
לְעוֹלָם יְהוָה:

מ י אַל פֿמוֹד עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת. אָבִיר
יַעֲקֹב נוֹרָא תְהִלּוֹת. תִּפְאָרֶת
יִשְׂרָאֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת. פִּי שׁוֹמֵעַ
אֶל אֲבִיוֹנִים יְהוָה:

י ה זְכוֹת אָבוֹת יִגַּן עָלֵינוּ. נִצַּח
יִשְׂרָאֵל מִצָּרוּתֵינוּ גָּאֵלֵנוּ. וּמִפּוֹר
גָּלוּת דִּלְנוּ וְהַעֲלֵנוּ. לְנִצָּח עַל
מְלָאכֶת בֵּית יְהוָה:

מ יָמִין וּמִשְׁמָאל יִנִּיקֶת הַנְּבִיאִים.
נִצַּח וְהוֹד מִהֶם נִמְצָאִים. יָכִין
וּבֹעֵז בָּשֵׁם נִקְרָאִים. וְכָל פְּנִיָּה
לְמוֹדֵי יְהוָה:

י סוֹד צִדִּיק בְּשִׁבְעָה נִעְלָם. אוֹת
בְּרִית הוּא לְעוֹלָם. מַעֲיֵן הַבְּרָכָה

ה' - יושב מרום, האדיר בכח
וגבורה / ומוציא אור הגנוז
לצדיקים שאין דוגמתו בעולם /
ה' - אשר יצחק אבינו עבד
אותך במידת פחד, אבקשך
שתוציא לאור משפטינו /
מכיון שגבורתך ה' לנצח.

מי עוד אל כמוך העושה
מעשים גדולים / האל החזק
של יעקב, והוא נורא תהלות,
כי כמה שמהללים אותו אינו
מספיק / אתה פארן של
ישראל ושומע תפלותיהם /
כי ה' מאזין לבקשת האביונים.

ה' אבקשך שזכות אבותינו תגן
עלינו / וה' - נצחם של ישראל,
גאלינו מכל צרותינו / ומעומק
הגלות תרים קרננו והעלנו /
שנוכל להתחזק בשירה בשעת
העבודה בבית ה' - ביהמ"ק.

השפעת הנבואה בבחינת ימין
ושמאל, הנשפעת ע"י
הנביאים - משה ואהרן / אשר
ב' המדות "נצח והוד" בהם
נמצאים / ושני העמדים
שעשה שלמה בביהמ"ק
הנקראים "יכין ובועז", מכונים
לב' המדות "נצח והוד" / וכל
בניי הם לימודי ה'.

יסוד העולם הוא ע"י הצדיק,
אשר בשבע הספירות הוא
נסתר וחבוי / וע"י שמירת

קלא ומירות לסעודה שלישית

אות הברית מגין הוא על כל
העולם / מעיין של ברכה
הנשפע על כל העולם הוא
ע"י הצדיק / צדיק אתה ה'.

צדיק יסוד עולם. צדיק אתה
יהוה:

אבקשך, שתקים את מלכות
דוד ושלמה / ובהכתר
שעיטרה לו כנסת ישראל
הנמשלת לאמו בעת מלכותו /
כנסת ישראל נקראת בנעימה
"כלה" / והוא כתר יפה אשר
ה' מתפאר בכתר זה.

נ א הקם במהרה מלכות דוד
ושלמה. בעטרה שעטרה לו
אמו. כנסת ישראל בלה קרואה
בנעימה. עטרת תפארת ביד
יהוה:

ה' - החוק, מאחד ביחד את
עשר הספירות / והמיחד
הספירות של אלופו של עולם
יראה אור / הספירות דומות
כמו אבן המאיר הנקרא ספיר /
אבקשך, כי תקרב תפילתי
לפניך ה'.

ח זק מיחד באחד עשר ספירות.
ומיחד אלוף יראה מאורות. ספיר
גזרתם יחד מאירות. תקרב רצוננו
לפניך יהוה:

אין באלהינו. אין באדונינו. אין במלכנו. אין
במושיענו: מי באלהינו. מי באדונינו. מי
במלכנו. מי במושיענו: נוֹדָה לאלהינו. נוֹדָה
לאדונינו. נוֹדָה למלכנו. נוֹדָה למושיענו: ברוך
אלהינו. ברוך אדונינו. ברוך מלכנו. ברוך מושיענו:
אתה הוא אלהינו. אתה הוא אדונינו. אתה הוא
מלכנו. אתה הוא מושיענו:

זמירות המבוארות לשבת

קלב

אָתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ:	בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ:
גָּבוֹר וְנִעְרָץ:	דָּגוּל מְרַבֶּבָּה:
הוּא שֵׁחַ וַיְהִי:	וַיֵּצֵא וַיִּנְבְּרָאוּ:
זָכְרוּ לְנִצָּח:	חַי עוֹלָמִים:
טָהוֹר עֵינַיִם:	יוֹשֵׁב סֵתֶר:
בָּתְרוּ יְשׁוּעָה:	לְבוֹשׁ צִדְקָה:
מַעֲטָהוּ קִנְיָה:	נֶאֱפָד נִקְמָה:
סָתְרוּ יוֹשֶׁר:	עֲצָתוֹ אֲמוּנָה:
פָּעֲלָתוֹ אֲמָת:	צִדִּיק וַיֵּשֶׁר:
קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בְּאֵמֶת:	רֵם וּמִתְנַשֵּׂא:
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים:	תּוֹלָה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה:
חַי וְקַיִם נוֹרָא וּמְרוֹם וְקָדוֹשׁ:	

וְנִעְרָץ - לִי חוּזֵק. דָּגוּל מְרַבֶּבָּה - נִדְגַל בַּחֲיִילוֹת הָרֶבֶה. שֵׁחַ - דִּיבֵר בַּמַּעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.
וַיְהִי - וַיְהִי כֵן. יוֹשֵׁב סֵתֶר - נִסְתֵּר מֵעֵינַיִן כָּל חַי. מַעֲטָהוּ - עֲטִיפָתוֹ. נֶאֱפָד נִקְמָה - נִתְקַשֵּׁט
וּנְתַלְבֵּשׁ בְּנִקְמָה. שׁוֹכֵן שְׁחָקִים - שׁוֹכֵן בַּשָּׁמַיִם. בְּלִימָה - בְּלִי מְאוּמָה.

קלג

סדר הברלה

סדר הברלה

סדר הברלה:

הברלה הוא מדאורייתא, רמב"ם. וי"א שהוא מדרבנן (עין מ"ב).

נשים חייבות בהברלה כשם שחייבות בקידוש (ש"ע ס"ס רצ"ו), ויש מי שחולק דהוי רק דרבנן (דעת הא"ח שמביא הכ"י), ולכן דעת הרמ"א דנשים לא יבדילו לעצמן, רק ישמעו הברלה מן האנשים ע"ש.

גורגין לשפך מכוס של יין על הארץ קודם שיסיים בפה"ג (רמ"א ס"י רצ"ו). וכתבו האחרונים דלא ישפך בשעת הברכה אלא בשעה שמוזג ישפכנו מלא על כל גדותיו שישפך (באה"ט). דאמרו חז"ל כל בית שאין יין נשפך בו כמים אין בו סימן ברכה, ועושין כן בתחילת השבוע לסימן טוב.

בשמים:

הטעם שמברכין על בשמים במוצ"ש, כדי להשיב הנפש שיצאה ממנו הנשמה יתירה במוצ"ש (תוס' פ"ד דביצה). עוד טעם לפי שבכל שבת שובת אש של גיהנם, ובמוצ"ש חוזר ושוורף וריתו רע (כל ב').

במוצ"ש מברך בורא מיני בשמים על כל מין ממיני הריח (מג"א בשם השל"ה), אך כתב דמ"מ טוב להניח בתוכן "פיזום" כדי שיברך בורא מיני בשמים כהלכתה ע"ש.

עד ברכת בורא פרי הגפן יאחז הכוס כימינו והדס בשמאלו, ואח"כ נוטל הדס (בשמים) כימינו והכוס בשמאלו ומברך על הדס (ש"ע רצ"ו).

ומידות המבוארות לשבת

קלד

ברכת מאורי האש:

המעם שמברכין במוצ"ש על מאורי האש, לזכר בעלמא שנברא האור במוצ"ש (רא"ש). עיין בא"ר סי' רצ"ו שכתב שגם בשעת ברכת הנר יאחזו הכוס בשמאלו ע"ש. וכן דעת סדר היום וכ"כ בתו"ש. והנה אף מי שמברך על הנר בלא כוס אין לו לראות רק ביד ימין, ודלא כהמון עם שרואין בשתי ידיים, ועי' בהגהות יש נוחלין שלא יראה ביד שמאל, שלא יתרכקו בהם הקליפות ח"ו ע"ש.

יהדר לברך בורא מאורי האש על אבוקה של שעוה דוקא (מג"א

בשם ס' הכוונות).

יש לראות בצפרני יד ימין ויש לכפוף האצבעות לתוך היד שאז רואה בצפרנים עם הכפות בבת אחת, ואח"כ פושטין אותם ומחזירין אחורי האצבעות במקום הצפרנים כנגד האור ולא יראה מן האגודל חוצה, והמעם שעושין כך לצאת דעת הרמ"א, ודברי המג"א בשם ס' הכוונות, עיי"ש.

כוס של הברלה רגיל המבריל לשתותו כולו ואין משקה ממנו בני הבית (מג"א בשם שלה"ק), ובאליהו רבה כתב עליו מיהו במטה משה סי' תק"מ כ' שותה מלא לוגמיו ומטעים בני ביתו.

שופכין מן הכוס לאחר הברלה ומכבין בו הנר ורוחצין בו עיניו משום חיבוב מצוה (רמ"א סי' רצ"ו ס"א), וכתב בקיצור של"ה דכשרוחצין בו העינים נוהגין לומר "מצות ה' ברא מאירת עינים".

סגולה להנצל מרוחות רעות, להריח בעשן הנר של הברלה (ספר זכירה), ועיין בסידור בית יעקב דעושין כן משום חיבוב מצוה.

קלה

סדר הברלה

קיפול הטלית במוצ"ש:

נהגו לקפל הטלית במוצ"ש כדי להתעסק במצוה מיד (מנ"א סי' ש' בשם מהר"ל). ויש מקפידין גם לברוק הציציות לפני שמקפלין אותו.

ויתן לך:

במוצ"ש אומרים פסוקי ויתן לך, שכולם הם פסוקים של ברכה והצלחה, לכך אומרים אותם לסימן טוב (כל בו ואבודרהם).

מנהג זה לומר פסוקי ויתן לך במוצ"ש מחזק בוזה"ק בסוף הקדמת בראשית ושם איתא לאמרו בציבור ע"ש, וכן הוא באמת מנהג אשכנז, ובמשנת חסידים כתב שהאריז"ל לא היה אומר אלא בביתו אחר הברלה.

אפילו כשאין אומרים במוצ"ש ויהי נועם אומרים פסוקי ויתן לך

(רמ"א סי' רצ"ה).

במוצאי יו"ט א"א ויתן לך אם לא שהוא ג"כ מוצ"ש (א"ר ופרמ"ג

סי' תצ"א).

במוצאי שבת ויו"ט לחזה"מ יש דיעות שאומרים אז פסוקי ויתן

לך (מהר"ל וכן בבה"ט סי' תצ"א בשם מנהגים, פרמ"ג סי' רצ"ה וסי' תצ"א), ויש דיעות

שאין אומרים (כל בו ואל"י רבה).

תשעה באב שחל במוצ"ש א"א ויתן לך (רמ"א תקנ"ט), ועי' בפרמ"ג

(סי' רצ"ה) דדעתו נוסה דאבל ר"ל יאמר ויתן לך דשאני מ"ב דתקיף

מובא.

קלו

ומירות המבוארות לשבת סדר מוצאי שבת קודש בְּקֶשֶׁה לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת

נמצא בכתבי קודש של הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל זיע"א.
בעל המחבר ספר קדושת לוי וזה לשונו

סְגוּלָה גְדוֹלָה לְהַצְלָחָה

שיאמרו אנשים ונשים וטף בקשה זו בכל מוצאי שבת קודש קודם הבדלה
שלוש פעמים. ובטוח אני שיצליחו בודאי אי"ה: איך בין פערויכערט או זיי
וועלן אי"ה בעגליקען:

גָאט פון אַבְרָהָם און פון יִצְחָק און פון יַעֲקֹב.

בְּעֵהִיט דִּיין לִיב פֿאַלק יִשְׂרָאֵל פון אַלעם בֵּיזען אין דִּינעם
לויב אַז דער ליבער שַׁבָּת קוֹדֶשׁ גִּיט. אַז די וואָך
און דער חוֹדֶשׁ, און דער יָאָר זאל אויז צוא קומען צו
אַמוּנָה שְׁלִימָה צו אַמוּנַת חַכְמִים צו אַהֲבַת חֲבֵרִים. צו דְּבִיקַת
הַבּוֹרָא פֿרוּף הוּא, מַאֲמִין צו זיין בְּשִׁלוּשׁ עֶשְׂרֵה עֲקָרִים
שֶׁלֶךְ וּבְגִאוּלָּה קְרוּבָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וּבַתְחִילַת הַמַּתִּים.
וּבִנְכוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם:

רבונו של עולם דו ביזט דאך הנותן לעצמך כֹּחַ. גיב דיינע
ליבע יודישע קינדערליך אויף כֹּחַ דִּיך צו לויפֿען.
און גאר דִּיך צו דינען און קיין אַנדערין חֲלִילָה נִישַׁט.
און אַז די וואָך און דער חוֹדֶשׁ און דער יָאָר זאל אויז
קומען צו געזונד און צו מוֹל און צו בְּרָכָה וְהַצְלָחָה. און
צו חֶסֶד און צו בְּנֵי חַיִּי אֲרִיכִי וּמְזוּנֵי רִוִּיחִי וְסִיעָתָא דְשְׂמִיָּא
לנו ולכל יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן:

קלו

סדר מוצאי שבת קודש

סדר מוצאי שבת קודש בְּקֶשֶׁה לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת

נמצא בכתבי קודש של הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל זיע"א.
בעל המחבר ספר קדושת לוי וזה לשונו

סְגוּלָה גְדוֹלָה לְהַצִּלָּה

שיאמרו אנשים ונשים וטף בקשה זו בכל מוצאי שבת קודש קודם הבדלה
שלש פעמים. ובטוח אני שיצליחו בודאי אי"ה:

אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. שְׁמֹר וְהַצֵּל
אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲהוּבֶיךָ מִכָּל רָע, בְּתֵהֱלָתְךָ בְּאֶשֶׁר
שַׁבָּת קִדַּשׁ הָאֱהוּב עוֹבֵר, הַשְׁבּוּעַ, הַחֹדֶשׁ וְהַשָּׁנָה,
יָבֹא לָנוּ לְאַמּוּנָה שְׁלִימָה, לְאַמּוּנַת חֲכָמִים, לְאַהֲבַת
חֲבֵרִים, לְדְבִיקַת הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, לְהֶאֱמִין בְּשִׁלְשׁ
עֲשָׂרָה עֲקָרִים שְׁלֹף, וּבְגִאוּלָּה קְרוֹכָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ,
וּבְתַחֲתִית הַמַּתִּים וּבְנִבּוֹאָת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֶתָּה הַנֶּךְ הַנּוֹתֵן לִיעָף כֹּחַ, תֵּן גַּם
לְבָנֵי הַיְּהוּדִים אֲהוּבֶיךָ כֹּחַ לְהוֹדוֹת לָךְ וּנְק לָךְ לַעֲבוֹד,
וְלֹא לְאַחֵר חֲלִילָה, אֲשֶׁר הַשְׁבּוּעַ הַחֹדֶשׁ וְהַשָּׁנָה, יָבֹא
לָנוּ לְבְרִיאוֹת וּלְמַזָּל טוֹב וּלְבִרְכָּה וּלְהַצִּלָּה וּלְחֶסֶד
וּלְבָנֵי חַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רוּיָחֵי וְסִיעָתָא דְשְׂמַיָּא לָנוּ
וּלְכָל יִשְׂרָאֵל, וְנֹאמַר אָמֵן:

קלח

זמירות המנוארות לשבת סדר הבדלה

נוטל הכוס בידו ואומר:

הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחַד: כִּי עָזִי וְזִמְרַתִּי
יְהִי יְהוָה. וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: וּשְׁאַבְתֶּם מִיָּם
בְּשִׁשּׁוֹן. מִמַּעֲיָנִי הִישׁוּעָה: לִיהוָה הִישׁוּעָה. עַל עַמּוֹךְ
בִּרְכַּתְךָ סֵלָה: יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ. מִשְׁגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב סֵלָה: יְהוָה צְבָאוֹת. אֲשֶׁרִי אָדָם בֵּטַח בְּךָ: יְהוָה
הוֹשִׁיעָה. הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ: לַיהוּדִים הִיתָה
אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשִׁשּׁוֹן וִיקָר. בֵּן תִּהְיֶה לָנוּ: כּוֹס
יְשׁוּעוֹת אִשָּׁא. וּבָשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא:

במוצאי יו"ט כשחל בחול מתחיל כאן ואינו מברך על הבשמים והנר:

סְבִירִי מְרִנָּה וְרִבּוּמִי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא מִיָּנִי בְּשָׂמִים:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמְּבַדִּיל בֵּין
קֹדֶשׁ לַחֹל. בֵּין אֹר לַחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל
לְעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לַשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה: בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל:

סדר הבדלה

קלט

מחבר זמר זה שמו יצחק הקטן ושמו רשום בראשי החרוזים מהחרוז השני

ה' המבדיל בין קודש לחול /
הוא יסלח עוונותינו / וירבה
צאצאינו וממונינו כחול הים,
וכוכבי לילה המאירים.

יום השבת חלף כמו צל הדקל /
ועתה אקרא לה' שיקיים
מה שאמר עלי' / ה' שומר
ישראל, הלא הבטיח כי יבוא
הקץ ויהא בוקר לישראל
ולילה לרשעים.

סלח נא פשעי כי צדקתך גדולה
כהר תבוא - הגבוה / ופשעי
לא תראה עוד כיום אתמול
העבר / וכמו שחלק הלילה
העובר כשחלקו השני בא.

**הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל. חֲטָאתֵינוּ
הוּא יִמְחֹל. זֶרְעֵנוּ וְכִסְפֵּנוּ יִרְבֶּה
בְּחֹל. וְכּוֹכְבֵּים בְּלִילָה:**

**יוֹם פָּנָה בְּצֵל תּוֹמֵר. אֶקְרָא לְאֵל
עָלֵי גּוֹמֵר. אֲמַר שׁוֹמֵר. אֶתָּא בְּקָר
וְגַם לִילָה:**

**צִדְקַתְךָ כָּהֵר תְּבוֹר. עַל חֲטָאֵי עָבוֹר
תַּעֲבֹר. כִּיּוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבוֹר.
וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה:**

תומר - ע' דקל.

המבדיל בין קודש לחול, מטאמינו הוא ימחול, זרענו וכספינו ירבה כחול. נל"פ
דהנה כבר הבאנו לעיל (ע"י פיוט שלום עליכם - ימינא ושאלא), משם הספיה"ק
דש"ק הוא זמן משונה מאהבה וציומר בעידן רעוא דרעוין, ומטו ציה משמיה
דהמידושי הרי"ם ז"ע, דדברי המשנה (אבות פ"ה) יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט
בעוה"ז מכל חיי בעוה"ב, הכוונה על האי שעמא דהוא רעוא דרעוין, שאז יפה
כוחה לעורר האדם לתשובה וחרטה על רוע מפעליו, ואמר בשם הרה"ק
מפאשיקחא ז"ע, דומן סעודה שלישית הוא צחי' ימי הסליחות, והומן גרמא
לטהר טינוף מעשיו, ולזכות נפשו ונשמתו בתשובה מאהבה.

והרי אמרו ז"ל (יומא פ"ו) דהשב מאהבה ודונוט נעשו זכות, נמצא דכאשר פנה
יום שבת ושם מאהבה, נתרבו זכיותיו ומלכותיו עד אין מספר, ואמרו ז"ל
(מנחות נה פ"ב - ב"ר ל. א.) דעיקר מולדותיו ופירותיו של הדניק הם מלכות ומעש"ט.

וזאת בקשמינו מהשי"ת המבדיל בין קודש לחול, שעתה נצאח השבת מטאמינו
הוא ימחול, עבור כי עמה שזנו על כל פשעינו מאהבה, ואז זרעינו
וכספינו ירבה כחול שמספר זכיותינו ירבה, וכל העצירות וכיסופי ענייני עוה"ז
יהפכו למלכות וזכיות ומעו ילא מתוק.

קמ

זמירות המבוארות לשבת

זמן מנוחת השבת עבר,
והלואי שתתקבל תפילתי /
ואשוב אל א"י מקום מנוחתי /
עוף אנכי מרוב אנהה על
החורבן, ובכל לילה אני שוחה
בדמעותי במטתי.

אל תשלך תפילתי קבל נא
אותה ופתח לי שער האולם
הגבוה / כי שערות ראשי
מלאות דמעה כטל / ופאותי
נוטפות דמעה כמטר הלילה.

ה' הנורא והאיום קבל תפילתי /
פדה אותי בזעקתי לך /
בגלותי הדומה לחשכת ערב
ושחרות הלילה.

קראתיך ה' ולכן הושיעני /
והדעיני דרך החיים הנצחיים /
קרב קץ עניויתי וחללי מהר
כמיום ללילה.

תטהר פגמי המאוסים, אשר
באו ע"י עוונותי / פן יאמרו
הגוים המכעיסים אותי, איפה
אלקים הבוור / כי הוא יברית
הרשעים בלילה.

היות ואנו בידך כחומר ביד
יוצר / לכן נבקש שתמחל לנו
על העבירות הקלות
והחמורות / ובכל יום ויום
ובכל לילה ולילה נספר חסדיך.

חֲלֹפָה עֹנֶת מְנוּחָתִי. מִי יִתֵּן
מְנוּחָתִי. יִגְעֵתִי בְּאַנְחָתִי. אֲשַׁחֶה
בְּכָל לַיְלָה:

קוֹלִי בֶּל יִנָּטֵל. פֶּתַח לִי שַׁעַר
הַמְּנַטֵּל. שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא טֵל. קְנֻצוֹתִי
רְסִיסֵי לַיְלָה:

הַעֲתֵר נֹרָא וְאִיּוֹם. אֲשׁוּעַ תָּנָה
פְּדִיּוֹם. בְּנֶשֶׁף בְּעָרֵב יוֹם. בְּאִישׁוֹן
לַיְלָה:

קְרֵאתִיךָ יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי. אֶרְחַח חַיִּים
תוֹדִיעֵנִי. מַדְלֹת תִּבְצָעֵנִי. מִיּוֹם וְעַד
לַיְלָה:

טָהַר טָנוּף מַעֲשִׂי. פֶּן יֹאמְרוּ מְכַעֲסִי.
אֵינִי נָא אֱלֹהֶה עֹשִׂי. הַנּוֹתֵן זְמִירוֹת
בְּלַיְלָה:

נִחַנּוּ בִּידְךָ בַּחוּמָר. סֶלַח נָא עַל קֶל
וַחּוּמָר. יוֹם לְיוֹם יִבִּיעַ אִמָּר. וְלַיְלָה
לַלַיְלָה:

חלפה - עברה. אשחה - מלשון שחיה במים. יונטל - יושלך. המנטל - הגבוה. קנצותי -
פאותי. רסיסי - טיפות. העתר - קבל. בנשף - לי חושך. באישון - בשחרות. אורח - דרך.
מדלות - מעוני. זמירות - מלשון כריתה. יביע - ידבר.

למוצאי שבת

קמא

אליך ה' אשר פדיתנו / מן
המיצר אנו קוראים שתושיעני
מכל צרה / כי ירך לא תקצר
מלהושיע, תמיד ביום ובלילה.

אל פודה מפל צר, קראנוך מן
המצר, ירך לא תקצר, לא יום ולא
לילה:

מיכאל המלאך שר ישראל
ואליהו הנביא וגבריאל
המלאך / יבוא עתה עם
משיחנו גואלנו / קומו ושירו
על הגאולה בחצי הלילה.

מיכאל שר ישראל, אליהו וגבריאל,
יבאו נא עם הגואל, קומו רנו בחצי
הלילה:

תן לנו שבוע טוב / שיהיה
דשן ורענן כגן רטוב ולח /
וגם ה' יתן לנו הטוב תמיד
כל היום וכל הלילה.

תנה לנו שבוע טוב, רענן כגן רטוב.
גם יהיה יתן הטוב, כל היום וכל
הלילה:

המבדיל בין קדש לחול. חטאתינו הוא ימחול. ורענו
וכספנו ירבה כחול. וכפוכים בלילה:

למוצאי שבת

ייתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב
דגן ותירש: יעבדוך עמים וישתחוו לך
לאמים. הוה גביר לאחריך וישתחוו לך בני אמה.

ויתן לך האלוקים מטל השמים ופי' רש"י יתן וחזור ויתן. נל"פ זהקדס ביאור
הפסוק הצוטח בד' חסד יקוצנו דהחמד שהד' עושה להצוטח זו הוא
חמיד על ידי סיוה אחרת כי אם היה מגיע לו חמיד על ידי סיוה קבועה
הוא קרוב ביותר למלכות ההצלחה במיוה ולא בד', כפי שרואין לפעמים אנשים
שהגיע לאושר ולהצלחה על ידי אמצעי ועסק מסויים והם חושבים בדעתם שעסק
זה הוא שגרמה להצלחתם אבל עקר נחלו להם כי אילו השתמשו בעסק אחרת
היה מרוויחים גם כן כי אם נגזר כן מפי עליון אין מעצור לד' להושיע בדב

ומירות המבוארות לשבת

קמב

אֲבִירָךְ אָרוּר וּמִבְרָכֶיךָ בְּרוּךְ: וְאֵל שְׂדֵי יִבְרָךְ אֶתְךָ
וַיִּפְרֶךְ וַיִּבְרָךְ. וְהָיִיתָ לְקַחֵל עַמִּים: וַיִּתֵּן לָךְ אֶת בְּרֶכֶת
אֲבֹרָהֶם לָךְ וּלְזֶרְעֶךָ אֶתְךָ. לְרִשְׁתְּךָ אֶת אֶרֶץ מִגְרִיךָ
אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם: מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֶת
שְׂדֵי וַיִּבְרָכְךָ. בְּרֶכֶת שָׁמַיִם מֵעַל בְּרֶכֶת תְּהוֹם רִבְעַת
תַּחַת. בְּרֶכֶת שְׂדִים וְרָחִם: בְּרֶכֶת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בְּרֶכֶת
הַזֵּרִי. עַד תֵּאוֹת גִּבְעַת עוֹלָם. תִּהְיֶינָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף
וּלְקֹדֶקֶד גִּזִּיר אֶחָיו: וְאַהֲבָךָ וּבִרְבָּךָ וְהִרְבָּךָ. וּבִרְךָ פְּרִי
בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ. דִּגְגְךָ וְתִירֶשֶׁךָ וַיַּצְהֲרֶךָ. שֹׁגֵר
אֶלְפִיךָ וַעֲשֵׂתְךָ צֶאֱנֶךָ. עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁפַּע
לְאַבְתְּיךָ לָתֵת לָךְ: בְּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים. לֹא יִהְיֶה
בְּךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתְּךָ: וְהִסִּיר יְהוָה מִמֶּךָ כָּל
חֲלִי. וְכָל מַדּוּי מִצָּרִים הָרָעִים אֲשֶׁר יִדְעֶתָ לֹא יִשְׁיִמֶם
בְּךָ. וְנִתְּנֶם בְּכָל שְׁנָאִיךָ:

או צמעת כי בלחוד עסק פעמים מרווח ופעמים מפסיד כדליתא בשה"ק
חובת הלצנות (שער נטיון פ"ד) ועל כן ילו הד' חסדו להצטמק צו ומסבב
להם חמיד על ידי סיבה אחרת ועל ידי זה יחזקו ויראו כי מאת ד' היטה
זאת ושומנו בד' מנעמם ולא בסיבה וזה אמר הכחוז והצטמק בד' חסד
יטובצנו שהקצ"ה מסבב לו החסד חמיד על ידי סיבה אחרת, וזה י"ל פירוש
רש"י ימן וחזור וימן שהקצ"ה יספיע החסד וימן לו צרכות שמים בלמנעוט
סיבה מכווימת וחזור וימן בלמנעוט סיבה אחרת ולו יהיה סמוך לבו צטומ
בד' בלמנעוט וצממם.

למוצאי שבת

קמנ

המלאך הגאל אתי מפל רע. יברך את הנערים. ויגרא
בהם שמי ושם אבתי אברהם ויצחק. וידגו לרב
בקרב הארץ: יהוה אלהיכם הרבה אתכם. והנכם היום
בכוכבי השמים לרב: יהוה אלהי אבותיכם יסף עליכם
בכם אלה פעמים. ויברך אתכם כאשר דבר לכם:

ברוך אתה בעיר. וברוך אתה בשדה: ברוך אתה
בבאך. וברוך אתה בצאתך: ברוך טנאך
ומשארתך: ברוך פרי בטנך ופרי אדמתך ופרי
בהמתך. שגר אלפיה ועשתרות צאנך: יצו יהוה
אתך את הברכה באסמך ובכל משלח ידך. ויברך
בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך: יפתח יהוה לך
את אוצרו הטוב את השמים. לתת מטר ארצה בעתו
ולברך את כל מעשה ידך. והלוי וגוים רבים ואתה
לא תלוה: פי יהוה אלהיך ברכך כאשר דבר לך.
והעבט גוים רבים ואתה לא תעבט. ומשלח בגוים
רבים ובך לא ימשלו: אשריך ישראל מי כמוך עם
נושע ביהוה. מגן עזרך ואשר חרב גאותך. ויפחשו
איבך לך. ואתה על במותימו תדרוך:

מחיתי כעב פשעך וכענן חטאתיך. שובה אלי פי גאלתיך:
רנו שמים פי עשה יהוה. הריעו תחתיות ארץ

פָּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל עֵץ בּוֹ. כִּי גָּאֵל יְהוָה יַעֲקֹב
וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאֵר: גָּאֲלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ. קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

יִשְׂרָאֵל נוֹשָׁע בִּיהוָה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. לֹא תִבְשׁוּ
וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלָמִי עַד: וְאִכְלֹתֶם אֹכֹל
וְשָׂבוּעַ. וְהִלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה
עִמָּכֶם לְהַפְלִיא. וְלֹא יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וַיִּדְעֻתֶם כִּי
בִקְרֹב יִשְׂרָאֵל אָנִי. וְאָנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד.
וְלֹא יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וּפְדוּמִי יְהוָה יִשְׁבּוֹן וּכְאוּ
צִיּוֹן בְּרִנָּה. וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם. שִׁשּׁוֹן וְשִׁמְחָה
יִשְׁיִגּוּ וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה: כִּי בְשִׁמְחָה תֵּצְאוּ וּבְשָׁלוֹם
תִּזְכְּלוּן. הָהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה. וְכָל
עֵצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף: הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֹבֶטֶחַ
וְלֹא אֶפְחָד. כִּי עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה. וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה:
וּשְׂאֲבָתָם מִים בְּשִׁשּׁוֹן מִמַּעֲיָנִי הִישׁוּעָה: וְאַמְרָתָם
בַּיּוֹם הַהוּא. הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשִׁמּוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו. הִזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ: זָמְרוּ יְהוָה כִּי
גָּאוֹת עָשָׂה. מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ: צִהְלִי וְרִנִּי
יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן. כִּי גָדוֹל בִּקְרֹבֶךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: וְאָמַר
בַּיּוֹם הַהוּא. הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה. קוִינּוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ.
זֶה יְהוָה קוִינּוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמְחָה בִישׁוּעָתוֹ:

קמה

למוצאי שבת

בית יעקב לכו ונלכה באור יהוה: והיה אמונת עתיד חסן
ישועת חכמת ודעת. יראת יהוה היא אוצרו: ויהי
דוד לכל דרכיו משפיל. ויהוה עמו: פדה בשלום נפשי
מקרב לי. כי ברבים היו עמדי: ויאמר העם אל שאול
היונתן ימות. אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל.
חלילה. חי יהוה אם יפל משערת ראשו ארצה. כי עם
אלהים עשה היום הזה. ויפדו העם את יונתן ולא מת:
ופדווי יהוה ישבון וכאו ציון ברנה. ושמחת עולם על
ראשם. ששון ושמחה ישיגון ונסו יגון ואנחה: הפכת
מספדי למחול לי. פתחת שקי ותאזני שמחה: ולא אבה
יהוה אליהי לשמע אל בלעם. ויהפך יהוה אליהי לה את
הקללה לברכה. כי אהבך יהוה אליהי: אז תשמח בתולה
במחול. ובחרים וזקנים יחדו. והפכתי אכלם לששון ונחמתים
ושמחתים מיגונם:

בזרא גיב שפתים שלום, שלום לרחוק ולקרוב
אמר יהוה ורפאתיו: ורוח לבשה את עמשי
ראש השלישים. לה דויד ועמד בן ישי שלום.
שלום לה ושלום לעוזרה כי עזרה אליהי. וינקבלם
דויד ויתנם בראשי הגדוד: ואמרתם כה לחי. ואתה
שלום ובייתך שלום וכל אשר לה שלום: יהוה עז
לעמו יתן. יהוה יברך את עמו בשלום:

ומידות המבוארות לשבת

קמו

אמר רבי יוחנן בכל מקום שאתה מוצא גדלתו של הקדוש ברוך הוא. שם אתה מוצא ענותנותו. דבר זה פתוב בתורה. ושנוי בנביאים. ומשלש בכתובים:

פתוב בתורה. כי יהיה אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים. האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד: וקתיב בתריה. עשה משפט יתום ואלמנה. ואהב גר לתת לו לחם ושמלה: שנוי בנביאים דקתיב. כי כה אמר רם ונשא שכין עד וקדוש שמו. מרום וקדוש אשפון. ואת דבא ושפל רוח. להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדבאים: משלש בכתובים. דקתיב. שירו לאלהים זמרו שמו סלו לרכב בערבות ביה שמו. ועליו לפגיו: וקתיב בתורה. אבי יתומים ודין אלמנות אלהים במעון קדשו: יהי יהוה אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו. אל יעזבנו ואל ישחנו: ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם. חיים כלכם היום: כי נחם יהוה ציון נחם כל חרבתיה. וישם מדברה בעדן וערבתה כגן יהוה. ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה. יהוה חפץ למען צדקו. יגדיל תורה ויאדיר:

שיר המעלות. אשרי כל ירא יהוה ההלך בדרךיו: יגיע כפיו כי תאכל. אשריך וטוב לך: אשתך כגפן פריה כנרתי ביתך. כגיד בשחלי זיתים סביב לשלחנה: הגה פי בן יברך גבר. ירא יהוה: יברכה יהוה מציון וראה בטוב ירושלים. כל ימי חייך: וראה בני לבינה. שלום על ישראל:

קמח

ומירות המבוארות לשבת

סדר סעודת מלוה מלכה

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו. על ידי
ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל: הנה אנכי בא לסעוד
סעודה רביעית של שבת ללוח את המלכה וללוח את הנפש ותידה
בחינת חיה שבה המסתלקת עתה ולהשאיר ברכה בכל סעודותינו
בששית מי החול. ולהאיר בהם מקדושת השבת. וכן בכח סגולותיה
שמרנו כאשון בת צין. ובצל כנפיך תסתירנו. והושיענו מצער חבוט
הקבר. ותשפין את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו במשכנות מבטחים.
ויהי נוצם אדני אליהנו עלינו. ומעשה ידינו כוננה עלינו. ומעשה

ידינו כוננהו:

אתקינו סעודתא דמחימנותא שלמתא. חדותא

דמלכא קדישא: אתקינו סעודתא דמלכא.

דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא. אברהם יצחק

ועקב אתין לסעדא בהדיה: דוד מלך ישראל חי

וקים: סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל

אמן: ג' פעמים.

מזמור לדוד. יהוה רועי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני.

על מי מנוחות ינהלני: נפשי ישוב. ינחני במעגלי

צדק למען שמו: גם פי אלה בגיא צלמות לא איך רע

פי אתה עמדי. שבטך ומשענתך המה ינחמני: תערוך לפני

שלחן נגד צוררי. דשנת בשמן ראשי כוסי רועה: אף טוב

וחסד ירחפוני כל ימי חיי. ושכתי בבית יהוה לארך ימים:

דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא:

קמח

ומירות המבוארות לשבת סדר סעודת מלוח מלכה

לשם יחיד קודשא בריך הוא ושכינתיה ברחילו ורחימו. על ידי
ההוא שמייר ונעלם בשם כל ישראל: הגה אנכי בא לסעוד
סעודה רביעית של שבת ללוח את המלכה וללוח את הנפש יתירה
בחינת חיה שבה המסתלקת עמה ולהשאיר ברכה בכל סעודותינו
בששת ימי החול. ולהאיר בהם מקדושת השבת. וכן בבית סגולותיה
שמרנו כאשון בת עין. ובצל בנפיד תסתירנו. והושיענו מצער חבוט
הקבר. ותשפין את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו במשכנות מבטחים.
ויהי נוצם ארצי אליהנו עלינו. ומעשה ידינו כוננה עלינו. ומעשה
ידינו כוננהו:

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלמתא. חדותא
דמלכא קדישא: אתקינו סעודתא דמלכא.
דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא. אברהם יצחק
ויעקב אתין לסעדא בהדיה: דוד מלך ישראל חי
וקים: סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל
אמן: ג' פעמים.

מזמור לדוד. יהוה רועי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני.
על מי מנוחות ינהלני: נפשי ישוב. ינחני במעגלי
צדק למען שמו: גם פי אלף בגיא צלמות לא אירא רע
פי אתה עמדי. שבטך ומשענתך המה ינחמני: תערוך לפני
שלחן נגד צוררי. דשנת בשמן ראשי כוסי רונה: אף טוב
וחסד ירדפוני כל ימי חיי. ושבתי בבית יהוה לארך ימים:
דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא:

ומירות לסעודת מלוה מלכה קמט

זמירות לסעודת מלוה מלכה

שם המחבר יעקב מנחם חזק וחתם שמו בראשי החרוזים מן החרוז הב':

במוצאי יום השבת - יום
המנוחה / אבקשך ה' הרווח
לעמך ישראל מצרותם / שלח
את אליהו הנביא - הנקרא
תשבי, לאומה הנאנחה בגלות /
ויגן ואנחה ינוסו מהם.

נאה לך בוראי / לכנס את עם
ישראל המפוזר / מתוך
האומות האכזרים / אשר
חפרו בור להפילני בו.

אבקשך ה' שתעורר עת
אהבה / להציל את העם
המבקש / לראות טובך
כשיבוא הגואל לישראל /
שהוא עתה כשה פזורה ונרחה
בין האומות.

אתה ה' - הדגול מרבבות
המלאכים / קרא ישועה לעמך
ישראל המתנדבים אליך /
ויהיה השבוע הבא / לישועה
לרוחה.

עיר ציון העזובה / אשר היום
היא מבניה מאוסה / יהי רצון:

בְּמוֹצָאֵי יוֹם מְנוּחָה. תִּמְצָא
לְעַמְּךָ רִוְחָה. שְׁלַח תִּשְׁבִּי
לְנֶאֱנָחָה. וְנָס יִגּוֹן וְאֶנְחָה:

יְיָ אֱתָה לְךָ צוּרִי. לְקַבֵּץ עִם
מְפֹרָדִי. מִיַּד גּוֹי אֲכֹזְרִי. אֲשֶׁר
כָּרַח לִי שׁוֹחָה:

עַתָּה דוֹדִים תַּעֲוִיר אֵל. לְמַלֵּט
עִם אֲשֶׁר שׁוֹאֵל. רְאוּת טוֹבְךָ
כְּבוֹד גּוֹאֵל. לְשֵׁה פְזוּרָה
נִדְחָה:

קִן רֵא יֵשַׁע לְעַם נִדְכָּה. אֵל דָּגוּל
מִרְבָּבָה. יְהִי הַשְּׁבוּעַ הַפֶּא.
לִישׁוּעָה וְלִרְוָחָה:

בְּתַצִּיּוֹן הַשְּׁכוּלָה. אֲשֶׁר הִיא

תשבי - כינוי לאליהו הנביא. יאתה - נאה. כרה - חפר. דודים - מלשון אהבה. השכולה - העזובה.

קנ

ומירות המבוארות לשבת

שמירה תהיה מיושבת /
ושמחה כשמחת אם עם
בניה.

היום געולה. מהרה תהיה
בעולה. באם הפנים שמחה:

או בעת הגאולה, מעייני
הישועה יולין / ופרויי ה' ישובו
לא"י / ושם ישאבו מי ישע
השפעתך / עד שיטכחו את
הצרה אשר היתה.

מענינות אזי יזובון. ופרויי
יהיה עוד ישובון. ומי ישע
ישאבון. והצרה נשפחה:

נהל את עמך לא"י כאב רחמן
את בנו / ואז יאמרו בני העם
אשר לא נעזב מה' / כי אתה
ה' נאמן בכל דבריך / וקיימת
להם הבטחתך וגאלתם.

נחה עמך כאב רחמן. יצפצפו
עם לא אלמן. דבר יהיה
אשר נאמן. בהקימך
הבטחה:

וישראל יידי ה' שנמלטו
מכליון חרץ / במרוצה יפצחו
פיהם / ללא זעקה וללא פרצה /
ולא יצאו עוד לגלות, ולא
ישמעו שום דבר רע וזעקה
מלחמה.

ידידים פליטי חרץ. נגינתם
יפצחו במרץ. פלי צוהה
ובלי פרץ. אין יוצאת ואין
צוהה:

החדש הזה יהיה / כנבואת
ירמיהו הנביא שהתנבא "עוד
ישמע" וגר' / וישמע בבתינו /
"קול ששון וקול שמחה".

הי החדש הזה. פנבואת אבי
חוזה. וישמע בבית זה. קול
ששון וקול שמחה:

געולה - מאוסה. נחה - נחל. יצפצפו - ידברו. אלמן - נעזב. חרץ - מלשון גזירה. במרץ
- במרוצה. צוהה - זעקה. פרץ - פרצה. אבי חוזה - כינוי לירמיהו הנביא.

קנא ומירות לסעודת מלוה מלכה

ה' החזק והאמיץ, ימלא כל משאלותינו / ויעשה בקשתינו / וישלח במעשה ידינו / ברכה והצלחה.

חֲזַק יִמְלֵא מְשָׁלוֹתֵינוּ. אֲמִיץ
יַעֲשֶׂה בְּקִשְׁתֵּנוּ. וְהוּא יִשְׁלַח
בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. בְּרָכָה וְהַצְלָחָה:

בצאת השבת - יום החרדה /
אבקש משמך ה' עושה נוראות /
שלח את אליהו התשבי
לישראל עם סגולה / ויבשר
להם הרחבה שמחה ומנוחה.

בְּמוֹצָאֵי יוֹם גִּילָה. שְׁמַךְ נוֹרָא
עֲלִילָה. שְׁלַח תִּשְׁבִּי לְעַם סִגְלָה.
רוּחַ שְׁשׁוֹן וְהַנְחָה:

אז תרננה שפתינו / בקול
שמחה ורינה / אנא ה'
הושיעה נא - עתה / אנא ה'
הצליחה נא - עתה.

קוֹל צְהִלָה וְרִנָּה. שְׁפֹתֵינוּ אֶז
תְּרַנְּנָה. אֲנָא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא.
אֲנָא יְהוָה הַצְלִיחָה נָא:

זמר זה שם המחבר שילא ומרוב ענותנותו לא חתם שמו בר"ת רק בסופי
תיבות. חדש ששוני אל נא. ומחרוזת הב' ואילך מיוסד על פי א"ב:

אבקשך ה', חרש שמחתי /
והבא לי את אליהו הנביא.

חֲדָשׁ שְׁשׁוֹנִי אֵל נָא וְהִבֵּיָא אֶת
אֱלִיהוּ הַנְּבִיָא:

ה', תאמץ ותחזק חולשת ידי /
ותברך מלאכתי וכל עבדתי /
אתה ה' גואלי, זכור עניי
ויגויי / קיים לי דבר הבטחתך

אֲמִץ וְחֲזַק רַפְיוֹן יָדִי. בָּרַךְ
מְלָאכָתִי וְכָל מַעֲבָדִי. גּוֹאֲלִי
זְכוֹר עַנְיִי וּמְרוּדִי. דְּבָרְךָ הַטּוֹב

עלילה - עושה נוראות.

ששוני - שמחתי. מעבדי - עבדתי. ומרודי - לשון יגון ודלות.

זמירות המבוארות לשבת

קנב

הָקֵם לְעוֹדְדִי. הָרַץ וְשָׁלַח וְשִׁמַּח
לְבָבִי. אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאַ:

הטובה לחוקני / ושלח לי
מהרה את אליהו הנביא,
ושמח בו את לבבי.

וְעַד וְהֵכֵן דֵּי סְפוּקִי. זְמַן מְזוֹנִי
וְלַחֵם חֶקִי. חֵלֶב חֵיל גּוֹיִם חֵישׁ
לְהַנִּיקִי. טוֹבָךְ תִּשְׁבַּע עוֹלָלִי
וְיוֹנָקִי. יָבֹא מְשִׁיחִי לְעִיר
מוֹשְׁבִי. אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאַ:

אסוף והכן די צורכי / הכן
מזונותי ולחם קביעתי / מהר
להניק אותי מטוב ועושר
שונאי / ומטובך תשביע את
בני הקטנים והיונקים / ומשיח
יבוא עם אליהו הנביא
לירושלים עיר מושב שלי.

כּוֹנֵן לְעַם זֶה צוּרִי צוּר לְחִבּוּשׁ.
לַחֵם לְאָכּוֹל וּבְגָד לְלִבּוּשׁ.
מְשַׁנְּאֵי יִתְּזֶה יֵרָא וְיִבּוּשׁ. נוֹה הָר
שְׁעִיר בְּקָרוֹב תִּכְבּוּשׁ. שְׁשׁוֹנֵי
יִגְדֵּל בְּרָאוֹת סְבִיבִי. אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאַ:

הכן לעמך ישראל רפואה
לרפא ולחבוש כאבם / ותן
להם לחם לאכול ובגד ללבוש /
שונאי יראו אז ויפחדו
ויתביישו / ובעת שנהה הר
שעיר תכבוש בקרוב / תרב
שמחתי כאשר אראה את
אליהו הנביא בסביבתי.

עֲמוֹן וּמוֹאָב מְהֵרָה תִּכְלָה.
פְּדוּתְךָ לְעַמְּךָ בְּקָרוֹב תִּגְלָה. צִיּוֹן
תִּמְלֵא מַעַם אֱלֹהֶיךָ. קִרְיַת מֶלֶךְךָ רֵב
אֶז נַעֲלָה. שֶׁכֶן תִּשְׁכֵּן בְּתוֹךְ עַם
צָבִי אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאַ:

את האומות עמון ומואב
תאבד מהרה / ולעמך ישראל
תגלה פדותך בקרוב / ותמלא
את עיר ציון מעמך ישראל /
אז נעלה שלש פעמים בשנה
לעיר משכן המלך הגדול ה' /
ותשכין את אליהו הנביא
בתוך עם ישראל החביב.

לעודדי - לחוקני. הרץ - מהר. ועד - הזמן. חיל - עושר. חיש - מהר. צרי - רפואה.
צור - כאב. לחבוש - לרפא. עם צבי - רומז לישראל.

קנג

ומירות לסעודת מלוה מלכה

זמר זה שם המחבר אלעזר וחתם שמו בראשי החרוזים, אגיל לכן עוד
זדים ונו:

אשיש ואשמח בלבבי / כאשר
אראה משונאי / אתה נוקם
נקמתי / ותביא את גואלנו
לעיר ציון / ותצמיח האיש
הנקרא צמח / ע"י שתביא את
אליהו הנביא ומלך המשיח.

אָגִיל וְאַשְׁמַח בְּלִבִּי. בְּרֵאוֹתִי
כִּי מֵאוֹיְבֵי תָרִיב רִיבִי. וּלְצִיּוֹן
גּוֹאֵל תָּבִיא. אִישׁ צֶמַח
תִּצְמִיחַ:

אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ:

על כן, על כל העמים יחד /
תפול אימה ופחד / בעת
שיעלו לא"י עם ישראל - גוי
אחר / לבם יפחד / ויצליח
בדרכיו / אליהו הנביא ומלך
המשיח.

לִכֵּן בְּעַמִּים יַחַד. תִּפּוֹל אִימָה
וּפַחַד. לָבָם יִפְחַד. בְּעֵת יַעֲלֶה
גּוֹי אֲחֵר. וְאֶרְחוֹתָיו יַצְלִיחַ:

אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ:

עוד יבוא זמן / שיתעורר ה'
לחולל הרג גדול / באדום
וישמעאל / יערוך מלחמה
וקרב / ויצעק בקול צעקה על
אויביו / אליהו הנביא ומלך
המשיח.

עוֹד מִמְּזָרְח לְמַעֲרָב. יַעוֹר
לַעֲשׂוֹת הֶרֶג רָב. בְּאֶרֶם וְעֶרֶב.
לַעְרוֹךְ מִלְחָמָה וְקָרֵב. עַל
אוֹיְבָיו יַצְרִיחַ:

אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ:

אגיל - אשמח. צמח - הגואל נקרא צמח. ואורחותיו - דרכיו. יעור - יתעורר. בארם
וערב - שמות אומות.

ומירות המבוארות לשבת

קנר

אתם מלכי עמי הארץ /
הנקראים יטור, נפיש, וקרמה /
משמע, רומה, המזידים על
ישראל / תנוסו לדרום ומערב /
כי אם לא, יכריח אתכם
/ אליהו הנביא ומלך המשיח.

יָדִים מְלָכֵי אֲדָמָה. יְטוּר נָפִישׁ
וְקַרְמָה. מְשָׁמַע וְדוּמָה. נוֹסוּ
נִגְבָּה וְיָמָה. אֲשֶׁר אֶתְכֶם יְכַרִּיחַ:

אֱלֹהֵי הַנְּבִיא וּמֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ:

ירננו וישמחו כל הולכי דרכים /
כי יראו שמושיח הוא כאילן
ישן אשר עדיין רטוב ולח /
ואורו יורח / כמו המנורה,
שבה: קנה כפתור ופרח / ועל
הר ציון יפריח ה' / את אליהו
הנביא ומלך המשיח.

רְנוּ כָּל עֲבָרֵי אֶרֶץ. כִּי הִנֵּה רֹעֵן
אֶזְרָח. אורו זָרַח. קָנָה כַּפְתּוֹר
וּפְרָח. עַל הַר צִיּוֹן יִפְרֹחַ. אֱלֹהֵי
הַנְּבִיא וּמֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ:

זמר זה שם המחבר אברהם וחתם שמו בראשי החרוזים אלהים ביום
רבה הכן מעדנים:

ה' אלקים יתמוך אותנו /
וישלח ברכה בממונינו / וחלק
טוב יחלק לנו / בכל מלאכה
שנשלח בה ידינו.

אֱלֹהִים יִסְעָדֵנוּ. בָּרָכָה
בְּמֵאוֹדֵנוּ. וְזָכָר טוֹב יִזְכְּרֵנוּ.
בְּכָל מְשַׁלַּח יְדֵינוּ:

אֱלֹהִים יִסְעָדֵנוּ:

כשנתחיל המלאכה ביום
הראשון / מיד יצו ה' אתנו
הברכה / וכן יהיה ביום השני /
ואת עצתינו ימתיק
שתתקיים לטובה.

בְּיוֹם רֵאשׁוֹן לְמַלְאכָה. יִצּוּ אֶתְנוּ
בָּרָכָה. בְּיוֹם הַשֵּׁנִי כָּכָה. יִמְתִּיק
אֶת סוּדְנוּ: אֱלֹהִים יִסְעָדֵנוּ:

יצריח - יצעק בקול. רנו - שמחו. רענן אזרח - רומז על משיח. במאודינו - בנכסינו.

זמירות לסעודת מלוה מלכה קנה

רַבָּה צָבָאִי יִשְׁעִי. בְּשָׁלִישִׁי
וּבְרַבִּיעִי. בְּחֲמִישִׁי אֶךְ לֹא בְּעִי.
יִשְׁלַח אֶת פִּוְדְנוּ:

אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ:

הָכֵן טְבוּחַ טָבַח. בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי
זָבַח. קוֹדֵשׁ הַלּוּל וְשֶׁבַח. עַל
כָּל מַחֲמַדֵּינוּ:

אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ:

מַעֲדָנִים לְנַפְשֵׁנוּ. נִתֵּן בְּיוֹם
קִדְשֵׁנוּ. וְרַעֲנָנָה עֲרֵשֵׁנוּ. וְלִילָה
אֹר בַּעֲדֵנוּ:

אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ:

שֵׁם הַמַּחֲבֵר נַחֲמָן וַחֲתָם שֵׁמוּ בְּרָאשֵׁי הַחֲרוּזִים נֹאוּ תְּבִי מַלְכָּךְ נּוֹפֶת:

אֵלֵי חֵישׁ גּוֹאֲלֵי עֲבָדְךָ יִשְׁפִּילֵי.
מִבְּשָׁר טוֹב אֵלֵי. אֶת אֱלֹהֵינוּ
הַנִּבְיָא:

זכר - חלק. יזכרני - יחלק לנו. בעי - לשון השחתה וחורבן. חיש - מהר. ישכילי - יצליחני.

קנו

ומירות המבוארות לשבת

רגלי שלוחי ה' - בורא הרים / יהיו נאים על הרי ארץ ישראל / הלא הם רגלי אליהו הנביא ומלך המשיח מבשרי בשורות טובות / שיאמרו: "שובי שובי לארץ ישראל".

נָאוּ עַל הָהָרִים. שְׁלֹחֵי יוֹצֵר הָרִים. וְרַגְלֵי הַמְּבַשְּׂרִים בְּאֵמֹר שׁוּבֵי שׁוּבֵי:

אֵלֵי חֵישׁ גּוֹאֲלֵי עֶבְרֶךָ יִשְׁפִּילִי. מְבַשֵּׁר טוֹב אֵלֵי. אֵת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא:

הסתרי שם במקום שאף נמצאת / עד אשר אביא כל מחלה ונגע / על אויבך להכותם / ואז אראה להם את יום נקמת לבי.

חֲבִי כְּמַעַט רָגַע. כָּל מַחֲלָה וְכָל נֹגַע. אוֹיְבֶיךָ אֶפְגַּע. יוֹם נָקָם בְּלִבִּי:

אֵלֵי חֵישׁ גּוֹאֲלֵי עֶבְרֶךָ יִשְׁפִּילִי. מְבַשֵּׁר טוֹב אֵלֵי. אֵת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא:

מלך המשיח יבוא אליך / ואף - ישראל רעיתי שכולם יפה / ומנגד - באותו זמן / יבוא אליהו הנקרא הגלעדי, התשבי.

מִלִּפְנֵי יָבֹא לָךְ. יָפָה אֵת כָּלָךְ. וְרַעֲיָתִי לְמוֹלָךְ. גִּלְעָדִי הַתְּשֻׁבִי:

אֵלֵי חֵישׁ גּוֹאֲלֵי עֶבְרֶךָ יִשְׁפִּילִי. מְבַשֵּׁר טוֹב אֵלֵי. אֵת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא:

ואז יביעו שיר ערב / שפתי בני ישראל הנמשלים ליונה / על בא זמן הרחמים / לרחם על הר ציון הנחלה החביבה.

נוֹפֶת תִּטְוֶנָּה. שְׁפָתֵי בְנֵי יוֹנָה. כִּי בָא עֵת לַחֲנֻנָּה צִיּוֹן נִחְלָת צָבִי:

אֵלֵי חֵישׁ גּוֹאֲלֵי עֶבְרֶךָ יִשְׁפִּילִי. מְבַשֵּׁר טוֹב אֵלֵי. אֵת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא:

חבי - לשון מחבוא. אפגע - אכה. למולך - נגד. גלעדי - אליהו מתושבי גלעד. נפת - מתיקות. תטפנה - לשון יטיפו. לחננה - לחונן.

קנו

זמירות לסעודת מלוה מלכה

מיוסד ע"פ א"ב ובסוף כל חרוז מסיים בלשון הכתוב עם שם הוי"ה:

אתה ה' - הגבור והנורא /
בעת צר לי לך אקרא, ותענני /
ואו לא אירא.

אֲדִיר אִיּוֹם וְנוֹרָא. בְּצַר לִי לָךְ
אֶקְרָא. יְהוָה לִי לֹא אִירָא:

גדור פרוצות בית מקדשי /
ואתה הדרגול מרובבה, מהר
ושלח לי את חכלילי - מלך
המשיח / ועזור לי.

גְּדוֹר פְּרֻצַּת הַיְכָלִי. דָּגוּל מַהֵר
חֲכַלִּילִי. יְהוָה הִיא עֲזוּר לִי:

הלא רק אתה תקותי / ולכן
לשועתך קייתי / שאתה עוז
ישועתי.

הֵן אַתָּה תִקְוָתִי. וְלִישׁוּעָתְךָ
קִוִּיתִי. יְהוָה עֹז יִשׁוּעָתִי:

אתה אל זך ונקי כפים מלקבל
שוחד / חוס על עמך ישראל,
הפורשים כפיהם ככנפים
בתפילה / כי אתה ארך אפים.

זָךְ וְנָקִי כַפַּיִם. חוֹן פּוֹרְשֵׁי
כַנְפֵּימ. יְהוָה אָרֶךְ אַפַּיִם:

טובך תמהר להראות לעמך
ישראל / תהי עלינו למחסה
כמו שהבטחתנו / ועשה זאת
למען שמך.

טוֹבְךָ תַחֲשֵׁשׁ לְעַמְּךָ. יְהִי עָלֵינוּ
כְּנֶאֱמָרְךָ. יְהוָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ:

תבנה בית מקדשך אשר ידך
כוננה / כדי להושיב בו -
ישראל, שיוכלו להתפלל בו /
ועשה למען אור פני שכינתך.
מפחד הגלות הצילני /
והוליכני לציון חלקי הקדוש /
ושמע בקולי.

כּוֹנֵן בֵּית מִקְדָּשְׁךָ. לְהַרְפֵּץ בּוֹ
צִאָנְךָ. יְהוָה בָּאוֹר פָּנֶיךָ:
מִפֶּחַד לְהַצִּילִי. נַהֲלֵנִי לְצִיּוֹן
קוֹדֵשׁ גּוֹרִלִי. יְהוָה שְׁמַע בְּקוֹלִי:

חכלילי - כנוי למלך המשיח. חון - חוס. תחיש - תמהר. כנאמך - כהבטחתך. מכונך -
בית מקדשך. נהלני - הוליכני. גורלי - חלקי.

זמירות המבוארות לשבת

קנה

**סְעוֹד וּסְמוּךְ לְנִמְהָרִים. עֲזוֹר
נָא אֶת הַנְּשָׁאָרִים. יִהְיֶה יוֹצֵר
הָרִים:**

סעוד את ישראל המזדוררים
לקיים מצותיך / עזור את
ישראל אשר נשארו מעט
מהרבה / אתה ה' יוצר הרים.

**פָּדֶה עַמְּךָ מֵעֲזִים. צֹאנְךָ מִיַּד
גּוֹזִזִים. יִהְיֶה עוֹשֶׂה חֲזִיזִים:**

גאל את עמך ישראל
מאויביהם החזקים מהם /
וצאנך - בניי מיד גוזזים -
האויבים / אתה ה' בורא
העננים.

**קָרַב קֶץ נִחְמָה. רַחֵם אוֹם לֹא
רַחֲמָה. יִהְיֶה אִישׁ מְלַחֲמָה:**

תקרב וזמן נחמתנו / רחם על
האומה הנקראת בגלות "לא
רוחמה" / אתה ה' איש
מלחמה.

**שָׂכֹן כְּמֶאֱז בְּאֶהְלֵנוּ. תִּמְיֵד אֶל
מַחֲוֵלֵלֵנוּ. יִהְיֶה מְלַפְּנוּ הוּא
יוֹשִׁיעֵנוּ:**

תשכון כמקדם באהלינו /
תמיד בלא הפסק - שלא יחרב
הבית עוד / אתה בוראנו
מלכנו מושיענו לעולם.

זה הזמר מיוסד ע"פ א"ב ואח"כ חתם המחבר את שמו ישי בר מרדכי
חזק. יום שוע יזמתי בורא רחמיך מלאכי רבו דץ כלולת יזכר חפשוני
זה קימו. ומעשה של הזמר נמצא בברייתא והחתום עשה ממנו זמר:

**אִישׁ חֲסִיד הָיָה. בְּלִי מִזֶּן וּמִחֲתָיָה:
בְּכִיתוּ עוֹסֵק מְלָבוֹשׁ. וְאִין בְּגָד
לְלָבוֹשׁ: גּוֹנֵן בְּחִשּׁוּבָה אֲשֶׁה. וְגַם
בְּכָנִים חֲמִשָּׁה: דְּבָרָה לוֹ הָאֲשֶׁה.**

איש חסיד אחד היה, מחוסר
לחם ולא היה לו כדי חיותו.
תמיד הגה בתורה בבית,
מחמת בושה לצאת החוצה,
כיון שגם בגד ללבוש לא היה
לו / אשתו החשובה וחמשת
בניהם סבבוהו, ע"י שהיה

מטופל בהם / אמרה לו אשתו, יותר אין לך להתיימש מלרדוף אחר פרנסה / האם נוכל לחיות ללא לחם לאכול, בעירום ובחוסר כל - מלבוס / הן אמת כי תורה מצאת לפי שיגעת בה, אבל מה נאכל מעתה / איננו, הנה זריו כאיש חיל מוין, וצא לשוק / וה' החנוך והרחום יושב מרום, אולי יגמלנו טוב ברחמיו / כי הוא טוב ומחסה לבוטחים בו, ועושה רצון יראיו / ענה לה החסיד, יעצת לי בדעת ובחכמה, אך לא אוכל להסכים לעצתך / כי בצאתי לשוק אחיה לבושה וכלימה באין לי בגד ללבוס / ואפילו דבר שזה פרוטה אין בידי למכור ולקנות בגד / מיהרה האשה, ולקחה בהשאלה משכניה מלבושים יפים כפי מדרתו / ולבש אותם, קשם בטחונו בה' אשר אהבו / בניו התפללו עליו: "יהי רצון שאבינו הנדכה לא יחזור מבוש" / עבר החסיד את השוק בבטחונו בה', ואלהיו הנביא נודמן לקראתו / פתח אליהו המבשר את פיו ובישר לו: באמת היום תתעשר / על ידי שתאמר עלי בכל כבודך כי אני עבדך / הכרו: "מי חפץ לקנות עבד הגון אשר אין כמוהו" / חשב החסיד, איך ישנה מנהגו - להיות נכנע לכל אדם, ואיך ימכור עתה את אדונו / החכימו אליהו ואמר

יותר אין להתאמש: המבלי לחם לאכול. בערום ובחוסר כל: ותורה מצאת כי יגעתי. מה נאכל מעתה: זהיר כבר נשוק. הלא תצא לשוק: חנוך ורחום ברחמיו. אולי יגמלנו ברחמיו: טוב לקניו מחסה. רצון יראיו יעשה: יעצת בדעת ובחכמה. עצתך בלי להספיקה: פצאתי לבשת ולכלמה. מבלי כסות ושלמה: לאין בנדי לפורטה. אפילו שנה פרוטה: מהרה ושאלה משכנים. מלבושים נאים מתקנים: נלבש והשליך יתבו. על יהיה אשר אהבו: סחו ילדיו בפולגם. אל ישוב דך נכלם: עבר בשוק בסברתו. והנה אליהו הנביא לקראתו: פץ לו המבשר. באמת היום תתעשר: צוני בכל כבודך. כי הנני עבדך: קרא למי בדעתו. קנות עבד אין כמותו: רחש איך ישנה דינו. עבד למכור את אדונו: שות לו חכמתו בקרבו. והחזיק בו

כמו רבו: תגר קנאו בַּאֲהֵבִים.
 בְּשִׁמוֹנָה מֵאוֹת אֶלֶף זְהוּבִים: תִּבְעוּ
 מֵה מְלֹאכֶתָךְ. אִם בִּבְנִין תִּכְמַתְךָ:
 תְּכִלִּית טָרְקִלִין וּפְלִטְרִין. הָרִי אֶתָּה
 בֶּן חוֹרִין: יוֹם רֵאשׁוֹן בְּמַפְעָלִים.
 פֶּעַל עִם פּוֹעָלִים: שׁוֹעַ בְּחֻצֵּי
 הַלֵּילָה. עֲנִי נֹרָא עֲלִילָה: יִזְמְתִי
 וְנִמְכַּרְתִּי לְהַעֲבִידִי. לְכַבֹּדְךָ וְלֹא
 לְכַבֹּדִי: בּוֹרָא עוֹלָם בְּקִנְיָן. הַשְׁלֵם
 זֶה הַבְּנִין: רַחֲמֶיךָ יִכְמְרוּ בְּחִינָתִי.
 כִּי לְטוֹבָה בְּוִנָתִי: מְלֹאכֵי רַחֲמִים
 מִמְּעוֹנָתוֹ. אֲזִי הִחֵלּוּ לְבָנוֹתוֹ: רְבוּ
 בְּגִי הַמְּלִיכָה. וְתִשְׁלֵם כָּל הַמְּלֹאכָה:
 דָּן הַסּוֹחֵר בְּרֵאוֹתוֹ. כִּי נִגְמְרָה
 מְלֹאכֶתוֹ: כְּלוּלָת מַגְדָּלִים נָאִים. לְפִי
 עֲנִין הַבְּנָאִים: יִזְכֵּר לְךָ עֲתָה. אֶתְמוֹל
 אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: חֲפָשְׁנִי בְּיָדַי וּבִכְרוּרִי.
 כְּנִמְכָּת לְעֲנִין שְׁחָרְוִי: זֶה קִימוֹ
 בְּאֵמֶת. וּפְרַח לוֹ אִישׁ הָאֵמֶת:

לו כי הוא יחשב כעבד והחסיד
 אדרנו / סוחר אחר אשר העבד
 מצא חן בעיניו ואהבו, שלם
 תמורתו מחיר של שמונה
 מאות אלף זהובים / שאל
 הסוחר את העבד לאיזו
 מלאכה אתה מסוגל, אולי
 במלאכת הבניה / מיד
 כשתגמור לבנות לי היכל
 וארמון, אתה משוחרר /
 הסכים העבד, וביום ראשון
 התחיל לעבוד יחד עם עוד
 פועלים / בחצות לילה צעק
 והתפלל ה' הנורא במעשיו,
 ענני / חשבתי ומכרתי עצמי
 לעבד רק לכבודך, ולא לכבודי,
 להראות שאתה משלם גמול
 לבוטחים בך / לכן אבקשך,
 כשם שבראת העולם במאמר
 פיר, כן השלם זה הבנין /
 תעורר רחמין בתפילתי, כי
 כוונתי היתה לטובה, להראות
 כי לא תעזוב את הבוטחים בך /
 שמע ה' לתפילתו, ומלאכי
 רחמים משמים התחילו לבנות
 הבנין / ומלאכים רבים נטלו
 חלק במלאכת הבניה לכן מיד
 נשלמה המלאכה כולה / שש
 הסוחר ושמח בראותו כי
 מלאכת הבנין נגמרה כולה.
 בכלילת יופי והוא יפה מאוד /
 ובמגדלים נאים כיאה לבונים
 בחכמה / אמר לו אליהו
 להסוחר, זכור עכשיו דיבורך

מאתמוֹל לשַׁחֲרָוִי / הוֹצִיאֵנִי לַחֲיִירוֹת וְדֹאֵית וּבִרְוִידָה, כֹּאשֶׁר אִמַּרְתָּ / הַסּוֹחֵר קִיִּים
 דִּיבֹרָו בִּאֵמֶת, וַיַּעֲוֹף אֵלֵיהֶם אִישׁ הָאֵמֶת.

במלום - בתפילתם. **דך** - נדכה. **בסברתו** - בתקוּתוֹ. **פך** - פתח פיו. **רחש** - לשון מחשבה.
דך - לשון דיצה. **חפשני** - שחררני. **כנמת** - כאשר דברת. **ופרח** - ויעוף.

אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	אָמַר יְהוָה לַיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	בְּחֹר יְהוָה בַּיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	גָּאֵל יְהוָה אֶת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	דָּרַךְ בּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	הִבְאִים יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	וַיֵּרֶד מִיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	זָכֹר זֹאת לַיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	חֲדָנוֹת יִשׁוּעוֹת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	טֹבֵנו אוֹהֵלֶיךָ יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	יֹרֵנו מִשְׁפָּטֶיךָ לַיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	כִּי לֹא נָחַשׁ בַּיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	לֹא הִבִּיט אֵוֶן בַּיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	מִי מָנָה עֶפֶר יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	נִשְׁבַּע יְהוָה לַיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	סָלַח נָא לַעֲוֹן יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	עֲתָה הָשִׁב שְׁבוֹת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	פָּדָה יְהוָה אֶת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	צִוָּה יִשׁוּעוֹת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	קוֹל קוֹל יַעֲקֹב.

זמירות המבוארות לשבת

קסב

רְנִי וְשִׂמְחִי לַיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
שָׁב יְהוָה אֶת שְׁבוּת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:
תִּתֵּן אֲמַת לַיַּעֲקֹב.

מיוסד ע"פ א"ב.

אֱלֹהֵינוּ הַנּוֹבִיא. אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי.
אֱלֹהֵינוּ הַגִּלְעָדִי. בְּמַהֲרָה יָבֹא
אֱלֹהֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

אליהו הנביא הנקרא גם תשבי וגלעדי / יהי רצון כי במהרה יבוא אליהו יחד עם משיח בן דוד לגאלנו.

אִישׁ אֲשֶׁר קָנָא לְשֵׁם הָאֵל.
אִישׁ בֶּשֶׂר שָׁלוֹם עַל יָד
יְקוֹתִיאֵל. אִישׁ גֶּשׁ וַיִּכְפֹּר עַל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

אליהו הוא פנחס אשר קינא לשם ה' במעשה זמרי / ונתבשר בברית שלום על ידי משה רבינו - הנקרא יקותיאל / ניגש בתפילה לה' ובוזה כפר על בני - על עון מעשה זמרי.

אֱלֹהֵינוּ הַנּוֹבִיא. אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי. אֱלֹהֵינוּ הַגִּלְעָדִי. בְּמַהֲרָה יָבֹא אֱלֹהֵינוּ
עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

אִישׁ דּוֹרוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר רָאוּ
עֵינָיו. אִישׁ הַנִּקְרָא בַּעַל שַׁעַר
בְּסִמְנוֹ. אִישׁ אֲזוּר עוֹר אֲזוּר
בְּמַתְנֵיו:

הוא האיש אשר עיניו ראו שנים עשר דורות, שחי שש מאות שנה / הוא האיש המכונה "בעל שער" כאחד מסימניו / וחגורת עור חגורה במתניו.

אֱלֹהֵינוּ הַנּוֹבִיא. אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי. אֱלֹהֵינוּ הַגִּלְעָדִי. בְּמַהֲרָה יָבֹא אֱלֹהֵינוּ
עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

התשבי הגלעדי - אליהו מתושבי גלעד (עיין תענית ג' ע"א בתוס' ד"ה ויאמר). יקותיאל - אחד משבע שמותיו של משה רבינו. גש - ניגש.

ומירות לסעודת מלוה מלכה קסג

אִישׁ זָעַף עַל עוֹבְדֵי חַמָּנִים.
אִישׁ חָשׁ וְנִשְׁבַּע מִהוּת גְּשָׁמִי
מְעוֹנִים. אִישׁ טַל וּמָטָר עָצָר
שְׁלֹשׁ שָׁנִים:

אֱלֹהֵהוּ הִנָּבִיא. אֱלֹהֵהוּ הִתְשַׁבֵּי. אֱלֹהֵהוּ הִגְלַעְדִּי. בְּמִהְרָה יָבֵא אֱלֵינוּ
עַם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

אִישׁ יָצָא לְמִצָּא לְנַפְשׁוֹ נַחַת.
אִישׁ כָּלְכָלוּהוּ הָעוֹרְבִים וְלֹא
מֵת לִשְׁחַת. אִישׁ לְמַעַנּוֹ נִתְבָּרְכוּ
כֹּד וְצַפְחַת:

אֱלֹהֵהוּ הִנָּבִיא. אֱלֹהֵהוּ הִתְשַׁבֵּי. אֱלֹהֵהוּ הִגְלַעְדִּי. בְּמִהְרָה יָבֵא אֱלֵינוּ
עַם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

אִישׁ מוֹסְרֵיו הִקְשִׁיבוּ כְּמֵהִים.
אִישׁ נִעְנָה כְּאֵשׁ מְשָׁמִי גְבוּהִים.
אִישׁ סָחוּ אַחֲרָיו יְהוָה הוּא
הָאֱלֹהִים:

אֱלֹהֵהוּ הִנָּבִיא. אֱלֹהֵהוּ הִתְשַׁבֵּי. אֱלֹהֵהוּ הִגְלַעְדִּי. בְּמִהְרָה יָבֵא אֱלֵינוּ
עַם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

זעף - קצף. חש - מיהר. וצפחת - צלוחית. מוסריו - תוכחתו. כמחים - מתאווים. סחו - ענו.

קסר

ומירות המבוארות לשבת

הוא האיש אשר משמים עתיד
הוא להשלח / הוא הממונה
לבשר כל בשורות טובות /
הוא השליח הנאמן בזמן
הגאולה להשיב האבות אל
הבנים שלא יהיו מפחרים.

איש עתיד להשתלח משמי
ערכות. איש פקיד על כל
בשורות טובות. איש ציר נאמן
להשיב לב בנים על אבות:

אליהו הנביא. אליהו התשבי. אליהו הגלעדי. במהרה יבא אלינו
עם משיח בן דוד:

הוא האיש אשר קרא
בתפארה קנא קנאתי לה' /
הוא האיש אשר עלה לשמים
רכוב על סוסי אש ברוח סערה /
ולא טעם טעם מיתה
וקבורה.

איש קרא קנא קנאתי ליהוה
בתפארה. איש רכב על סוסי
אש בסערה. איש שלא טעם
טעם מיתה וקבורה:

אליהו הנביא. אליהו התשבי. אליהו הגלעדי. במהרה יבא אלינו
עם משיח בן דוד:

האיש אשר נקרא תשבי נוסף
על שמו אליהו / נבקשך ה'
כי תצליחנו בתורה על ידו /
ותשמיענו מפיו במהרה
בשורה טובה / ותוציאנו
מאפלת הגלות לאור הגאולה.

איש תשבי על שמו נקרא.
תצליחנו על ידו בתורה.
תשמיענו מפיו בשורה טובה
במהרה. תוציאנו מאפלה
לאורה:

אליהו הנביא. אליהו התשבי. אליהו הגלעדי. במהרה יבא אלינו
עם משיח בן דוד:

קסה ומירות למעודת מלוה מלכה

איש תשבי תצילנו מפי האריות. תבשרנו בשורות טובות. תשמחנו בנים על אבות. במוצאי שבתות:

אליהו הנביא. אליהו התשבי. אליהו הגלעדי. במהרה יבא אלינו עם משיח בן דוד:

אשרי מי שראה פניו בחלום. אשרי מי שנתן לו שלום והחזיר לו שלום. יהיה יברך את עמו בשלום:

אליהו הנביא. אליהו התשבי. אליהו הגלעדי. במהרה יבא אלינו עם משיח בן דוד:

בפתוב הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא. לפני בא יום יהיה הגדול והנורא. והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם:

ויאמר: פורה דרכתי לבדי, ומעמים אין איש אתי, ואדרבם באפי, וארמסם בחמתי: ונח מצא חן בעיניי יי: ויהי דור לכל דרכיו משקיל, ויי עמו: בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: יהיה צבאות אשרי אדם בוסת בך: יהיה הושיעה המלך יעננו ביום קראנו:

רבון העולמים אב הרחמים והסליחות. בסימן
 טוב ובמזל טוב החל עלינו את (כשחל י"ט
 באמצע השבוע לא יאמר רק ימי המעשה) ששת ימי המעשה
 הבאים לקראתנו לשלום. חשוכים מכל חטא
 ופשע ומנקים מכל עון ואשמה ורשע. ומדבקים
 בתלמוד תורה ובמעשים טובים. וחנונו דעה בינה
 והשכל מאתך. ותשמיענו בהם ששון ושמחה.
 ולא תעלה קנאתנו על לב אדם. ולא קנאת אדם
 תעלה על לבנו: מלפנו אליהנו. האב הרחמן.
 שים ברכה ורחוה והצלחה בכל מעשה ידינו.
 וכל היועץ עלינו ועל עמך בית ישראל עצה
 טובה ומחשבה טובה. אמצו וברכו גדלו וקנימו.
 קנים עצתו. פדבר שנאמר, יתן לך כלבבך וכל
 עצתך ימלא. ונאמר, ותגזר אומר ויקם לך. ועל
 דרכיך גבה אור: וכל היועץ עלינו ועל כל עמך
 בית ישראל עצה שאינה טובה ומחשבה שאינה
 טובה. תופר עצתו. פדבר שנאמר, יהיה הפיר
 עצת גוים הניא מחשבות עמים. ונאמר, עזו עצה
 ותפר דברו דבר ולא יקום פי עמנו אל:

זמירות לסעודת מלוה מלכה

קסז

וּפְתַח לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵב הַרְחֵמִים אֲדוֹן הַסְּלִיחוֹת
בְּזֶה הַשָּׁבוּעַ וּבְכָל שָׁבוּעַ. שְׁעָרֵי אוֹרָה. שְׁעָרֵי
אֶרֶץ יָמִים וְשָׁנִים. שְׁעָרֵי אֲרִיכַת אַפִּים. שְׁעָרֵי בְרָכָה.
שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי גִילָה. שְׁעָרֵי גְדוּלָּה. שְׁעָרֵי גְאוּלָּה.
שְׁעָרֵי גְבוּרָה. שְׁעָרֵי דִיצָה. שְׁעָרֵי דָעָה. שְׁעָרֵי הוֹד.
שְׁעָרֵי הָדָר. שְׁעָרֵי הַעֲלָחָה. שְׁעָרֵי הַרוּחָה. שְׁעָרֵי
וַעַד טוֹב. שְׁעָרֵי זְרִיזוֹת. שְׁעָרֵי זְמָרָה. שְׁעָרֵי זְכוּת.
שְׁעָרֵי זִיו. שְׁעָרֵי זוֹהַר תּוֹרָה. שְׁעָרֵי זוֹהַר חֻקָּמָה.
שְׁעָרֵי זוֹהַר בִּינָה. שְׁעָרֵי זוֹהַר דַּעַת. שְׁעָרֵי חֲדוּה.
שְׁעָרֵי חֻמְלָה. שְׁעָרֵי חֵן וְחֶסֶד. שְׁעָרֵי חַיִּים טוֹבִים.
שְׁעָרֵי חֻקָּמָה. שְׁעָרֵי טוֹבָה. שְׁעָרֵי טוֹהַר. שְׁעָרֵי
יְשׁוּעָה. שְׁעָרֵי יֵשׁוּ. שְׁעָרֵי כִפָּרָה. שְׁעָרֵי כִלְכָּלָה.
שְׁעָרֵי כְבוֹד. שְׁעָרֵי לְמוּד. שְׁעָרֵי מְזוֹן. שְׁעָרֵי מְנוּחָה.
שְׁעָרֵי מַחִילוֹת. שְׁעָרֵי מַדְע. שְׁעָרֵי נַחֲמָה. שְׁעָרֵי
נְקִיּוֹת. שְׁעָרֵי סְלִיחָה. שְׁעָרֵי סִיעָתָא דְשִׁמְיָא. שְׁעָרֵי
עֲזָרָה. שְׁעָרֵי פְדוּת. שְׁעָרֵי פְרֻנְסָה טוֹבָה. שְׁעָרֵי
צְדָקָה. שְׁעָרֵי צְהֻלָּה. שְׁעָרֵי קְדוּשָׁה. שְׁעָרֵי קוֹמָמִיּוֹת.
שְׁעָרֵי רַחֲמִים. שְׁעָרֵי רְצוֹן. שְׁעָרֵי רְפוּאָה שְׁלָמָה.
שְׁעָרֵי שְׁלוֹם. שְׁעָרֵי שְׂמֻחָה. שְׁעָרֵי שְׂמוּעוֹת טוֹבוֹת.

קסח ומירות המבוארות לשבת

שְׁעָרֵי שְׁלוֹה. שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי תַפְלָה. שְׁעָרֵי
תְּשׁוּבָה. שְׁעָרֵי תְּשׁוּעָה. כְּדִכְתִּיב, וּתְשׁוּעַת צְדִיקִים
מִיְהוָה מְעֻזָּם בְּעֵת צָרָה. וַיַּעֲזֹרם יְהוָה וַיַּפְלִטם
יַפְלִטִם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ: וְנֹאמַר. חֲשֵׁף
יְהוָה אֶת זְרוּעַ קִדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָל חַגּוּזִים וְרָאוּ כָּל
אֲפָסֵי אֶרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: וְנֹאמַר. קוֹל צוֹפִיךָ
נִשְׁאָו קוֹל יַחֲדוֹ יִרְנְנוּ. כִּי עֵין בְּעֵין יֵרָאוּ בְּשׁוֹב
יְהוָה צִיּוֹן: וְקָנִים לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִקְרָא שְׁכָתוֹב.
מִה נֶאֱוֹו עַל הַהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׁר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם
מְבַשֵּׁר טוֹב מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אוֹמֵר לְצִיּוֹן מִלֶּךְ אֱלֹהֶיךָ.
רֹאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הֵנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם מְבַשֵּׁר אֶתֶּן. אָמֵן
סֵלָה:

נוהגים לומר וישלח במוצ"ש כשיוצאים לדרך באותו השבוע:

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכָיו לִפְנֵי אֱלֹהֵשׁוֹ אַחֲיוֹ אֶרְצָה שְׁעִיר
שָׂדֶה אֲרוֹם: וַיֵּצֵאוֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדֹנֵי
לַעֲשׂוֹ כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם־לֶבֶן נָתַתִּי וְאַחַר עַד־עָתָה:
וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וְאֲשֻׁלָּחָה לְהַגִּיד לְאֲדֹנֵי
לְמַצְאֵתָן בְּעֵינֶיךָ: וַיִּשְׁבּוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ
אֶל־אֲחִיךָ אֱלֹהֵשׁוֹ וְגַם הִלְכָּה לְקִרְאָתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ
עִמּוֹ: וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ וַיַּחֲץ אֶת־הָעֵם אֲשֶׁר־אִתּוֹ

ומירות לסעודת מלוה מלכה קסט

ואת־הצאן ואת־הבקר והגמלים לשני מתנות: ויאמר אסיכוא
עשו אליה־מתנה האחת והבדו והיה המתנה הנשאר לפליטה:
ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה
האמר אלי שוב לארצה ולמולדתך ואישיבה עמה: קמנתי
מכל החסדים ומכל־האמת אשר עשית את־עבדך כי במקלי
עברתי את־הירדן הזה ועתה היתי לשני מתנות: הצילני
נא מיד אחי מיד עשו כִּי־רא אנכי אתו פִּי־בוא והפני אם
על־בנים: ואתה אמרת היטב איטיב עמה ושמת את־זרעך
בחול הים אשר לא־יספר מרב: וגלן שם כלילה יהוא ויקח
מנהבא בידו מנחה לעשו אחיו: עזים מאתים ותשישים עשרים
רחלים מאתים ואילים עשרים: גמלים מיניקות ובניהם שלשים
פרות ארבעים ופרים עשרה אתנת עשרים ועזים עשרה:
ויתן ביד־עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל־עבדיו עברו לפני
ורוח תשימו בין עדר ובין עדר: ויצו את־הראשון לאמר כי
יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למִי־אתה ואנה תלך ולמי
אלה לפניך: ואמרת לעבדך לעקב מנחה הוא שלוחה
לאדני לעשו והנה נס־הוא את־ינו: ויצו גם את־השני גם
את־השלישי גם את־כל־החלכים אתרי העדרים לאמר כִּדְבַר
הזה תדברון אל־עשו במצאכם אותו: ואמרתם גם הנה עבדך
יעקב אתרנו כִּי־אמר אכפרה פניו במנחה תהלכת לפני
ואחר־יבן אראה פניו אולי ישא פני: ותעבר המנחה על־פניו

והוא לן בלילה והוא במתנה: ויקם | בלילה הוא ויקח
את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר
את מעבר יבק: ויקחם ויעברם את העהל ויעבר את אשר לו:
ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר: וירא
כי לא יכל לו ויגע בכפי ירכו ותקע בכפי ירכ יעקב בהאבקו
עמו: ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי
אם ברכתני: ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב: ויאמר לא
יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל פירשית עס אלהים
ועם אנשים ותוכל: וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך
ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם: ויקרא יעקב
שם המקום פניאל כיראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל
נפשי: ויורדלו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע
על ירכו: עליכן לא יאכלו בגירישראל את ניד הנשה אשר
על כף היד עד היום הזה כי נגע בכפי ירכ יעקב בגיד
הנשה: וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע
מאות איש ויחז את הילדים על לאה ועל דחל ועל שתי
השפחות: וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשנה ואת לאה
וילדיה אחרנים ואת דחל ואת יוסף אחרנים: והוא עבר
לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו: וירן
עשו לקראתו ויחבקו ויפל על צוארו וישקו ויבכו: וישא
את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מראלה לך

ומירות לסעודת מלוה מלכה קעא

ויאמר הילדים אשר-תנן אלהים את-עבדך: ותגשן השפחות
 הנה וילדיהן ותשתחוין: ותגש גם-לאה וילדיה וישתחוון ואחר
 נגש יוסף ורחל וישתחוון: ויאמר מי לך בלידה-הנה הנה
 אשר פגשתי ויאמר למצאתן בעיני אדני: ויאמר עשו ישלי
 רב אחי יהי לך אשר-לך: ויאמר יעקב אל-נא אסנא מצאתי
 חן בעיניך ולקחת מנחתי מדי כי על-כן ראיתי פניך בראת
 פני אלהים ותרגני: קדנא את-ברכתי אשר הבאת לך
 ברתני אלהים וכי ישלי-כל ויפצרו ויקח: ויאמר נסעה
 ונלכה ואלכה לנגדה: ויאמר אליו אדני ידע ביהילדים רבים
 והצאן והפקר עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו בלי-צאן:
 ועבר-נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאשי לרגל המלאכה
 אשר-לפני ולרגל הילדים עד אשר-אבא אל-אדני שעירה:
 ויאמר עשו אציה-נא עמך מנהעם אשר אתי ויאמר למה
 זה אמצאתן בעיני אדני: וישב ביום התוא עשו לדרך
 שעירה: ויעקב נסע סבתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סבת
 על-כן קרא שם-המקום סבות: ויבא יעקב שלם עיר שכם
 אשר בארץ כנען בבאו מפני ארם ויחן את-פני העיר: ויקן
 את-חלקת השדה אשר נטה-שם את-לו מיד בני-חמור אבי
 שכם במאה קשיטה: ויצב-שם מזבח ויקרא-לו אל אלהי
 ישראל:

ומירות המבוארות לשבת

קעב

שיר למעלות אשא עיני אל הקרים מאין יבוא עזרי: עזרי מעם
יהוה עשה שמים וארץ: אל יתן למוט רגלך אל ינום שמךך:
הנה לא ינום ולא יישן שמך ישךאל: יהוה שמךך יהוה צלך על יד
ימינך: יומם השמש לא נכבה וירח כלילה: יהוה ישמךך מכל רע
ישמר את נפשך: יהוה ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

ויאמר יהוה אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבה סמים
ולבנה ופה בד כבד יהיה: ועשית אתה קטרת ריח מעשה
רוחם ממלח טהור קדש: ושחקת ממנה הרק ונתתה ממנה לפני
העדת באהל מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם:
ונאמר והקטיר עלי אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את
הנרות ובהעלת אהרן את הנרות בין הערבים וקטירנה
קטרת תמיד לפני יהוה לדרתיכם:

פסוקים מג' תיבות:

ומשמע ודומה ומשא: וישב יצחק בגרר: והרעב כבד בארץ:
ובני דן חשים: לישועתך קויתי יהוה: יששכר וזבולן
ובנימין: מכשפה לא תחיה: ועשית משפצת זהב: וילצעת הפגר
ולבית: ולשאת ולספחת ולבהרת: וברך יהוה וישמךך: ויהי
אחרי המגפה: ובני פלוא אליאב: ברוך טנאף ומשארתך: והחוט
המשלש לא במהרה ינתק: יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי
יעקב סלה: יהוה צבאות אשרי אדם בטח בך: יהוה הושיעה
המלך יענגנו כיום קראנו: יהוה עז לעמו יתן יהוה וברך את
עמו בשלום: יהיו לרצון אמרי פי ותגיון לפי לפניך יהוה צורי
וגואלי:

קען ומירות לסעודת מלוה מלכה

ויאמר עשרה פסוקים מהרמב"ן ו"ל. וחמשה פסוקים הם מן ו' תיבות
וחמשה פסוקים אחרים מן י"ב תיבות:

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְלִכְל הַיָּד הַחֲזָקָה
וְלִכְל הַמּוֹדָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מִשָּׁה לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל:
וַיַּעֲקֹב הַלֵּךְ לְדֶרֶכוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב בְּאֲשֶׁר
רָאִים מַחְנֶה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֶה: הַאֲזִינוּ
הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי: יַעֲרֹף בְּמִטֶּר לִקְחֵי תוֹלַ
פֶּטֶל אִמְרָתִי בְּשֹׁעִירִים עָלֵי דָשָׁא וּבְרִבְכִּים עָלֵי עֵשֶׂב: וַיְהִי בְּנִסְעֵ
הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מִשָּׁה קוֹמָה יְהִנֶּה וַיִּפְצֹו אִיִּבִיד וַיִּגְסֹו מִשְׁנָאִיד מִפְּנִיד:
וּבְנִחָה יֹאמֶר שׁוּבָה יְהִנֶּה רִבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם
חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחְנֶה אֲפִרִים
מֵאֵת אֶלֶף וּשְׁמֹנֶת אֶלְפִים וּמֵאָה לְצַבָּאָתָם וּשְׁלֹשִׁים יִסְעוּ:

י"א פסוקים שמתחילים בנו"ן ומסיימים בנו"ן והם טובים לשמירה: (*
נִגְעַע צִרְעַת פִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּבָא אֶל הַכֶּהֱן: נִחְנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים
לִפְנֵי יְהוָה אֶרֶץ כְּנָעַן וְאֶתְנֹו אֲחֻזֹּת נִחְלָתְנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן:
נָבִיא מִקִּרְבֶּךָ מֵאַחֶיךָ כְּמֹנִי יָקִים לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן:
נִהְרֵ פִלְגִּיו וְשִׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים קִדְשׁ מִשְׁכְּנֵי עֲלִיוֹן: נָחִית כְּעֶאֱן
עֶמֶךְ בְּיַד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן: נִגַּד אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶלֶא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שָׂדֶה
צִעֲוֹן: נִפְתִּי מִשְׁכְּבֵי מֹר אֱהִלִים וְקִנְמוֹן: גֵּר ה' וְשָׁמַת אָדָם חִפְשׁ
כָּל תְּדַרִי כִטָּן: נִפְתַּת תִּטְפְּנָה שְׁפֹתֶיךָ כֶּלֶה דִּבֶּשׁ וְחִלָּב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ
וְרִיחַ שְׁלֹמֹתֶיךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן: גִּדּוּ מִתּוֹךְ כָּבֵל וּמֵאֲרֶץ בְּשָׂדִים צֹאוּ
וְהָיוּ כְּעִתּוּדִים לִפְנֵי צֹאן: נִשְׁקִי קֶשֶׁת מִיְמִינִים וּמִשְׁמָלִים בְּאַבְנֵים
וּבְחֻצִים בְּקֶשֶׁת מֵאַחֵי שְׂאוֹל מִבְּנֵימִן:

(* מצאתי כתוב כל אותן י"א פסוקים המתחילים בנו"ן ומסיימים בנו"ן הם
טובים מפני הכשפים ועין הרע וכל אשה כשהיא מעוברת ואומרת האחד
עשר פסוקים האלו תהיה בטוחה דלא שלטא עינא בישא על בניה.

זמירות המבוארות לשבת

קעד

וטוב לומר אחר אחד עשרה פסוקים אלו, תפלה קצרה זו:
רבונו של עולם, הוצל את עמך בית ישראל מכל מיני כשפים
ומכל מיני עין הרע, וכשם שפרשת כנפיך על אבותינו
שבמדבר, שלא שלטה עליהם עינא בישא דבלעם, בן תפוש
ברחמיך הרבים להיתנו מכוסים (במכסה ובהנהגה) בשמותיך
הקדושים מכל עינא בישא:

שלשה פסוקים ממוהר"ר יהודה החסיד ז"ל:
אתה סתר לי מצר תצוני רגי פלט תסובבני סלה: בטוחו ביהנה
עדי עד כי ביה יהנה צור עולמים: יהנה עז לעמו ימן
יהנה יברך את עמו בשלום:

ז' פסוקים בישעיה מתחילין בכ"ף ומסיימין בכ"ף:
כי תעבר במים אתה אני ובנהרות לא ישטוףך כי תלך במו אש
לא תכזה ולהבה לא תבער בך: כי עם בציון ישב בירושלים
בכו לא תכזה חנון יחנה לקול זעקך כשמעתי ענה: כי אני יהנה
אלהיך קדוש ישראל מושיעך נחתי בפרך מצרים בוש וסבא תחתיך:
כי אני יהנה אלהיך מתזיק ימינך האמר לה אל תירא אני עזרתך:
כי לא שאול תודך מות תללך לא ישברו יודי בור אל אמתך:
כי אצק מים על צמא ונוזלים על יבשה אצק רוחי על זרעך
וברכתי על צאצאיך: כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל
לא יבינו אתה יהנה אבינו גואלנו מעולם שמך:

יברךך יהנה וישמך: יאר יהנה פניו אליך ויחנך: ישא יהנה
פניו אליך וישם לה שלום:

קעה

שיר לברית מילה

שיר לברית מילה

נוהגין לשיר פיוט זה, וחתום יהודה הלוי.

יום לַיְבֹשָׁה נִהְפְּכוּ מְצוּלִים. שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְאוּלִּים: הִטְבַּעְתָּ
בְּתַרְמִית. רַגְלֵי בֵת עֲנַמִּית. וּפְעָמֵי שׁוֹלְמִית. יָפוּ בְנֻעָלִים. שִׁירָה:
וְכָל רוֹאֵי יִשְׁרוּן. בְּבֵית הוֹדֵי יִשְׁרוּן. אֵין כָּאֵל יִשְׁרוּן. וְאוֹיְבֵינוּ
פְּלִילִים. שִׁירָה: דְּגָלֵי בֵן תָּרִים. עַל הַנִּשְׁאָרִים. וְחִלַּקְט נַפְזָרִים. כְּמִלְקֵט
שְׁבָלִים. שִׁירָה: הַבָּאִים עִמָּךְ. בְּבֵרִית חוֹתֶמְךָ. וּמִבְטָן לְשִׁמְךָ. הִמָּה
נִמְוָלִים. שִׁירָה: הִרְאָה אוֹתוֹתֶם. לְכָל רוֹאֵי אוֹתָם. וְעַל בְּנֵפֵי כְסוֹתָם.
יַעֲשׂוּ גְדִילִים. שִׁירָה: לָמִי זֹאת נִרְשָׁמְתָּ. הִכָּר נָא דְבַר אָמְתָּ. לָמִי
הַחוֹתֶמְתָּ. וְלָמִי הַפְתִּילִים. שִׁירָה: וְשׁוֹב שְׁנִית לְקִדְשָׁה. וְאַל תוֹסִיף
לְגִרְשָׁה. וְהַעֲלֵה אוֹר שְׁמֶשָׁה. וְנָסוּ הַצִּלְלִים. שִׁירָה: יְדִידִים רוֹמְמוֹךְ.
בְּשִׁירָה קְדוּמָךְ. מִי כְמוֹכָה. יִהְיֶה כָּאֵלִים. שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְאוּלִּים:

בְּגָלֵל אֲבוֹת תוֹשִׁיעַ בָּנִים וְתָבִיא גְאֻלָּה לְבָנֵי בְנֵיהֶם:

קודם ברכת המזון של כל סעודות שבת יטול ידיו במים אחרונים ויאמר:
יְדֵי אֶסְחִי אָנָּה. לְגַבִּי חֵד מָנָה. לְסִטְרָא חוֹרִינָה. דְּלִית בָּהּ מַמְשָׁא:
אֲזַמֵּן בְּתֻלְתָּה. בְּכֶסֶף דְּבִרְכָתָה. לְעֵלֶת עֲלָתָה. עֲתִיקָא קַדִּישָׁא:

סדר ברכת המזון

בשבת ויו"ט קודם ברכת המזון אומרים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בְּשׁוֹב יִהְיֶה אֵת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵיכְנוּ כְּחֻלְמִים: אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוּךְ
פִּינוּ וְלִשְׁוֹנֵנוּ רָנָה. אֲזִי יִאֲמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל יִהְיֶה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי:
הַגְדִּיל יִהְיֶה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ. הֵיכְנוּ שְׂמֵחִים: שׁוֹכֵה יִהְיֶה אֵת שְׁבִיתֵנוּ בְּאַפְיָקִים
בְּנִגְב: הַיּוֹעִים בְּדַמְעָה בְּרָנָה יִקְצְרוּ: הַלּוֹךְ יִלָּךְ וּבִכָּה גִשָׁא מִשָּׁךְ תִּזְרַע.
כֹּא יִבֵּא בְרָנָה. נִשָּׂא אֱלֻמְתִּי:

בחול קודם ברכת המזון אומרים זה:

עַל נִתְרוֹת כָּכָל שָׁם יִשְׁכְּנוּ, גַּם-בְּכֵינוּ בְּזַכְּרֵנוּ אֶת-צִיּוֹן: עַל-עֲרֻכִּים בְּתוֹכָהּ,
תָּלִינוּ בְּנֻחֲתֵינוּ: כִּי שָׁם שְׁאַלְנוּ שׁוֹכֵינוּ דְּבָרֵי-שִׁיר, וְחוֹלְלֵינוּ שְׂמֵחָה,
שִׁירוּ לָנוּ, מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נָשִׂיר אֶת-שִׁירֵי-יְהוָה, עַל אֲדַמַּת נָכָר: אִם-אֶשְׁבֶּחַךְ
יְרוּשָׁלַם, תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק-לְשׁוֹנִי לְחִפִּי, אִם-לֹא אֲזַכְּרֶכִּי, אִם-לֹא אֲעֲלֶה

ומירות המבוארות לשבת

קעו

את־ירושלם, על ראש שמחת־י: זכר יהוה לבני אדום, את יום ירושלים,
האמרים, ערו ערו, עד היסוד בָּה: בת־כָּבֵל השְׂדוּדָה, אשרי שישלם־לָךְ,
את־גְּמוּלָךְ שְׂגֻמָּלָת לָנוּ: אשרי שיאחזו ונפץ את־עֲלִידֶךָ אֶל־הַסָּלַע:
הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של ברַכַּת הַמְּזוֹן, שְׁנֹאֲמַר, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ
וּבִרְכַּתְךָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, על הָאָרֶץ הַטּוֹבָה, אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: לָשֵׁם יְחִיד
קוֹדֶשׁא בְּרִיד הוא ושְׂכִינְתָּהּ בְּרַחֲמֵי וְרַחֲמֵי וְרַחֲמֵי לְיַחֲד שֵׁם יי"ה בּוֹ"ה
על יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בִּיחֻדָּא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: ויהי נועם וגו'

שלשה שאכלו כאחד חייבין בוימון, וכך מזמנין:

המזמן אומר: רַבּוּתִי מִיר וְעוֹלָעֵן בְּעֻנְטִשְׁעֵן:

המסובים עונים: יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

המזמן חוזר יהי שם וכו' (*):

המזמן אומר: בְּרָשׁוֹת מְרֻנָּן וְרַבָּנָן וְרַבּוּתִי נְבֻרָךְ (בעשרה אֱלֹהִינוּ) שְׂאָכְלָנוּ
מִשְׁלֹ:

המסובים עונים: בְּרוּךְ (בעשרה אֱלֹהִינוּ) שְׂאָכְלָנוּ מִשְׁלֹ וּבִטּוּבוֹ חַיִּינוּ:

המזמן חוזר: בְּרוּךְ (בעשרה אֱלֹהִינוּ) שְׂאָכְלָנוּ מִשְׁלֹ וּבִטּוּבוֹ חַיִּינוּ:

מי שלא אכל עונה: בְּרוּךְ (אֱלֹהִינוּ) וּמְבֹרָךְ שְׁמוֹ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

דְּנִשְׁוֹאִין וְלֹי יְמֵי הַמַּשְׁתָּה:

דְּנֵי הַסֵּר וְגַם חֲרוֹן. וְאִז אֵלֶם בְּשִׁיר יְרוּן. נַחֲנוּ בְּמַעֲגְלֵי צִדְקָה. שְׁעָה

בְּרַכַּת בְּנֵי יִשְׁרָאֵל. בְּנֵי אֶהְרֹן:

בְּרָשׁוֹת מְרֻנָּן וְרַבָּנָן וְרַבּוּתִי. נְבֻרָךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשְׁמַחָה בְּמַעֲוֹנוֹ. וְשְׂאָכְלָנוּ
מִשְׁלֹ:

ועונין המסובין בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשְׁמַחָה בְּמַעֲוֹנוֹ. וְשְׂאָכְלָנוּ מִשְׁלֹ.
וּבִטּוּבוֹ חַיִּינוּ: והמברך חוזר:

(*) לְבִרִית מִיִּדָּה:

נִדָּה לְשִׁמְךָ בְּתוֹךְ אֲמוּנִי. בְּרוּכִים אַתָּם לִיהוָה: נודה בְּרָשׁוֹת אֶל
אֵיוֹם וְנִדָּא. מִשְׁגָּב לְעֵתוֹת בְּצִרָה. אֵל נֶאֱזָר בְּגִבּוֹרָה. אֲדִיר
בְּמָרוֹם יְהוָה: נודה בְּרָשׁוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. טְהוֹרָה הִיא וְגַם

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. הן את
 העולם כלו. בטובו בחן בחסד וברחמים.
 הוא נותן לחם לכל בשר. פי לעולם חסדו. ובטובו
 הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם
 ועד. בעבור שמו הגדול. פי הוא אל זן ומפרנס לכל
 ומטיב לכל ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא.
 באמור. פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון: ברוך
 אתה יהוה. הן את הכל:

נודה לך יהוה אלהינו. על שהנחלת לאבותינו ארץ
 חמדה טובה ורחבה. ועל שהוצאתנו יהוה
 אלהינו מארץ מצרים. ופדיתנו מבית עבדים. ועל
 בריתך שחתמת בבשרנו. ועל תורתך שלמדנו. ועל
 חקיך שהודעתנו. ועל חיים חן וחסד שחוננתנו. ועל
 אכילת מזון שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד. בכל יום
 ובכל עת ובכל שעה:

בחנוכה ופורים אומרים כאן ועל הנסים

(*) לברית מילה:

פרושה. צנה לנו מורשה. משה עבד יהוה: נודה ברשות הכהנים
 והלויים. אקרא לאלהי העבריים. אהדנו בכל איים. אברכה את יהוה:
 נודה ברשות מרגן ורגמן ורבתי. אפתחה בשיר פי ושפתי ותאמרנה
 עצמותי. ברוך הבא בשם יהוה: נודה, ברשות מרגן ורבנן וכו'

זמירות המבוארות לשבת

קע

בחנוכה ופורים אומרים כאן ועל הנסים ואם שכח כשיגיע ל"הרחמן הוא יזכור"
יאמר: הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן
הזה בימי וכו' :

**ועל הכל יהיה אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים
אותך. יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם
ועד: בפתוב. ואכלת ושבעת וברכת את יהוה אלהיך**

ועל הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות,
ועל הנחמות, ועל המלחמות. שעשית לאבותינו בימים ההם
בזמן הזה:

לפורים:

לחנוכה:

בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה. כשעמד עליהם המן הרשע. בקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים. מנער ועד זקן. טף ונשים. ביום אחד. בשלשה עשר לחודש שבט עשר הוא חודש אדר ושללם לבז. ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצתו. וקלקלת את מחשבתו. והשבות לו גמולו בראשו. וקלו אותו ואת בניו על העץ: ועל הכל.	בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו. כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל. להשפיתם תורתך ולהעבירם מחקי צוונך. ואתה ברחמיך הרבים. עמדת להם בעת צרתם. רבת את ריבם. דנת את דינם. נקמת את נקמתם. מסרת גבורים ביד חלשים. ורבים ביד מעטים. וטמאים ביד טהורים. ורשעים ביד צדיקים. וזדים ביד עוסקי תורתך. ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך. ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום הזה. ואמר כן באו בגיך לךביר ביתך. ופנו את היכלך. וטהרו את מקדשך. והדליקו גרות בתצרות קדשך. וקבעו שמונת ימי חנכה אלה. להודות ולהלל לשמך הגדול:
---	---

ועל הכל

על הארץ הטבה אשר נתן לך: ברוך אתה יהוה.

על הארץ ועל המזון:

רחם נא יהוה אלהינו על ישראל עמך. ועל ירושלים
עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מלכות בית דוד
משיחך. ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו:
אלהינו. אבינו. רענו. זוננו. פרנסנו. ונהונו.
והננו לנו יהוה אלהינו מהרה מכל צרותינו. ונא אל
תצריכנו יהוה אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי
הלואתם. כי אם לידך המלאה. תפתוחה. הקדושה והרחבה.
שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד:

לשבת רצה והתליצנו יהוה אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי
השבת הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא
לפניך לשבת בו ולנוח בו באהבה במצות רצונך ובצונך הנית לנו
יהוה אלהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו והראנו יהוה
אלהינו בנחמת ציון עירך ובבנין ירושלים עיר קדשך כי אתה הוא
בעל הישועות ובעל הנחמות:

בראש חדש ויום טוב וחול המועד אומרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד
ויזכר וזכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד
עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך
לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום

ל"ח:	לפסח:	לשבעות:
ראש החדש הזה:	חג המצות הזה:	חג השבועות הזה:
לסוכות:	לשמיני עצרת:	לראש השנה:
חג הסוכות הזה:	שמיני עצרת חג הזה:	הזכרון הזה:

ילדים וחולים האוכלים בירכ: הפפורים הזה:

ומירות המבוארות לשבת

קפ

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו: ברוך
אתה יהוה. בונה ברחמיו ירושלים. אמן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. האל. אבינו.
מלכנו. אדינו. בוראנו. גואלנו. יוצרנו.
קדושנו קדוש יעקב. רוענו רועה ישראל. המלך
הטוב והמטיב לכל. שבכל יום ויום הוא המטיב
הוא מטיב הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו

זכרנו יהוה אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים
טובים. ובדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו ורחם עלינו והושיענו כי
אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

סדר ברכות למי ששכח רצה או יעלה ויבא

בשבת וי"ט וחזה"מ ור"ח צריך להזכיר בברכת המזון מעין המאורע בשבת אומר רצה כו' ביו"ט
וחזה"מ ור"ח אומר יעלה ויבא קודם ובנה ירושלים ואם שכח רצה וזכר קודם שגמר ברכת בונה
ירושלים היינו שאמר ברוך אתה ולא אמר עדיין השם אומר שם אבל אם אמר השם הוי כגמר
הברכה ואם נזכר קודם שאמר הטוב והמטיב אומר:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה
לעמו ישראל באהבה לאות ולברית: (ואם הוא שבת ור"ח ושכח
גם יעלה ויבא מוסיף כאן: וראשי חדשים לזכרון:) ברוך אתה יהוה
מקדש השבת (ובר"ח מסיים: וישראל וראשי חדשים):

ביו"ט וחזה"מ ור"ח אומר יעלה ויבא קודם ובנה ירושלים ואם הוא בשבת אומר רצה קודם ואח"כ
יעלה ויבא ואם טעה ולא הזכיר יעלה ויבא ביו"ט אם נזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אומר:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן ימים טובים לעמו
ישראל לששון ולשמחה את יום חג (פלוגי) הנה: ברוך אתה
יהוה מקדש ישראל והזמנים:

סדר ברכת המזון קפא

הוא יגמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים ולרחוק.
הצלה והצלחה. ברכה וישועה. נחמה. פרנסה
וכלכלה. ורחמים וחסדים ושלום וכל טוב. ומכל
טוב לעולם אל יחסרנו:

הרחמן הוא ימלך עלינו לעולם ועד: הרחמן הוא
יתברך בשמים ובארץ: הרחמן הוא ישפח

ואם חל יו"ט בשבת ושכח רצה ויעלה ויבוא כולל של שבת ויו"ט יחד ואומר:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה
לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וימים טובים (בחוה"מ
ומועדים) לששון ולשמחה את יום חג (פלוני) הזה: (ובסעודה שלישית
אינו חותם) ברוך אתה יהוה מקדש השבת וישראל והזמנים:
אם שכח יעלה ויבוא ברה"א אחר שהתחיל ברכת הטוב אינו חוזר, אבל קודם שהתחיל הטוב אומר:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן ימים טובים לעמו
ישראל את יום הזכרון הזה: (ואינו חותם)

כשחל ר"ה בשבת ולא הזכיר שניהם אומר:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה.
לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וימים טובים לישראל את
יום הזכרון הזה: ברוך אתה יהוה מקדש השבת וישראל ויום
הזכרון:

אם שכח יעלה ויבוא בראש חודש אינו חוזר, אבל אם נזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אומר
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן ראשי חודשים לעמו
ישראל לזכרון: (ואינו חותם)

אם שכח יעלה ויבוא בחול המועד אינו חוזר, אבל אם נזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אומר:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן מועדים לעמו ישראל
לששון ולשמחה את יום חג (פלוני) הזה: (ואינו חותם)

לדור דורים. ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים. ויתחדר
 בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן הוא יפרנסנו
 בקבוד: הרחמן הוא ישבר עול הגלויות מעל צוארנו
 והוא יוליכנו קוממיות לארצנו: הרחמן הוא ישלח
 לנו ברכה מרבה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו
 עליו: הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור
 לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות:*)
 הרחמן הוא יברך את אבי מורי (פעל הבית הזה)
 ואת אמי מורתי (פעלת הבית הזה). (אותי ואת אשתי
 ואת זרעי ואת כל אשר לי), אותם ואת ביתם ואת
 זרעם ואת כל אשר להם. אותנו ואת כל אשר לנו,
 כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל
 מפל כל. בן יברך אותנו בלנו יחד בברכה שלמה.
 ונאמר אמן:

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום. ונשא
 ברכה מאת יהוה. וצדקה מאלהי ישענו. ונמצא חן ושכל
 טוב בעיני אלהים ואדם:**)

(*) אם אוכל על שלחן אחרים אמר:

יהי רצון, שלא יבשל בעל הבית בעולם הזה, ולא יגלם לעולם הבא. ויצלח
 מאד בכל-נדסיו. ויהיו נדסיו ונדסינו מצלחים וקורבים לעיר. ואל-ישלט
 שטן לא במעשה ידיו ולא במעשה ידיו. ואל-ינדקק לא לפניו ולא לפנינו שום
 דבר הרהור חטא ועברה ועון מעשה ועד-עולם.

סדר ברכת המזון קפג

לשבת: הַרְחֵמֶן הוּא יִנְחִילֵנוּ לַיּוֹם שֶׁכָּלוּ שָׁבַת וְקִדּוּשָׁהּ וּמְנוּחָהּ
 לַחַיֵּי הָעוֹלָמִים:
 לראש חודש: הַרְחֵמֶן הוּא יַחְדֵּשׁ עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַחֹדֶשׁ
 הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:
 ליום טוב: הַרְחֵמֶן הוּא יִנְחִילֵנוּ לַיּוֹם שֶׁכָּלוּ טוֹב:
 בראש השנה: הַרְחֵמֶן הוּא יַחְדֵּשׁ עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַשָּׁנָה
 הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:
 לסוכות: הַרְחֵמֶן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת סֵבֶת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת:
 בחנוכה ובפורים אם שכח על הניסים כשיגיע כאן, יאמר:
 הַרְחֵמֶן, הוּא יַעֲשֶׂה לָנוּ נִסִּים כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה לְאַבוֹתֵינוּ, בְּיָמֵים הָהֵם בְּזֶמֶן הַזֶּה:
 בימי וכו':

(** לברית מילה אחר בעיני אלהים ואדם יאמר זה:
 הַרְחֵמֶן, הוּא יִבְרֹךְ אֲבִי הַיֵּלֶד וְאִמּוֹ, וְיִזְכְּרוּ לְגִדְלוֹ וְלִנְחֻכּוֹ וְלַחֲכָמוֹ,
 מִיּוֹם הַשְּׂמִינִי (שלא בזמנו: ההוא) וְהַלְאָה יִרְצֶה דָּמוֹ, וְיִהְיֶה
 יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ:
 אמן
 הַרְחֵמֶן, הוּא יִבְרֹךְ בְּעַל בְּרִית הַמִּילָה, אֲשֶׁר שָׁשׁ לַעֲשׂוֹת צֶדֶק בְּגִילָה,
 וַיִּשְׁלַם פְּעָלוֹ וּמַשְׁכָּרְתּוֹ כְּפִילָה, וַיִּתְּנֵהוּ לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה: אמן
 הַרְחֵמֶן, הוּא יִבְרֹךְ בֶּן הַנְּמוּל לְשִׁמּוּנָה (שלא בזמנו אומר: בְּנִכּוּנָה),
 וְיִהְיֶה יָדָיו וְלָבּוֹ לְאֵל אֲמוּנָה, וְיִזְכֶּה לְרֵאוֹת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה,
 שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:
 אמן

(כשהמוהל מברך יתן הכוס של ברכה לאחר, והאחר יאמר הרחמן זה)
 הַרְחֵמֶן, הוּא יִבְרֹךְ הַמָּל בִּשְׁר הַעֲרָלָה, וַיִּפְרַע וַיִּמְצֵץ דָּמֵי הַמִּילָה,
 אִישׁ הֵיכָא וְרַךְ הַלֵּכָב עֲבוּדָתוֹ פְּסוּלָה. אִם שָׁלַשׁ אֲלֵה לֹא
 יַעֲשֶׂה לָהּ:
 אמן
 הַרְחֵמֶן, הוּא יִשְׁלַח לָנוּ מְשִׁיחוֹ הוֹלֵךְ תָּמִיד, בְּזִכּוֹת חֶסֶד לְמוֹלוֹת
 דָּמִים, לְבָשָׁר בְּשׁוּרוֹת טוֹבוֹת וְנַחוּמִים, לְעַם אֶחָד מְפֹאָר
 וּמְפָאָר בֵּין הָעַמִּים:

ומירות המבוארות לשבת

קפד

הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא: בחול
מגדיל [בשבת ויו"ט: מגדול] ישועות מלכו ועשה
חסד למשיחו לדרך ולזרעו עד עולם: עשה שלום במרומיו
הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יראו את יהוה קדושי כי אין מחסור ליראיו: כפירים רשו ורעבו
ודורשי יהוה לא יחסרו כל טוב: הודו ליהוה כי טוב כי
לעולם חסדו: פותח את ידו ומשביע לכל חי רצון: ברוך הגבר
אשר יבטח ביהוה והיה יהוה מבטחו: נער הייתי גם זקנתי ולא
ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם: יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך
את עמו בשלום:

הרחמן, הוא ישלח לנו כהן צדק אשר לקח לעולם, עד הוכן כסאו
בשמש ויהלום, וילט פגיו באדמתו ויגלום, בריתי היתה
אתו החיים והשלום:

הרחמן הוא יזכנו וכו'.

כשאוכל מזונות: ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא מיני מזונות:
על כל פרי העץ מברך: ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי העץ:
על פרי האדמה מברך: ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי האדמה:
על בשר ודגים. כמהין ופטירות וכדומה. גם על כל המשקים חוץ מיין ואומר:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהכל נתת בידך:
על פירות האילן חוץ מיין ומינים ופירות האדמה וירקות ועל כל המשקין יברך אחריהם:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא נפשות רבות וחסרונן על
כל מה שבקראת להחיות בהם נפש כל חי. ברוך חי העולמים:

ברכה אחרונה מעין שלש

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם

על מונות: על המניה ועל הפלגה ועל הפלגה ועל פרי הגפן	על היין: על הגפן ועל פרי הגפן	על הפירות: על העץ ועל פרי העץ	על מונות ועל היין: על המניה ועל הפלגה ועל הפלגה ועל פרי הגפן
---	-------------------------------	-------------------------------	--

ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית
והנחלת לאבותינו לאכל מפרניה ולשבע מטובה, רחם נא
יהוה אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל
ציון משכן כבודך ועל מזבחך ועל היכלך, ובנה ירושלים
עיר הקדש במהרה בימינו והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה
ונאכל מפרניה ונשבע מטובה ונברך עליה בקדשה
ובטהרה:

בשבת:	ורצה והתליצנו ביום השבת הזה:
בר"ח:	וזכרנו לטובה ביום ראש החדש הזה:
בר"ה:	וזכרנו לטובה ביום הזכרון הזה:
ביו"ט:	ושמחנו ביום חג (פלוגי) הזה:

פי אתה יהוה טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל

על מונות ועל היין	על הפירות	על היין	על מונות
המניה: ברוך אתה יהוה על הארץ ועל פרי הגפן (*): פרי הגפן ברוך אתה יהוה על הארץ ועל פרי הגפן (*): המניה ועל פרי הגפן (*):	הפירות: ברוך אתה יהוה על הארץ ועל הפירות (**):	פרי הגפן: ברוך אתה יהוה על הארץ ועל פרי הגפן (*):	המניה: ברוך אתה יהוה על הארץ ועל פרי הגפן (*): המניה ועל פרי הגפן (*):

קפו

ומירות המבוארות לשבת

שבע ברכות

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. שהפל ברא לכבודו:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. יוצר האדם:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר יצר את האדם בצלמו. בצלם דמות תבניתו. והתקין לו ממנו בגין

עדי עד: ברוך אתה יהוה יוצר האדם:

שוש משיש ותגל העקרה. בקבוץ בניה לתוכה בשמחה במהרה: ברוך אתה יהוה משמח ציון בבניה:

שמח תשמח רעים האהובים. פשמחך יצירך בגן עדן מקדם: ברוך אתה יהוה משמח חתן וכלה:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר ברא ששון ושמחה. חתן וכלה. גילה רנה. דיצה וחדוה. אהבה ואהבה. ושלום ורעות. מהרה יהוה אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים. קול ששון וקול שמחה. קול חתן וקול כלה. קול מצהלות חתנים מחפתם ונערים ממשחה נגינתם: ברוך אתה יהוה משמח חתן עם הכלה:

כשמכרז השבע ברכות אחר ברכת המזון מכרז כזן בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. בורא פרי הגפן:

קפו

שבע ברכות — פירשת שופטים תשנ"ד

בברכת חתנים אנו מצרכים, בא"י אמ"ה יולר האדם (כחצות ח.).

ורקדקו המפרשים מה ראו על ככה לקבוע ברכה והודאה על יצירת האדם, צעת הנישואין דוקא, וציותר קשה היאך שייך לדרך על יצירת האדם, הרי כבר נמנו וגמרו דטוב לו לאדם שלא נברא משנברא (עירובין יג.).

ומה נבא אל הציאור נקדים לפי כמה פסוקים צפרשמינו (שופטים פ"ב ה' ו' א), כתי' ודברו השוטרים אל העם לאמור, מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לצימו וכו', ומי האיש אשר נטע כרם וכו' ומי האיש אשר ארש אשה וכו'.

ומזה למדו חז"ל (בטעם עד), למדה תורה ד"א שיצנה אדם בית מחילה, וטע כרם ואח"כ ישא אשה, אמנם הרמב"ם צהלכות דעות (פ"ה ה"ל יא) כתב צוה"ל דרך צעלי דעה שיקבע לו אדם מלאכה המפרנסת אותו מחילה, ואח"כ יקנה בית דירה ואח"כ ישא אשה, שגא' מי האיש אשר נטע כרם וכו' בנה בית וכו' ארש אשה וכו', ובכסף משנה (סו) מקשה, דהרי בקרא איפכא כתיב כנ"ל, וצ"צ שיטת הרמב"ם צוה ששינה מסדר הכתוב בקרא.

במוב"ב יש להעיר שינוי הסדר בקרא פ' תבא בתוכחה, כתי' אשה תארש וכו' בית תצנה וכו' כרם תטע וכו'.

ואפשר לפרש כל זה צדרך רמז ומוסר, דהכתוב מורה נתיב הישר ודרך האמת בעצודת השי"ת וצדרכי מלחמת הילר.

בהקדם דברי החיד"א (פסח ע"ט) לפרש המשנה (אבות פ"א), על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, והכוונה ע"פ הפסוק (משלי כה) וצדיק יסוד עולם, כי אמרו חז"ל (קידושין מ ע"א) עה"פ (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו וכי יש צדיק טוב וצדיק שאינו טוב, אלא טוב לשמים וטוב לצריות זהו צדיק טוב, וחס"א על התורה דתלמוד גדול, ועל העבודה שהוא טוב לשמים, ועל גמ"ח דהרי טוב לצריות ועל שלשה אלו העולם עומד עכ"ד.

ונראה להוסיף נוסף ע"פ דרכו, דצאמת חלק הטוב נתלקח לשלשה דהיינו טוב לשמים וטוב לצריות וטוב לעצמו, כדרך שפי' המהרש"א על הגמ' (עירובין ז"ה ע"ב) אמר ר' חילעי בג' דברים אדם ניכר בכוסו וצניסו ובכעסו, דר' חילעי נקט הני ג' דברים צ"צ שמידותיו של אדם נתלקים לשלשה, וזהו הפי' צבוסו שמיטצ ציינו ה"ו טוב לעצמו, וצניסו שנושא ונותן צאמונה והוא טוב לצריות, ובכעסו שאינו כועס הוי טוב לשמים דכל הכועס כאילו עובד ע"ו ע"כ.

ומירות המבוארות לשבת

קפח

ועפ"י יתפרש המשנה צאר היטב, דעל אלו העולם עומד על המורה היינו טוב לשמים, כי נעסק המורה עשה נח"ר ליוצרו, ועל העבודה פי' המפורשים דקאי על עבודת החפילה דהיא במקום קרנות, וזה טוב לעצמו דחפילה הרי הוא בקשת נרכיו, ועל ידה ממשיך צרכה וטובה לנפשו, ועל גמילות חסדים היינו טוב לצריות.

והנה האדם במחילת שנותיו מתחיל בהדרגה עד שמגיע למדרגת דיק טוב בשלימות, וזה מתחלק בשלשה זמנים, הא' בימי טל ילדותו כאשר עדיין הוא פטור מכל המצוות, ואז צריכים להרגילו ולהרחיקו מדברים המזיקים לגופו ולנפשו, ולתנוט שלא לחבל ולהפסיד בין בגופו בין בממונו וזהו מדת טוב לעצמו.

והב' הן ימי בחרותו אחרי הכנסו לעול המצוות, דאז עיקר עבודתו היא עמל המורה ועבודת השי"ת צפור מרע ועשה טוב, ועליו לזכור את בוראו בימי בחרותו. וזהו מדת טוב לשמים, והג' היא אחר דפריס סודרא עליה רישיה וזכה לבנות ביתו בצדק, אז צריך להרגיל עצמו במדות ובעדות, שיהיה נוח וטוב לצריות לישא וליתן באמונה בחסד וביושר.

במצא דעת שמתן יוצא לחופתו לבנות בית חדש, עליו להיות מושלם כבר בשלשה דברים אלו והחוט המשולש לא ינתק, ואז יוכל להיות סמוך וצטוח שיוכל להחגבר על יצרו משך ימי חייו, וגם כי יוקץ לא יסור מאחרי ה'.

ובזה ביארנו כוונת רב שמואל בר רב יוחנן, דהוה מרקד אהלס (מחצות יו), כי רצה לרמוז בזה דעתה השמחה שלימה, כיון שנשלם כל השלשה מדרגות והגיע לדרגת דיק טוב ולכן היה מרקד אהלס.

וזאת צריך לקבל על עצמו צעה נישואיו. בצבלה גמורה על כל ימי חייו, שזכל מעשיו ישים מתשבתו ויכוון דרכיו האם היא רצון ה' או ההפוך, ויעשה רק מה שהוא לרצון לפני אדון כל, הן בהנהגותו עם הבריות. והן בהנהגת הציט, יהיו עיניו ולבו תמיד שיצא מזה תכלית וקיום רצון ה', ואם זה רצון ה' וטוב לשמים, אז אף אם ע"י זה הוא חב לאחרים, שיטעו מזה שצחר לעצמו דרך החסידות והפרישות, לא ימנע את עצמו מפני זה כי העיקר שיצא ידי שמים.

וזה נלמד מקידושי אשה דבזה שמקדש אשה הרי הוא חב לאחרים, כנודע קושיות הנודע ביהודה (אשכנזי קמא סד), בענין אב שקידש בנו קטן, דלמה יועיל כאן זכייה הלא זה דומה לתופס לבע"ה במקום שחב לאחרים, וצחוס' (גיטין יא:) אפי' עשאו שליט, והרי כאן כל זמן שהיא פנויה היא מותרת לכל אדם וכל אחד יכול לקחתה, ועמה שזה מקדשה לצורך הקטן הוא נועל דלת צפני כל אדם ששז

קפמ

אין יכולים לך לקדשה עיי"ש. והרמו מזה דכיון שעושה מה שטוב לשמים ורלון ה', לא איכפת לן אם חב לאחרים וזה כלל גדול לכל אורחות חיי האדם.

ובר"ז ציאר הנועם מגדים (חלל), עה"פ כי חזנה בית חדש היינו כשחזנה בית חדש לעבודה ה', ועשיית מעקה מלשון צרה ועקבה, היינו שזעזודתך את ה' הק' גורם זער ומועקה לאחרים, בכל זאת לא חשים דמים צדיקך מל' שחיקה, שלא תדום מחורה ועבודה, ואז יפול הנפול ממנו שהקצ"ה יפיל ויסיר כל המניעות הקמים נגדו המונעים ומפריעים אותו ממעשיו עבדה"ק.

ועתה נחנה ראש ונשובה לדברי המהרש"א, שע"י ג' מדות אלו דכוסו ויכסו וכעסו האדם ניכר, דאז הוא טוב לעצמו ולצדיות ולשמים, וע"ז רומז ג"כ בית כרס ואשה, דבית רומז על הנהגתו עם בני הבית ועם הצדיות, וכרס היינו נטיעות יקצי יין הרומז על מדריגת טוב לעצמו שמושג ציינו, ואשה היינו המורה ועבודה כפי"ש רש"י (משלי ח) דאשת חיל וכו' קאי על המורה.

ורחנה בנמ" ד"א זוטא (פ"ה), מוצא גירסא אחרת מהגמ' דעירובין וזה לשון הצריחא שם, בשלשה דברים חלמידי חכמים ניכרים, בכיסו בכוסו כעסו, הרי דמקדים כיסו לכוסו וכעסו, וגראה דקדר עבודה זו שייך בחלמידי חכמים ועובדי ה', שאללם תחילה ועיקר היא שיהיה טוב לצדיות, ושלא יאל על ידם זער ועגמ"נ לשום צריה, ואח"כ דואגים לטובת עצמם כדל"י בגמ' (נדה י"ו ע"א), ובתוס' שם צד"ה שורפן חסיד, בשם הערוך ששריפת איפורן מוקח לאדם, ולכן הוא חסיד שמחמיר לשורפו אע"ג שמויקו על ידי זה ולכן אמר שם שזוה ח"ח ניכרים, כיון שמקדימים טובת הוולח לטובת עצמם, אמנם הגמ' צערוצין מיירי באנשים רגילים והמון העם, ואללם הקדר הוא בהדרגה, כוסו כיסו כעסו כקדר מהלך שנות חיי האדם.

וברדך זה נראה לפרש כוונת הרמב"ם, שהפך מסדר הכתוב בקרא כקו' הכס"מ עיי"ש, דבקרא מיירי מהיואלים למלחמת מלואה, שהיו כשרים וצדיקים כי מי שעצירות צדו חוזר. וע"כ נקט קדר זה, בית ואח"כ כרס ואשה, כי דרך הצדיקים השלימים לטובת אחרים המכונה בית, לטובת עצמם המכונה כרס.

והרמב"ם כתב דרך צעלי דעה, היינו קדר רגיל להאיש החפץ להתנהג בדרך הישר והרצוי, יתחיל בדרך זה בהדרגה להשלים נפשו תחילה בטובת עצמו ואח"כ טובת הצדיות ואח"כ יהיה טוב לשמים.

אמנם בקדר המוכחה כפי תבא, שמייקסר על דרכם הנלווה אז העונש לפי חומר העון, והחמור חמור קודם, וע"כ תחילה בא העונש על שהוא

זמירות המבוארות לשבת

קצ

רע לשמים, ואח"כ על רעמו לצריות ואח"כ רעת עצמו, וע"כ אמר אשה חארה בית חבנה כרס חטע וכו'.

ועפ"י י' יחזאר היטיב הפסוקים, כי תאז למלחמה דרמוזו על מלחמת היצר כדאי בספסה"ק חובות הלצות (שער יחוד המעשה פ"ה) שהמלחמה הכי גדולה היא מלחמת היצר וחיליו, ולכן עומד הכהן ומורה להם הדרך, לדעת טרם לאתם לערוך מלחמה וקרב נגד היצר. עליהם להיות מושלם בשלשה דברים אלו דבית כרס ואשה, הרמוז על מדות אלו כנ"ל ואז יוכלו להיות בטוחים שיצליחו במלחמתם, ולא נפקד ממנו איש לדבר עבירה, אבל מי האיש שעדיין לא חיקן עצמו במדות אלו, ילך וישב לצימו היינו שישוב מיד בחשונה, פן ימות במלחמה היינו כי אם שלש אלה לא יעשה לחקן דרכיו, אז עלול ליפול בפח יוקשים במהמורות היצר והיה כי יחטא ואשם, ואיש אחר יתנבטו שח"ו יטערך להחגגל ולשוב שנית לזה העולם לחקן עוותתו כמש"פ הזרע קודש עיי"ש.

ואת העולה מן המדובר, שנעת שחקן יוצא מחופתו והולך לננות בית חדש, אז האשה נקנית בשלשה דרכים אלו, ועליו להיות מושלם בזה ואז נקרא דייק טוב.

והנה הסוד' שם (עירובין י"ג) הקשו, היאך אמרו נוח לו שלא נברא הא אחריו חז"ל (ע"ז ה.) בואו ונחזיק טובה לאבותינו שאלמלא חטאו לא היינו בעולם, ומשמע דגוה שנברא וממך דהני מילי בדיק דאז אשכריו ואשריו דורו וזוה לו שנברא ע"כ.

ועפ"י כל זה אחי שפיר מה שחקנו חז"ל לדרך צברכת חנונים צרכה על יצירת האדם, כי עמה אחרי הנישואין דכבר וזה לדרגת דייק טוב, ובדיק הרי טוב לו שנברא ואשריו וטוב לו וע"כ הפעם נודה את ה' על היצירה.

ובזה ביארנו הפסוק (משלי יח), מלא אשה מלא טוב ויפק רצון מה', דבעת שמלא אשה אז כבר עליו להיות במדרגת מלא טוב, וייטב בעיני ה' וימלא מן ויכל טוב גם בעיני אדם, ועי"ז ויפק רצון מה', שבוה נשלם רצון ה' ותכלית הצריאה.

יעזור השי"ת שנוכה כולנו יחד לחקן נפשינו, צפרט בשלשה מדות אלו שהם יסוד כל המוס"ק, וצפרט עמה בחודש אלול שהיא זמן תשובה לכל, ואחרתי בדרך רמוז, דבית כרס אשה, עולה בגימטריא "אלול תשרי", להורות שז' ירחין אלו מוטגל ומוכשר לחקן ג' מדות אלו, וכן איתא בשלשה"ק (מחשבי שופטים) עה"פ (תהילים ט) משכ אנוש עד דכא, "דכא" ר"ת דירה כרס אשה עיי"ש שמבאר ע"פ דרכו, ולדברינו הכוונה, שעתה הזמן גרמא להחפור ולפשפש בג' מדות אלו המרמוזות בבית כרס ואשה.

קצא

ויה"ר שנוכה לשון בתשובה שלימה, ונכתב ונחתם בספרן של צדיקים גמורים לחיים טובים ולשלום, ויזכו החתן עם הכלה לזנות בית נאמן בישראל עם ג' עמודים שהעולם עומד עליהם שהם חורה עבודה גמ"ת, ונוכה לראות אללם הרבה נחת דקדושה והצית הזה יהיה בנין עדי עד על דרך המורה והחסידות משולבים, ויזכו לראות בנים ובני עוסקים במורה ובמנוחות.

ובל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחרבות ירושלים, ע"כ יהי רצון שיבנה כל המרבות ויבנה ביתו כבמחילה, ומחויבה עינינו במהרה בשוב ה' את שיבת ציון ובישועתן של ישראל בביאת גואל לדק במהרה בימינו אמן.

קצא

ויד"ר שזוכה לשבז בתשובה שלימה, ונכתב ונחתם בספרן של צדיקים גמורים לחיים טובים ולשלום, ויזכו החתן עם הכלה לבנות בית נאמן בישראל עם ג' עמודים שהעולם עומד עליהם שהם חורה עבודה גמ"ח, וזוכה לראות אללם הרבה נחת דקדושה והצית הזה יהיה בנין עדי עד על דרך החורה והמסידות משולבים, ויזכו לראות בנים וצני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

ובל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחרבות ירושלים, ע"כ יהי רצון שיבנה כל המרבות ויצנה ביתו כבתחילה, ומחזינה עינינו צמחיה בשבז ה' את שיבת ציון וצישועמן של ישראל צביאח גואל צדק צמחיה צימינו אמן.

ומירות המבוארות לשבת

מב

זה הכלל: שלשת סעודות השבת הם כנגד שלשה אבות, בחינת אברהם נקראת "עתיקא קדישא", ע"ש ואברהם זקן, ובחינת יצחק היא "חקל תפוחין קדישין." ע"ש ויצא יצחק לשוח בשדה, ובחינת יעקב הוא "זעיר אנפין", ע"ש (עמוס ז') מי יקום יעקב כי קטן הוא (עי' בפ' הזמירות שנדפסו בסידור היעב"ץ).

ואחר כך יאמר זה הזמר:

אַתְּקִינוּ סְעוּדָתָא דְמַהֲיִמְנוּתָא
שְׁלַמְתָּא חֲדוּתָא דְמַלְפָּא
קְדִישָׁא: אַתְּקִינוּ סְעוּדָתָא דְמַלְפָּא.
דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְחֻקְל תְּפוּחִין
קְדִישִׁין, וְזַעִיר אֲנִפִּין וְעִתִּיקָא
קְדִישָׁא. אַתְּנָן לְסַעְדָּא בְּהַדְרָה:

הכינו הסעודה של האמונה השלימה - שה' ברא העולם / והיא חרות המלך הקדוש - הקב"ה / הכינו סעודת המלך, זו היא הסעודה של "חקל תפוחין קדישין" / ו"זעיר אנפין" ו"עתיקא קדישא" באים לסעד עמה.

פיוט משובח מהאר"י ז"ל ושמא דמריה עליה אני יצחק לוריא בן שלמה (והשי"ן כפול). ומזמרין אותו על הכוס לפני הקידוש בחדוה ובשמחה:

אֶזְמַר בְּשִׁבְחִין לְמִיעֵל גּוֹ
פְּתִיחִין. דְּבִחְקֵל תְּפוּחִין.
דְּאֲנוּן קְדִישִׁין:
נְזַמִּין לָהּ הַשְׁתָּא. בְּפִתּוּרָא
חֲדָתָא. וּבְמִנְרֵתָא טְבִיתָא.
דְּנִהָרָא עַל רִישִׁין:

אשורד ואומר בשבחים להשי"ת / ואהיה ראוי עי"ז להכנס תוך שערי / "חקל תפוחין" / הקדושים.

נזמין עכשיו - בכניסת השבת - את השכינה / בשולחן ערוך / ובגרות הדולקות יפה / המאירות על ראש האדם א.

(א) ע"ש מאחז"ל שהמלאכים מלוין את האדם ומניחים ידיהם על ראשו (שבת קיט:).

סדר ליל שבת קודש

מג

ימין השבת הם שלשת הימים
שלפני השבת, ושמאלה - הם
שלשת הימים שלאחר
השבת / וביניהם השבת
הנקראת כלה / מקושטת
היא / במלבושים נאים.

יחבק לה הקב"ה לכנסת
ישראל / כשהם באגודה
אחת / ועושה לה נחת רוח
בוה / ועי"ז נכתשים
המקטרגים.

הצווחות והצרות - של ימות
החול / בטלים ונפסקים / רק
פנים חדשות באות בשבת /
הרוחות והנפשות מתרבים
בה"ב.

שמחה רבה מביאה הנשמה
היתירה לאדם / כפלים
מבחול / ואור גדול יתוסף
לנשמתו / עם הרבה ברכות
ממעל.

י מינא ושמאלא. וביניהו כלה.

בקשוטין אזלא. ומאנין
ולבושין:

י חבק לה בעלה. וביסודא

דילה. דעביד ניתא לה. יהא

פתיש פתישין:

ע וחיין אף עקתיין. בטליין

ושביתין. ברם אנפין חדתיין.

ורוחין עם נפשין:

ח דו סגי ייתי. ועל חדא מרתי.

נהורא לה ימטי. וברכאן

דנפישין:

(ב) הכוונה לנשמה היתירה המופיעה בשבת.

ימינא ושמאלא וביניהו כלה בקישוטין אולא ומאנין ולבושין. נל"פ עפי"ד
התפארת שלמה (מאמר ע"ק), דיוס השבת הוא בחינת נשמה לששת ימי
המעשה, דהמורה ומלוות אשר פעל ועשה משך ימות השבוע היא כגופא בלא
נשמחא, עד כל יום השבת יומא דנשמחא מחלש הגוף עם נשמה, ונגמר ושלם
מעשיו הטובים בשלימות גוף ונשמה עכד"ק, וזה"כ ימינא ושמאלא הרומז על
ששת ימי המעשה ג' ימים קמי שבתא המכונה ימין, וג' ימים אחר השבת
המכונה שמאל, וביניהו כלה שבת מלכחא שהיא כלה בין רעומיה משוואה
בקישוטין ומאנין ולבושין, שע"י השבת מתעטר כל מעשיו שנשמחא חדחא בשלימות
הראוי ויעלו לרצון לפני אדון כל.

זמירות המבוארות לשבת

מד

ק ריבו שושבינין. עבדו

התקדשו השושבינים - אלו
תלמידי חכמים / והכינו
הסעודה / להרבות במינים /
דגים עם עופות.

תקונין. לאפשא זינין. ונונין

עם רחשין:

ל מעבד נשמתין. ורוחין

ועיז יהיו נבראים נשמות /
ורוחות חדשות / שישגו את
שלשים ושנים נתיבות החכמה /
ובשלשה השריגים - בתורה
נביאים וכתובים.

חדתין. בתרתין ויתלתין.

ובתלתא שבשין:

ו עטורין שבעין לה. ומלכא

ומעוטרת היא השכינה -
בשבעים עיטורים - הם
השבעים תיבות שבקידוש /
ומלך עליון / מתעטר כולו /
בשבחים הקדושים.

דלעלא. דיתעטר פלא.

בקדיש קדישין:

ר שימין וסתמיין. בגו פל

רשום וסתום הוא - השם
שבת / בתוך כל העולמות (א)
וזה לך האות כי העתיק
יומין - הקב"ה / הוא שהכה
היסודות וזה בזה וברא
העולם (ד).

עלמין. ברום עתיק יומין.

הלל בטיש בטישין:

(א) כי בכל תלשונות היא נקראת שבת.

(ד) כמו שאחז"ל שעירב אש ומים וברא את השמים.

עוד נל"פ עפי"מ שהבאנו לעיל (בפירוש שלם עליהם), דקדושת השבת מסוגלת להמעיור לתשובה מאהבה ושבת אומיות תשכ (ועי' נהל קדומים להחיד"א פרשת נחם עה"כ וטעם עד ה"א), והרי השב מאהבה וזונותיו נעשו זכיות נמלא דע"י השבת כולו הפך טהור הוא ומעו ילא מחוק, וזש"א ימינא ושמאלא היינו מלוות ועבירות, וביניהם כלה שהשבת היא הממוצע והמאחד ביניהם ע"י ששז מאהבה נכלל שמאלא בימינא והיו לאחד, עד שנקשעין אולא שגוף העבירה יתפך לקישוטין ולבושין לנשמתו.

מה

סדר ליל שבת קודש

יהי רצון מלפניו / שישרה
שכינתו על עמו / המתענג
לשמו יתברך / במיני מתיקה
ודבש.

יְהֵא רַעְוֹא קָמָהּ. דְּתַשְׁרִי עַל
עֲמָהּ. דִּיתַעֲנַג לְשִׁמָּהּ.

בְּמַתִּיקִין וְדוּכְשִׁין:

אסדר לצד דרום / את המנוחה
הרומזת לחכמה הסתומה /
והשולחן עם הלחם / אעמיד
בצד צפון ה'.

אֶסְדֵּר לְדְרוֹמָא. מְנַרְתָּא

דְּסְתִימָא. וְשִׁלְחָן עִם נֶהְמָא.

בְּצַפּוֹנָא אֲרִשִּׁין:

וביין שבתוך הכוס / ובאגודת
הרסים / שלוקחים לשמח את
הארוס וארוסתו / ועי"ז
יתחזקו החלשים - הם בני".

בְּ חֲמָרָא גּוֹ כֶּסָּא. וּמְדַאנִי אֶסָּא.

לְאָרוּס וְאָרוּסָהּ. לְהַתְקַפָּא

חֲלָשִׁין:

נעטר לעולמות כתרים /
בשבחים יקרים / בשבעים
עיטורים - שבעים התיבות
שבקידוש / ובכוס שעל גבי
חמש האצבעות.

נַעֲבֵד לְהוֹן פְּתִירִין. בְּמַלִּין

יְקִירִין. בְּשִׁבְעִין עֲטוּרִין. דְּעַל

גְּבִי חֲמִשִּׁין:

השכינה תתעטר / בשש
הלחמים המסותרים בשני צדי
השולחן ז' / ובשתי הווין
תתקשר - הם הי"ב חלות ה' /
ובכל המינים הנאספים על
השולחן.

שְׁכִינָתָא תִּתְעַטֵּר. בְּשִׁית נֶהְמִי

לְסֵטֵר. בְּוִין תִּתְקַטֵּר. וְזִינִין

דְּכְנִישִׁין:

ה) ארשין תרגום של חקיקה, והיינו להעמיד.

ו) כי עי"ז שיתייחד הקבי"ה עם כנסת ישראל עי"ז יתחזקו כדרך שנתרפאו ישראל בקבלת
התורה, הנקרא יום חתונתו כמובא בחז"ל.

ז) סטר לשון צד.

ח) פעמיים וא"י הוא י"ב.

נחים ושובתים / הם הכוחות
הטמאים הרחוקים מן
הקדושה / ומלאכי החבלה
המצערים לאדם / וכל אלו
חבושים וטמונים בגיהנם ט.

שֶׁבִיתִין וְשִׁבְיָקִין. מִסָּאבִין
דְּרַחֲקִין. חֲבִילִין דְּמַעֲיָין.
וְכָל זֵיגֵי חֲבוּשֵׁין (נ"א חֲרָשֵׁין):

ויהי רצון מלפני עתיקא
קדישא דכל קדישין - הקב"ה
הסתום מכל סתום, הסתום
מכל, שיתמשך טל עליון ממנו
למלאות ראש של זעיר אנפין
ולהניחו לשרה תפוחין קדישין
בפנים מאירות ברצון ובשמחת
כולם, ויתמשך מלפני עתיקא
קדישא דכל קדישין - הקב"ה
הסתום מכל סתום, הסתום
מכל, רצון ורחמים, חן וחסד,
באור עליון ברצון ובשמחה
עלי ועל כל בני ביתי ועל כל
הנלויים אלי, ועל כל בני
ישראל עמו, ויפרנו מכל צרות
רעות הבאות לעולם, ויכין
ויתן לנו מזון ופרנסה טובה
בלי שום צרה, מהמזל שכל
הפרנסה תלויה בו, ויצילנו
מעין הרע, ומחרבו של מלאך
המוות, ומדינה של גיהנם,
ויביא לנו ולכל נפשותינו חן
וחסד וחיים ארוכים, ופרנסה
בריוח, ורחמים מלפניו, אמן
כן יהי רצון, אמן ואמן.

וְיִהְיֶה רַעְוָא מִן קָדָם עֲתִיקָא קָדִישָׁא דְּכָל
קָדִישִׁין. טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין
סְתִימָא דְּכָלָא דִּיתְמַשֵּׁךְ טֵלָא עֲלָאָה מִינָה
לְמַלְיָא רִישִׁיָּה דְּזַעִיר אֲנָפִין. וְלֵהֲטִיל
לְחַקֵּל תְּפֻחִין קָדִישִׁין בְּנִהִירוֹ דְּאֲנָפִין
בְּרַעְוָא וּבְחֻדוּתָא דְּכָלָא, וְיִתְמַשֵּׁךְ מִן
קָדָם עֲתִיקָא קָדִישָׁא דְּכָל קָדִישִׁין. טְמִירָא
דְּכָל טְמִירִין. סְתִימָא דְּכָלָא. רַעוּתָא.
וְרַחְמִי. חֲנָא. וְחֻסְדָּא. בְּנִהִירוֹ עֲלָאָה.
בְּרַעוּתָא וְחֻדוּתָא. עָלִי וְעַל כָּל בְּנֵי בֵּיתִי
וְעַל כָּל הַנְּלוּיִם אֵלַי וְעַל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
עִמִּיה. וְיִסְקְרִינָא מְכַל עֲקָתִין בִּישִׁין
דִּיתִין לְעֻלְמָא. וְיִזְמִין וְיִתְיַהֵב לָנָא מְזוּנָא
וּפְרָנְסָתָא טְבָתָא בְּלִי צָרָה וְעֻקְתָּא. מִמְזֻלָּא
דְּכָל מְזוּנָא בִּיהַּ מְלָאָה. וְיִשְׁזַבְינָא מַעֲיָנָא
בִּישָׁא וּמַחְרָבָא דְּמִלְאָן הַפְּוֹת וּמְדִינָה
שֶׁל גִּיהֵנִם. וְיִיתִי לָנָא וְיִלְכָּל נַפְשָׁתָנָא
חֲנָא וְחֻסְדָּא וְחַיִּי אֲרִיכִי וּמְזוּנִי וְרִיתִי
וְרַחְמִי מִן גְּדַמְיָה. אָמֵן כֵּן יִהְיֶה רַצוֹן
אָמֵן וְאָמֵן:

יש אומרים זה המאמר מהזוהר (פרשת ויקהל) לפני הקידוש:

היום הזה מתעטר בשבעים
כתרים, ושם העליון הקדוש
משתלם בכל הצדיק, ומאירים
כל המדרגות, וכולם בשמחה
מהברכות, ובקדושה על
קדושה ובתוספת קדושה,
הקדושה של כניסת השבת, זה
הוא קדושה של שבת בראשית
שהרי מתקדשת משלשים
ושנים נתיבים (שהם ל"ב
נתיבות חכמה שמאירים כל"ב
אלוקים שבמעשה בראשית),
ושלשה דרגין של התפוחים
הקדושים (בתפוחים יש ג'
גוונים, לבן אדם ירוק, שהוא
סוד חסד דין רחמים וסוד ג'
קווין של הספירות) וצריכים
להזכיר על קדושה זו הכלל
של מעשה בראשית, והמנוחה
(של השבת) הוא בסוד של ל"ב
שבילין וג' מדרגות (שהוא לבן
אדם ירוק כנ"ל) שנכללים
בהם, סוד העדות של מעשה
בראשית דהיינו ויכלו השמים
והארץ וכל צבאם ויכל אלוקים
ביום השביעי וגו', ויש בעדות
זו ל"ה תיבות (שהם) ל"ב
שבילים וג' מדרגות של
תפוחים קדישין שלשה
מדרגות הם שביעי שביעי
שביעי (שג' פעמים שביעי נזכר
בפרשת ויכלו), ויש בו סוד
עולם העליון (בינה) וסוד עולם

יומא דא מתעטרא בשבעין עטרין.
ושמא עלאה קדישא אשתלים
בכל סטריין. ואתנהירו כלהו דרגין
וכלא בחדוה דכרכאן ובקדשה על
קדשה ותוספת דקדשה. קדשה דמעלי
שבתא דא איהי קדשה דשבת
בראשית. דהא אתקדשא מתלחין
ותרין שבילין ותלת דרגין דתפוחין
קדישין. ובעינן לאדפרא על האי
קדושא כלא דעובדא דבראשית.
וניחא ברזא דתלחין ותרין שבילין
ותלת דרגין דאתכלילן כהו רזא
דסהדותא דעובדא דבראשית. דהיינו
ויכלו השמים והארץ וכל-צבאם ויכל
אלהים ביום השביעי. דאית בסהדותא
דא תלחין וחמש תיבין. תלחין ותרין
שבילין ותלת דרגין דתפוחין קדישין.
תלת דרגין איגון שביעי שביעי
שביעי. ואית ביה רזא דעלמא עלאה
ורזא דעלמא תתאה ורזא דכל
מהימנותא. תלת זמנין אלהים. חד
עלמא תתאה. וחד פחד יצחק. וחד
עלמא עלאה קדישא קדש קודשין.

התחתון (מלכות) וסוד של כל האמונה (עטרת היסוד שמאירים בה כל ה' ספירות חג'ת נה'י) ג' פעמים אלקים (שג' פעמים אלקים נזכרו בפרשת ויכלו) אחד נגד העולם התחתון (מלכות) ואחד פחד יצחק (גבורה) ואחד עולם העליון הקדוש קדוש הקדשים (בינה) וצריך האדם להעיד עדות ואת בשמחה וברצון הלב, להעיד לפני בעל האמונה, וכל מי שיעיד זה וישם לבו ורצונו לזה מכפרים לו על כל עונותיו. ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וגו', זה הקדושה הוא במשקל אחד נגד העדות של האמונה (שהוא ויכלו) והם שלשים וחמשה תיבות אחרים כמו שיש בויכלו, כולם עולים לשבעים

ובעני בר נש למסהד סהדותא דא בחדנה ובקעותא דלפא לאסהדא קמי מאריה דמהימנותא. וכל מאן דיסהדי דא וישוי לפיה ורעותיה לדא מכפר על כל חוביו. ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וכו'. האי קדושה איהו בחד מתקלא לקבל סהדותא דמהימנותא. ואנון תלתין וחמש תיבין אחרגין קמא דאית בויכלו. כלא סלקין לשבעין תיבין לאתעטרא בהו שבת דמעלי שבתא. זכאה חולקיה דבר נש דיבון ברעותיה למלין אליו ליקרא דמאריה. ברוך יהיה לעולם אמן ואמן:

תיבות להעטר בהם השבת של כניסת השבת, אשרי חלקו של האדם שיכוון ברצונו לדיבורים אלו להוקיר בוראו. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

לשם יחיד קדושה בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו. ורחימו ודחילו. ליתדא שם י"ה בור' ביהודא שלים בשם כל ישראל. זכור ושמור בדיבור אחד נאמר. הריני מקים מצות קדוש על היין כמו שפירשו רבותינו זכרונם לברכה. זכור את יום השבת לקדשו. זכרהו בדיבורים הנאמרים על היין. לשמן את שרשה במקום עליון. וברך בחמיד מעלה עלינו כאלו כונו בכל תראוי לבנו. ויעלה לפניך קדוש זה עם קדושי בניך היודעים ומכונים כהן. וימשוך שפה וברכה רבה בכל העולמות. ומשם יאפע על נפש רוח נשמה לעבדך באמת ולשמר כל שבתות קדשך כל ימי חיינו במחשבה דבור ומעשה. ביראה ואהבה ושמחה. ויהי נועם אדני אליהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

ממ

קידוש לליל שבת קודש

יכוין מאד בקידוש הלילה. ויהרהר בתשובה כי אמירת ויכולו הוא להעיד כי ה' ברא שמים וארץ, ונח בשבת, ורשע פסול לעדות, על כן יהרהר בתשובה שיהיה ראוי לעדות, ויקדש ביראה ואהבה ושמחה רבה. וכה יאמר:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ברחילו ורחימו. הריני מוכן ומזוקן לקיים מצות עשה לקדש על הניין. כדכתיב זכור ושמור זכרהו על הניין: בלחש: ויהי ערב ויהי בקר:

יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל
אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. וישבת
ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים
את יום השביעי ויקדש אתו. כי בו שבת מכל מלאכתו,
אשר ברא אלהים לעשות:
סברי מרגן ורגנן ורבנתי:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. בורא פרי הגפן:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו
במצותיו ורצה בנו. וישבת קדשו באהבה
וברצון הנחילנו. זכרון למעשה בראשית. (כי הוא יום)
תחלה למקראי קדש זכר ליציאת מצרים. (כי בנו בחרות)
ואותנו קדשת מכל העמים) וישבת קדשך באהבה וברצון
הנחלתנו: ברוך אתה יהוה. מקדש השבת:

ויבל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה, וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו
אשר עשה. נמדרש (נ"ר פ"י ט) הקשה דסמרי אהדי, דמחילה כתי'
ביום השביעי דמשמע דשביעי גופא נשלים כל המלאכה, ואח"כ כתי' וישבות
ביום השביעי דכניסמו כבר שבת וינפש.

זמירות המבוארות לשבת

ג

יש אומרים לפני בצינת הפת חרוזים אלו מהאר"י ז"ל:

לִּמְבַצֵּעַ עַל רִיפְתָּא, כְּזִיתָא וּכְבִיעָתָא, תִּרְיִן יוֹדִין נִקְטָא,

סְתִימִין וּפְרִישִׁין:

מִשַּׁח זִיתָא דְכִנָּא, דְּטַחֲנִין רִיחָא. וְנִגְדִין נִחְלָא, בְּגוּה

בְּלַחֲשִׁין:

הֵן לֹא גִימָא רִזִּין, וּמִלִּין דְּגִנִּזִּין. דְּלִיתְהוֹן מִתְחִזִּין, טְמִירִין

וּכְבִישִׁין:

א תַּעֲטֶרֶת בְּלָה, בְּרִזִּין דְּלַעֲלָא. בְּגוּ הָאֵי הַלּוּלָא, דְּעִירִין

קִדְּשִׁין:

ואפשר לומר בהקדס דברי המהרש"א (מסות כג) אהא דאמרו (עירובין יג), נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו, פי' שצאו צמנין המצוות וראו שמנין הלא מעשה רבה על המצוות עשה, וא"כ עלול האדם יותר לעבור על ל"ת מלקיים העשה והרי הוא קרוב להפסד ורחוק משכר, על כן גמרו שנוח לו שלא נברא עיי"ש, וציארו בספה"ק ההמשך דיפשפש במעשיו. הכוונה דעדיין לא אצדה תקוותו, עפ"י הגמ' (יומא טו) דהשכ מאהבה זדויות נעשו לו זכויות, ממלא דבכת המשובה נכפלו ונמרצו זכויותיו, ושזב הוי קרוב לשכר מלהפסד ועי"ז טוב לו שנברא, וזש"א ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו במשובה מאהבה, ואז כל עוונותיו יוקפו לזכותו, אולם משובה מאהבה היא מדריגה גדולה, וקשה מאוד להגיע אליה, אמנם בכוחה של קדושת השבת להציא את האדם למשובה מאהבה, כמובא במיקונים (מקוין ל"ו).

ובזה נבא אל ציאור הפסוקים דהרי העולם נברא בצליל ישראל בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו, ברם בשעת ימי המעשה עדיין לא נשלמה תכלית הבריאה, כי האדם קרוב ביותר ליפול אל עברי פי פחת, אכן בבוא יום השבת שבו שבת קל מכל מלאכתו וכל שולטני רוגזין אחעבדו מיניה, אז עובר על האדם רוח טהרה לשזב על רוע מפעליו צאהבה וברצון, ועי"ז נשלם תכלית מעשה שמים וארץ, וזוה מיושז סמירת הפסוקים, דויכל אלוקים ציוס השביעי היינו שאז כלה וגשלמה מערת ותכלית הבריאה, וזמה ע"י ששבת ציוס השביעי נשפע מזה קדושה על האדם.

סדר הקידוש לשלש רגלים

סדר הקידוש לשלש רגלים

כשחל יו"ט בשבת מתחילין כאן:

בלחש: ויהי ערב ויהי בקר:

יום הששי: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה: וישבת ביום השביעי מפל מלאכתו אשר עשה: ויכרך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מפל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

כשחל בחול מתחילין כאן:

סברי מרנן ורננן ורבנן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מפל

עם ורוממנו מפל לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו

יהוה אלהינו באהבה (לשבת: שבתות למנוחה ומועדים לשמחה.

חגים וזמנים לששון. את יום (לשבת: השבת הזה ואת יום)

לפסח:	לשבעות:	לסוכות:	לשמ"ע ולש"ת:
חג המצות	חג השבועות הזה.	חג הסוכות הזה.	שמיני עצרת החג
זמן חרותנו:	זמן מפן תורתנו:	זמן שמחתנו:	זמן שמחתנו:
(לשבת באהבה)	מקרא קודש,	זכר ליציאת מצרים.	פי בנו
בחרת ואיתנו קדשת מפל העמים.	(לשבת ושבת)	ומועדי	
קדשך	(לשבת באהבה וברצון)	בשמחה ובששון הנחלתנו:	
ברוך אתה יהוה.	מקדש (לשבת השבת ו)	ישאל והזמנים:	

בסוכות מברכין קודם לישיב בסוכה ואח"כ מברכין שהיינו:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו במצותיו. וצננו

לישב בסוכה:

זמירות המבוארות לשבת

נב

בימים טובים האחרונים של פסח אין מברכין שהחיינו מפני שהם רגל אחד, אבל בשמיני עצרת ושמחת תורה אומרים שהחיינו כי הוא רגל בפני עצמו:

**ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה:**

כשחל יו"ט במוצאי שבת מברכין קודם נר והבדלה
ואח"כ שהחיינו, והסימן יקנה"ז, יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן.
ובסוכות יקנהס"ז, יין, קידוש, נר הבדלה, סוכה, זמן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. בורא מאורי האש:

**ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. המבדיל בין קדש לחול.
בין אור לחשך. בין ישראל לעמים. בין יום השביעי
לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלה.
ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשה. הבדלה וקדשה
את עמך ישראל בקדשתך: ברוך אתה יהוה. המבדיל בין קדש
לקדש: שהחיינו**

סדר סעודה וברכותיה

קודם סעודה יטול ידיו ויברך:

שאו ידיכם קדש וברכו את יהוה:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו במצותיו.

וצונו על נטילת ידים:

ואחר שנגב היטב את ידיו. נוטל הפת בעשר אצבעותיו ומברך בכוונה:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. המוציא לחם מן

הארץ:

ומירות לליל שבת

זה הזמר מיוסד מן חרוז שני והלאה ע"פ א"ב וכל חלק הרביעי מן כל חרוז לקוח מן פסוק אחד. ובחרוז הראשון מפני ענותנותו של המחבר חתם שמו בראשי תיבות שניות של ג' חלקי החרוז שהם מקדש שומר הרבה ר"ת משה:

כל המקדש את השבת כיאה
ליום זה / וכל השומר את
השבת כדת וכדין מלחללו /
שכרו יהיה הרבה מאוד
לפי פעלו בשמירת שבת /
עד אשר כל אחד יוכל
לחנות על מחנו ודגלו מבלי
לנגוע בשל חבירו.

פֶּלֶם מְקַדֵּשׁ שְׁבִיעֵי פְּרָאוֹי לוֹ.
פֶּלֶם שׁוֹמֵר שֶׁבֶת קוֹדֵשׁ פֶּדֶת
מִחֲלָלוֹ. שְׁכָרוֹ הָרַבָּה מְאֹד עַל
פִּי פִּעְלוֹ. אִישׁ עַל מִחְנָהוּ וְאִישׁ
עַל דִּגְלוֹ:

שכרו הרבה מאוד ע"פ פעלו, הקשו המפרשים להלשון קוטר א"ע, דכיון דשכרו הוא רק לפי פעליו ומעשיו הטובים, א"כ מה שייך לומר שכרו הרבה מאוד, ויבאר עפ"י דו"ו הפנים יפות (וירא), דיש שני סוגי מצוות, האחד מצוות שאין הגוף נהנה מהם כחפילין וצ"ת, והשני הם מצוות שהגוף נהנה מהם כגון עונג שבת ואכילת מצה וכדו', ובאלו המצוות צריך משנה וזירות שלא יכוון בהם להנאות גופו ולמלאות תאוותו רק לעשותם לשם פעלם, וכהא דא"י (אבות ב') איזוהי דרך ישראל שיצור לו האדם כל שהוא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם, כלומר שיצור לו האדם הדרך הישרה צמחה כו' שהיא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם, שיכול להתפאר בפני בני אדם ובקל יטהו הילר להתפארות הגופניות, וצריך לזה וזירות גדולה לנלק הנאת הגוף ולכוון רק אל שמחת הנשמה, והנה ידוע כי פועל אדם יושלם לו רק בעולם שכולו טוב, כמאמרם (קידושין נט) שכן מצוה צהאי עלמא ליכא, אמנם במצוות אלו שהגוף נהנה והוא מושך את ידיו מליהנות ומכניע תאוות לבו ועושה כל מעשיו רק לשם שמים, על זה יהיה שכרו גם כזה העולם מדה כמדתו, בעבור שמלאן ליהנות מהעולם הזה, מלבד השכר השמור ופזון לו לעולם שכולו טוב עין לא ראתה.

ולפ"י יש לבאר כוונת הפייטן כל מקדש שביעי כראוי לו, היינו לנוז צו ולשמוח צו בנענוג אכול ושמו, אז שכרו הרבה מאוד שיקבל שכר גם כזה העולם, אמנם צמחאי שיהיה על פי פעלו, שיעשה הדברים לשם פעלם ויכוין באכילתו לש"ש ולא למלאות נפשו כי ירעב.

ומידות המבוארות לשבת

אוהבי יהוה הממחים בבנין
אריאל. ביום השבת קודש
שיש ושמחו כמקבלי מתן
נחליאל. גם שאו ידיכם קודש
ואמרו לאל: "ברוך ה' אשר
נתן מנוחה לעמו ישראל".

אוהבי ה' הממחים ומצפים
בנפש נאנחה לבנין בית
המקדש / אבל ביום שבת
קודש שישו ושמחו כמו
מקבלי התורה, אשר הנחיל
אל במתנה / וגם הרימו
ידיכם בקדושה לברך את ה'
ואמרו לאל: "ברוך ה' אשר
נתן מנוחה לעמו ישראל".

אריאל - בית המקדש. נחליאל - הנחיל אל.

ביום השבת שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל. נל"פ בהקדש דברי אל"ו הרה"ק
מאסטא ז"ע (אוהב ישראל ויקהל), אהא דאמרו חז"ל (שבת פ"ח) דנשעה שהקדימו
ישראל נעשה לשמח, בלא מלאכי הערמ לבאו"א מישראל וקשרו להם שני כתרין
א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע, וכיון שחטאו ישראל פירקוס, שנא' ויחנלנו
בני"ו את עדים מהר חורב שנאבד להם כל הארת הקדושה שקבלו מהר חורב
ע"כ, וכל האורות והכתרים שניטלו מהם בחורב, נטלן משרע"ה לעצמו, אך
משה הוא עבד נאמן, ובשכ"ק שאז שורה הקדושה על ישראל, אז הוא מחזיר
להם הכתרים לבאו"א מישראל וכאו"א מקבל לפי קדושתו עיי"ש, ונראה לבאר
הענין כי בשעת מתן תורה פסקה זוהמתן, והיו צבחי"ה גר שנתגייר מוחלין לו על כל
כל חטאתם, כדאי"ו צירושלמי (ביטורים פ"ג ה"ג) גר שנתגייר מוחלין לו על כל
עוונותיו, (וכן אי"ו בבבלי יבמות מ"ח: בשם רבי יוחי) ונודככו כ"כ עד שאלמרו נעשה ונשמע,
ועינתן להם כליל תפארת בראשם.

והנה בשבת קודש הזמן גרמא להמעיור בחשוכה, כדאי"ו בספיה"ק ישמח
ישראל (יטור) ע"ד אומרס (שבת קי"ח) כל השומר שבת כהלכתו אפי'
עובד ע"ו וגו' מוחלין לו, כי בכוחה של קדושת היום לטהר את האדם מכל
סיג ופגם, ונעשה כגר שנתגייר וכתיובק בן יומו בלא חטא, ועל כן כחר
הילומים על ראשם יצור כמו שהיה צעם מתן תורה, וזהו ציוס השבת שישו
ושמחו כמקבלי מתן נחליאל, כמו צעם שהנחיל להם התורה ממדבר מתנה
וכו למחילת עוונות, כן הוא ציוס השבת קודש מופיע על האדם המעוררות
תשובה לטהר את נפשו ונעשה כצריה חדשה, וע"כ ימן האדם לנפשו עונג
וגם שמחה, כי זוכה למחילת עוונות.

זמירות לליל שבת

נה

מי הם, דורשי ה' זרע אברהם
אבינו אשר ה' אוהבם / אלה
המאחרים ביציאת השבת
ומקדימים בביאתו / ושומחים
בשמירתו ע"י ערובי חצרות
ותחומין / ואומרים: זה היום
- יום שבת - עשה לנו ה' כדי
שנגיל ונשמח בו.

**דורשי יהוה זרע אברהם
אוהבו. המאחרים לצאת מן
השבת וממהרים לבא. ושומחים
לשמרו ולערב ערובו. זה היום
עשה יהוה נגילה ונשמחה בו:**

זכרו לשמור את השבת על
פי תורת משה כמו שלמדנו
חז"ל / השבת חקוקה במצוות
נאות, ובולטת ככלה הניכרת
בין רעותיה על ידי שהיא
משובצת בקישוטין / ישראל
שהם טהורים יורשי השבת
ומקדישה בפיהם בקידוש
היום: "וירא א' את כל אשר
עשה" / ואחר כך "ויכל א'
ביום השביעי מלאכתו אשר
עשה".

**זכרו תורת משה במצות שבת
גרופה. תרותה ליום השביעי
ככלה בין רעותיה משבצה.
טהורים יירשוה ויקדישוה
במאמר כל אשר עשה. ויכל
אלהים ביום השביעי מלאכתו
אשר עשה:**

גרוסה - למודת. חרותה - חקוקה.

המאחרים ללכת מן השבת וממהרים ללכת, יל"ד אמאי שינה הסדר להקדים המאוחר,
והיה לו להקדים כניסתו לליילתו, ונל"פ דהנה בהגיע פניא דמעלי
שבתא ומתחיל להתנונץ אור קדושת השבת, אז לבו צוער צקרטו צרשפי אש שלהבת
יה, נכספה וגם כלתה נפשו לקבל נועם שבת ולא ינוח ולא יסקוט עד שמקבל השבת
טרם זמנו, אולם במשך יום השבת מתרגל מעט מעט צנועם קדושה, וההשמוקקות
אינו כמו שהיתה במחלה ונשקע אש ההמלהבות ולכן זה האיש אשר צלוחה תשוקה
ולכת אש קודש ישמור לקדשו מצואו ועד לאחו, ומשך כל היום לא נגרע מעבודתו
מאומה, וגם בצפוקי יומא נכסוף נכספה נפשו להמעדן מזיו השבת וקשה עליו
פרידמו וע"כ מאחר לפרוש מן השבת הרי זה משוכח יותר,

ולבן הקדים מחילה המאחרים ללכת מן השבת, כי לו משפט הנכונה צאשר
דרגמו יותר גדולה כי אינו מחקרר אהבתו כעבור שעה, ואח"כ משבת
גם אלו אשר ממהרים צלוחה ומשמוקקים לפחות לציאחה גם הם ראוים לשבת.

זמירות המבוארות לשבת

יום השבת קדוש מאליה
מביאתו ועד יציאתו / וכל
בני זרע יעקב אבינו יכבדוהו
כדבר ה' ותורתו / מפני שצויה
לנוח בו ולשמוח ולהתענג
במאכל ובמשתה / ולכן, כל
עדת ישראל יקיימו אותו.

יום קדוש הוא מבואו ועד
צאתו. כל זרע יעקב יכבדוהו
כדבר המלך ודתו. לנות בו
ולשמוח בתענוג אכול ושתו.
כל עדת ישראל יעשו אותו:

אנא משוך חסדים לבניך
יודעך, אתה האל המקנא
והנוקם נקמת בניך / המתנינים
תמיד ליום שבת שיבוא, לקיים
בו מצות "זכור ושמור" /
תשמחם בבנין בית מקדש
שלם אשר לא יחרב, ובאור
פניך תלבנם / ואז ישבעו
משומן ביתך - בית המקדש,
ותשקם בנחל עדניך - בגן עדן.

משוך חסדים לבניך
ונוקם. נוטרי ליום השביעי
זכור ושמור להקם. שמוחם
בבנין שלם באור פניך תבהיקם.
ירון מדשן ביתך ונחל עדניך
תשקם:

עזור לעולמי עד להשובתים
בשבת אף בזמן חריש וקציר /
ופסיעתם בשבת קטנה
מבחול, ועושין בו סעודה ג'
פעמים לברכך / ובזכות
צדקתם תגאלם ותורח החמה
כאור שבעת ימי בראשית /
ה' אלקי ישראל, אימתי תהיה
אהבתנו אליך תמימה, כאשר
תושיענו תשועת עולמים.

עזור לשובתים בשביעי בחריש
ובקציר עולמים. פוסעים בו
פסיעה קטנה סועדים בו לברך
שלש פעמים. צדקתם תצהיר
כאור שבעת הימים. יהוה אלהי
ישראל אהבת תמים. יהוה
אלהי ישראל תשוועת עולמים:

זמירות לליל שבת

זה הזמר שם המחבר משה וחתם שמו בג' ראשי החרוזים הראשונים
מנוחה שמי הוא:

מנוחה ושמחה - ע"י עונג
אכילה ושתיה, ואור הנרות,
הם לישראל / ביום השבת
שהוא יום מלא חמדות וגיל /
ישראל שומרי השבת
חוכרים, הם מעידים / כי
בששת ימי המעשה נבראו כל
הנבראים והעומדים עתה.

הם, השמים ושמי השמים,
הארץ והימים / וכל צבאם
הגבוהים והרמים שהם עולם
העליון / חגים הגדולים בים,
והאדם בישוב, וחית ראמים
במדבר / כולם בראם ה' בשם
יה.

הוא ה' אשר ציוה לעם סגולתו /
כי יקדשו את השבת ולשמרו
מכניסתו ועד יציאתו / כיון
שיום השבת הוא יום חמדתו /
ובו ביום שבת אל מכל
מלאכתו.

בזכות שמירת מצות שבת
יחזק ויצליח ה' / לכן קום
בבוקר והתפלל אליו כי ימהר
לחזק / ואמור בתפילתך
"נשמת כל חי" וגם "קדושת
מוסף" / ואח"כ אכול סעדת
שבת בשמחה, כי בתפלתך
כבר רצה ה' מעשיך.

מְנוּחָה וְשִׂמְחָה אֹר לַיהוּדִים.
יוֹם שְׁבִתוֹן יוֹם מַחְמָדִים.
שׁוֹמְרֵי וְזוֹכְרֵי הַמָּה מְעִידִים.
כִּי לַשֵּׁשֶׁת כָּל בְּרֹאִים וְעוֹמְדִים:

שָׁמַי שָׁמַי אֶרֶץ וַיָּמִים. כָּל
צָבָא מְרוֹם גְּבוּהִים וְרָמִים. תִּנּוּן
וְאָדָם וְחַיַּת רְאֵמִים. כִּי בִּיה
יִהְיֶה צוּר עוֹלָמִים:

הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר לָעַם סִגְלָתוֹ.
שְׁמוֹר לְקִדְשׁוֹ מִבְּאוֹ וְעַד צֵאתוֹ.
שִׁבְתָּ קֹדֶשׁ יוֹם חֲמֻדָּתוֹ. כִּי בּוֹ
שִׁבְתָּ אֵל מִכָּל מְלָאכָתוֹ:

בְּמִצְוֹת שְׁבִתָּ אֵל יִחְלִיצֶךָ. קוּם
קְרָא אֱלֹהֵי יִחִישׁ לְאַמְצֶךָ. נִשְׁמַת
כָּל חַי וְגַם נַעֲרִיצֶךָ. אֲכֹל
בְּשִׂמְחָה כִּי כָבֵד רָצֶךָ:

**בְּמִשְׁנֵה לֶחֶם וְקִדּוּשׁ רַבָּה. בְּרוּב
מְטַעֲמִים וְרוּחַ נְדִיבָה. יִזְכּוּ לָרֶב
טוֹב הַמְתַּעֲנִיגִים בָּהּ. בְּבִיאַת
גּוֹאֵל לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבֹּא:**

המענגים השבת בלחם משנה
ויין לקידוש - הנקרא קידושא
רבא / ובהרבה מטעמים
וברצון טוב ושמח, הם
המתענגים / יזכו לטובה
מרובה בעולם הזה / ויזכו
לביאת הגואל ולחיי עולם
הבא.

שם המחבר מנחם והסימן מתחיל מהחרוז הב' מערב נחלת חפציו מעין:

**מֶה יִדְיוֹת מְנוּחָתָךְ. אֶת שַׁבַּת
הַמְּלָכָה. בִּכְן נְרוּץ לְקִרְאָתָךְ.
בּוֹאִי כָּלָה נְסוּכָה. לְבוֹשׁ בְּגָדֵי
חַמּוּדוֹת. לְהַדְלִיק נֵר בְּכִרְכָּה.
וּתְכֹל כָּל הָעֲבוֹדוֹת. לֹא תַעֲשׂוּ
מְלָאכָה:**

אֶת שַׁבַּת הַנִּקְרָא מַלְכָּה, מֶה
אֲהוּבָה לָנוּ מְנוּחָתְךָ / וְלִכְן
נִרְוֶץ לְקִרְאָתְךָ וְנֵאמַר: בּוֹאִי
כָּלָה מְשׁוּחָה / בְּגָדִים נְאִים
אֲנוּ לּוֹבְשִׁים, כִּדִּי לְהַדְלִיק
לְכַבֵּדְךָ נֵר בְּבִרְכָּה / גַּם כֻּלּוֹ
כֹּל עֲבוֹדָתֵינוּ בְּגִלְלָךְ, כַּמִּשְׁ
"לֹא תַעֲשׂוּ כֹל מְלָאכָה".

**לְהַתְּעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים
וּשְׁלֵיו וְדָגִים:**

רק להתענג בתענוגים /
באכילת תרנגולים שמנים
ועוף שליו ודגים.

**מַעֲרֵב מִזְמִינִים כָּל מִינֵי
מְטַעֲמִים. מְבַעֵד יוֹם מוֹכְנִים
תְּרַנְגוּלִים מְפַטְמִים. וְלַעֲרוֹךְ בּוֹ**

כֹּל מִינֵי מְטַעֲמִים לְכַבֵּד
הַשַּׁבַּת אֲנוּ מוֹכִינִים לַפְּנוֹת עֶרֶב /
וְתִרְנַגּוּלִים מְפֻטְמִים אֲנוּ
מוֹכִינִים מִבְּעוֹד יוֹם / וְגַם יֵינּוֹת
מִבּוֹשָׁמִים לְשׁוֹתֶיהָ, וְעוֹד כַּמָּה

**יִדְיוֹת - אֲהוּבָה. נְסוּכָה - מַלְכָּה מְשׁוּחָה. חַמּוּדוֹת - נְאִים. בְּרַבּוּרִים - תְּרַנְגוּלִים חֲשׁוּבִים
הַבָּאִים מִבְּרַבְרִיא. וּשְׁלֵיו - מִין עוֹף.**

מינים / ומעדים להתעדן
ולהתפנק בכל שלשת סעודות
השבת.

בַּמָּה מִיָּנִים. שְׁתוּת יֵינֹת
מִבְּשָׁמִים. וְתַפְנוּקֵי מַעְדָּנִים בְּכָל
שָׁלֹשׁ פַּעֲמִים:

לְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְרָגִים:

מענני השבת ירשו נחלה ללא
מִצָּרִים כְּמוֹבֹטָח לִיעֶקֶב / עֲשִׂיר
כַּעֲנֵי מִכְבָּדִים אֶת הַשְּׁבֵת
וַיִּגְאָלוּ בִּזְכוּתָהּ / וְאִם אֶת יוֹם
הַשְּׁבֵת תִּשְׁמְרוּ תִּהְיוּ לֵה' לַעַם
סְגוּלָה / רַק בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַתּוֹלַד
תַּעֲבֹדוּ, אֲבָל בַּשְּׁבֵת תִּגְּלוּ
בְּלִבְדּוֹ.

נִחַלַת יַעֲקֹב יִירָשׁ. בְּלִי מִצָּרִים
נִחַלָה. וַיִּכְבְּדוּהוּ עֲשִׂיר וָרֶשׁ.
וְתִזְכּוּ לְגִאּלָה. יוֹם שְׁבֵת אִם
תִּשְׁמְרוּ. וְהִיִּתֶם לִי סְגֻלָּה. שְׁשֶׁת
יָמִים תַּעֲבֹדוּ. וּבִשְׁבִיעֵי נִגְּלָה:

לְהַתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְרָגִים:

ותפנוקי - תענוגי.

נחלת יעקב יירש בלי מצרים נחלה ויכבדוהו עשיר ורש. כל"פ דהנה נטונו
לענג את השבת במאכל ומשקה, כדכתי' (ישעיה נ"ח) וקראת לשבת עונג
ושכרו מפורש בחז"ל (שם ק"ח) כל המענג את השבת נוטנים לו נחלה בלי מצרים,
אמנם זה רק בחנאי שישים דעמו וכוונתו לענג את השבת לשם ה', ולא להסתעדן
במפנוקי מעדנים למלאות חלוותו ח"ו. וזואת יבחן האדם, דאס כוונתו לשמים
או מפור ממונו גם אם דל הוא ואין ידו משגת, ולא ישים אל לבו שהכיס ריק
ואין בו רק ילוה ויצטח זה, ולא יאמנ' שהולאומיו לכבד את ה' מהונו, אבל
אם מכון רק בשביל הנאחז, או דואג הוא על איבוד דמיו וחוסך מפחו לכל
יחסר לו מונו גם בימות החול.

וזוה שאמר נחלה יעקב יירש בלי מצרים נחלה, וזמה יזכה לזה, ויכבדוהו עשיר
ורש אם מכבדו ומענגו בין אם הוא עשיר ובין אם הוא רש לא מצינו אל
עניו, או יזכה לרצ טוב כל המענג זה.

זמירות המבוארות לשבת

**חֲפָצֶיךָ בּוֹ אֲסוּרִים. וְגַם לַחֲשׂוֹב
חֲשָׁבוֹנוֹת. הִרְהוּרִים מִתְּרִים.
וְלִשְׁדֹּךְ הַבְּנוֹת. וְתִינוּק לְלַמְדוֹ
סֵפֶר. לְמַנְצַח בְּנֵינֹת. וְלִהְיוֹת
בְּאִמְרֵי שֹׁפֶר. בְּכָל פְּנוֹת וּמַחְנוֹת:**

בשבת אסור לך לדבר מעניי
חפץ ומלאכה, וגם אסור
לחשוב חשבונות / אבל מותר
להרהר, ולדבר משדוכי
הבנות / וכן לשכור מלמד
שילמוד עמך ילדך, כדי שידע
להלל להקב"ה / וידע לדבר
דברי תורה המשופרים ויפיים
בכל מקומות ומחנות.

לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

**הַלּוֹכֶךָ תִּהְיָ בְּנַחַת. עוֹנֵג קָרָא
לְשַׁבֵּת. וְהִשְׁנָה מְשַׁבַּחַת. בְּדַת
נֶפֶשׁ מְשִׁיבַת. בְּכֵן נֶפֶשִׁי לָךְ
עֲרָגָה. וְלִנּוּחַ בַּחֲבַת. פְּשׁוּשִׁים
סוּגָה. בּוֹ יְנוּחוֹ בֵּן וּבֵת:**

בשבת תלך בנחת מבחול ועל
כל תענוגך בו תאמר "לשם
שבת" / ובשבת גם השינה
משובחת בתנאי שתהא כדת,
כדי להשיב הנפש / ולכן נפשי
מתגעגעת לך, ולנוח במקום
באהבה, שלא לצאת חוץ
לתחום / כמו שושנה הגדורה
ומסויגת, כך ישראל מוגדרים
מלצאת, ובו ינוחו גם בן ובת.

לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

**מִלְעִין עוֹלָם הֶבֶא. יוֹם שַׁבָּת
מְנוּחָה. כָּל הַמְתַּעֲנוּגִים בָּהּ. יִזְכּוּ
לְרֹב שְׂמֻחָה. מַחְבְּלֵי מְשִׁיחַ
יֵצְלוּ לְרוּחָה. פְּדוּתָנוּ תִצְמִיחַ
וְנִס יִגּוֹן וְאַנְחָה:**

מנוחת השבת היא חלק אחד
מששים מתענוג עולם הבא /
ולשמחה רבה יזכו כל מענניה /
וינצלו לרוחה מחבלי משיח /
הצמח נא גאולתינו ה', ויגון
ואנחה ינוסו ממנו.

לְהִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגִים. בְּרַבּוּרִים וּשְׁלִי וְדָגִים:

זה הזמר שם מחברו מרדכי בר יצחק חזק וחתם בראשי החרוזים מה
ראה דבר כבוד יהי ברכות יצו חסדו קדוש חי זקוף:

מה מאוד יפה את ונעימה
באהבה ביום התענוגים / את
שבת המשמחת נפשות
נאנחים / ולכבודך בשר ורגלים /
מוכנים מבעד יום.

מה יפית ומה נַעֲמָת אֶהְיֶה
בְּתַעֲנוּגִים. אֶת שַׁבַּת מְשׁוּשׁ
נוגִים. לך בְּשֵׁר וְגַם דְּגִים.
נְכוּנִים מִבְּעוֹד יוֹם:

לבבות ישראל שמחים עם
השבת מערב - כניסתה, עד
ערב - יציאתה / ובבוא עתך
- בכניסת השבת, אז היא עת
שמחה כיום כלולות / שמחה
וששון לישראל / המצפים
לגואלם שיפרם.

מַעֲרֵב עַד עֶרֶב לֵב חָדִים. כְּבֹא
עֵתָךְ עֵת דּוּדִים. גִּיל וְשִׁשׁוֹן
לִיהוּדִים. לְמִצּוֹא פְדִיּוֹם:

ואת שבת הנקראת עונג, מצוה
להתענג כך במיני מתיקה /
ובתענוגים בהם בני אדם
מתענגים / וגם בין אדום /
וכן בשאר משקים.

וְאֵת עוֹנֵג לְהִתְעַנֵּג בְּמִמְתָּקִים.
בְּתַעֲנוּגוֹת בְּנֵי אָדָם. וַיֵּין כִּי
יִתְאָדָם. וּשְׁאֵר מִשְׁקִים:

עליהם את יום שבת קדש
תקדש / לכתחילה תקדש את
השבת על היין / ואם אין יין,
על הלחם אשר אתה בוצע /
תקדשו בעין יפה.

רֵאָה וְקֹדֶשׁ בְּיוֹם קוֹדֶשׁ. עָלִי
יַיִן וְזָכְרָהּ. וְאִם אֵין עָלִי לֶחֶם
בְּצַע. בְּעֵין יָפָה לְקַדְּשׁוֹ:

שמור דיני שבת מעשות בו
מלאכה / הן אבות מלאכות
והן תולדותיהן / בשיר תן
הודאה לה' / חכור לקדש את
יום השבת.

שְׁמְרָהּ כְּהִלְכוֹתֶיהָ מַעֲבֹדוֹת.
מְאֻבּוֹת וְתוֹלְדוֹת. שִׁיר לְאֵל תֵּן
לְהוֹדוֹת. זָכָר לְקַדְּשׁוֹ:

כָּל שׁוֹמֵר יוֹם שַׁבָּת מַחְלָלוֹ.
מַחְלָלוֹ יִמְחֹל מַעְלֹו. וְכֹא
גּוֹאֲלוֹ שָׁמוּ שִׁילָה. יוֹבֵל שִׁי
לוֹ:

דִּבֵּר סִימֵן טוֹב לָךְ בְּמֵן וְאוֹת
דָּגֵל. סִמְבִּטְיוֹן הַמַּתְגַּלְגֵּל. בְּכָל
יוֹם נַח כָּעֵם סָגֵל. יִשְׁכּוּטוֹ:
וְיִשְׁקוּטוֹ:

הַטּוֹרְחִים וְלֹא נָחִים עָדִי שְׁשִׁי.
וְתִשְׁלַחֵם לַחֲפָשִׁי. בְּגָדִי שֶׁשׁ
וְגַם מְשִׁי. לְכַבְּדֶךָ יַעֲטוֹ:
וְיֹאמְרוּ בּוֹאֵי כָלָה מֶה תֵּאֱחָרִי.
הֵן שֶׁלַחֵן וְגַם גֵּרָךְ עֲרוּכִים. כִּי
כֹא אוֹרֶךְ. קוּמִי אוֹרִי:

כְּבוֹד יְהוָה עָלֶיךָ כְּאוֹר זָרַח.
בְּעֵת יֵצֵר בְּלִי טוֹרַח. קְצוֹת
מַעֲרָב וְגַם מְזָרַח. צָפוֹן וְיָמִין:

כל השומר את יום השבת
מלחללו / בוראו יסלח לו על
מה שחטא נגדו / ויזכה כי
יגאל ע"י מלך המשיח הנקרא
שילה / ע"ש הכתוב ויבילו
שי למורא, שכל אחד יביא לו
מנחה.

שלשה סימנים טובים למנוחת
השבת: א. המן לא ירד בשבת.
ב. אותיות הדגלים נחו בשבת /
ג. סמבטיון המתגלגל בכל
יום / גם הוא נח בשבת,
כישראל עם סגולה /
השובתים ושוקטים.

האנשים העוסקים במלאכתם
ללא הפסק עד יום ששי /
ואת השבת משלחתם לחפשי
ממלאכה / בגדי שש ומשי /
לכבודך לובשים.

ויאמרו לך בואי כלה למה
תתעכבי / הלא השולחן וגם
הנרות / ערוכים כיון שבא
אוור / קומי אָת אוֹרִי והאירי
לי.

כבוד ה' מאיר עליך - שבת,
כאור ששת ימי בראשית / כי
בעת ברא ה' בלי שום טרחה /
ארבע רוחות העולם מערב
ומזרח / צפון ודרום.

ועלמות עליונים ותחתונים
במאמרו / שם אורו להאיר
את העולם / וכשחטא אדם
ראשון ליצורים / ביקש ה'
לגנוז האור.

עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בְּמֶאֱמָרוֹ.
עַלִי תָבֵל שֶׁם אֹרֹו. וְכַחֲטוֹא
יִצִיר לְיוֹצְרוֹ. בְּקֶשׁוֹ לְהַטְמִין:

אך אֵת שבת התפללת לפני
בוראך ולא נגנו / אבל כשהגיע
מוצאי שבת אור ליום ראשון /
נגנו האור ליראי ה' לעתיד /
עם יין המתוק המשומר
בענביו וגם הקץ.

וְאֵת חֲלִית פְּנֵי קוֹנֶה וְלֹא נִטְמָן.
יוֹם אֶחָד לְמוֹצָאִיו. וְאִזּוֹ נִגְנוּ
לִירְאָיו. יֵין עֲסִיס וּמָן:

האור, היין והמן יהיו לעתיד,
למי אשר זכרו ושמרו אותך
שבת / וינצל מכל רע / וישכון
בצל עצי גן עדן / ושם בג"ע
ישכון אצל האבות הנקראים
ישרים.

יְהִי לְזִכְרֶךָ וּלְשִׁמְרֶךָ וַיִּנָּצַל מִכָּל
רָע. וַיִּשְׁכּוֹן בְּצֵל עֲצֵי עֵדֶן. וְשָׁם
אָצֵל יִשְׂרָיִם יוֹתָן:

וכל זה בשכר ששילש
סעודותיו בשבתותיו /
כמפורש בתורה על ידי משה
רבינו - איש עניו / ג' פעמים
נאמרה תיבת "היום" בתורה
בפסוק אחד / לרמוז על ג'
סעודות.

סְעוּדוֹתָיו וְשִׁבְתוֹתָיו אֲשֶׁר שִׁלַּשׁ
בְּאִישׁ עֲנִיו בְּדַת פִּלְשׁ. בְּמִקְרָא
חַד הַיּוֹם שִׁלַּשׁ. רִמּוֹז שְׁלֹשָׁתָן:

ואם יקיים שלש סעודות יעלה
מן הגולה / ומחבלי וצירי
עקבתא דמשיחא ינצל / ויירש
נחלה בלי גבול.

יַעֲלֶה. אִם שְׁלֹשׁ אֱלֹה יַעֲשֶׂה
לָהּ. מִחֲבָלִים וְגַם צִירִים. יִצְלוּ
בְּלֵי מִצָּרִים. יִירַשׁ נַחֲלָה:

עם ברכות יתעטף הקב"ה בתחילת כניסת השבת / ויש תקוה לאחריה / בצאתך במוצאי שבת, כי בני ישראל ישובו מגלותם / ישאו כוס להבדלה. ובכוס רוויה יהללו את ה' / בשירות ורננות / ובקול נעים תקרא בגרון / במוצאי שבת, בזמר ושיר של אליהו הנביא - הוא פנחס נכד אהרן - ללותה.

בְּרָכוֹת יַעֲטֶה מוֹרָה בְּרֹאשִׁיתָ.
וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתָ. וְיָשׁוּבוּ
בָּנִים בְּצֵאתָ. לְהַבְדִּיל יִשְׂאוּ:
כּוֹס רְוִיָּה. לְהַלֵּל יְהוָה. בְּשִׁיר
וְרוֹן. בְּקוֹל נְעִים קְרֹא בְּגֵרוֹן.
לְלוֹתָךְ בְּנִין אֶהְרֹן. בְּשִׁיר
יִקְרְאוּ:

כמו הכבוד שעושים למלכים ולשרים בעת צאתם / יתלוו גם הפחות והסגנים / ומוזמרים בשבחים וברננים / כן צריכים ללות השבת ביציאתה.

כְּבוֹד מְלָכִים וְכָל פְּלָכִים
לְלוֹתָם. הַפְּחוֹת וְהַסְּגָנִים.
בְּשִׁבְחוֹת וּבְרִנָּנִים. בְּכָל עֵת
צֵאתָם:

יְהִי רְצוֹן שֶׁהַקֶּבֶ"ה יַצִּיחַ עֲלֵינוּ
חֲסִדוֹ תָּמִיד לַיְלָה וְיוֹם / וְאֵז
יַעֲמְדוּ הַלְוִיִּם בְּבִיהַמֶּ"ק עַל
מְקוֹמָם / וְיִנְצְחוּ שִׁיר אֲשֶׁר
חֲשַׁבּוּ / וּבְכָל מִינֵי זִמְרָה וְיִזְמְרוּ.
מִינֵי זִמְרָה:

בֵּעֵת אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ קָרְבַּן עוֹלָת
שַׁבַּת הַכְּפוּלָה / בְּיוֹם הַשַּׁבָּת /
וּבְזִכְרוֹת אֲהַבַת עַמָּךְ אֵת שַׁבַּת
בְּרוּךְ חֵיבָה / שֶׁמֶרֶם כְּאִישׁוֹן
בֵּת עֵין.

עָלִי עוֹלָה אֲשֶׁר כְּפוּלָה בְּיוֹם
שַׁבָּת. בְּאַהֲבַת יוֹם בְּרוּךְ חֵבַת.
עִם נִצּוֹר כְּאִישׁוֹן בֵּית עֵין וְשִׁמְרָה:

לעם אשר יפאר פאר שבת
המלכה / ומכין לכבודה חלק
כפול - לחם משנה / בסבר
פנים יפות / ואינו הולך בה
חוץ לתחום שארכו אלפים
אמה.

אל חי, זקוף עמך ישראל -
המוכה / כשקוראים בשמך
ותשמע להם / ואל תחריש
מלהשיב להם העניים
ואביונים / וקבל דיבורים
ומחשבות שהם משפלות
לכם.

מזון סעדת שבת - יום מנוחה /
כאשר חסר להם תחנונם
בלחם דגים ובשר / ויכלו
לישב כמו שר בלי מחסור /
ובלחם משנה.

כמו ששמעו ישראל מצות
שבת מפי הרועה משה רבינו /
כשהוריד לנו הדגן מן
השמים הנקן / וביום הששי
ירד לחם כפול גם ליום השבת /
עליו נאמר להם שבו איש
תחתיו.

מי יפאר גודל פאר המלכה
מנתה אפים. הליכתה אלפים
אמה ארכה:

חי זקוף מך. בקוראי שמך.
שמע עליין. ואל תחרש לרש
ואביון. וקבל ניב וגם הגיון.
לכבו נשפל:

מזון ארוחה ליום מנוחה. בעת
יחסר. יחן בפת דג ובשר. יישב
בשר. בלי מחסור. לחמו נכפל:

יום שביעי כמרועי. אזי קשבו.
ברדת דגן שמים. בתת לחם
יומים. איש תחתיו שבו:

מך - המוכה. ניב - דיבור. הגיון - מחשבה. יחן - תחנם. כמרועי - משה רבינו רועה
ישראל. דגן שמים - חיינו המן.

זמירות המבוארות לשבת

זה הזמר שם המחבר יהונתן חזק וחתם שמו בראשי החרוזים יום
הבשר ואם נשים תנו נפש חקוניה זה קולי:

יום שַׁבַּת קוֹדֵשׁ הוּא אֲשֶׁרִי
הָאִישׁ שׁוֹמְרֵהוּ. וְעַל הַיֵּין
זָכְרֵהוּ. וְאֵל יִשִּׁים אֶל לְבוֹ.
הַכִּסִּי רַק וְאֵין בּוֹ. יִשְׁמַח וַיְרִנֶה.
וְאֵם לֹוֶה. הַצֹּר יַפְרֵעַ אֶת חוּבּוֹ:

יום השבת קדוש / ואשרי
לאיש השומרו / ומזכירו על
היין / ואל דאג בלב / על
חסרון כיסו מלכדו / אלא
ישמח וישבע / ואם לוֹוֶה על
הוצאות שבת / ה' יפרע לו
חובו.

הַבֶּשֶׂר יֵין וְדָגִים. וְאֵל יַחֲסֹר
בְּתַעֲנוּגִים. וְאֵם שְׁלֹשׁ אֱלֹהִי
לִפְנֵינוּ צָגִים. זֶה יִהְיֶה שְׂכָרוֹ.
אֲשֶׁר חָפֵץ בִּיקָרוֹ. יוֹסֵף חֲצָה
דָּג. וּמִצָּא מְרַגְלִית בְּבִשְׂרוֹ:

יכין לשבת בשר יין דגים /
שלא יחסרו לו תענוגים / ואם
ג' אלו עומדים לפניו / יהיה
שכרו מה' / החפץ ביקר
השבת / שיתעשר כיוסף
מוקיר שבת שקנה לשבת דג
גדול / ומצא מרגלית יקרה
בבשרו.

וְאֵם שִׁלְחַן פֶּדֶת עֲרוּךְ. וּמִלֶּאךָ
אֵל יַעֲנֶה פָרוּךְ. זֶה יִהְיֶה זִמְן
אֲרוּךְ. וְאוֹיְבָיו יִהְיוּ כְדוּמָן.
וּמִלֶּאךָ רַע יַעֲנֶה אָמֵן. בַּעַל
כָּרְחוֹ יִסְפֹּר שְׂבָחוֹ. שְׁמוֹ יַעֲלֶה
כְּטוֹב שְׁמָן:

ואם השולחן ערוך בשבת
כראוי / המלאך המלמד זכות
יברך את בעה"ב / ויאמר:
"יהי רצון שיהא כן לזמן רב" /
ואויביו יהיו כאשפה /
והמלאך המלמד חוב יענה
אמן / ובעל כרחו יספר שבחו
של בעל הבית / ושמו הטוב
יעלה למרחוק כשמן הטוב
שריחו למרחוק נדף.

אם הנשים מדליקות נרות
לכבוד שבת / ושומרות על
הלכות נדה / ומפרישות חלה
ושורפות / ואז יגן עליהם
זכותן / כשיגיע עת לידתן /
אם לא עברו ונזהרו על שלשת
הדברים / תלדנה מהר ובנקל,
בזכות מצוות אלו.

**נָשִׁים נְרוֹת תְּדַלֶּקְנָה. וְחֶק נְדוּת
תַּחְזִיקְנָה. וְהַחֲלוֹת תַּסִּיקְנָה. יִגֵּן
בַּעֲדָן זְכוּתָן. יוֹם בֹּא עֵת לִידָתָן.
וְאִם לֹא עָבְרוּ וְנִזְהָרוּ. אֲזִי
קְרוּבָה לִידָתָן:**

אמרו שבח ושירה / לאל אשר
ברא שבת / ובו ביום נתן לנו
התורה / ואמר למשה רבינו
מתנה טובה / טמונה בבית
גנוי והיא השבת / ולך הוא
נאה, קחנה / ותנה לעדת
ישראל עליהם נאמר "מי
מנה".

**הָנֹנוּ שְׁבַח וְשִׁירָה. לְאֵל אֲשֶׁר
שֵׁבֶת בָּרָא. וְלָנוּ בּוֹ נָתַן תּוֹרָה.
קָרָא לַמֶּשֶׁה מַתָּנָה. בְּבֵית גִּנּוּי
הִיא טְמוּנָה. לָךְ יֵאָתֶה וְקַח
אוֹתָהּ. תִּנֶּה לַעֲדַת מִי מְנָה:**

נפש הנאנחה בחול / כיון שבא
שבת בא מנוחה / וגיל ושישון
ושמחה / וה' ברך וקידש את
השבת / שלא ירד הַקֵּן
לישראל, עם אשר ה' לא עזבו /
ובבוא משיחנו זכות השבת
תשיב נפש השומרו / בריבוי
תבואה אשר הטמין ה' לעת
הזאת.

**נֶפֶשׁ כִּי נֶאֱנָחָה. בֹּא שֵׁבֶת בֹּא
מְנוּחָה. גִּיל וְשִׁשּׁוֹן וְשִׂמְחָה.
בִּרְכוּ וְקִדְּשׁוּ בָמֶן. מִלְרֹדֶת לַעֲם
לֹא אֶלְמֶן. וְהַשֵּׁבֶת נֶפֶשׁ מְשִׁיבָה.
בְּפִיסַת בֶּרֶךְ אֲשֶׁר טָמֵן:**

במרה הוזהרו ישראל על חוקי
השבת / אשר הלכותיה
מרובות ומועטות הן במקרא

**חֲקוּתֶיהָ בְּמֶרֶה. נֶצְטוּוּ
בְּאִזְהָרָה. בְּהִרְרִים בְּשִׁעָרָה.**

תסיקנה - תשרפנה. אלמן - נעזב. בפיסת - ברבוי. בר - תבואה.

ומידות המבוארות לשבת

/ וכהררים בשערה תלויים
הלכותיה / ובעולם הבא
שכולו שבת / ינחלי שומרי
מצותיה שכר כצבא רב.

תלויים הלכותיה. שומרי
מצותיה. ינחלו ליום שכלו
שבת בצבאותיה:

ה' רצה במנוחת השבת, ואות
שם / בין הקב"ה ובין בני
ישראל / ע"י הנהר סמבטיון /
שבכל ימות השבוע רץ מהר /
ובשבת הוא נח, ומוזה מוכח
שהוא יום מנוחה / ותוכל
להשיב לאפיקורס השואל על
אות שביתת השבת.

זֶה הָאוֹת אֲשֶׁר שָׁם אֵל. בֵּינו
וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְשָׁבִיעֵי אֲשֶׁר
הוּאֵל. סַמְבַּטְיוֹן הַנֶּהָר. שְׁכָל
יוֹם רָץ וְנִמְהָר. יוֹכִיחַ בּוֹ מְנוּחַ.
תָּשִׁיב לְמִין אֲשֶׁר שׁוֹאֵל:

קולם של התולקים עלי -
מחבר השיר - יחדלו / בעת
יגדל שירי על ידי הבית
האחרון (מהשיר) / כי נטף מפי
כטל / ולא ישיגו גבולי זרים,
בטענה, כי להם הוא / השיר
- אשר נפל בחלקי / התקשטו
בשיריכם, ואל תשתמשו
בכתר השיר אשר נאה הוא
לי.

קולי קולות יחדלון. בעת
שירי יגדלון. פי כטל הם
יזלון. ואל ישיגו גבולי.
באורח שיר נפל חבלי.
התקוששו ואל תשמשו בגזר
שיר שפּרה לי:

התקוששו ואל תשמשו בגזר שיר שפּרה לי:

בצבאותיה - צבא רב. הואל - רצה. התקוששו - התקשטו. שפּרה - נאה.

זה הזמר סימנו ישראל והסימן מתחיל בראשי החרוזים ונמצא בשבחי אלקים בשנויים קטנים:

ה' אדון העולם ואדון כל
העולמים / אתה הוא המלך
המולך על כל המלכים /
העושה גבורות ומופתים /
ולכן, יפה ונאה להגיד לפניך
- על מעשיך הגדולים.

יְהוָה רַבּוֹן עָלַם וְעֹלָמִיא. אַנְתָּ הוּא
מֶלֶכָא מֶלֶךְ מַלְכִּיא. עוֹבֵד
גְּבוּרָתְךָ וְתַמְהִיא. שְׁפָר קִדְמָךְ
לְהַחֲוִיא:

יְהוָה רַבּוֹן

בבוקר ובערב אסדר לך
שבחים / לך אל קדוש בורא
כל נפש / מלאכים קדושים,
ובני אדם / חיות השדה,
ועופות השמים.

שְׁבַחֲחִין אֲסִדֵּר צִפְרָא וְרַמְשָׁא.
לְךָ אֱלֹהָא קִדִּישָׁא. דִּי בְרָא כָּל
נִפְשָׁא. עִירִין קִדִּישִׁין וּבְנֵי
אֲנָשָׁא. חַיּוֹת בְּרָא וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא:

יְהוָה רַבּוֹן

גדולים מעשיך וחזקים /
משפיל רמים חוקף כפופים /
אפילו אם יחיה האדם אלפי
שנים / לא יוכל להכניס
בחשבון גבורותיך הרבים.

רַבְרַבִּין עוֹבֵדְךָ וְתַקִּיפִין. מְכִיף
רַמְיָא וְזָקִיף כְּפִיפִין. לֹא יַחֲוִיָּה
גְּבַר שְׁוִין אֶלְפִין. לָא יַעוֹל
גְּבוּרָתְךָ בַּחוּשְׁבָּנִיא:

יְהוָה רַבּוֹן

האל אשר לו הכבוד והגדולה /
פדה נא צאנך - ישראל,
משיני אריות - האומות /

אֱלֹהָא דִּי לֵה יְקַר וּרְבוּתָא. פְּרוּק
יֵת עֲנָךְ מִפּוֹם אַרְיֹתָא. וְאַפִּיק

אנת - אתה. ותמהיא - מופתים חמתמיהים. שפר - נאה ויאה. להחויא - להגיד ולספר.
צפרא - בבוקר. ורמשא - בערב. עירין - מלאכים. חיות ברא - חיות השדה. רברבין -
גדולים. מכיך - משפיל. יעול - יכנס. פרוק - פדה. ענך - צאנך. ואפיק - והוצא.

זמירות המבוארות לשבת

הוצא את עמך ישראל מתוך הגלות / העם אשר בחרת מכל העמים.

יְתַעֲמֶךָ מִגּוֹ גְלוּתָא. עֲמֶךָ דִּי בְחִרְתָּ מִכָּל אַמִּיָּא: יְה רבון

שוב לבית מקדשך ולבית קודש הקדשים / מקום אשר בו ישמחו כל רוח ונפש / ושם שיר ושבחה יזמרו לך / בירושלים - עיר כלילת יופי.

לְמִקְדָּשְׁךָ תוֹב וּלְקוֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁין. אַתָּר דִּי בֵּיה יִתְדוֹן רוּחִין וְנַפְשִׁין. וַיִּזְמְרוּן לָךְ שִׁירִין וְרַחֲשִׁין. בִּירוּשָׁלַם קִרְתָּא דְשׁוּפְרָיָא: יְה רבון

הזמר הזה אינו מדבר כלל מעניני השבת. רק הוא שיר ושבח והודאה לאומרו קודם ברכת המזון:

ישראל הנקראים אמוני, ברכו את ה' - צור העולמים, אשר משלו אכלנו / עד ששבענו והותרנו, כדבר ה' - "ואכלת ושבעת וברכת".

צוֹר מְשָׁלוֹ אֶכְלָנוּ. בָּרְכוּ אֱמוּנִי שְׁבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ כְּדָבָר יְהוָה:

ה' הוֹן את עולמו, והוא אבינו רועינו / הלא אכלנו את לחמו ויינו שתינו / לכן נודה לשמו ובפינו נהללו / ונאמר: "אין קדוש כה'".

הָוֵן אֶת עוֹלְמוֹ. רוּעֵנו אָבִינוּ. אֶכְלָנוּ אֶת לַחְמוֹ. וַיִּינוּ שְׁתִּינוּ. עַל כֵּן נֹדָה לְשִׁמּוֹ. וְנִהְלָלוּ בְּפִינוּ. אֱמָרְנוּ וְעֲנִינוּ. אֵין קָדוֹשׁ כִּיהוָה:

צוֹר מְשָׁלוֹ אֶכְלָנוּ. בָּרְכוּ אֱמוּנִי שְׁבַעְנוּ וְהוֹתַרְנוּ כְּדָבָר יְהוָה:

אתר - מקום. יתדון - ישמחו. ורחשין - המדבר שפתותיו רוחשות.
צור - הבורא. אמוני - כינוי לישראל.

ומירות לליל שבת

עא

בשיר וקול תודה נברך
לאלקינו / על ארץ ישראל -
החמדה והטובה אשר הנחיל
לאבותינו / במוון ובצירה
השביע את נפשנו / כי גבר
חסדו עלינו / ואמת היא ה'.

בשיר וקול תודה נברך לאלהינו.
על ארץ חמדה טובה שהנחיל
לאבותינו. מזון וצדה השביע
לנפשנו. חסדו גבר עלינו. ואמת
יהנה:

צור משלו אכלנו. ברכו אמוני שבענו והותרנו כדבר יהנה:

צורנו, רחם נא על עמך
בחסדיך / וגם על עיר ציון -
שם משכן כבודך, ובית
המקדש בית תפארתינו /
משיח בן דוד עבדך יבוא
ויגאלנו / אשר הוא רוח אפינו
משיח ה'.

רחם בחסדך. על עמך צורנו. על
ציון משכן כבודך. זבול בית
תפארתנו. בן דוד עבדך יבא
ויגאלנו. רוח אפינו. משיח יהנה:

צור משלו אכלנו. ברכו אמוני שבענו והותרנו כדבר יהנה:

יהי רצון שתבנה בית המקדש,
ועיר ציון תמלא מישור /
ונשיר שם שיר חדש - מעניני
הגאולה, ולשם נעלה ברינה -
בשלש רגלים / ואז יתברך
ויתעלה שמו של ה' הרחום
והקדוש / על כוס מלא יין
בברכת ה' הטובה.

יבנה המקדש. עיר ציון תמלא.
ושם נשיר שיר חדש. וברננה נעלה.
הרחמן הנקדש. יתברך ויתעלה. על
כוס יין מלא. בברכת יהנה:

צור משלו אכלנו. ברכו אמוני שבענו והותרנו כדבר יהנה:

עב

זמירות המבוארות לשבת

שם המחבר יצחק לוויא חזק:

יום זה לישראל אורה ושמחה
שבת מנוחה:

יום זה הוא לישראל אור
ושמחה / ביום שבת יום
מנוחה.

צ וית פקודים, במעמד הר סיני,
שבת ומועדים, לשמור בכל שני,
לערך לפני, משאת וארוחה,
שבת מנוחה:

במעמד הר סיני צוית לנו,
חוקים / ולשמור תמיד שבת
ומועדים / ושערכו לפני /
ביום השבת יום מנוחה,
מתנות וסעודות.

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

ח מדת הלכות, לאמה שבורה,
לנפשות נכאבות, נשמה יתרה,
לנפש מצרה, תסיר אנחה, שבת
מנוחה:

יום השבת הוא יום האהוב
והשתוקקות הלב לאומה
השבורה מצרותיהם / ונשמה
יתירה נתת לנפשות הנכאבות /
וביום שבת יום מנוחה, תסיר
אנחה לכל נפש מצירה.

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

ק דשם ברכת, אותו מכל ימים,
בששת כלית, מלאכת עולמים,
בו מצאו עגומים, השקט
ובטחה, שבת מנוחה:

קדשת וברכת את השבת יותר
מכל ימים / ובששת ימי
בראשית גמרת מלאכת
העולם / ובו בשבת - יום
מנוחה, מצאו אנשים עגומים
השקט ובטחה.

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

מקומים - חוקים. שני - שנים. וארוחה - סעודות. מצרה - מצרתה.

עג

ומירות לליל שבת

ה' - הנורא, צויתנו על איסור מלאכה בשבת / ואם אשמרהו אוכה להוד מלוכה של משיח / ואז אקריב שי לה' - הנורא. עם מנחה מרקחת, ביום שבת יום מנוחה.

ל אסור מלאכה, צויתנו נורא, אֶזְכָּה הוד מלוכה, אם שֶׁבֶת אֶשְׁמְרָה, אֶקְרִיב שִׁי לַמּוֹרָא, מְנַחָה מְרַקְחָה, שֶׁבֶת מְנוּחָה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שֶׁבֶת מְנוּחָה:

ובניגון ונעימות, אערך לך שיר / מול גדול תפארתך, נפשי משתוקקת / לישראל עם סגולה - התמימה, קיים הבטחתך, וגאלם, בזכות שבת יום מנוחה.

ו שִׁיר אֶעֱרֹךְ לָךְ, בְּנִגּוֹן וְנִעִימָה, מוֹל תִּפְאָרֶת גְּדוֹלָךְ, נַפְשִׁי לָךְ בְּמִתָּה, לְסִגְלָה תְּמִימָה, קִיִּם הִבְטָחָה, שֶׁבֶת מְנוּחָה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שֶׁבֶת מְנוּחָה:

רצה תפלתי כמו שרצית לקרבן נחשון (הראשון ממקריבי קרבנות הנשיאים) / ויום מנוחתי ברנה וששון, ויום השבת החביב לנו כאישון בת עין / תושיענו להתברך ברוב הצלחה, ביום שבת יום מנוחה.

ך צֶה תִּפְלָתִי, כְּמוֹ קֶרְבֵּן נַחֲשׁוֹן, יוֹם מְנוּחָתִי בְּרִנָּה וּבִשְׂשׁוֹן, תְּחִיב כָּבֶת אִישׁוֹן, בְּרַב הַצִּלָּה, שֶׁבֶת מְנוּחָה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שֶׁבֶת מְנוּחָה:

אתה ה' - אדיר אדירים / לישועתך אנו מקוים, ולבני שלח נא מלכנו משיח בן דוד / ויקרא לחירות, רוח והנחה בשבת יום מנוחה.

י שְׁעָךְ קוֹיְנִי, יְהִי אֲדִיר אֲדִירִים, בֶּן דָּוִד מִלִּפְנֵי, שְׁלַח נָא לַעֲבָרִים, וַיִּקְרָא לְדָרוּרִים, רֹחַ וְהַנָּחָה, שֶׁבֶת מְנוּחָה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שֶׁבֶת מְנוּחָה:

מרקחה - מנחה בלולה ומעורבת בשמן. אדיר - חזק. לעברים - לבניי. לדורים - לחירות.

ער

זמירות המבוארות לשבת

אבקש לה' - העליון והגורא /
הבט עלינו ופדנו ותחננו
מהרה / וביום שבת יום
מנוחה, תשמח נפשנו באורה
ובשמחה.

אָ נאָ עליון נורא, הביטה עגנו, פֿדנו
במהרה, חננו חננו, שמח נפשנו,
באור ושמחה, שבת מנוחה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

חדש ובנה מקדשינו, זכור
חורבנו / ה' מושיענו השפיע
טובך לכנסי' הנעצבת בגלותה /
אשר בשבת יושבת ועוסקת
בזמירות ותשבחות.

ח דש מקדשנו זכרה נחרבת, טובך
מושיענו, תנה לנעצבת, בשבת
יושבת, בזמר ושבחה, שבת
מנוחה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

בזכות יום השבת היקר לנו,
תזכור לנו לטוב, אתה ה' -
הקדוש / ובוה היום ובכל יום
שמור נא אותנו / וביום שבת
יום מנוחה תביא לנו הרוחה,
אתה ה' - דודי צח ואיום.
? כור קדוש לנו, בזכות יקרת
היום, שמר נא אותנו, ביום זה
ובכל יום, דודי צח ואיום, תביא
רוחה, שבת מנוחה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

קול רנה וישועה השמיע
לישראל / להביא חיון
ונבואת התשועה, צור מצמיח
ישועה / נא הבא אור שמש
גאולתי והזריח אותה לתמיד
בזכות שבת יום מנוחה.
קול רנה וישועה, לישראל
השמיעה, בבא חזיון תשועה, צור
מצמיח וישועה, אור שמשי
הופיעה, תמיד הזריחה, שבת
מנוחה:

יום זה לישראל אורה ושמחה שבת מנוחה:

צח ואיום - טהור וחזק.

זמר לרבי אברהם בן עזרא וחתום שמו בראשי החרוזים:

נפשי צמאה ומשתוקקת
לאלקים - אשר הוא אל חי /
ולכן לבי ובשרי ירננו אל א-ל
חי.

צִמְאָה נַפְשִׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי.

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

ה' אֵל אחד, הוא ברא אותי /
והוא אמר כמו שאני חי כ"כ
הדבר ברור / כי לא יוכל האדם
לראות אותי וישאר בחיים.

אֵל אֶחָד בְּרָאֲנִי. וְאָמַר חַי אָנֹכִי. כִּי

לֹא יִרְאֵנִי. הָאָדָם וְחַי:

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

ה' ברא הכל בחכמה / בעצה
ומחשבה / ומעיני כל חי /
היא מאוד נעלמה.

כִּי בָרָא כָל בְּחֻמָּה. בְּעֶצֶה וּבְחֻמָּה.

מֵאֵד נִעְלָמָה. מֵעֵינֵי כָל חַי:

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

רם הוא על כל כבודו / וכל
פה יגיד ויספר הודו / ברוך
הוא אשר בידו / נפש כל חי.

רָם עַל כָּל כְּבוֹדוֹ. וְכָל פֶּה יִתְהַדָּה

הוֹדוֹ. בְּרוּךְ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ. נֶפֶשׁ כָּל

חַי:

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

ה' הבדיל את בני יעקב
מהאומות / להורות להם
חוקים ומצוות / אשר יעשה
אותם האדם / ועל ידי זה יחיה.

ה' בְּדִיל יִנְיֵי תָם. חֻקִּים לְהוֹרוֹתָם.

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם. הָאָדָם וְחַי:

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

מי הוא האדם אשר במעשיו
יוכל להצטדק לפניך / הלא
הוא נמשל כאבק דק / כי לא
יוכל להצטדק לפניך מצד הדין
רק מצד הרחמים / כל אדם
חי.

מִי זֶה יִצְטָדֵק. נִמְשָׁל לְאַבָּק דֶּק.

אֲמַת כִּי לֹא יִצְדָּק. לִפְנֶיךָ כָּל

חַי:

לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ לְאֵל חַי:

היצר הרע השוכן בלב האדם / **ב** לביצר חשוב. פדמות חמת עכשויב.
נחשב לנחש ארסי / ואיך יכול לשוב בתשובה לה' /
הבשר - האדם החי. **ואיכבה ישוב. הבשר הקחי:**

לבי ובשרי ירננו לאל חי: **נ** סוגים אם אבו. ומדרפם שבו.
האנשים אשר נסוגו ונתרחקו מן התורה אם יאבו / וירצו לשוב בתשובה מדרפם / ישובו בטרם ישכבו בקבר / המקום המיועדה לכל חי.

לבי ובשרי ירננו לאל חי: **ע** ל פל אהודף. כל פה תיחדף.
על הכל אודה לך / וכל פה ופה תיחדר שמך / אתה הפותח את ידך / ומשביע לכל חי.

לבי ובשרי ירננו לאל חי: **ז** כור אהבת קדומים. והחיה נרדמים. וקרב הימים. אשר בן ישי חי.

לבי ובשרי ירננו לאל חי: **ח** אה לגברת אמת. שפחה נואמת. לא פי בנגד המות. ובני הקחי:
זכור אהבתך לאבותינו הקדומים / ובזכותם תחיה המתים - הנרדמים / ואבקשך, שתקרב הימים / אשר דוד בן ישי יחיה ויהיה מלך.

לבי ובשרי ירננו לאל חי: **א** קוד על אפי. ואפרוש לך כפי.
אשתחוה בקידה על פני / ואת ידי אפרוש / בשעה שאפתח פי לומר / "נשמת כל חי".

זמר לשבת מהרב הק' ר' אהרן הגדול זצוק"ל מקארלין

ה' אני מתאווה להרגיש טעם
מתיקות השבת אשר היא
קבועה ומיוחדת לעם סגולתך /
אבקשך, משוך מתיקות
יראת שמים לעמך ישראל -
המבקשים לעשות רצונך /
ובקדושת השבת אשר היא
אחת עם התורה תקדשם א' /
תפתח להם מתיקות ורצון
שעל ידי זה יעשו רצונך,
ותפתח אתה להם שערי
רצונך.

יְהוָה אֶכְסֵף נוֹעַם שַׁבַּת הַמִּתְאַמֶּת
וּמֵיִיחָדָת בְּסִגּוּלָתְךָ. מְשׁוּךְ נוֹעַם
יִרְאַתְךָ לְעַם מְבַקְשֵׁי רְצוֹנְךָ.
קִדְשֵׁם בְּקִדּוּשֶׁת הַשַּׁבָּת
הַמִּתְאַחֶדֶת בְּתוֹרָתְךָ. פֶּתַח לָהֶם
נוֹעַם וְרָצוֹן לִפְתּוּחַ שְׁעֵרֵי
רְצוֹנְךָ:

יְהוָה אֶכְסֵף

אתה ה' - ההיה וההיה, שמור
את ישראל השומרים ומצפים
לבואה של שבת קודש / וכמו
איל צמא למים הצועק בשעה
שעומד ע"י מים זורמים, כן
נפשם צועקות ומשתוקקות
לקבל מתיקות השבת אשר
שמה - שבת - אחת היא עם
שמך הקדוש א' / אבקשך,
שתציל את בני ישראל
המאחרים לפרוש מן השבת,
שלא יהיה סגור מהם קדושת
השבת גם בששת ימי המעשה
המושפעים בקדושה משבת
קדשך / וטהר לבבם שיוכלו
לעבדך באמת ובאמונה.

הָיָה הָיָה שְׁמֹר שׁוֹמְרֵי
וּמִצְפִּים שַׁבַּת קִדְשֶׁךָ. בְּאֵיל
תַּעֲרַג עַל אֶפְיָקֵי מַיִם נִפְשָׁם
תַּעֲרַג לְקַבֵּל נוֹעַם שַׁבַּת
הַמִּתְאַחֶדֶת בְּשֵׁם קִדְשֶׁךָ. הַצֵּל
מֵאַחֲרֵי לִפְרוֹשׁ מִן הַשַּׁבָּת
לְבַלְתִּי תִהְיֶה סָגוּר מֵהֶם שְׁשֶׁת
יָמִים הַמְּקַבְּלִים קִדּוּשָׁה מִשַּׁבַּת
קִדְשֶׁךָ. וְטַהַר לָבָם בְּאֵמֶת
וּבְאֵמוּנָה לְעַבְדְּךָ:

יְהוָה אֶכְסֵף

המתאמת - הקבועה, נעם - מתיקות, תערג - תצעק, אפיקי מים - זרמי מים.

א) כמאמרם ז"ל כל השומר שבת כהלכתו כאילו קיים כל התורה כולה.

ב) כמאמרם ז"ל מאי שבת שמה דקדושה בריך הוא.

אנא ה', יתגללו נא רחמין
על מדת הדין, ועייז יתגללו
רחמים על בני ישראל - עם
הקדוש / ומנהר הישועות
היוצא מגן עדן תשקה את
ישראל הצמאים לחסדיך /
ותעטר את ישראל בפאר כיון
שבשבת הם מפארים אותך
על ידי שמירת שבת קדשך /
וכל ששת ימי השבוע תנחילם
מנחלת יעקב אבינו - בחיר
האבות.

וַיְהִי רַחֲמֶיךָ מִתְגַּלְלִים עַל
מַדּוּתֶיךָ. וַיְהִי רַחֲמֶיךָ
מִתְגַּלְלִים עַל עַם קִדְשֶׁךָ.
לְהַשְׁקוֹת צִמְאֵי חֲסִדֶיךָ בְּנֵהָר
הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן. לְעֹטֵר אֶת יִשְׂרָאֵל
בְּתַפְאֶרֶת הַמַּפְאָרִים אוֹתְךָ בְּיוֹם
שַׁבָּת עַל יְדֵי שַׁבַּת קִדְשֶׁךָ. כָּל
שִׁשָּׁה יָמִים לְהַנְחִילָם נַחֲלַת
יַעֲקֹב בְּחִירְךָ:

יְהִי אֱכָסְף

השבת היא מתיקות לנשמות,
ויום השביעי - השבת / היא
עונג לרוחות ועדן לנפשות,
שיתעדנו בה באהבתך
וביראתך / אף שבת קדש
נפשי חולה אליך מרוב אהבה /
בשבת קדש נפשות ישראל
חוסים בצל כנפי השכינה,
ויהנו לרויה ממשמני ביתך -
משמים.

הַשַּׁבָּת נוֹעַם הַנְּשָׁמוֹת.
וְהַשְּׁבִיעִי עוֹנֵג הַרוּחוֹת. וְעֵדֶן
הַנְּפָשׁוֹת. לְהַתְעֵדֶן בְּאַהֲבַתְךָ
וּבִירְאָתְךָ. שַׁבַּת קוֹדֵשׁ נִפְשֵׁי
חוֹלָת אֲהַבְתְּךָ. שַׁבַּת קוֹדֵשׁ
נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּצֵל כְּנָפֶיךָ
יַחְסִיוֶן. יְרוּיוֹן מִדְּשֵׁן בֵּיתְךָ:

יְהִי אֱכָסְף

זמירות לליל שבת

עמ

לאל אשר שבת, ביום השבת
מכל מעשיו, ביום השביעי
התעלה וישב על כסא הכבוד,
ויום המנוחה - שבת, העטיף
בתפארת, וקרא את יום
השבת "עונג" - שיתענגו בו.
זה שיר השבח של יום
השביעי שבו ביום שבת אל-
מכל מלאכתו, ויום השביעי
בעצמו משבח ואומר: "מזמור
שיר ליום השבת טוב להודות
לה".

ולכן כל יצירי ה' יפארוהו
ויברכוהו, ויתנו שבח יקר
וגדלה וכבוד לאל המלך -
היוצר הכל, אשר הנחיל
מנוחה ביום שבת קודש
בקדושתו לעמו ישראל.

יתקדש שמך ה' א', ויתפאר
זכרך מלכנו, בשמים ממעל -
על ידי המלאכים, ועל הארץ
מתחת - על ידי בני האדם,
ותתברך אתה ה' מושיענו על
כל שבח מעשה ידיך, ועל
מאורי אור - השמש והלבנה,
שיצרת, והם מפארים לך
לעולם.

לֹאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מְכַל הַמַּעֲשִׂים.
בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי הִתְעַלָּה וַיֵּשֶׁב
עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. תִּפְאֶרֶת עֲטָה לְיוֹם
הַמְּנוּחָה. עֲנֵג קָרָא לְיוֹם הַשָּׁבַת. זֶה
שִׁיר שִׁבְחָ שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי. שָׁבוּ
שָׁבַת אֵל מְכַל מְלָאכְתּוֹ: וְיוֹם
הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבַּח וְאוֹמֵר. מְזֻמּוֹר שִׁיר
לְיוֹם הַשָּׁבַת. טוֹב לְהוֹדוֹת לַיהוָה:
לְפִיכָךְ יִפְאָרוּ וַיְבָרְכוּ לֹאֵל כָּל
יְצוּרָיו. שִׁבְחָ יָקָר וְגִדְלָה וְכְבוֹד.
יִתְנוּ לֹאֵל מְלֶךְ יוֹצֵר כָּל. הַמְּנַחֵל
מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ בְּיוֹם
שָׁבַת קִדְשׁ: שְׁמֶךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יִתְקַדֵּשׁ. וְזִכְרֶךָ מְלִכְנוּ יִתְפָּאֵר.
בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת:
תִּתְבָּרֵךְ מוֹשִׁיעֵנוּ עַל כָּל שִׁבְחָ מַעֲשֵׂה
יָדֶיךָ. וְעַל מְאוּרֵי אֹר שִׁיצֶרְתָּ. הֵמָּה
יִפְאָרוּךְ סֵלָה:

אודה לאל לבב חוקר ברן יחד פוכבי בקר:

שימו לב, אל הנשמה לשם שבו ואחלמה. ואורה פאור
החמה, שבעתים פאור הבקר:

מבסא פבור חצבה, לגור בארץ ערבה. להצילה מלהבה
ולהאירה לפנות בקר:

עורו נא פי בכל לילה, נשמתכם עולה למעלה. לתת דין
וחשבון מפעלה, ליוצר ערב ובקר:

ימצאה מקשטת, בטלית וטוטפת. כמו פלה מקשטת תמיד
פבקר בבקר:

הנאמן בפקדונו, יחזירנה לו פרצונו. איש לא גוע בעונו,
ויהי ערב ויהי בקר:

והחיו העניה יחידה תמה ונקיה. ואשר נפשו לא חיה,
איה יזכה לאור הבקר:

שיר בר יוחאי

להרב המקובל האלהי רבי שמעון לביא זיע"א

בר יוחאי נמשחת אשריך, שמן ששון מחברך:

בר יוחאי: שמן משחת קדש. נמשחת ממדת הקדש. נשאת

ציץ נזר הקדש. חבוש על ראשך פארך:

בר יוחאי

פא

ומירות לליל שבת

בר יוחאי: מושב טוב ישבת. יום נספת יום אשר ברחת.
במערות צורים שעמדת. שם קנית הודך
והדרך: בר יוחאי

בר יוחאי: עצי ששים עומדים. למודי יהיה הם לומדים.
אור מפלא אור היקוד הם יוקדים. הלא המה
יורף מורך: בר יוחאי

בר יוחאי: ולשדה תפוחים. עליה ללקט בו מרקחים. סוד
תורה פציצים ופרחים. נעשה אדם נאמר
בעבורך: בר יוחאי

בר יוחאי: נאזרת בגבורה. ובמלחמת אש דת השערה.
וחרב הוצאת מתערה. שלפת נגד צורריך:
בר יוחאי

בר יוחאי: למקום אבני שיש. הגעת ופני אריה ליש. גם
גלת כותרת על עיש. תשורי ומי ישורך:
בר יוחאי

בר יוחאי: בקדש הקדשים. קו ירוק מחדש חדשים. שבע
שבתות סוד חמשים. קשרת קשרי שין
קשריך: בר יוחאי

בר יוחאי: יוד חכמה קדומה. השקפת לכבודה פנימה.
ל"ב נתיבות ראשית תרומה. את כרוב ממשח
זיו אורך: בר יוחאי

פב זמירות המבוארות לשבת

בר יוחאי: אור מפלא רום מעלה. יראת מלהביט כי רב
לה. תעלומה ואין קורא לה. נמת עין לא
תשורף: בר יוחאי

בר יוחאי: אשרי יולדתך. אשרי העם הם לומדך. ואשרי
העומדים על סודך. לבושי חשן תמיר
ואוריד: בר יוחאי

בר יוחאי נמשחת אשריך. שמן ששון מחבריד:

עוד שיר לכבוד אדוננו התנא הקדוש הרשב"י זיע"א, על סדר א"ב

ואמרתם כה לחי, רבי שמעון בר יוחאי:

ואמרתם כה לחי, רבי שמעון צדיקאי:

א יש אלקים קדוש הוא, אשרי עין ראתהו, לב חכם
ישפיל פיהו, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:

ב רוח הוא מפי עליון, קדוש הוא מהריון, מאור גליל
העליון, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:

ג בור ואיש מלחמה, בדת תורה תמימה, מלא מדע
וחכמה, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:

ד רש כל תעלומות, בעז ותעצומות, עלה מעלות רמות,
אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:

- ה חבא בתוך מערה, מפני הגזרה, שם למד סתרי תורה,
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- ו שם נברא מעין לו, וחרוב למאכלו, מה טוב חלקו
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- ז בר צדיק לברכה, דין ריבא ובר ריבא, זכה רבים וזכה,
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- ח דש כמה הלכות, הם במשנה ערוכות, זה המרגיז
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- ט הר את עיר טבריה, עשה אותה נקיה, הודו לו משמיא,
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- י דע כל הנסתרות, דבריו עושים פרות, בטל כמה גזרות,
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- כ ל ימיו אשר חיה, אות הקשת לא נהיה, כי הוא אות
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- ל כל ישראל האיר, בסוד תורה הבהיר, באור החמה
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- מ קום בחר בשמיא, עם הנביא אחיה, זה מבני עליה,
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:
- נ חמד מאד למעלה, זכה ליקר וגדלה, כתר עליון לו
 ואמרם: אדוננו בר יוחאי:

פר זמירות המבוארות לשבת

ס יני סיני לו נקרא, ארי שבחבורה, ממנו תצא תורה,
 אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
 ע שח שבכעים תקונים, יקרים מפנינים, בם תקן העליונים,
 אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
 פ תח את פיו בחכמה, הוציא אור תעלומה, תקן זהרי
 חמה, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
 צ דיק יסוד העולם, גלה מדרש הנעלם, יכול לפטור
 העולם, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
 ק ולו זמר עריצים, והכרית את הקוצים, והציל הלחוצים,
 אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
 ר אה פניו מאירים, בשבתו עם חברים, עת גלה סוד
 נסתרים, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
 ש לום רב על משכבו, מה יפיו ומה טובו, דובר אמת
 בלבו, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
 ת ורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב
 בעדנו, אדוננו בר יוחאי: ואמרתם:
 אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין,
 ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים. ואומר, מקוה
 ישראל יהוה, מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקדוש
 ברוך הוא מטהר את ישראל:

סדר השלחן ליום שבת קודש

פה

סדר השלחן ליום שבת קודש

ללמוד קודם קידוש:

טוב ללמוד תורה קצת קודם אכילה בשבת (א"י רבה סי' רפ"ט).

קידושא רבא:

חובת הקידוש ביום הוא מדרבנן (מג"א סי' רפ"ט).

נשים גם חייבות בקידושא רבא אף דאינו רק מדרבנן (פרמ"ג שם).

וכתב עוד בפרמ"ג בשם ספר תוס' שבת דמאחר הנשים יוצאות באיזה בקשה (כמ"ש המג"א סי' ק"ו), א"כ אסורים הם לשתות מים בשבת בבוקר, דאחר שאמרו קצת בקשה חל עליהם חובת קידוש, אך הפרמ"ג כתב שם דמותרות לשתות בבוקר, בפרט במי שדרכה להתפלל.

ונקרא "קידושא רבא", משום דאין מברכין עליו רק בורא פרי הגפן, וברכה זו אכולהו קידושא קאמרי ליה (רש"י ורמב"ם בפסחים), או מכיון שאינו עיקר בקידוש הלילה דאינו רק ברכת היין, לכך קורין אותו קידושא רבא, על דרך שקוראים לסומא סגי נהור. מ"מ יש לו כל דיני קידוש הלילה, שיהיה במקום סעודה, ושלא ימעיט קודם הקידוש כלום.

גם בשחרית צריך להיות מפה פרוסה על הלחם כמו בליל שבת

(הגמ"י ומחזור ויטרי).

ע"פ כתבי הארז"ל צריך גם ביום כ' אגודות הדם כמו בליל שבת.

קידוש היום היה אומר הארז"ל מיושב, וכן נהגו רבני קשישאי בירושלים ת"ו, (שע"ת בשם הברכ"י), ובסידור ר' שבתי כתב לאמרו מעומד.

זמירות המבוארות לשבת

פו

אכילת דגים בסעודת היום:

מצוה לאכול דגים בכל סעודות שבת (חיקוני שבת). ומהרש"ל מחמת שהדגים היו חביבים עליו מאד לא אכל דגים בליל שבת, רק ביום השבת להראות שכבוד היום עדיף.

אכילת ביצים ובצלים בסעודה:

נוהגין לאכול בשבת ביצים וקטניות, והמעם זכר לאכלו של משה (פרמ"ג סי' ר"צ בשם חו"ש בשם שכנה"ג), והמנהג לאכול הביצים עם בצלים חתוכים יחד, ומנהג ישראל תורה הוא (ליקוטי מהרי"ח).

אכילת חמין בסעודה:

כל מאכלי שבת הנהוגים בכל עדת ישראל בכולם יש כוונה ויסודתם בהררי קודש, ודברי רבינו בעל המאור יוכיח שכתב שמי שאין אוכל חמין בשבת צריך לבדוק אחריו אם הוא מין, ואם מת יתעסקו בו עממין, וכל המאמין להבשיל ולהטמין הוא המאמין ויזכה לקץ הימין ע"ש, ואם כי בפשיטות כוונת בעל המאור משום עונג שבת, בכ"ז אם לא היה באכילת החמין איזה סוד וכוונה לא היה מרעיש כל כך על זה, ועי' במג"א דמי שמזיק לו אכילת חמין מותר לאכול צונן (ליקוטי מהרי"ח).

זמירות ליום השבת:

בס"ח כתוב דהמנהג לומר שירות ותשבחות בשבת, ושכן הוא במדרש ע"ש, ועיין ברוקח (סי' נ"ד) שכתב אחר שאכל התבשיל שהטמין יש מזמרים וזמירות בשבת וכו' ע"ש.

סדר יום השבת

יאמר זה המאמר מהזוהר הק' המדבר מכבוד סעודה זו:

ביום השבת על סעודה השנית כתוב או תתענג על ה' על ה' ודאי שבשעה ההוא נתגלה הקדמון הקדוש. וכל העולמות בשמחה. ושלמות ושמחת וזקדמון הקדוש אנחנו עושים. וסעודתו היא ודאי.

על סעודה השלישית כתוב והאכלתיך נחלת יעקב אביך. זו סעודת התפארת שנקרא פני קטנרת שמשתלם אז בשלמות. וכל ששת הימים משלמות וזה מתברכים. וצריך האדם לשמח בסעודתו ולהשלים אלו הסעודות. שהן סעודות הרוממות על אמונה השלימה של זרע קדוש מישראל. שהרי אמונה עליונה הוא של ישראל היא. ולא של עמים עובדי כ"מ. ולפיכך אמר בני ובין בני ישראל.

ובוא וראה בסעודות האלה ניכרים ישראל שהם בני המלך. שהם מזהיכל המלך. שהם בני האמונה. ומי שמחסר סעודה אחת מהן מראה פגם למעלה. ומראה בעצמו שאין

ביומא דשבתא בסעודתא תנינא קתיב
אז תתענג על יהוה. על יהוה
ודאי, דההיא שעתא אתגליא עתיקא
קדישא, וכלהו עלמין בחדותא ושלומא.
חדותא דעתיקא עבדינן וסעודתא דיליה
היא ודאי.

בסעודתא תליתאה דשבתא קתיב
והאכלתיך נחלת יעקב אביך. דא היא
סעודתא דזעיר אנפין דהוי בשלימותא,
וכלהו שפא יומין מההוא שלימו
מתברכאן. ובצי בר נש למחדי בסעודתה
ולאשקא אלן סעודתי, דאנון סעודתי
מהימנותא שלימתא דזרעא קדישא
דישראל די מהימנותא עלאה דא דילהון
ולא דשאר עמין. ובגיגי כף אמר ביני
ובין בני ישראל.

תא חזי בסעודתי אלן אשתמודעון
ישראל דאנון בגי מלכא, דאנון מהיכלא
דמלכא, דאנון בגי מהימנותא. ומאן
דפגים חד סעודתא מניהו אחזי פגימותא

זמירות המבוארות לשבת

לְעֵלָא וְאַתְּוִי גְרַמִּיָּה דְּלָאוּ מִבְּנֵי מַלְכָּא
עֲלָאָה הוּא. דְּלָאוּ מִבְּנֵי הִיכְלָא דְּמַלְכָּא
הוּא. דְּלָאוּ מִזְרַעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל הוּא.
וְיַהֲבִין עֲלֵה חוּמְרָא דְּתַלְתּוּ מְלִין דִּינָא
דְּגִיְהֻנָּם וְכו'.

מבני מלך העליון הוא. שאין
מבני היכל המלך הוא. שאין
מזרע קדושת ישראל הוא.
ונותנים עליו חומר השלשה
עונשין מדינה של גיהנם.

וְתָא חֲזִי בְּכֻלְהוּ שְׁאָר זְמַנִּין וְחֻגִין בְּעֵי בַר
נֶשׁ לְחֲדָי וּלְמַחְדֵּי לְמַסְכְּנֵי. וְאִי הוּא חֲדָי
בְּלַחְדוּדֵי וְלֹא יְהִיב לְמַסְכְּנֵי עוֹנֶשִׁיָּה סְגִי
דְּהָא בְּלַחְדוּדֵי חֲדָי וְלֹא יְהִיב חֲדָי לְאַחְרָא.
עֲלִיָּה כְּתִיב וְזִרְתִּי פֶּרֶשׁ עַל פְּנִיכֶם פֶּרֶשׁ
חֲגִיכֶם. וְאִי אִיהוּ בְּשִׁבְתָּא חֲדָי, אֵף עַל
גַּב דְּלֹא יְהִיב לְאַחְרָא לֹא יַהֲבִין עֲלִיָּה
עוֹנֶשִׁיָּה כְּשְׁאָר זְמַנִּין וְחֻגִין. דְּכְתִיב פֶּרֶשׁ
חֲגִיכֶם. פֶּרֶשׁ חֲגִיכֶם קְאָמֵר וְלֹא פֶּרֶשׁ
שִׁבְתָּכֶם. וְכְתִיב חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדִיכֶם שְׁנָאָה
נִפְשִׁי וְאֵלּוּ שִׁבְתָּ לֹא קְאָמֵר.

ובוא וראה בכל שאר מועדים
וחגים צריך האדם לשמוח.
ולשמוח לעניים. ואם הוא שמח
בלבדו ואינו נותן לעניים עונשו
גדול. שהרי בלבדו שמח ולא
נתן שמחה לאחר. עליו כתוב
חוריתי פרש על פניכם פרש
חגיכם. ואם הוא בשבת שמח
בלבדו. אע"פ שלא נתן לאחר.
אין נותנים עליו עונש כשאר
מועדים וחגים. שכתוב פרש
חגיכם. פרש חגיכם אמר ולא
פרש שבתכם. וכתוב חרשיכם
ומועדיכם שנאה נפשי. ואילו
שבת לא נאמר.

וּבְגִיגֵי כֶּף כְּתִיב בִּינִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
וּמִשּׁוּם דְּכָל מְהִימְנוּתָא אֲשֶׁתְּכֹחַ בְּשִׁבְתָּא
יַהֲבִין לִיהּ לְבַר נֶשׁ נִשְׁמָתָא אַחְרָא. וְנִשְׁמָתָא
עֲלָאָה. וְנִשְׁמָתָא דְּכָל שְׁלִימָא כֶּה כְּדוּגְמָא
דְּעֻלְמָא דְּאַתִּי. וּבְגִיגֵי כֶּף אֲקָרִי שִׁבְתָּ.
מִהוּ שִׁבְתָּ שְׁמָא דְּקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. שְׁמָא
דְּאִיהוּ שְׁלִימָא מְכָל סְטֻרֵי.

ולפיכך כתוב ביני ובין בני
ישראל. ולפי שכל האמונה
נמצאת יותר בשבת נותנים לו
לאדם בשבת נשמה אחרת.
נשמה עליונה. נשמה שכל
השלמות בה. מעין עולם הבא.
ולפיכך נקרא שבת. מהו שבת.
זה שמו של הקב"ה. שם שהוא
שלם מכל הצדדים.

סדר יום השבת

פמ

אמר רבי יוסי בדאי כף הוא. וי ליה לבר
נש דלא אשלים חדותא דמלכא קדישא.
ומאן חדותא דיליה אלין תלת סעודתי
מהימנותא. סעודתי דאברהם יצחק ויעקב
כלילן בהו. וכלהו חדו על חדו מהימנותא
שלימותא מכל סטורי.

תאנא בהדין יומא מתעטרין אבהן וכל
בנין ונזקין מה דלאו הכי בכל שאר חגין
וזמנין. בהדין יומא חביבא דגיהנם וניחין.
בהדין יומא כל דינין אתפפין ולא מתערין
בעלמא.

למדנו שביום הזה מתעטרין
האבות וגם כל בני הינוקים.
מה שאין כן בכל שאר חגים
ומועדים. ביום הזה רשעי
הגיהנם נוחים. ביום הזה כל
הדינים נמתקים ואינם
נתעוררים בעולם.

בהדין יומא אורייתא מתעטרא בעטרין
שלמין. בהדין יומא חדותא ותפנוקא
אשתמע במאתן ותמשין עלמין: ברוך
יהוה לעולם אמן ואמן:

ביום הזה התורה מתעטרת
בעטרות שלמות. ביום הזה
שמחה ועונג נשמע במאתים
וחמשים עולמות.

כתב ביסוד ושורש העבודה, ראוי לכל ירא שמים לקרות הפרשה של לחם הפנים חו היא:
ולקחת סלת ואפית אותה שמים עשרה חלות שני עשרונים יהוה החלה האחת:
ושמת אותם שמים מערכות שש המערכת על השלחן הפסח לפני יהוה:
ונחת על המערכת לבנה וזה והיתה ללחם לאזכרה אשה ליהוה: ביום השבת
ביום השבת נערכנו לפני יהוה תמיד מאת בני ישראל ברית עולם: והיתה לאהרן
ולבניו ואכלהו במקום קדש כי קדש קדשים הוא לו מאשי יהוה חק עולם:

ואחר כך יקרא בנביאים בעניי דיומא וזו היא:

והנה יהוה תמיד והשביע בצחצחות גפשי ועצמותי תחלין ותניח כגן הנה
ובמזמא מים אשר לא יבבו מימי, ובגן מקד חרבות עולם מוסרי דוד
ודוד תקומם וקרא לך גודר פרץ משובב נתיבות לשבת: אם תשיב משבת רגלך

זמירות המבוארות לשבת

עשות חפצך ביום קדשי. ונקראת לשבת ענג לקדוש יהוה מכבוד. ובכדתו מעשות
דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר: או מתענג על יהוה והרפכתו על בתי ארץ.
והאכלתו נחלת יעקב אביד. כי פי יהוה דבר:

הכינו הסעודה של האמונה
השלימה - שה' ברא העולם /
והיא חרות המלך הקדוש -
הקב"ה / הכינו סעודת המלך,
זו היא הסעודה של "עתיקא
קדישא" / וזעיר אנפין" ו"חקל
תפוחין קדישין" באים לסעוד
עמה.

אתקינו סעודתא דמהימנותא.
שלימתא חדותא דמלכא
קדישא: אתקינו סעודתא דמלכא.
דא היא סעודתא דעתיקא קדישא.
וחקל תפוחין קדישין וזעיר אנפין.
אתנן לסעדא בהדיה:

שם המחבר אני יצחק לוריא עם החרוז ידי אסחי אנא. אזמן בתלתא:

אערון את הסעודה / בבוקרו
של שבת / ואזמין בסעודה זו /
את עתיקא קדישא.

א סדר לסעודתא. בצפרא
דשבתא. ואזמין בה השתא
עתיקא קדישא:

אור העליון ישרה בסעודה זו /
ע"י הקידושא רבא א' / ובין
טוב / שבו תגיל הנפש.

נ הוריה ישרי בה. בקידושא
רבא. ובחמרא טבא. דבה

תחרי נפשא:

ישלח לנו קרני הודו / ונראה
ביקרו / ויראה לנו סתרי
התורה / הנאמרים בלחש.

י שדר לן שופרה. ונחזי
ביקרה. ונחזי לן סתרה.
דאתאמר בלחישא:

צא

סדר יום השבת

י גלה לן טעמי. דבתריסר

יגלה לנו הטעם / של י"ב
חלות שבלחם הפנים /
המרמזות על אות הוא"ו
משמו של השי"ת / כשהוא
כפול וקלוש ג.

נהמי. דאינון את בשמיה.

כפילא וקלישא:

צ רורא דלעילא. דביה חיי

-יהי רצון שעי"י המעש"ט נוכח /
להדבק בהשי"ת אשר בו
תלויים חיי כל / ויתרבו כוחינו /
ויעלו תפלותינו עד ראש
הקב"ה - כביכול ג.

כלא. ויתרבי חילא. ותיסק

עד רישא:

ח דו חצרי חקלא. בדבור

שמחו אתם התלמידים חכמים /
בדיבור ובקול ד' / דברו
מלים / מתוקים כדבש.

ובקלא. ומללו מלא.

במתיקא בדובשא:

ב) כשהוא"ו כפול הוא בגימטרי"י"ב, וא"י המילוי היא פחותה מערכה מאות השורש.
ג) כי המלאך הממונה על התפלות נוטל את התפלות ועושה מהן עטרה לחקב"ה.
ד) חצדי חקלא פי' קוצרי השדה, כינוי לתי"ח שהם כמו עובדי השדה שמשליכים הפסולת
ואוספים את הפירות.

חרו חלדי חקלא כדיבור ונקלא וכו', קדם רבון עלמין צמילין סמימין חגלון
פחגמין ומימרון חידושא,

נל"פ עפי"י מש"כ בם' עזרת ישראל (פסח ד"ה יא דודי), ותוכן דבריו דכנסת ישראל
לפעמים צא לה איה זער ועגמח נפש ע"י איה סידה או גזירה, והיא
בכל זאת מתחזקת ומתקשטת לעשות רצון דודה ולשמוח עמו בשבתות וי"ט זשיר
ושבתה, והשי"ת היודע מחשבות ולופה נסתרות רואה ומכיר בכל זה, ועי"ז זוער
להצטו כביכול בנשפי אש ומסיר מאחה כל יגוני הלז כי הוא יודע מרחם נפשה,
והוא בעל היכולת לבטל האצרות והעגמ"ג ולהכניע השונאים הקמים עלינו, ע"כ.
וזה מרומז בדברי הפייטן, חדו חלדי חקלא כדיבור ונקלא חלדי חקלא רומז על
כנס"י השרויים בגלות המר המכונה שדה, עשה"כ (וימיה דז) ציון שדה חמרש,
והיינו שישעו וישמחו ביום השבת כדיבור ונקול שירה וזמרה, קדם רבון עלמין
אף שהמלין סמימין, כלומר מתוקף האצרות וחצילין דמעיקין סגר עליהם המדבר
וקשה לדבר ולשמוח, בכל זאת עליכם להמגבר ולהחזק ויעי"ז חגלון פחגמין,

צב

ומירות המבוארות לשבת

לפני רבון העולמים / בדברים /
הסתומים / תגלו הדברים /
ותאמרו חידושי תורה.

ק דם רבון עלמין. במלין
סתימין. תגלון פתגמין.
ותימרין חדושא:

לעטר השולחן / בסודות יקרים /
עמוקים וסתומים / שאין
ראוי לפרסמם ה).

ל עטר פתורא. ברזא יקירא.
עמיקא וטמירא. ולא מלתא
אושא:

ומדיבורים האלו / יהיו נעשים
רקיעים חדשים / ומי יהא
שורה / הלא האור דזעיר
אנפין.

ו אלין מליא. יהון לרקיעיא.
ותמן מאן שריא. הלא ההוא
שמשא:

ע"י מעשינו הטובים - יתעלה
כביכול הקב"ה / בשבת יותר
מבימות החול / ויקח ויתחבר
עם כנסת ישראל / שהיתה
פרושה ממנו בימות החול.

ז בו יתיר יסגי. לעילא מן
דרגה. ויסב בת זוגה. דהות
פרישא:

ה) אושא הוא לשון רעש ופרסום.

שהשי"ת אשר לפניו נגלו כל מעלומות, יסקיף ממרום ויראה היאך שצניו משחכמין
צאצא דיליה ועוסקין צדוותא דקוצ"ה, ואז יתעורר להצמו המסותרת עלינו,
ומימרון חידושא שסייר כל הצרות מעלינו וכל דינין יתעצרו מיניה, ויחדש ימינו
כקדם ויוכל לשמות כדצעי צדור וצקלא צלצב שלם.

זמר זה שם מחברו חיים יצחק ושמו חתום בראשי החרוזים:

חי ה' לעולם וברוך הוא האל
החזק / ונפשי מתפארת
ומתהללת בה' / כי אתה ה'
מאיר נרי / בזמן שגרו מאיר
מעל ראשי.

ח י יהוה וברוך צורי. ביהוה
תתהלל נפשי. פי יהוה יאיר
נרי. בהלו גרו עלי ראשי:

ה' רועה אותנו כרועה צאן
הדואג שלא יחסר להם כלום /
ומנהלנו כרועה המוביל צאנו
על מים שקטים, ה' / הנותן
לחם לכל ברואיו / לכן
אבקשך שתתן לי את מדת
המזון אשר אני צריך.

י הוה רועי לא אֶחָסֵר. עַל מִי
מְנוּחֹת יִנְהַלְנִי. נוֹתֵן לָחֶם
לְכָל בָּשָׂר. לָחֶם חֲקִי
הַטְרִיפְנִי:

אתה ה' אלהי קדושי / אבקשך
יהי רצון מלפניך שתתן לי
מזונות / משלחן המשפיע /
ותמשך שמן על ראשי (ל'
ברכה).

י הִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ. אֶתָּה אֱלֹהֵי
קְדוּשִׁי. תַּעֲרוֹךְ לִפְנֵי שְׁלַחְנֶךָ.
תְּדַשֵּׁן בְּשֶׁמֶן רֹאשִׁי:

הלואי שמנוחתי בשבת תהיה
רצויה / לפני ה' - ארון השלום /
וצאצאי יהיו הגונים ושלמים /
ויהיה להם חיים ושלום
תמיד.

מִי יִתֵּן מְנוּחָתִי. לִפְנֵי אֲדוֹן
הַשָּׁלוֹם. וְהִיתָה שְׁלָמָה
מִטָּתִי. הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם:

ישלח לי מלאכו ללוותי - שני
המלאכים / המלווים את
האדם בליל שבת / בכוס של
קידוש אשא פני לה' / ויהיה
מדת כוסי מלאה ותרווה אותי.

י שְׁלַח מְלָאכְךָ לִפְנֵי. לְלוֹתִי
לוֹיָהּ. בְּכֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא
פָּנַי. מִנֵּת כּוֹסֵי רוּיָהּ:

צורי - החזק. בהלו - בחאירו. חוקי - הקצוב. הטריפני - לי מזון. תדשן - תמשוח.
רויה - לשון שביעה.

זמירות המבוארות לשבת

צַמְאָה נַפְשִׁי אֶל יְהוָה. יִמְלֵא
שׁוֹבֵעַ אֶסְמִי. אֶל הַהָרִים
אֲשָׁא עֵינִי. כְּהִלֵּל וְלֹא
כְשִׁמְאִי :

נפשי צמאה ומשתוקקת לה' /
ואבקשהו כי ימלא אוצרותי
בשפע ושובע / אשא עיני אל
מורי הוראה / דהלכה כהלל,
שמברכין על היין ואחר כך
על היום, ולא כשמאי לברך
קודם על היום ואח"כ על היין.

חַדְוֹת יָמִים וְשָׁנוֹת עוֹלָמִים.
עוֹדָה כְּבוֹדִי עוֹדָה. וְעַל רֹאשִׁי
יִהְיוּ תַמִּים. גַּר מַצֵּה וְאוֹר
תּוֹרָה :

ושמחת הימים והשנים
הטובים שעברו / וכבודי
תעורר לנו / על ראשי יהיו
נצבים כמו תאומים / אור
המצוות ואור התורה.

ק וּמָה יְהוָה לְמִנְיַחְתִּי. אֶתָּה
וְאַרְוֶן עוֹדָךְ. קַח נָא אֵל אֶת
בְּרַכְתִּי. וְהִחֲזַק מִגֵּן חוֹדֶךְ :

אבקשך, קום אתה ה' והנחל
לנו מנוחה במקדש / ותשכן
ארון התורה - עורך / קבל נא
ברצון תפילתי וברכתי / ותחזק
ותגין לכל החוסים בך.

(נ"א חוסך)

אסמי - אוצרות תבואה.

צַמְאָה נַפְשִׁי אֶל ה', יִמְלֵא שׁוֹבֵעַ אֶסְמִי, אֶל הַהָרִים אֲשָׁא עֵינִי כְהִלֵּל וְלֹא כְשִׁמְאִי.
יְלִיפִי הַכוֹזֶה ע"פ הגמרא (נ"א ע"י). חניא אמרו עליו על שמאי הזקן
כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת, מלא בהמה נאה אומר זו לשבת וכו', אבל הלל
מדה אחרת הייתה לו שכל מעשיו לשם שמים וכו', ע"כ, ונראה לפרש כוונת
שניהם בהנהגתם כל אחד לפי דרכו, עפ"י דברי הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג
פ"א), ומו"ד כי הקשר והדיוק בין האדם להש"ת הוא ע"י הדעת והשכל,
כדכתי' (דברי הימים א' כ"ד ט"ו) דע את אלוקי אביך ועבדהו, ועצם שעוסק במורה
ואהבת ה' מחזק אותה הדיוקות בין נפשו לאלוקיו, אבל כשמפנה מחשבתו
לצורך דבר גשמי כאלילה ושחיה או נפסק אותה דיוקות, ועל האדם להרגיל
עצמו עכ"פ בעת עסקו במורה ובחפילה שיהיה אז מחשבתו טהורה בלתי לה'
לצדו ולא יתערב זר בעבודתו. אבל שיגיע האדם לדרגה שיוכל להעסק בנרכיו

מזמור לדרך. יהוה רעי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני. על מי מנוחות ינהלני: נפשי ישובב. ינחני במעגלי צדק למען שמו: גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע. כי אתה עמדי. שבטך ומשענתך המה ינחמני: תעריך לפני שלחן נגד צררי. דשנת בשמן ראשי פוסי וריה: אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי. ושבתי בבית יהוה לארך ימים:

קידושא רבא

אם תשיב משבת רגלך צעות חפצך ביום קדשי. וקראת לשבת ענג לקדוש יהוה מכבד. וכבודתו מעשות דרכיך מקצוא חפצך ודבר דבר: אז תתענג על יהוה והרפתריך על במתי ארץ. והאכלתך נחלת יעקב אביך. כי פי יהוה דבר:

הגשמיים, ושללו ומחשבתו יהא דבוק למעלה, וזה היתה מדריגת משרע"ה שנאמר (שמות כד. ג.) ונגש משה לבדו אל ה' וכו', וכן (שמות לד. כח.) ויהי שם עם ה', וגם האבות הקדושים היו במדריגה זו, שאף צעם עסקם צהנהגת ד"א וצעם המרעה ועבודה האדמה לא נפק דציקותם צה', שלא היו עושים רק באצויהם לצד וליבותם ודעוניהם לא יסורו מלפני ה' עכמדה"ק.

ובזה נבא אל הביאור, דשמאי הזקן היה אוכל כל ימיו לכבוד שבת, להורות הדרך לאלו שעדיין לא הגיעו לדרגת רמה כזו להיות עיניהם למטה ולבס למעלה, לכן עכ"פ יכונו באכילתם לשם מצוה ועיי"כ תשרה הקדושה על המאכל.

אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו שכל מעשיו לש"ש, היינו שכל פעולותיו הגשמיים לא נפק דציקותו למעלה, לכן לא היה צריך לזה. והנה "ההרים" רומז על האבות, כדאי בחז"ל (פסחים פא.) וז"ל הפייסן, צמאה נפשי אל ה' וכו' אל ההרים אשא עיני, שנפשי צמאה ומשחוקת שאוכל להמרומם ויגיעו מעשי למדריגת האבות הק', שהיו תמיד דבקים צה' אלוקים חיים ולא הסיחו דעתם לרגע וזה כבודו של הלל ולא כשמאי.

אם תשיב משבת רגלך וכו' אז תתענג על ה', והרכנתיך על צמתי ארץ נל"פ עפי"ד הייטב לב (ראה) צביאור דברי הגמ' (שבת ק"ח.), כל המענג את השבת נוחנין לו נחלה בלי מצרים, עפי"י המדרש (מונח בש"מ) אין ישראל ניומין אלא בזכות

ומירות המבוארות לשבת

וַיִּשְׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת. לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם
בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם
כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפֶשׁ:

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֲשִׂיתָ
כָּל מְלָאכָתְךָ. וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא
תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֵמָתְךָ
וַגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ:

ש"ס (1) דהשוכר פועלים ע"י שליח אינו עובר על כל חלון, ולכן כיון שנתן לנו
המורה ע"י משה בחירו ע"כ שפיר קאמרי שזכר מזהו צהאי עלמא ליכא, אמנם
הרי אנכי ולא יהיה לך שמים זו שמענו מפי הגבורה, רק אח"כ אמרו למשה דבר
אחיה עמנו (שמות כ טו) כדאיחא בחו"ל (מכות יג) ד"תורה" היא מנין תרי"א זוה לנו
משה עיי"ש, ועל כן כיון דמצות האמונה השמיענו אל המיוחד בעצמו לכן בדין
הוא שנטול שזכר צהאי עלמא, וזה הכוונה אין ישראל ניוונים אלא בזכות האמונה,
והיינו דכתי' (קהלת ד ט) טובים השנים דהיינו שני הדברים הראשונות ששמענו מן
האחד, אשר יש להם שזכר טוב בעמלם שהשכר ע"י הוא גם בעוה"י.

ושבת הרי הוא שורש האמונה, וזכרון למעשה צראשית כי ששם ימים עשה ה'
וכו'. וגם זכר ליציאת מצרים כדכתי' וזכרת כי עבד היית, ולכן כל
המתענגים זה יזכו לשכר גם בעוה"י, וכמש"א דורשי רשומות "שבת" ר"ת
ביומו מתן שכרו, וזה"כ כל המענג את השבת נוחטין לו נחלה בלי מצרים שיקבל
שכר ללא גבול בין בעוה"י וכן בעוה"י.

וזה"א אם חשיב משבת רגליך, דאמונה מכונה בשם רגל (עין ס' בן סורק יוסף דף
י"א) דאם תמשוך ירך מעשות מלאכה בשבת מחמת גודל אמונתך זה' שזכר
בששה ימים כל היצור וינתן ביום השביעי, או חזקה להמענג על ה' והרכבתיך על
במתי ארך דהיינו שכר עוה"י, והאכלתיך נחלת יעקב דהיינו שכר עוה"י, והטעם
כי פי ה' דבר כיון ששמענו מפי הקב"ה ושבת הרי הוא שורש האמונה.

וזכור את יום השבת לקדשו. אחו"ל (ר"ה כ"ו) זכור ושמור כדיבור אחד נאמרו, אפ"ל
הכוונה דזכור היינו עונג כמש"א (פסחים ק) וזכרו על היין, להמעדן בחפזונקי
מעדנים ולשחות יינות מצושמים, ושמור היינו שביחה ממלאכה והוא אמינא דרק אלו

כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם
וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. עַל כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה
אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

סְבִרִי מְרִנָּה וְרִבְּנָה וְרִבּוּמִי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

זמירות ליום השבת

המחבר חתם שמו שמעון בר יצחק בראשי החרוזים

בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם. יַעֲמֹס לָנוּ יֵשַׁע
וּפְדִיּוֹם. וּבִשְׁמוֹ נִגִּיל כָּל הַיּוֹם.
וּבִישׁוּעָתוֹ נָרִים רֹאשׁ עֲלִיּוֹן. כִּי הוּא
מַעֲזוֹ לְדָל וּמַחֲסֵה לְאֶבְיּוֹן:

על כל גאולה וגאולה המכונה
יום, יהי שם ה' מבורך / והוא
יושיענו ויפדנו בעתיד / ואז
כל היום בשמו נשמחה / ונרים
ראש למעלה על ידי ישועתו /
כיון שהוא מחזק את העני
ומגן לרש כמונו בגלות.

העוסקים במורה כל ימות השבוע, דענא השביתה לאו לענוג יחשב להם, הם נאטו
להמענג במענוגים בבשר ודגים וכל מטעמים, אבל אלו העוסקים במלאכה צויעת
אפים צימות החול ופרודים על המחיה ועל הכלכלה, וכשצא שבת צא מנוחה ושם
ינחו יגיעי כח וכאילו כל מלאכתם עשויה, אזי ענא השביתה ממלאכה הוא אללם
לענוג רב ואולי פטורים הם ממצות זכור לכבדו במאכל ומשחה, על כן זכור ושמור
בדיבור אחד השמיענו לומר דמאות ה' גם שניהם, הן לנח צו ממלאכה והן לשמח
במענוג אכול ושמו, כל עדת ישראל יעשו אותה הבני מורה ובעלי מלאכה גם יחד.

ברוך ה' יום יום, יעמס לנו ישע ופדיוס. נראה לפרש בדרך רמז, עפ"י מה
שביארנו כוונת שמאי והלל באופן אחר, דהנה אמרו ז"ל (יב"ט טו) כל
מוזנמיו של אדם קלדין לו וכו' חוק מהואלם שבת וכו' שאם מוסיף מוסיפין
לו, דבזה שמפזר ממונו לכבד השבת ולענגו יוסיפו לו על מה שנקצב לו בתחילה
ולא יחסר לו מזון ממיד, ולכן שמאי הזקן היה חושש אולי נקצבו לו מוזנמיו

ש כְּטִי יְהִי לְיִשְׂרָאֵל עֲדוּת. בְּצִרְתָּם
לוֹ צָר. בְּסִבְלוֹת וּבְעִבְדוּת. בְּלִבְנֵת
הַסְּפִיר הַרְאָם עוֹז יְדִידוּת. וְנִגְלָה
לְהַעֲלוֹתָם מֵעוֹמֶק בּוֹר וָדוּת. כִּי
עַם יְהוָה הַחֲסֵד וְהַרְפָּה עִמּוֹ
פְּדוּת:

שבטי ישראל אשר עליהם
חתם ה' שמו י-ה, מעיד כי
הם נשארו שלמים במצרים /
ובהיותם משועבדים במצרים
השתתף הקב"ה בצרתם /
והיה תחת רגליו כלבנת
הספיר ועי"ז הראם אהבה
ודידות עזה / ובחצי הלילה
נגלה לגאלם ממעמקי בור
ומבית כלא / וע"י החסד
והדפירות אשר ה' הרבה עם
עמו, זכו לקבל תורתו.

בנמצאם, והוא יחייב צהאי פחדא פן יבצר ממנו להגות צמורה צמנחמ הדעת
מפני טרדה הפרנסה, על כן אחז לדיק דרכו לאכול כל ימיו לכבוד שבת, ועי"ז
כל הוצאותיו נכללים בהוצאת שבת וילך לצטח דרכו, אבל הלל הזקן מדה אחרת
היתה לו שכל מעשיו לשם שמים,

והבוונה בזה נראה עפ"ד אל"ו הרבי ר' העשיל מקראקא זיע"א (תוכח המורה
יחזי), בציאור המדרש כל מה שישראל אוכלים בעוה"ז אינם אוכלים
אלא בשביל שכן האמונה, דלכאורה ל"צ הא דאמרו ז"ל (קידושין נט) שכן מלוא
צהאי עלמא ליכא, הא כתיב (דברים כד. טו.) ציומו חסן שכרו, וי"ל דהא קיי"ל
(חז"מ של"ט) דהשוכר את הפועל ע"י שליח אינו עובר משום זל חלין, והנה
הקב"ה נתן לנו תורתו ומצוותיו על יד ציאו נאמן ציומו משרע"ה, והו כשכרו
ע"י שליח ולכן פועל אדם ישולם לו בעולם שכולו טוב, אמנם הרי איחא בגמרא
(מכות כ"ד ע"א) דלכא ולי יהיה לך שמענו מפי הגבורה ולא ע"י שליח, א"כ על
מלוא זו שפיר מגיע לנו שכר צהאי עלמא, וע"כ כל מה שאוכלים היא רק
בזכות האמונה עכדה"ק.

וזו היתה מדתו של הלל הזקן שכל מעשיו לש"ש, היינו שהיה תולה צמחוני צה'
והשלך עליו כל יהצו, שנא' ברוך ה' יום יום, שלא דאג דאגת מחר רק היה
סמוך לבו צמחוני צה', וע"כ לא עשה שום תחבולה ועצה שלא יחסר לו דבר יום
ציומו, כי צדין הוא שיטול שכרו צהאי עלמא חלק עבודתו צמחוני גמור צהאי"ת,

(ע"י נועם אלימלך צהר ד"ה וזי תאמרו).

וזו הרמז כאן, ברוך ה' יום יום היינו מי שזכה למדה זו שסמוך לבו צמחוני
צה' הנותן לחם לכל בשר, אז יזכה שהקב"ה יעמום לו ישע ופדיוס, שלא
יחסר לו תמיד לחם חקו.

זמירות ליום השבת

צמ

בהגינו על עמו בצלו נראה
יקר חסדו של הקב"ה / אשר
בגלות בבל ירד עמהם לשם
למענם / ונמנה עמם בדתם
שמה בספינות / ובעיני
הבבלים שוביהם נתנם
לרחמים / כי לא יעזוב ה' את
עמו, למען שמו הגדול.

מִה יָקָר חֶסְדּוֹ בְּצִלּוֹ לְגוֹנֵנָמוּ.
בְּגִלוֹת בְּכֶלֶה שָׁלַח לְמַעֲנָמוּ.
לְהוֹרִיד בְּרִיחִים נִמְנָה בִּינָמוּ.
וַיִּתֵּן לְרַחֲמִים לְפָנַי שׁוֹכִימוּ. כִּי
לֹא יִטּוֹשׁ יְהוָה אֶת עַמּוֹ. בְּעִבּוֹר
הַגָּדוֹל שָׁמוּ:

בשושן שם ה' כסא משפטו
להציל את ישראל / ולהאבד
משם את מורדיו החזקים /
ופדה את ישראל שלא יועברו
מן העולם בחרב / וקרן עמו
קרים, וחסידי לו מהללים /
אע"פ שהעציבם מתחילה ע"י
הגזירה, כדי שישוּבוּ, מכל
מקום ריחם עליהם אחר כך
כרחמיו וכרוב חסדיו.

עַ יִלֵּם שֵׁת כֶּסֶּאוֹ לְהַצִּיל יְדִידָיו.
לְהַעֲבִיר מִשָּׁם מַעֲזָנִי מוֹרְדָיו.
מַעֲבֹר בְּשָׁלַח פָּדָה אֶת עַבְדָיו.
קֶרֶן לְעַמּוֹ יָרִים תְּהִלָּה לְכָל
חֲסִידָיו. כִּי אִם הוֹגָה וְרַחֵם
בְּרַחֲמָיו וּכְרֹב חֲסָדָיו:

המלך אלכסנדר הנמשל
לשעיר עזים נתגדל ונתחזק /
וגם מראה ארבעת המלכים -
שמלכו אחר אלכסנדר - עלו
על כסאם / ואנטיוכוס מלך יוון
- הגדול מכולם - חשבו בלבם
להשחית את בני ישראל / על
ידי כהניו החשמונאים, הפיל
אויביו / ומאת ה' אשר חסדיו
לא תמנו וברחמיו כי לא כלו.

ו צָפִיר הָעֲזִים הַגָּדִיל עֲצוּמָיו. וְגַם
חֲזוֹת אֲרָבַע עָלוּ לְמָרוּמָיו. וּבְלָפָם
דָּמוֹ לְהַשְׁחִית אֶת רַחֲוּמָיו. עַל יָדֵי
כֹהֲנָיו מִגֵּר מִתְקוּמָמָיו. חֲסָדֵי יְהוָה
כִּי לֹא תִמְנֶנּוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו:

גוֹנְנָמוּ - להגן עליהם. לְמַעֲנֵימוּ - בשבילם. בְּרִיחִים - ספינות. בִּינָמוּ - בניחים. שׁוֹכִימוּ
- שוביהם. עִילָם - שושן. שֵׁת - שם. מַעֲזָנִי - חזק. בְּשָׁלַח - בחרב. הוֹגָה - העציב. וְצָפִיר
- שעיר. עֲצוּמָיו - גבורתו. חֲזוֹת - מראה. דָּמוֹ - חשבו. מִגֵּר - השפיל. מִתְקוּמָמָיו - שונאיו.

זמירות המבוארות לשבת

נ סגרתני לאדום ביד רעי מדני.
שבכל יום ויום ממלאים פרסם
מעדני. עזרתו עמי לסמוך את
אדני. ולא נטשתני כל ימי עדני.
פי לא יזנח לעולם אדני:

נמסרתי לרומיים - אדום, ע"י
רעי - מלכי יהודה, שרבו על
המלוכה וגרמו זאת / אשר
עד היום ממלאים בטנם
מממוני / אך עזרת ה' עמי
לחזק את יסודי / וכמו שלא
עזבתני כל זמן ועידן בכל
הגלויות / כן אקוה כי לא
לעולם ישאירו בגלות זה.

כבואו מאדום נמצא בזמירות לסעודה שלישית בעמוד קי"ז

זה הזמר שם המחבר רבי ישראל וחתם שמו בראשי החרוזים

יום זה מכבד מפל ימים. פי
בו שבת צור עולמים:

יום השבת נכבד משאר כל
הימים / לפי שבו שבת בורא
כל העולמים.

עשת ימים תעשה מלאכתך.
יום השביעי לאלהיך. שבת
לא תעשה בו מלאכה. פי כל
עשה עשת ימים:

ואף אתה בששת ימים עשה
מלאכתך / ואת יום השביעי
תקדש לאלוקיך / לא תעשה
כל מלאכה בשבת / כי גם ה'
עשה כל מלאכתו בששת ימים
ובשביעי נח.

יום זה מכבד מפל ימים. פי בו שבת צור עולמים:

ראשון הוא למקראי קודש.
יום שבתון יום שבת קודש.

בתורה השבת קודם לכל
המועדים - הנקראים "מקראי
קודש" / יום השבת קודש

נסגרתני - נמסרתי. מדני - יריבי. מעדני - ממעדני. אדני - יסודותי. נטשתני - עזבתני.
עדני - לשון זמן. יזנח - יעזוב. צור - חבורא.

קא

ומירות ליום השבת

על פן פל איש ביינו יקדש. שהוא יום שבתון / ולכן כל
אחד יקדש בו על יינו / ועל
על שתי לחם יבצעו תמימים: ב' חלות שלמות יבצע.

יום זה מכבד מכל ימים. כי בו שבת צור עולמים:

אכול משמנים שתה ממתקים. אכול בשבת משמנים ושתה
בו ממתקים / כי ה' יתן לכל
הדבקים בו ע"י עונג שבת /
בגד ללבוש ולחם תמידי כראוי /
ובשר ודגים וכל מטעמים.
כי אל יתן לכל בו דבקים. בגד
ללבוש לחם חקים. פשר ודגים
וְכָל מִטְעָמִים:

יום זה מכבד מכל ימים. כי בו שבת צור עולמים:

לא תחסר כל בו ואכלת ושבעת. ושום דבר לא יחסר לך בשבת /
ואכלת ושבעת / וברכת לה'
אלוקיך אשר אהבתו / כי
ברכך יותר מכל העמים.
לא תחסר כל בו ואכלת ושבעת.
וברכת את יהוה אלהיך אשר
אהבת. כי ברכתך מכל העמים:

יום זה מכבד מכל ימים. כי בו שבת צור עולמים:

השמים מספרים כבודו. וגם
הארץ מלאה חסדו. ראו כי כל
אלה עשתה ידו. כי הוא הציור
פָּעֵלוֹ תָּמִיד:
מלאכי מרום מספרים כבוד
ה' / וגם יושבי הארץ מלאים
תהלתו על חסדו / וראו כי
בכוחו כל אלה נבראו, השמים
וצבאם הארץ וכל אשר עליה /
כי כל מעשה הבורא תמים.

יום זה מכבד מכל ימים. כי בו שבת צור עולמים:

מחבר הזמר רבי יהודה הלוי וחתם שמו בראשי החרוזים

את יום השבת אסור לשכוח / כי זכרו חשוב לה' כריח ניחוח
של קרבן / והיונה אשר שלח
נח מהתיבה מצאה בשבת
מנוח לכף רגלה / ובו ינחו
המייגעים כוחם בעבודתם
בימי החול.
יום השבת נכבד לבני ישראל
המאמינים בה' / אבות ובנים
נוהרים לשמרו / ועל שני
לוחות אבנים מצוות שבת
חקוקה וכתובה בתורה / אשר
ניתנו מה' רב העוז ואמין כח.

יום שבתון אין לשכוח. זכרו
כריח הניחוח: יונה מצאה בו
מנוח. ושם ינחו יגיעי פח:

היום נכבד לבני אמונים.
זהירים לשמרו אבות ובנים.
חקוק בשני לוחות אבנים.
מרוב אונים ואמין פח:

יונה מצאה בו מנוח. ושם ינחו יגיעי פח:

אונים - כח.

יום שבתון אין לשכוח, זכרו כריח הניחוח, יונה מצאה בו מנוח. נראה עפ"י מש"כ
תפארת שלמה (צמחוקי), עה"פ אז מראה הארץ את שבתיה כל ימי השמה
תשבות אשר לא שבתה בשבתם עליה, ופי' ע"פ המבואר בנחמי הארץ ו"ל דגס
בזמן הזה אע"פ שציהמ"ק חרב ואין עבודה ואין קרבן, מ"מ שבת נעשים כל
היחודים ממילא בהעלאת העולמות כמו קודם פגס אדם הראשון, נמצא כי בש"ק
אין חסרון כלל מצד הגלות, אך הכל יפה בעמו. וז"ש (ויקרא יט ז) את שבתותי
תשמרו ומקדשי חיראו, ר"ל כאשר שבתותי תשמרו יחשב לכם כמו שמקדשי
חיראו בצנייה, כי היחודים נעשו עשה שבת כמו מלא, ועוד נעלה השבת בגלות
יותר, אחרי שכל ימות השבוע אין היחוד כחיקונו, לכן השבת הוא ציור שאת
מהזמן שציהמ"ק קיים והוא בשלימות האהבה יותר, וע"כ אנו אומרים שבת
(נחמ"י) שלא תהא צרה ודאגה ויגון ואנחה ביום מנוחמינו, והראנו ה"א בנחמ
ציון, פי' ע"י שנקבל השבת בשמחה נכונה יחשב לנו כאלו ראינו ציון בצנייה.

וזה ביאור הכתובים, אז כלומר בימי הגלות מראה הארץ העלינה את שבתיה
היינו השבתים, כל ימי השמה הם זמן הגלות משבות יהיה לכם שבתים
טובים, אשר לא שבתה בשבתם עליה דבזמן שציהמ"ק היה קיים לא היו שבתים
טובים כאלה עכדה"ק.

ומירות ליום השבת

קג

בשבת באו כל ישראל יחד
בברית התורה / וכולם כאחד
אמרו "נעשה ונשמע" / ופתחו
וענו "שמע ישראל ה' א' ה'
אחד" / וברוך ה' הנותן ליעף
כח לקבל את התורה.

וּבָאוּ כָּלֶם בְּבְרִית יֶחֶד. נַעֲשֶׂה
וְנִשְׁמַע אָמְרוּ כָּאֶחָד. וּפָתְחוּ
וַעֲנוּ יְהוָה אֶחָד. בְּרוּךְ הַנוֹתֵן
לְיָעֵף כֹּחַ:

יִזְנֶה מַצָּאָה בּוֹ מְנוּחַ. וְשֵׁם יְנוּחוֹ יִגְיַעֵי כֹחַ:

בהר המור - על הר סיני, דיבר
ה' בבכור קדשו / לזכור
ולשמור את יום השביעי -
שבת / וללמוד יחד כל מצותיו /
ולחזק מתנים ולאמץ כח
לשמרו.

דִּבֶּר בְּקִדְשׁוֹ בְּהַר הַמּוֹר. יוֹם
הַשְּׁבִיעִי זָכוֹר וְשָׁמוֹר. וְכָל
פְּקוּדָיו יֶחֶד לְגִמּוֹר. חִזֵּק מְתָנִים
וְאִמֵּץ כֹּחַ:

יִזְנֶה מַצָּאָה בּוֹ מְנוּחַ. וְשֵׁם יְנוּחוֹ יִגְיַעֵי כֹחַ:

את עם ישראל הנע ונר בגולה
וטעה בצאן / ויזכור ה' לפקוד
אותם בזכות ברית ושבועת

הָעָם אֲשֶׁר נָע כַּצֹּאן תָּעָה. יִזְכּוֹר
לְפָקְדוֹ בְּבְרִית וּשְׁבוּעָה. לְבַל

ואמץ - וחזק.

ובע"ז אחת במיקו"ז (מיקון ו'), צומנת דשכינתא איהי בגלותא אחמר זה, ולא
מלאה היונה מנוח לכף רגלה אלא בשבת ויומין טבין ע"כ, והיינו דבשבת
ויו"ט נעשים כל היחודים והמיקונים כדמים ההם, צמוד ההיכל על חלה והמוצא
על מכונו ולכן יש לה מנוח בשב"ק.

ודש"א, יום שבתון אין לשכוח זכרו, כיון שהוא כריח הניחוח היינו דבשבת היחוד
כשבת הקרבת הקרבנות העולות לריח ניחוח ועל כן יונה מלאה זו מנוח
דבשבת מלאה השכינה מנוח לכף רגלה, ושם ינוחו יגיעי כח, מכוזר הגלות,
ויזכו לגאולה הנפש בשבת.

העם אשר נע כצאן חעה, יזכור לפקדו צברית ושבועה, לצל יעצר גם מקרה
רעה, כאשר נשבעת על מי נח. נל"פ עפ"ד הערבי נחל (תמא), עה"פ

קד

ומירות המבוארות לשבת

יַעֲבֹר בָּם מִקְרָה רָעָה. פֶּאֶשֶׁר

הר סיני / שלא יעבור בהם
מקרה רעה / כמו שנשבע אחר
המבול שלא ישחית ולא יאבד
העולם.

נִשְׁבַּעְתָּ עַל מִי נָח:

יִוָּגָה מִצָּאָה בּוֹ מָנוּחַ. וְשֵׁם יִנּוּחוֹ יִגְיַעֵי כַח:

המור - הר סיני. פקדיו, - מצותיו.

(שפיה נח) ברגע קטן עוזחין וברחמים גדולים אקצנך בשלף קלף הסמרחי פני ממך ובחסד עולם רחמין. כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ. כן נשבעתי מקוף עליך ומגער בך. ומזאת דזה שהקצ"ה כועס בכל יום הוא מגדל רחמיו וחסדיו. שעי" הכעס הזה יוכלו הצדיקים להגן על הרשעים, ללולא הכעס לא היה שום קשר והתחברות לצדיקים עם הרשעים והנפש המוטעת תמות, אמנם ע"י שכוועס וצדיק ריחחא יש גם קיטרוג על הצדיק ואז ניגולים גם הרשעים, והיינו כי רגע בלפני עי"ז חיים ברכונו. וזש"א ברגע קטן עוזחין, ר"ל מה שאני זועם בכל יום לרגע, הוא לתכלית שיהיה ברחמים גדולים אקצנך שיהיה קיצון ומיזור לצדיקים עם רשעים ויצואו אלה ויגינו על אלה, והודיע בזה חיצו הגדולה לישראל שאפי' הכעס שכוועס היא רחמים גדולים, ואמר בשלף קלף הסמרחי פני רגע ממך, היינו אותה הרגע שכוועס כדי שימשך מזה ובחסד עולם רחמין. כי מי נח זאת לי, אשר נשבעתי מעבור מי נח וכו' היינו שהדור המבול מבואר שאין להם חלק לעוה"ב ע"י נח שלקט מהם והוציא כל הניגולות שבהם, נמצא ששם היה להיפך שעי" הצדיק שהיה צנייהם נאצרו כולם, וכן אמרו ז"ל (וזהו וקרא טו ע"ה) שמי המבול נקרא מי נח עבד שלא התפלל עליהם, ולזה אמר שנשבע ששוב לא יהיה כן רק הצדיק יגין על דורו עבדה"ק.

וה"ש העם אשר נע כללן תעה, שגם אם עם ישראל חשו מדרך התורה והלכו בארמות עקלקלות, יזכור לפקדו צדיק ושבעה, גם אז יזכור לעולם צדיקו ושבעתו אשר נשבע על מי נח, לכל יעבר בם מקרה רעה כי אם גם הרשעים יתקיימו בזכות הצדיקים.

זמירות ליום השבת קה

זה הזמר חברו הראב"ע וחתם שמו אברהם בראשי החרוזים מחרוז השני ואילך. אסור בו רשם הוא מחל. והם נוסדים על משקל שתי תנועות ויתד ושתי תנועות. ב' תנועות ויתד ותנועה:

אם אשמור שבת, גם ה' ישמרנו - מכל רע / כי השבת היא אות עולם בין ה' וביני.

פי אֲשֶׁמְרָה שֶׁבֶת אֶל יִשְׁמְרֵנִי. אות

היא לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינִי:

בשבת אסור לדבר דברי חפץ, ולילך כבחול / גם אסור מלדבר בו מצרכי הדיוט / כגון: עניני מסחר, או מעניני מלכים / ולכן, אעסוק ואהגה בתורת ה' אשר תחכים אותי.

אָסוּר מִצֵּא חֶפֶץ עֲשׂוֹת דְּרָכִים. גַּם

מִלְדַּבֵּר בּוֹ דְּבָרֵי צָרָכִים. דְּבָרֵי

סְחוּרָה אֶף דְּבָרֵי מַלְכִים. אֶהְיֶה

בְּתוֹרַת אֶל וּתְחַכְמֵנִי:

אות היא לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינִי:

בו בשבת, אמצא תמיד מרגוע לנפשי / לדור הראשון של יוצאי מצרים מקבלי התורה, נתן ה' קדושי מופת / בהורידו להם בכל יום ששי מנת מן כפולה, ליום ששי ולשבת / כן אבקש, כי גם מזוני יכפיל בכל יום ששי.

בו אֶמְצָא תָמִיד נוֹפֵשׁ לְנַפְשִׁי. הִנֵּה

לְדוֹר רִאשׁוֹן נָתַן קְדוּשָׁה. מוֹפֵת.

בָּתַת לֶחֶם מִשְׁנֵה בִּשְׁשִׁי. כָּכָה בְּכָל

שְׁשִׁי יִכְפִּיל מְזוֹנִי:

אות היא לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינִי:

צוה בתורתו לכהניו / כי עליהם לסדר לפניו בשבת לחם הפנים על השלחן ולאכלו / ולכן, אסור לצום בשבת תענית דרבנן / חוץ מיום כפור שחל בשבת, יום מחילת עוונות.

רִשְׁם בְּדַת הָאֵל חוֹק אֶל סִגְנוּ. בו

לְעִרוֹךְ לֶחֶם פָּנִים בְּפָנָיו. עַל פֶּן

לְהַתְעַנּוֹת בוֹ עַל פִּי נְבוֹנָיו אָסוּר.

לְבַד מִיּוֹם כְּפוּר עֲוֹנֵי:

אות היא לְעוֹלָמִי עַד בֵּינוּ וּבֵינִי:

קו

זמירות המבוארות לשבת

הוא יום מכבד הוא יום תענוגים.
לחם ויין טוב בשר ודגים.
המתאבלים בו אחר נסוגים. פי
יום שמחות הוא ותשמחני:

השבת הוא יום נכבד
במלבושים, ויום תענוגים /
בלחם ויין טוב, בשר ודגים /
ואבלים, בבוא השבת
מפסיקים אבלם עד אחר
השבת / כי הוא יום שמחה,
ואבקשך ה' שתשמחני בו.

אות היא לעולמי עד בינו וביני:

מחל מלאכה בו סופו להקרית. על
בן אכבס בו לבי כבורית. ואתפללה
אל אל ערבית ושמחית. מוסף וגם
מנחה הוא יענני:

המחלל השבת בעשיית
מלאכה בו, לבסוף שיהא חייב
כרת / ולכן אכבס בשבת את
לבי כמו המכבס בבורית -
המנקה / ואתפלל בשבת לה'
תפלות ערבית ושמחית / מוסף
ומנחה, והוא תפילתי יקבל
ויענני.

אות היא לעולמי עד בינו וביני:

מחבר הזמר שלמה חזק וחתם שמו בראשי החרוזים.

שמרו שבתותי למען תינקו
ושבעתם מזיו ברכותי, אל המנוחה
פי באתם, ולוו עלי בני ועדנו
מעדני, שבת היום ליהנה:

שמרו שבתותי / כי בזכותה
תרזו ושבעתם / מהוד ברכותי
בבואכם / אל מנוחת השבת /
ואם אין בידכם ממה לענג
את השבת, לוו, והיו בטוחים
כי אפרע / כי שבת היום לה'.

לעמל קראו דרור, ונתתי את ברכתי,
אשה אל אחותה לצרור, לגלות על

למתייגע בימות החול תנו
חופש בשבת / ואתן לכם
ברכה / וברכה לברכה

מחל - מלשון מחלל. כבורית - דבר המנקה.

תינקו - מלשון יניקה. מזיו - מתואר. לעמל - ליגע. לצרור - לקשור.

זמירות ליום השבת

קז

יום שמחתי, בגדי שש עם שני, תקשרנה, וכדי לגלות לכל
השמחה / תלבשו בגדי שש
וְהַתְּבוֹנְנוּ מִזְקְנִי, שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה: / ותבינו זאת מוקני
החכמים / כי שבת היום לה'.
וְלוֹ עָלִי בְּנֵי וְעַדְנִי מִעֲדָנִי, שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה:

מָהֲרוּ אֶת הַמָּנָה, לַעֲשׂוֹת אֶת דְּבַר מָהֲרוּ אֶת הַמָּנָה, לַעֲשׂוֹת אֶת דְּבַר
אֶסְתֵּר, וְחָשְׁבוּ עִם הַקּוֹנָה, לְשֵׁלֶם אֶסְתֵּר, וְחָשְׁבוּ עִם הַקּוֹנָה, לְשֵׁלֶם
אֶכּוֹל וְהוֹתֵר, בְּטָחוֹ כִּי אֲמוּנִי, וְשִׁתּוֹ אֶכּוֹל וְהוֹתֵר, בְּטָחוֹ כִּי אֲמוּנִי, וְשִׁתּוֹ
יֵין מְשֻׁמֵּנִי, שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה: / ועד יותר / בני היו בטוחים
כי אשלם לכם / ושתו ייני
הטוב / כי שבת היום לה'.
וְלוֹ עָלִי בְּנֵי וְעַדְנִי מִעֲדָנִי, שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה:

הִנֵּה יוֹם גְּאֻלָּה, יוֹם שֶׁבֶת אִם הִנֵּה יוֹם גְּאֻלָּה, יוֹם שֶׁבֶת אִם
תִּשְׁמְרוּ, וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה, לִינִי תִשְׁמְרוּ, וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה, לִינִי
וְאַחַר תַּעֲבֹרוּ, וְאָז תַּחֲיוּ לִפְנֵי, וְאַחַר תַּעֲבֹרוּ, וְאָז תַּחֲיוּ לִפְנֵי
וְתִמְלְאוּ צְפוּנֵי, שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה: / וכל טוב הצפון לכם תתמלאו /
כי שבת היום לה'.

וְלוֹ עָלִי בְּנֵי וְעַדְנִי מִעֲדָנִי, שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה:

חֲזֹק קִרְיָתִי, אֵל אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן, חֲזֹק קִרְיָתִי, אֵל אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן,
וְהָשֵׁב אֶת נְוֹתִי, בְּשִׁמְחָה וּבְהִגָּיוֹן, וְהָשֵׁב אֶת נְוֹתִי, בְּשִׁמְחָה וּבְהִגָּיוֹן,
יִשׁוּרְרוּ שָׁם רַגְנִי, לוֹזִי וְכִהְנִי, וְאָז יִשׁוּרְרוּ שָׁם רַגְנִי, לוֹזִי וְכִהְנִי, וְאָז
תִּתְעַנֵּג עַל יְהוָה, שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה: / וישראל על ה' יתענגו / כי
שבת היום לה'.

וְלוֹ עָלִי בְּנֵי וְעַדְנִי מִעֲדָנִי, שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה:

שאר הזמירות נמצא בזמירות לשלש סעודות בעמוד קי"ט

קח

זמירות המבוארות לשבת

יש נוהגין לשיר אז ביום השביעי בסעודת היום:

אז ביום השביעי נחת, יום השבת על כן ברכת:

ועל כל פעל תהלה צדקה, חסידך בכל עת יכרכוה:

ברוך יהוה יוצר כלם, אלהים חיים ומלך עולם:

כי מעולם על עבדך, רוב חמיד וחסידך:

ובמצרים החלות, להודיע כי מאד נעלית:

על כל אלהים, בעשותך בהם שפטים גדולים ובאלהיהם:

בבקעך ים סוף עמך ראו, היד הגדולה וייראו:

נהגת עמך לעשות לך, שם תפארת, להראות גדלך:

ודברת עמם מן השמים, וגם העבים נטפו מים:

ידעת לקחם במדבר, בארץ ציה איש לא עבר:

תתה לעמך דגן שמים, וכעפר שאר ומצור מים:

תגרש גוים רבים עמים, יירשו ארצם ועמל לאמים:

בעבור ישמרו חקים ותורות, אמרות יהוה אמרות

טהורות:

ויתעדנו במרעה שמן, ומחלמיש צור פלגי שמן:

בנוחם בנו עיר קדשך, ויפארו בית מקדשך:

ותאמר פה אשב לאורך ימים, צידה ברך אברך:

כי שם יזבחו זבחי צדק, אף כהניך ילבשו צדק:

ובית הלוי נצימות תמרו, לך תרועעו אף לשירו:

בית ישראל ויראי יהוה, יכבדו ויודו שמך יהוה:

הטיבות מאד לראשונים, בן מיטיב גם לאחרונים:

ומירות ליום השבת

יהוה תשיש נא עלינו, באשר ששית על אבותינו:

אותנו למרבות ולהיטיב, ונודה לך לעולם כי תיטיב:

יהוה תבנה עירך מהרה, כי עליה שמך נקרא:

ואנן דוד תצמיח בה, ותשכון לעולם יהוה בקרבה:

ובחי צדק שמה נזבחה, וכימי קדם תעריב מנחה:

ויברך את עמך באור פניך, כי תפצים לעשות רצונה:

ויברצונה תעשה תפצנו, הבט נא עמך כלנו:

בחרתנו להיות לך לעם סגולה, ועל עמך ברכתך סלה:

ותמיד נספר תהלתך, ונהלל לשם תפארתך:

וימברכתך עמך ובורך, כי את כל אשר תברך מבורך:

ואני בעודי אהללה בוראי, ואברככה כל ימי צבאי:

יהי שם יהוה מבורך לעולם, מן העולם ועד העולם:

פכתוב ברוך יהוה אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו כל

העם אמן והלל ליהוה: ענה דניאל ואמר להוי שמה די

אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די תכמתא וגבורתא די לה היא:

ונאמר ויאמרו הלויים ישוע וקדמיאל בני השכניה שרכיה הודיה

שבניה פתחיה קומו ברכו את יהוה אלהיכם מן העולם ועד העולם

ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה: ונאמר ברוך יהוה

אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללויה:

ונאמר ויברך דויד את יהוה לעיני כל הקהל ויאמר דויד ברוך אתה

יהוה אלהי ישראל אבינו מעולם ועד עולם:

סדר סעודה שלישית

סעודה שלישית:

כל המקיים ג' סעודות, ניצול מג' פורעניות וכו' (שבת קי"ח:).

לסעודה שלישית קורין בשם "שלש סעודות", והמעם שבוה הוא מקיים כל הסעודות, כי סעודה ראשונה ושניה הוא רעב ויש לו ג"כ הנאה, הגם שהוא מצוה וקראת לשבת עונג, אך בסעודה זו שמועד אף שאינו תאב, מגלה שאכילתו לשם שמים, ושגם הראשונות אפילו לא היה תאב היה מקיימם, ממילא מתקן הכל בסעודה שלישית, ע"כ נקראת שלש סעודות (דברי אמת מהרה"ק מלובלין, פר' בלק).

גם נשים חייבות בסעודה שלישית (שו"ע רצ"א סעיף ו').

אכילת דגים ובשר וביצים בסעודה ג':

מצוה לאכול דגים בשבת ובפרט בסעודה ג' (תרי"ם פ"ו).

בשלה"ק כתב לאכול בשר גם בסעודה זו, ע"ש.

יש אוכלין ביצים בסעודה זו, וזכר לאבלו של משה שנסתלק בעת מנחה (ספר זכ"א ח"ג אות שבת).

מוזמור לדוד:

בבני יששכר (מאמרי השבתות מאמר ח') כתב המעם שהנהיגו רבותינו לזמר מוזמור לדוד ג' פעמים בסעודה שלישית, משום שיש בו אותיות כמנין זכר בגימטרי' ברכה, ע"כ אומרים ג' פעמים להיות ברכה משולשת וכו', עיי"ש.

קיא

סעודה שלישית של שבת

סעודה שלישית של שבת

יאמר זה המאמר מזוהר הק' המדבר מכבוד סעודה זו:

בכל ששת ימי השבת. כאשר מגיע זמן תפלת מנחה. דין הקשה שולט וכל הדינים נתעוררים. אבל ביום השבת כשמגיע זמן תפלת המנחה או עת רצון הרצונות נמצא. והקדמון הקדוש מופיע אור הרצון שלו. וכל הדינים נמתקים. ונמצא רצון ושמחה בכל.

ובזה הרצון נסתלק משה נביא הנאמן והקדוש מן העולם. כדי להודיע שלא נסתלק בדיון. ואז בהארת הרצון של הקדמון הקדוש יצאה נשמתו ונגנוה בו. לפיכך ולא ידע איש את קבורתו כתוב. כמו שהקדמון הקדוש נסתר מכל הנסתרות. ואין מכירים בו עליונים ותחתונים. אף כן נשמה זו שנגנוה בהארת הרצון המופיע בזמן תפלת מנחה של שבת כתוב בה ולא ידע איש את קבורתו. והוא נסתר מכל הנסתרות שבעולם. והדין אין שולט בו. אשרי חלקו של משה.

תא חזי בכל שפא יומי דשבתא פד מטא שעפא דעלותא דמנחה, דינא תקיפא שלטא וכל דיגין מתערין. אכל ביומא דשבתא פד מטא עדן דעלותא דמנחה רעוא רעצין אשתפח ועתיקא קדישא גליא רצון דיליה, וכל דיגין דילה מתפפין, ומשתפח רעוא וחדיו בכלא,

ובהאי רצון אסתלק משה נביא מהימנא קדישא מעלמא, בגין למנדע דלא דינא אסתלק, וההיא שעפא ברצון דעתיקא קדישא נפיק נשמתה דאתסמר בה, בגין פד ולא ידע איש את קברתו פתיב. מה עתיקא קדישא טמירא מפל טמירין ולא ידעין עלאין ותפאין, אוף הכא האי נשמתא דאתסמר בהאי רצון דאתגליא בשעפא דעלותא דמנחה דשבתא, פתיב ולא ידע איש את קברתו, והוא טמיר מפל טמירין דעלמא ודינא לא שלטא בה, זכאה חלקה דמשה.

תנו בזה היום שהתורה מתעטרת בו. מתעטרת בכולם בכל אלו המצוות. ובכל אלו הגזירות והעונשים בשבעים ענפים של אור שמאירים בכל צד וצד, מי רואה ענפים היוצאים מכל ענף וענף, (של השבעים הענפים), חמשה עומדים בתוך האילן, כל אלו הפנים (של התורה) בהם נאחזים, מי רואה אלו השערים שנפתחים בכל צד וצד, כל אלו מזדהרין ומאירים באור ההוא היוצא ולא נפסק. קול כרוו יוצא, התעוררו עם קדוש הנבחר למעלה ולמטה, עוררו שמחה לפני אדוניכם, התעוררו בשמחה שלימה, הזדמנו בשלש שמחות של שלשה אבות, הזדמנו לקראת האמונה שהיא שמחת השמחות.

אשרי חלקם של ישראל קדושים בעולם הזה ובעולם הבא. שהשבת ירושה להם מכל העמים עובדי כוכבים. וע"כ כתוב ביני ובין בני ישראל.

אמר רבי יהודה כן הוא ודאי ועל כן כתיב זכור את יום השבת לקדשו, וכתוב קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. וכתוב וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד.

תאנא בהאי יומא דאורייתא מתעטרא בה, מתעטרא בכלא, בכל אנון פקודין בכל אנון גזרין ועונשין, בשבעין ענפין דנהורא דנהרין מכל סטרא וסטרא. מאן חמי ענפין דנפקין מכל ענפא וענפא, חמשא קימין בגו אילנא, פלהו ענפין בהו אחידן. מאן חמי אנון פרעין דמתפתחין בכל סטר וסטר פלהו מזדהרין ונהרין בההוא נהורא דנפיק ולא פסיק. קל כרווא נפיק, אתערו קדישי עלינון אתערו עמא קדישא דאתבחרו לעלא ותתא, אתערו חדותא לקדמות מאריכון. אתערו בחדותא שלימתא, אודמנו בתלת חדון דתלת אבהן, אודמנו לקדמות מהימנותא דחדה דכל חדותא.

ובאה חלקיכון ישראל קדישין בעלמא דין ובעלמא דאתי. דא הוא ירושתא לכון מכל עמין עובדי כוכבים, ועל דא כתיב ביני ובין בני ישראל.

אמר רבי יהודה הכי הוא ודאי ועל דא כתיב זכור את יום השבת לקדשו. וכתוב קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. וכתוב וקראת לשבת עונג לקדוש ה' יהיה מכבד.

סעודה שלישית של שבת

קינ

תנו בזה היום כל נשמות הצדיקים מתעדין בתענוגי עתיקא קדישא הסתום מכל סתמים, (שהוא הכתר), ורוח אחד מעונג עתיקא קדישא ההוא מתפשט בכל העולמות ועולה ויורד ומתפשט לכל בנים הקדושים, לכל שומרי התורה ונחים במנוחה שלימה ונשכחים מכולם (כלומר מהם) כל רוגז וכל הדינים וכל עבודה קשה וזה שכתוב (ישעיה ה') ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגון ומן העבודה הקשה.

ולפיכך שקול שבת כנגד כל התורה. וכל השומר שבת כאילו שמר כל התורה. וכתוב אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע. משמע כי מי ששומר שבת כמי ששומר כל התורה כולה.

תאנא בְּהאי יומא כָּל נְשַׁמְתָּהוֹן דְּצַדִּיקָא מִתְעַדְנִין בְּתַפְנוּגֵי עֵתִיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, וְרוּחָא חָדָא מְעֻנְגָא דְהָהוּא עֵתִיקָא מִתְפַּשֵּׁטָא בְּכָלְהוּ עֲלָמִין, וְסֻלְקָא וְנִחְתָּא וּמִתְפַּשֵּׁטָא לְכָלְהוּ בְּגֵי קַדִּישִׁין לְכָלְהוּ נְטוּרֵי אוּרִיתָא וְנִיחִין בְּנִיחָא שְׁלִים. וּמִתְנַשֵּׂי מִכָּלְהוּ כָּל רִגְזִין כָּל דִּינִין וְכָל פְּלִחִין קָשִׁין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב בְּיוֹם הַנִּיחַ יְהוָה לְךָ מֵעֲצָבְךָ וּמִרְגָּזְךָ וּמִן הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה.

בְּגִיגֵי כֹד שְׁקִיל שְׁבֻתָּא לְקַבֵּל אוּרִיתָא וְכָל דְּנָטִיר שְׁבֻתָּא כְּאֵלוּ נְטִיר אוּרִיתָא כֻּלָּא. וְכְּתִיב אֲשֶׁרִי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וְכֵן אָדָם יִחְזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שְׁבֻתָּא מִחֻלָּלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מִעֲשׂוֹת כָּל רָע. אֲשַׁתְּמַע דְּמֵאן דְּנָטִיר שְׁבֻתָּא כְּמֵאן דְּנָטִיר אוּרִיתָא כֻּלָּא: בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

קיד

זמירות המבוארות לשבת

זמירות לפעודה שלישיית

אַתְּקִינוּ סְעוּדָתָא דְמַהֲיִמְנוּתָא
שְׁלִימָתָא חֲדוּתָא דְמִלְפָּא
קְדִישָׁא: אַתְּקִינוּ סְעוּדָתָא דְמִלְפָּא.
דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְזַעִיר אֲנָפִין.
וְעַתִּיקָא קְדִישָׁא. וְחָקֵל תְּפוּחִין
קְדִישִׁין אַתְּנִן לְסַעְדָּא בְּהֵרָה:

הכינו הסעודה של האמונה
השלימה - שה' ברא העולם /
והיא חדות המלך הקדוש -
הקב"ה / הכינו סעודת המלך,
זו היא הסעודה של "זעיר
אנפין" / "עתיקא קדישא"
"חקל תפוחין קדישין" באים
לסעוד עמה.

מחבר הזמר רבי יצחק לוריא זצ"ל (האר"י הקדוש) ושמו חתום בראשי הבתים
בְּנֵי הַיִּכְלָא דְכְּסִיפִין. לְמַחְזִי זִיו
דְּזַעִיר אֲנָפִין:

בני ההיכל - אלו התי"ח -
המשתוקקים / לראות את הזיו
של ה"זעיר אנפין".

יְהוֹן הָכָא. בְּהַאי תְּפָא. דְּבִיָּה
מִלְפָּא בְּגִלּוּפִין:

יהיו נוכחים כאן בשולחן הזה /
שבו מתגלה המלך - הקב"ה.

צְבוּ לְחֻדָּא. בְּהַאי וְעָדָא. בְּגוּ
עִירִין וְכָל גְּדִפִין:

יהי רצונכם מאוד לישב
באסיפה זו / בקרב המלאכים
וכל בעלי הכנפים א.

חֲדוּ הַשְׁתָּא. בְּהַאי שְׁעָתָא.
דְּבִיָּה רַעְוָא וְלִית זַעֲפִין:

שמחו עתה בשעה הזו / שבה
עת רצון ואין רוגז ב.

קְרִיבוּ לִי. חֲזוּ חִילִי. דְּלִית
דִּינִין דְּתַקִּיפִין:

התקרבו אלי וראו חילי וכוחי /
שאין עתה דינים קשים.

(א) אלו המלאכים שיש להם שש כנפים. (ב) שבכל יום שולטים חדיניים בשעה זו.

קמו

זמירות לסעודה שלישית

בחורן הם חונים ואינם נכנסים /
אלו הכלבים החצופים -
היינו המקטרגים.

והסעודה הזאת הומין העתיק
יומין - הקב"ה / לעת המנחה,
עד שיעברו עת תגבורת
הדינים.

ל בר נטלין. ולא עאלין. הני

פלפין דחציפין:

ו הא אַזמין. עתיק יומין.

למנחה למצחא עדי יהון

חלפין:

הרצון של הקב"ה שגילה בעת
הזאת / הוא כדי לבטל כל
הקליפות והמקטרגים.

וישים אותם בחוריהם - שלא
ישלטו / ויתחבאו בנקיקי
הסלעים.

ר עו דילה. דגלי לה. לבטלא

בכל קליפין:

י שוי לון בנוקביהון. ויטמרון

בגו כפין:

לפי שעבשיו בעת המנחה /
שמחתה של הזעיר אנפין היא.

א רי השתא. במנחתא. בתדוּתא

דזעיר אנפין:

מזמור לדוד. יהוה רעי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני.

על מי מנוחות ינהלני: נפשי ישובב. ינחני במעגלי

צדק למען שמו: גם פי אלף בגיא צלמות לא אירא רע.

מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר וכו', נפשי ישובב ינחני במעגלי צדק למען
שמו. (נ"פ עפ"י החמ"ס (ש"ס יו"ד בהקדמה) צביאור הפסוק (דברים כח
א) והוסיף ה' צפרי צעק, בהקדס מש"כ הרמז"ס באגרת אל בנו ר' אברהם,
ו"ל ודע בני כי האדם המסכן צוה העולם השפל אין לו מנוחה בו, ואשרי למי
שחממו ימיו מהרה בלי טירדת הנפש עכ"ל. ומוכן כוונתו כי כל מטרת חיי
עוה"ו הוא הכנה להגיע לחיי הנצחי בעוה"ב, כמו שאמרו ו"ל (אטמ ד. טו.) התקן
עמך בפרוודור כדי שחככם לערקלין, והכנה זו היא כשרון מעשה המצוות
ושלימות הנפש, ולא ניתנה זמן מוגבל להשלמה זו, רק חלוי בהשלמות האדם
והיה כאשר ירים השכל את ידו וגבר הנפש על החומר, ושזה כוונתה בית

פי אתה עמדי. שבטך ומשענתך הנה ינחמני: תערך לפני
שלחן נגד צררי. דשנת בשמן ראשי כוסי רגיה: אך טוב
וחסד ירפוני כל ימי חיי. ושבתי בבית יהוה לארץ ימים:

ויאמר משה אכלהו היום פי שבת היום ליהוה היום לא תמצאהו
בשדה: ראו פי יהוה נתן לכם השבת על כן הוא נתן לכם
ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום
השביעי: וישבתו העם ביום השביעי:

ימים, כי השלים א"ע, אך אם יניח השכל את ידו וגבר החומר וילך שוב דרך
לבו, אז יטרך להיות טרוד בעולם השפל הזה ונהגלו ימים רבים. עד שיחזק
את אשר עיוות, ויפה כח הרמז"ס אשרי למי שחזמו ימיו מהרה.

ומערתה יפלא, הלא עיינו רואות דגם הנדיקים ינוזן בשניה, ובלי ספק דכבר
השלימו נפשם בימי נעוריהם, ולהיכן אריכות ימים של אלו. הלא צ"ל
דוודאי הם מזד עזמם כבר חזמו ימיהם והשלימו שנותיהם מזד כשרון נפשם,
רק השי"ת מניחם עוד על האדמה לעזות ורעיהם ותלמידיהם, שיהנו מאורם
וישלימו גם הם נפשם, ואין זה טיטול ומירדא להנפש כי זכות הוא לה להשפיע
מאורה לזולתה.

וזהו והסוחר ה' לעזבה. שיהיה לעזבתך בשביל פרי בטן למען אשר יזוה את
גניו אחריו לעשות זדקה, וכן כדי שיוכל להעמיד תלמידים הרבה הקרויים
גנים. ולהיעזב דרכי בני אדם לנחומם בדרכי זדק ומישרים ע"ב.

וה"ש דהמע"ה, ה' רועי לא אחסר, כי בלמח כבר השלים נפשו בזה העולם,
כדאי' בחז"ל (ב"ב י"ו ע"א) ולכי חלל בקרבי מלמד שלא שלט בו יזה"ר,
וזהו לא אחסר שנפשו שלימה ותמימה ומוס א"ן זה בנאות דשא ירדני על מי
מנוחות ינהלני, כי היה ראוי כבר להיות בין שוכני עפר ולישז על מי מנוחות
בעולם שכולו טוב, ולחזות בעוה"ז וליהנות מזיו שכינתו, ולמה לו להיות נע
וגד בארץ ולהטריד נפשו, הוא מומיז והוא מפרק, נפשי שובצ היינו שאינו
טלטול ומירדא לנשמתו ונפשו ישב בשובה ונחם, וזמה ע"י שינחיתו במעגלי זדק
למען שמו, היינו בזה שיעשה זדקה עם אחרים ללמדם מעגלי זדק וארחות
ישר, להראותם הדרך בה יסכון אור למען שמו יח' שיתקדש בעולם, ואז ימצא
מרגוע לנפשו וזכות הוא לה להשפיע לזולתה.

ומירות לסעודה שלישית

קיו

השל"ה כתב עפ"י חכמי האמת יודעי חן שצריך ג"כ לקדש על היין בסעודה ג':

צל פן ברך יהוה את יום השבת ויִקְדָּשָׁהּ:

סְבִירי מְרִנָּן וּרְבִנָּן וְרַבּוּסִי:

ברוך אתה יהוה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן:

וקודם אכילה יאמר:

לְשֵׁם יְחִיד קִידָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתִּיהָ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעֱלַם
בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אֲנֹכִי בָּא לְקַיֵּם מִצְוַת סְעוּדָה שְׁלִישִׁית
שֶׁל שַׁבָּת נֶגֶד יַעֲקֹב אָב שֶׁל הַמּוֹן שְׁבָעִים נֶפֶשׁ בְּזִכְרוֹתָו נִנְצַל מִמִּלְחָמוֹת
גּוֹג וּמִגּוֹג וְיָקִים בְּנוֹ מִקְרָא שְׁכָתוֹכַ וְהֶאֱכִלְתִּידָּךְ נִחְלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ.
נִחְלָה בְּלֵי מִצְרַיִם. וּבִכְן בְּכַח סְגוּלוֹת שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת אֵלּוּ יִחְסֹן פְּנֵמֵנוּ
בְּסְעוּדוֹת הַרְשׁוֹת וּמֶאֱכָלוֹת אֲסוּרוֹת: וְיִהְיֶה נֹעֵם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ פּוֹנֵנָה:

לעתיד כשיבוא הקב"ה מאדום
- אחר שיהרוג שריהם / ובגדיו
יהיו צבועים מדמם, כי יזבח
בעיר בצרה ויטבח את בוגדיו /
ועל ידי זה יזה דמם - שהוא
נצח וחזקו של אדום - על
מלבושיו להאדימם / ויכרית
רוחם הגאה של כל השרים,
בכחו הגדול / ויסירם מן
העולם ברוחו החזקה ביום בו
נושבת רוח מורחית.

והמלאך, השר המושל על
אדום יראה כי כל זה בא עליו /
יטעה בשלשה דברים: א.

בְּבוֹאוֹ מֵאֲדוֹם חֲמוּץ בָּגָדִים.
זָבַח לוֹ בְּבִצְרָה וְטָבַח לוֹ
בְּבוֹגָדִים. וַיִּזְ נִצָּחָם מִלְּבוּשָׁיו
לְהֶאֱדוֹם. בְּכֹחוֹ הַגָּדוֹל יִבְצוֹר
רוּחַ נְגִידִים. הִגָּה בְּרוּחוֹ הַקָּשָׁה
בְּיוֹם קָדִים:

רְאוּתוֹ פִּי כֵן אֲדוּמֵי הָעוֹצָר.
יִחְשׁוּב לוֹ בְּבִצְרָה תִּקְלוּט

קִיחַ

זמירות המבוארות לשבת

יחשוב שְׁעִיר בַּצֶּהֱהָ הִיא "בַּצֶּהֱהָ" וְתִקְלָטָנוּ מִלְמוֹת / ב. וְגַם מִלֶּאֱלֹהִים נִצּוֹל בְּתוֹכָהּ כְּמוֹ אָדָם / ג. וְמוֹיֵד נִצּוֹל בְּעִיר מִקְלָט לְהַתְעַכֵּב שָׁם כְּשׁוֹגֵג / וּבְעִדְכֶם בְּגִלּוֹת אֶהְבֵּה אֶת ה' שׁוֹמְרֶכֶם, חֲסִידָיו הַמֵּאֲמִינִים בּו.

כְּבָצָר. וּמִלֶּאֱלֹהִים כְּבָצָר. וּמִזֵּיד כְּשׁוֹגֵג בְּמִקְלָט יַעֲצָר. אֶהְבֵּה אֶת יְהוָה כָּל חֲסִידָיו אֲמוּנִים נוֹצָר:

וְקִהְיִיתָ יִשְׂרָאֵל יִקְבֹּץ ה' בְּחִסְדּוֹ בִּזְכוּת אֲמוּנָתְכֶם בּו / וּמֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם אֵלָיו יִקְבֹּץ / וְיֹשִׁיבֵנוּ בִּירוּשָׁלַיִם לִיד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ - הַגְּבוּהָ מִכָּל הַהָרִים / וְגַם הַקְּבִי"ה - מִקְבֹּץ מִדְּחָנוּ יֵשׁוּב עִמָּנוּ / כְּכַתּוּב בְּתוֹרָתוֹ וְשׁוֹב ה' א' אֶת שְׁבוּתְךָ, כְּלוֹמֵר שְׁגָם הוּא בְּעִצְמוֹ, וְלֹא הָשִׁיב שִׁמְשָׁמַע שִׁישִׁיב אֶת הָאֲחֵרִים.

יִצְוֶה צוֹר חֲסִידוֹ קִהְלֹתָיו לְקַבֵּץ. מֵאַרְבַּע רוּחוֹת עָדִיו לְהַקְבִּץ. וּבְכֹהֵר מְרוֹם הָרִים אוֹתָנוּ לְהַרְבִּץ. וְאַתָּנוּ יֵשׁוּב נִדְחִים קוֹבֵץ. וְהָשִׁיב לֹא נֶאֱמַר כִּי אִם וְשָׁב וְקַבֵּץ:

בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר טוֹב גָּמְלָנוּ / בְּרַחֲמָיו וּבְרֹב חֲסִידָיו הַגְּדִיל לָנוּ לִנְאֻלֵּינוּ מֵאַרְבַּע גְּלוּיּוֹת / פִּדְיוֹנוֹ וּמִצִּילָנוּ, עֲשֵׂה נָא עִמָּנוּ הַנִּסִּים שְׁעִשִׂיתָ לָנוּ מִכְּבֹד וְהוֹסֵף עֲלֵיהֶם עוֹד / וְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל הַגְּבוּרָה וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ נִגְדֵּל.

בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר טוֹב גָּמְלָנוּ. בְּרַחֲמָיו וּבְרֹב חֲסִידָיו הַגְּדִיל לָנוּ. אֱלֹהִים וְכֹאֲלֵה יוֹסֵף עִמָּנוּ. לְהַגְדִּיל שְׁמוֹ הַגְּדוֹל הַגְּבוּרָה וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ:

בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ עַל מִנְתַּי שֶׁנִּבְדְּדוּ בְּמַעֲשֵׂיָנוּ / לְהַלְלוֹ לְשִׁבְחוֹ וּלְסַפֵּר הוֹדוֹ / כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֲסִדּוֹ יוֹתֵר מִעַל

בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לְכְבוֹדּוֹ. לְהַלְלוֹ וּלְשִׁבְחוֹ וּלְסַפֵּר הוֹדּוֹ. מִכָּל אִשׁ גָּבַר עָלֵינוּ

קימ

ומירות לסעודה שלישית

כל האומות / לכן כל אחד בכל
לבבו ובכל נפשו ומאדו /
נמליכיהו עלינו וניחדהו.

חסדו. לכן בכל לב ובכל נפש
ובכל מאדו נמליכו וניחדו:

יהוה מלך. יהוה מלך. יהוה מלך לעלם ועד כ"פ:

הקב"ה אשר לו השלום, ישים
עלינו ברכה ושלום / וגם
משמאל ומימין יבוא שלום על
ישראל / ואב הרחמן הוא יברך
את עמו בשלום / ויזכו לראות
בנים ובני בנים עוסקים בתורה
ובמצוות בלי קנטור, רק שלום
על ישראל / מאת אדון השלום
- הקב"ה, הנקרא (ישעיה ט' ה')
יועץ אל גבור אבי עד שר
שלום.

מלך שהשלום שלו ישים עלינו
ברכה ושלום. משמאל ומימין
על ישראל שלום. הרחמן הוא
יברך את עמו בשלום. ויזכו
לראות בנים ובני בנים עוסקים
בתורה ובמצוות על ישראל
שלום. פלא יועץ אל גבור אבי
עד שר שלום:

שם המחבר ברוך חזק וחתם שמו בראש החרוזים

ברוך אל עליון אשר נתן לנו
את השבת ליום מנוחה / והוא
יפדה נפשנו משימון ואנחת
הגלות - בזכות שמירת שבת /
וידרוש את עיר ציון אשר

ברוך אל עליון אשר נתן
מנוחה. לנפשנו פדיון משאת
ואנחה. והוא ידרוש לציון עיר

משאת - משמון.

ברוך אל עליון אשר נתן מנוחה, לנפשינו פדיון משאת ואנחה, והוא ידרוש
לציון עיר הנדחה. ול"פ ע"ד משל למה הדבר דומה, לאיש כפרי שהיה
רוכל ומחזר בעיירות, וראה איך שגנ"א מתפרנסים מעבודות קלות ויש להם
שכר טוב בעמלם, לעומת אנשי הכפר העמלים קשות בעבודה קשה במרש ובקציר
ובכל עבודה בשדה, וביעמם אפס יאכלו לחם זר, והתחיל לדבר על לבו שיהורג
בזר בעבודת האדמה, כי מה יתרון לו בכל עמלו צעם שיוכל להרויח יותר ולא

**הַנְדָּחָה. עַד אָנָּה תוֹגִיֵּין נָפֶשׁ
בַּמִּנְחָה:**

עתה היא נדחה / עד מתי
תעצב הנפש הנאנחה על
החורבן.

**הַשׁוֹמֵר שֶׁבֶת הֵבֶן עִם הַבֵּית.
לֹא יִרְצוּ בַּמִּנְחָה עַל מַחֲבֵת:**

כל שומרי השבת אנשים
ונשים / יהיו מרוצים לה'
בקרבת מנחה על מחבת בבית
המקדש.

**רוֹכֵב בַּעֲרֻבוֹת מֶלֶךְ עוֹלָמִים.
אֶת עָמּוֹ לְשִׁבוֹת אֵזֶן בַּנְּעִימִים.
בַּמֶּאֱכָלִי עֲרֻבוֹת בְּמִינֵי מְטַעֲמִים.
בַּמְלָבוּשִׁי כְּבוֹד כְּנֶהוּג בַּסַּעֲדוֹת**

ה' הרוכב על שמי ערבות מלך
כל העולמות / השמיע
בדברותיו הנעימים לעמו
ישראל לשבות ביום השבת /
ובמאכלים ערכים ומויני
מטעמים לענגו / וללבוש
מלבושי כבוד כנהוג בסעודת
משפחה.

הַשׁוֹמֵר שֶׁבֶת הֵבֶן עִם הַבֵּית. לֹא יִרְצוּ בַּמִּנְחָה עַל מַחֲבֵת:

ייעף ולא ייגע, אולם לא אזה הנן לשמוע בקולו כי זה דרכו מנעוריו ומעולם
לא נסה עבודה אחרת, המחסם האז ולקח את בנו עמו בדרכו העירה, והולכהו
אל עושי מלאכת חרש ומושז וכדו', ונשתהה שם קצת עד שראה צעיניו וכלצו
הצין הימרון שיש במלאכות אלו והתחיל לעסוק בהם, כי רק אחרי שראה והרגיש
ההנאה והמועלה שיש בהם אז ידע והצין לבקש לו מלאכה זו.

והנמשל להקצ"ה נופה ומציע מראשית אחרית, וראה שיצא עם שיהיו בני
ישראל זרויים ופזורים בארץ לא להם, ובמשך אורך שנות גלותם ישחקעו
שם ויורעו שדות ויטעו כרמים, ומשם שמה מתוך כך יתרגלו לזה וציון דורש
אין לה, כי לא יזכרו ולא יעלו על לבם להחפץ על הגאולה ולצפות לישועה.
על כן נתן הקצ"ה לעמו יום מנוחה וקדושה שהוא מעין עולם הבא, כדי שאף
גם זאת בהיותם בארץ אוציהם יתפללו ויפכו לקץ הישועה ע"י שירגישו
ביום שבת מענוג עוה"ב.

וה"ש ברוך קל עליון אשר נתן מנוחה, לעמו ישראל את השבת. ועי"ז לנפשינו
פדיוס משאלת ואנחה דהיינו שציוס שצ"ק הנפש משתחרר מכבליה ויוצא
מעבדות לחירות, אז הנפש מתעוררת לדרוש ולהתפלל על ציון עיר הנדחה,
שיראנו בנחמת ציון ובנין ירושלים ויושיענו ויגאלנו במשועת עולמים במהרה.

זמירות לסעודה שלישית

קבא

ואשרי לכל המצפה לשכר
כפול על שמירת השבת עליה
נצטוונו כלשון כפול "זכור
ושמור" / מאת ה' הרואה כל,
ואינו נראה, בהיות והוא שוכן
בערפל / שיוכה לו ה' נחלה
כפולה בהר ובשפל / נחלה
ומנוחה כנחלת יעקב אבינו
שורחה לו השמש.

וְאֲשֶׁרִי כָּל חוֹכָה לְתַשְׁלוּמִי
כִּפְּלִי. מֵאֵת כָּל סוֹכָה שׁוֹכֵן
בְּעֶרְפֶּל. נִחְלָה לוֹ יִזְכָּה בְּהֶר
וּבְשֶׁפֶל. נִחְלָה וּמְנוּחָה בְּשֶׁמֶשׁ
לוֹ זֶרְחָה:

הַשּׁוֹמֵר שֶׁבֶת הֵבֵן עִם הַבֵּת. לֹאֵל יִרְצוּ כְּמִנְחָה עַל מִחְבַּת:

כל השומר את השבת כדת
וכדין מלחלו / גורלו, שיהא
מוכשר לקבל שפע בחיבת
הקודש / ואם יצא חובת יום
השבת בלימוד ותפילה - אשרי
לו / הרי הוא כאלו שלח מנחה
לה' אדונו ויוצרו.

כָּל שׁוֹמֵר שֶׁבֶת כְּדֵת מִחְלָלוֹ.
הֵן הַכֶּשֶׁר חֶבֶת קִדְשׁ גּוֹרְלוֹ.
וְאִם יֵצֵא חוֹבֶת הַיּוֹם אֲשֶׁרִי לוֹ.
אֵל אֵל אֲדוֹן מִחוּלָּלוֹ. מִנְחָה
הִיא שְׁלוּחָה:

הַשּׁוֹמֵר שֶׁבֶת הֵבֵן עִם הַבֵּת. לֹאֵל יִרְצוּ כְּמִנְחָה עַל מִחְבַּת:

"חמדת הימים" קרא אלהי
יוצרי את יום השבת / ואשרי
לישראל התמימים אם השבת
יהיה נשמר על ידם / ובזה יוכו
כי כתר ההולם להם יקשר ה'
על ראשם / ומהם יהיה לצור
העולמים נחת רוח.

חֲמֻדַּת הַיָּמִים. קָרָאוּ אֵלֵי צוּר.
וְאֲשֶׁרִי לְתַמִּימִים. אִם יִהְיֶה
נֶצֶר. כְּתֹר הַלּוּמִים. עַל רֹאשׁ
יֶצֶר. צוּר הַעוֹלָמִים רוּחוֹ בָּם
נִחָה:

הַשּׁוֹמֵר שֶׁבֶת הֵבֵן עִם הַבֵּת. לֹאֵל יִרְצוּ כְּמִנְחָה עַל מִחְבַּת:

קבב

זמירות המבוארות לשבת

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ.
קִרְנֵנוּ כִּי גְבָהָה נִזְרַעַל רֹאשׁוֹ.
עַל כֵּן יִתֵּן הָאָדָם לְנַפְשׁוֹ. עוֹנֵג
וְגַם שְׂמִיחָה בָּהֶם לְמִשְׁחָה:

מי שיזכור לקדש את יום
השבת / תהא קדושתו גבוהה
ותהיה נזר לראשו / לכן יתן
האדם לנפשו / עונג ושמחה
להתגדל בהם.

הַשׁוֹמֵר שַׁבָּת הַכֵּן עִם הַבֵּת. לֹאֵל יִרְצוּ כְּמִנְחָה עַל מַחֲבֵת:

קוֹדֵשׁ הִיא לָכֶם שַׁבָּת הַמְּלָכָה.
אֶל תּוֹךְ בְּתִיכֶם לְהַנִּיחַ בְּרָכָה.
בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לֹא תַעֲשׂוּ
מְלָאכָה. בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם עֲבָד
וְגַם שְׁפָחָה:

שבת המלכה קודש היא לכם /
כי בתוך בתיכם היא מניחה
לכם ברכה / מוזהרים אתם
שלא לעשות בו מלאכה בכל
מושבתיכם / וגם בניכם
ובנותיכם עבדך ואמתך בכלל.

הַשׁוֹמֵר שַׁבָּת הַכֵּן עִם הַבֵּת. לֹאֵל יִרְצוּ כְּמִנְחָה עַל מַחֲבֵת:

זֶה הַזִּמְרָה שֶׁהַמַּחְבֵּר דּוֹנֵשׁ וְחַתָּם שְׁמוֹ בַּתְּחִלַּת ד' חֲלָקֵי הַחֲרוֹז כְּמוֹ
בַּחֲרוֹז הָרִאשׁוֹן. דְּרוֹר וַיִּנְצְרֶכֶם נָעִים שְׂבוּ:

דְּרוֹר יִקְרָא לְבֵן עִם בֵּת.
וַיִּנְצְרֶכֶם כְּמוֹ בְּבֵת. נָעִים
שְׂמִיחָה וְלֹא יוֹשְׁבֵת. שְׂבוּ וְנוֹחוּ
בְּיוֹם שַׁבָּת:

את כל ישראל יפדה ה'
לחירות / וכבבת עין ישמור
אתכם / ושמכם יהיה נעים
תמיד ולא יופר / על כן
תשבתו ביום השבת.

קבג

זמירות לסעודה שלישית

אבקשך ה', דרוש בית מקדשי
והיכלי / ועשה עמי אות
לישועתך / ונטע זמורות גפן
מובחרת - רמז למשיח, בתוך
כרמי - רמז לבניי / קבל צעקת
בני ישראל.

בעיר בצרה תרמוס שונאי
כענבים בגת / וגם את
הבבלים אשר ידם גברה עלינו /
את המצירים לנו תכתוש
באף ובחזמה / וביום קראי
אליך קולי תשמע.

אלוקינו, תן בהרי מדבר, אילני
הדס / שיטה, ברוש, תדהר -
שיתענגו ישראל בצילם /
ולמזהיר על שמירת שבת,
ולנוהר בשמירתו / תן רוב
שלום אשר ימשך כמי נהר.

כתוש שונאי אתה אל קנא /
שלבבם ימוג מפנינו, וביגון
ושבר / ונרחיב פינו ונמלאנה
מתהלתך / ובלשונינו נרננה
אליך.

עמי, דע חכמת התורה / אשר
תהיה לראשך עטרה / שמור
מצות ה' קדושך / אשר צוך
לשמור שבת קדשך.

**דְרוֹשׁ נְוִי וְאוֹלָמִי. וְאוֹת יֵשַׁע
עֲשֵׂה עָמִי. נָטַע שׁוֹרֵק בְּתוֹךְ
כְּרָמִי. שְׁעָה שׁוֹעַת בְּנֵי עָמִי:**

**דְרוֹךְ פּוֹרָה בְּתוֹךְ בָּצָרָה. וְגַם
בְּכָל אֲשֶׁר גָּבְרָה. לְתוֹץ צָרִי
בְּאֵף וְעִבְרָה. שְׁמַע קוֹלִי בְיוֹם
אֶקְרָא:**

**אֱלֹהִים תֵּן בְּמִדְבַּר הָרִי. הָדַס
שִׁטָּה בְרוֹשׁ תְּדָהָר. וְלִמְזָהִיר
וְלִנְזָהָר. שְׁלוֹמִים תֵּן כָּמִי נָהָר:**

**הַדוֹךְ קָמִי אֵל קָנָא. בְּמוֹג לִכְב
וּבְמַגִּינָה. וְנִרְחִיב פֶּה וְנִמְלֵאנָה.
לְשׁוֹנֵנוּ לֵךְ רִנָּה:**

**דִּיעָה חֲכָמָה לְנַפְשָׁךְ. וְהִיא כְתוּר
לְרֹאשְׁךְ. לְצוּר מְצוֹת קְדוּשָׁךְ.
שְׁמוֹר שַׁבַּת קְדֻשָּׁךְ:**

ואולמי - היכלי, שורק - זמורות נבחרות. שעה - קבל, דרוך - רמוס. פורה - מקום
דריכת ענבים. נתוץ - כתוש. ועברה - ובחזמה. הדוך - כתוש. במוג - בהמס. ובמגינה
- וביגון. נצור - שמור.

קבר

זמירות המבוארות לשבת

זה הזמר שם המחבר שמואל וחתם שמו בראשי החרוזים שבת מעבור
ואם אכל לערוך:

שבת היום לה' / ולכבוד
תשמחו מאוד ברננה / וגם
מעדנים תרבו / שמרוה כמצות
ה' עלינו / כי שבת היום לה'.

שַׁבַּת הַיּוֹם לַיהוָה מְאֹד צִהְלוּ
בְּרִנּוֹתַי. וְגַם תְּרַבּוּ מִעֲדָנַי. אוֹתוֹ
לְשִׁמּוֹר פְּמִצּוֹת יְהוָה:

שַׁבַּת הַיּוֹם לַיהוָה:

הזהרו מלילך בדרך רחוקה
וחוץ לגבול תחום שבת /
הזהרו מלעשות בשבת
מלאכה / הללו את ה' בעת
מאכל ומשתה, סעודת השבת /
כי זה היום עשה ה' לשמוח /
כי שבת היום לה'.

מִלְעֹבֹר דֶּרֶךְ וּגְבוּלִים. מַעֲשֹׂות
הַיּוֹם פְּעָלִים. לֹאֲכֹל וְלִשְׁתּוֹת
בְּהִלּוּלִים. זֶה הַיּוֹם עָשָׂה
יְהוָה:

שַׁבַּת הַיּוֹם לַיהוָה:

ואם תשמור את השבת, ה'
ישמרך כבבת עין / אתה ובנך
ובתך תשמרוהו / ותקרא
לשבת עונג / ואז תתענג בה' /
כי שבת היום לה'.

וְאִם תִּשְׁמְרֶנּוּ. יְהִי יִנְצְרְךָ
כְּבָבְתָּ. אֶתְּהָ וּבְנֶךָ וְגַם הַבֵּת.
וְקִרְאתָ עוֹנֵג לְשַׁבַּת. אַז
תִּתְעַנֵּג עַל יְהוָה:

שַׁבַּת הַיּוֹם לַיהוָה:

אכלו בו מאכלים שמנים
ומעדנים / והרבה מיני
מטעמים / כגון: אגוזי פרך

אֲכֹל כּוֹל מִשְׁמָנִים וּמִעֲדָנִים.
וּמִטְּעָמִים הֶרְבֵּה מִיָּנִים.

צהלו - ל' שמחה. פעלים - מלאכות. בחלולים - בהלל לה'. ינצרך - ישמרך. משמנים
- מאכלים שמנים. לערוך - לסדר.

קבה זמירות לסעודה שליטת

ורמונים / ואכלת ושבעת
וברכת את ה' / כי שבת היום
לה'.

אָגוֹזִי פֶּרֶךְ וְרִמּוֹנִים. וְאַכְלָתָּ
וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יְהוָה:

שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה:

חובה לסדר ולהכין על
השולחן לחם נחמד / ולאכול
בשבת שלש סעודות / לברך
ולתהלות את ה' הנכבד, בכל
סעודה / בני, שמרו שבת
בשקידה רבה, ועשו כל האמור /
כי שבת היום לה'.

לַעֲרוֹךְ בַּשְּׁלַחן לֶחֶם חֲמֻדוֹת.
לַעֲשׂוֹת הַיּוֹם שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת.
אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד לְבָרֵךְ
וּלְהוֹדוֹת. שִׁקְדוֹ וְשִׁמְרוֹ וַעֲשׂוּ
בְנֵי:

שֶׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה:

הַלְלוּיָהּ אֹדָה יְהוָה בְּכָל לֵב בְּסוֹד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה: גְּדִלִים מַעֲשֵׂי
יְהוָה דְּרוֹשִׁים לְכָל חַפְצֵיהֶם: הוֹד וְהַדָּר פָּעִלוּ וַיַּדְקִתוּ עֲמֻדַת
לְעֵד: זָכַר עָשָׂה לְנַפְלָאֲתָיו חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה: טָרַף נֶמֶן לִירָאִיו יִזְכֹּר
לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: כַּח מַעֲשֵׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לֵתֵת לָהֶם נִחְלַת גּוֹיִם: מַעֲשֵׂי
יְדֵיו אֲמַת וּמִשְׁפָּט נֶאֱמָנִים כָּל פְּקוּדָיו: סְמוּכִים לְעֵד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם
בְּאֲמַת וַיִּשָּׂר: פְּדוּת שָׁלַח לְעַמּוֹ צָוָה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ:
רִאשִׁית חֲכָמָה יֵרָאֵת יְהוָה שֶׁכֵּל טוֹב לְכָל עֲשִׂיהֶם תְּהִלָּתוֹ עֲמֻדַת לְעֵד:

זכר עשה לנפלאותיו, חנון ורחום ה'. גל"פ עפ"י"ד הקדושת לוי (תוספה), שכימי
המנוחה ופורים ושלש רגלים ממעורר אומן המסדים וההארות שהיו אז
צימים ההם, וזה מתגלה בכל שנה ושנה ובכל דור ודור, וזה כוונת הצרכה
שעשה נסים לאבותינו צימים ההם בזמן הזה, דאלו המסדים והנסים וההארות
שהיו אז צימי מחמיהו מתגלה גם עכשיו בזמן הזה עכ"ד.

ובאמת זה הוא מגדל רחמי הקב"ה עלינו, כי אף גם זאת צהימינו בארץ
אויבינו, ומשך עלינו עול הגלות ובשאון הצרות הוללנו וצמחשכים
הושיענו ואין נוגה לנו, גם אז לא כלו רחמיו כי לא יזנח לעולם, ואכן צהגיע

זמירות המבוארות לשבת

קבו

הַלְלוּהָ, אֲשֶׁרִי אִישׁ יֵרָא אֶת יְהוָה בְּמִצּוֹתָיו חֶפֶץ מֵאֵד: גְּבוּר בְּאֶרֶץ
יְהוָה זָרְעוּ דֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ: הוֹן וְעֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ
עֲמֵדָה לְעַד: זָרַח בְּחֹשֶׁךְ אֹר לַיִּשְׂרָאֵל חֲנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק: טוֹב אִישׁ

ימים שיש בהם חפץ ימי חג ומועד, או אותן אורות קדושות שנחגלו אז נזכרים
ונעשים בכל דור ודור, להפיק עלינו צענן אורו להפיח בנו רוח חדשה ולהחיות
העצמות היצוות, והעם ההולכים בחושך יראו אור גדול, אור הקדושה נגה עלינו
לחיותנו כהיום הזה.

וזש"א זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום ה', כי בחמלת ה' עלינו הוא עושה
זכר לנפלאותיו בכל שנה, להשפיע לנו אותן החסדים והאורות וצאורם
נראה אור וחימה נפשינו בגללם.

אשרי אִישׁ יֵרָא אֶת ה', במצוותיו חפץ מאוד, גבור בארץ יהיה זרעו וכו'. נראה
דהנה חז"ל דרשו ע"ז (ע"ז יט), אשרי השב בחשבה כשהוא איש, היינו
זימי בחרותו צעדו איש בגבורתו וכוחו במחשבו עמו ומחשבו על יצרו הרי זה
משוכח, כי בחמת החשבה רלויה לעולם אף בזקנותו, כי האז הרחמן לא יחפץ
במות רשע כי אם בשונו מדרכיו, ועד יום מותו מחכה לו שישוב מעצירות
שבירו ואם ישוב מיד יקבלו.

אמנם לא ראי זה כראי זה, כי זה ששב בזקנותו מה יועיל לו כל תשובתו בזמן
שהעמיד דור ההפוכות בנים לא אמן גם זרע מרעים בנים משחיתים,
וידיו במעל הזה כי הוא חניכס והוצילם בדרכם אל ירכתי שאלו, ומה צלע
בחרטתו כי מי יודע אם גם הם יחזרו לדרכ טובה, אבל זה השב מנעוריו אז
עדיין צידו לחק גם בניו אחריו בדרכ הישר והטוב, וגם כי יזקינו לא יסורו
ממנו ויראה זרע ברכ ה'.

וזו ביאור הפסוק, אשרי אִישׁ יֵרָא אֶת ה', מאושר הוא האיש הירא את ה'
זימי נעוריו כשהוא איש, ובמה אושרו כי גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים
יצור, שגם זרעו אחריו יהיו גבורי כח עושי דברו, כמש"א (אבות פ"ד א) איזהו
גבור הכובש את יצרו, ויזכה לראות דור ישרים יצור.

ועד"ז פירשנו הפסוק (פסילים א א), אשרי האיש אשר לא הלך וכו', כלומר צמח
מאושר זה שגם צעדו איש לא הלך בצלע רשעים ובדרך מטאים, רק
היה בחור ה' חפזו, זה יהיה שכרו אשר פרו ימן צעמו ועלהו לא יצול,
שפירותיו ועליו אלו הבנים לא יתייבשו. רק ילכו יונקתיו ויהי כיום הודם יפרחו
כששונה, ויזכה לראות בנים ובני עוסקים בתורה ובמצוות אמן.

קבו ומירות לסעודה שלישית

חונן ומלוה וכלכל דבריו במשפט: כי לעולם לא ימוט לזכר עולם
יהיה צדיק: משמועה רעה לא ירא נכון לבו בטח ביהנה: סמוך
לבו לא ירא עד אשר יראה בצריו: פור נתן לאביונים צדקתו עמדת
לעד קרנו תרום כבוד: רשע יראה וכעס שגיו יחרק ונקם תאות
רשעים תאבד:

שיר המעלות אשרי כל ירא יהנה ההלך בדרכיו: יגיע כפיו כי תאכל
אשריך וטוב לך: אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בגיה כשחלי
זיתים סביב לשלחנה: הגה כי בן יברך גבר ירא יהנה: יברך יהנה
מציון ויראה בטיב ירושלם כל מי חיד: ויראה בנים לבניך שלום
על ישראל:

שיר המעלות לדוד הגה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד:
בשמך הטוב על הראש ירד על הזמן זמן אחרן שירד על פי
מדותיו: כטל חרמון שירד על הררי ציון כי שם צנה יהנה את הברכה
חיים עד העולם:

זמר מספר חרדים לרבי אלעזר אזכרי זלה"ה מגדולי חכמי צפת בזמן
האר", והוא מיוסד על ארבע אותיות שבשם הוי"ה.

ה' - שאתה ידיד נפש ואב
רחמן / תמשוך עבדך אל
רצונך / וירוך עבדך לעשות
רצונך במהירות כמו איל /
וישתחוה אל מול הדרך /
הידידות שלך לעבדך יהיה
נעים ומתוק יותר / מנטפי מיץ
מתוק ומכל טעמים טובים.

ידיד נפש אב הרחמן. משוך
עבדך אל רצונך. ירוץ עבדך
כמו איל. ישתחוה אל מול
הדרך. יערב לו ידידותך.
מנופת צוף וכל טעם:

קבח

ומירות המבוארות לשבת

אתה ה' - ההדור, והנאה,
והזיו של העולם / נפשי חולה
מרוב אהבה אליך / אבקשך
ה', שתּרפא את נפשי
החולה / ע"י שתראה לה
מתיקות ויוך / ואז היא
תתחזק ותתרפא / ותהיה לה
שמחת עולמית.

ה' דור נאָה זיו העולם. נפְּשִׁי
חולֶת אֶהְבֶּתְךָ. אָנָּה אֵל נָא
רַפָּא נָא לָהּ. בְּהִרְאוֹת לָהּ
נוֹעַם זִיּוֹךְ. אֲזִי תִתְחַזֵּק
וְתִתְרַפָּא. וְהִיְתָה לָהּ שְׂמִיחַת
עוֹלָם:

אתה ה' - הקדמון המהולל,
נא יתרגשו ויתגלגלו
רחמנותיך / וחס ורחם על
בן אהובך - ישראל / כי כמה
אני כוסף ומשתוקק לראות
תפארת עוֹךְ / אלה הם
חמדת לבבי / ותחוס נא עלינו
ולא תתעלם מהשתוקקותי.

וְ תִיק יִהְיֶה נָא רַחֲמֶיךָ. וְחוֹסָה
נָא עַל בֶּן אֶהוֹבְךָ. כִּי זֶה
כְּמָה נִכְסוֹף נִכְסַפְתִּי לְרִאוֹת
בְּתִפְאָרְתְּ עוֹךְ. אֱלֹה חֲמֵדָה
לְבִי וְחוֹסָה נָא וְאַל תִּתְעַלֵּם:

אבקשך, שתעלה אלינו,
ותפרס ה' אהובי עלי את
סוכת שלומיך / וכל העולם
יאיר מכבודיך / ואז נגיל
ונשמח בך / ה' - האהוב,
תמחר ותגלה אלינו כי כבר
הגיע הזמן / ותחננו כבימים
קדמונים.

ה' גִּלָּה נָא וּפְרוֹס חֲבִיבִי עָלַי
אֶת סִכַּת שְׁלוֹמְךָ. תֹּאִיר אֶרֶץ
מִכְבוֹדְךָ. נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בְּךָ.
מִחֵר אֶהוֹב כִּי בָּא מוֹעֵד וְחֲנֻנּוֹ
כִּימֵי עוֹלָם:

מחבר הזמר אברהם מימין חזק ושמו חתם בראשי החרוזים

ה' הוא האל אשר משכנו
באהל חבוי ונסתר / והוא
השכל והחכמה הנעלמת מכל
מחשבה / הוא סיבת כל
הסיבות, ומוכתר בכתר ע"י
מלאכי מעלה / וכתר נותנים
לך - ה'.

אלפיים שנה לפני בריאת
העולם כבר היתה התורה /
והיתה חקוקה וסתומה וקשה
להבנים / ואי אפשר למצאה
שהרי היא נעלמה / והרצה
להבינה בראשונה עליו לירא
את השם.

האמונה בה' רחבה ונמשכת
כמו נהר / חורמת כמו נחל
אשר מימיו אינם פוסקים
ועמוק כההם אשר רק איש
נבון יכול לשאוב ממנה / שער
החמישים של החכמה נמשל
לקצות עמקי הנהר / ואת
המאמינים ה' שומרים.

אתה האל - הגדול, עיני כולם
צופות אליך / כי אתה עושה
חסדים רבים, אשר הם גדולים
יותר מגבהי שמים / אתה ה'
- אלקי אברהם, זכור לעבדיך
זכותו / ובוכרי את חסדיך ה'
אהללך.

א ל מסתתר בשפירי חביון. השכל
הנעלם מכל רעיון. עלת העלות
מוכתר בכתר עליון. כתר יתנו לך
יהוה:

ב ראשית תורתך הקדומה. רשומה
חקמתך הסתומה. מאין תמצא
והיא נעלמה. ראשית חכמה
יראת יהוה:

ג חובות הנקר נחלי אמונה. מים
עמוקים ידלם איש תבונה.
תוצאותיה חמשים שערי בינה.
אמונים נוצר יהוה:

ד אל הגדול עיני כל נגדך. רב
חסד גדול על השמים חסדך.
אלהי אברהם זכור לעבדך. חסדי
יהוה אפיר תהלות יהוה:

זמירות המבוארות לשבת

מ רום נאָדער פֿכח וגבורה. מוציא
אָרֶה מאַין תְּמוּדָה. פֿחד יִצְחָק
מִשְׁפָּטֵינוּ הָאִירָה. אַתָּה גִבּוֹר
לְעוֹלָם יְהוָה:

מ י אַל פֿמוֹד עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת. אָבִיר
יַעֲקֹב נוֹרָא תְהִלּוֹת. תִּפְאָרֶת
יִשְׂרָאֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת. פִּי שׁוֹמֵעַ
אֶל אֲבִיוֹנִים יְהוָה:

י ה זְכוֹת אָבוֹת יִגַּן עָלֵינוּ. נִצַּח
יִשְׂרָאֵל מִצָּרוֹתֵינוּ גָאֵלֵנוּ. וּמִפּוֹר
גְּלוֹת דִּלְנוּ וְהִעֲלָנוּ. לְנִצָּח עַל
מְלָאכֶת בֵּית יְהוָה:

מ יָמִין וּמִשְׁמָאל יִנִּיקֶת הַנְּבִיאִים.
נִצַּח וְהוֹד מִהֶם נִמְצָאִים. יָכִין
וּבֹעֵז בָּשֵׁם נִקְרָאִים. וְכָל פְּנִיָּה
לְמוֹדֵי יְהוָה:

י סוֹד צְדִיק בְּשִׁבְעָה נִעְלָם. אוֹת
בְּרִית הוּא לְעוֹלָם. מַעֲיֵן הַבְּרָכָה

ה' - יושב מרום, האדיר בכח
וגבורה / ומוציא אור הגנוז
לצדיקים שאין דוגמתו בעולם /
ה' - אשר יצחק אבינו עבד
אותך במידת פחד, אבקשך
שתוציא לאור משפטינו /
מכיון שגבורתך ה' לנצח.

מי עוד אל כמוך העושה
מעשים גדולים / האל החזק
של יעקב, והוא נורא תהלות,
כי כמה שמהללים אותו אינו
מספיק / אתה פארן של
ישראל ושומע תפלותיהם /
כי ה' מאזין לבקשת האביונים.

ה' אבקשך שזכות אבותינו תגן
עלינו / וה' - נצחם של ישראל,
גאלינו מכל צרותינו / ומעומק
הגלות תרים קרננו והעלנו /
שנוכל להתחזק בשירה בשעת
העבודה בבית ה' - ביהמ"ק.

השפעת הנבואה בבחינת ימין
ושמאל, הנשפעת ע"י
הנביאים - משה ואהרן / אשר
ב' המדות "נצח והוד" בהם
נמצאים / ושני העמדים
שעשה שלמה בביהמ"ק
הנקראים "יכין ובועז", מכוונים
לב' המדות "נצח והוד" / וכל
בניי הם לימודי ה'.

יסוד העולם הוא ע"י הצדיק,
אשר בשבע הספירות הוא
נסתר וחבוי / וע"י שמירת

קלא ומירות לסעודה שלישית

אות הברית מגין הוא על כל
העולם / מעיין של ברכה
הנשפע על כל העולם הוא
ע"י הצדיק / צדיק אתה ה'.

צדיק יסוד עולם. צדיק אתה
יהוה:

אבקשך, שתקים את מלכות
דוד ושלמה / ובהכתר
שעיטרה לו כנסת ישראל
הנמשלת לאמו בעת מלכותו /
כנסת ישראל נקראת בנעימה
"כלה" / והוא כתר יפה אשר
ה' מתפאר בכתר זה.

נ א הקם במהרה מלכות דוד
ושלמה. בעטרה שעטרה לו
אמו. כנסת ישראל בלה קרואה
בנעימה. עטרת תפארת ביד
יהוה:

ה' - החוק, מאחד ביחד את
עשר הספירות / והמיחד
הספירות של אלופו של עולם
יראה אור / הספירות דומות
כמו אבן המאיר הנקרא ספיר /
אבקשך, כי תקרב תפילתי
לפניך ה'.

ח זק מיחד באחד עשר ספירות.
ומיחד אלוף יראה מאורות. ספיר
גזרתם יחד מאורות. תקרב רצוננו
לפניך יהוה:

אין באלהינו. אין באדונינו. אין במלכנו. אין
במושיענו: מי באלהינו. מי באדונינו. מי
במלכנו. מי במושיענו: נודה לאלהינו. נודה
לאדונינו. נודה למלכנו. נודה למושיענו: ברוך
אלהינו. ברוך אדונינו. ברוך מלכנו. ברוך מושיענו:
אתה הוא אלהינו. אתה הוא אדונינו. אתה הוא
מלכנו. אתה הוא מושיענו:

זמירות המבוארות לשבת

קלב

אָתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ:	בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ:
גָּבוֹר וְנִעְרָץ:	דָּגוּל מְרַבֵּה:
הוּא שֵׁחַ וַיְהִי:	וַיֵּצֵא וַיִּבְרָאוּ:
זָכְרוּ לְנִצָּח:	חַי עוֹלָמִים:
טָהוֹר עֵינַיִם:	יוֹשֵׁב סֵתֶר:
בָּתְרוּ יְשׁוּעָה:	לְבוֹשׁ צִדְקָה:
מַעֲטָהוּ קִנְיָה:	נֶאֱפָד נִקְמָה:
סָתְרוּ יוֹשֶׁר:	עֲצָתוֹ אֲמוּנָה:
פָּעֲלָתוֹ אֲמֶת:	צִדִּיק וַיֵּשֶׁר:
קָרוֹב לְקוֹרְאָיו בְּאֵמֶת:	רֵם וּמִתְנַשֵּׂא:
שׁוֹכֵן שְׁחָקִים:	תּוֹלָה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה:
חַי וְקַיִם נוֹרָא וּמְרוֹם וְקָדוֹשׁ:	

וְנִעְרָץ - לִי חוּזֵק. דָּגוּל מְרַבֵּה - נִדְגַל בַּחֲיִילוֹת הָרִבָּה. שֵׁחַ - דִּיבֵר בַּמַּעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.
וַיְהִי - וַיְהִי כֵן. יוֹשֵׁב סֵתֶר - נִסְתֵּר מֵעֵינַי כָּל חַי. מַעֲטָהוּ - עֲטִיפָתוֹ. נֶאֱפָד נִקְמָה - נִתְקַשְׁט
וּנְתַלְבֵּשׁ בְּנִקְמָה. שׁוֹכֵן שְׁחָקִים - שׁוֹכֵן בַּשָּׁמַיִם. בְּלִימָה - בְּלִי מְאוּמָה.

קלג

סדר הברלה

סדר הברלה

סדר הברלה:

הברלה הוא מדאורייתא, רמב"ם. וי"א שהוא מדרבנן (עין מ"ב).

נשים חייבות בהברלה כשם שחייבות בקידוש (ש"ע ס"ס רצ"ו), ויש מי שחולק דהוי רק דרבנן (דעת הא"ח שמביא הכ"י), ולכן דעת הרמ"א דנשים לא יבדילו לעצמן, רק ישמעו הברלה מן האנשים ע"ש.

גורגין לשפך מכוס של יין על הארץ קודם שיסיים בפה"ג (רמ"א ס"י רצ"ו). וכתבו האחרונים דלא ישפך בשעת הברכה אלא בשעה שמוזג ישפכנו מלא על כל גדותיו שישפך (באה"ט). דאמרו חז"ל כל בית שאין יין נשפך בו כמים אין בו סימן ברכה, ועושין כן בתחילת השבוע לסימן טוב.

בשמים:

הטעם שמברכין על בשמים במוצ"ש, כדי להשיב הנפש שיצאה ממנו הנשמה יתירה במוצ"ש (תוס' פ"ד דביצה). עוד טעם לפי שבכל שבת שובת אש של גיהנם, ובמוצ"ש חוזר ושוורף וריתו רע (כל ב').

במוצ"ש מברך בורא מיני בשמים על כל מין ממיני הריח (מג"א בשם הש"ח), אך כתב דמ"מ טוב להניח בתוכן "פיזום" כדי שיברך בורא מיני בשמים כהלכתה ע"ש.

עד ברכת בורא פרי הגפן יאחז הכוס כימינו והדס בשמאלו, ואח"כ נוטל הדס (בשמים) כימינו והכוס בשמאלו ומברך על הדס (ש"ע רצ"ו).

ומידות המבוארות לשבת

קלד

ברכת מאורי האש:

המעם שמברכין במוצ"ש על מאורי האש, לזכר בעלמא שנברא האור במוצ"ש (רא"ש). עיין בא"ר סי' רצ"ו שכתב שגם בשעת ברכת הנר יאחזו הכוס בשמאלו ע"ש. וכן דעת סדר היום וכ"כ בתו"ש. והנה אף מי שמברך על הנר בלא כוס אין לו לראות רק ביד ימין, ודלא כהמון עם שרואין בשתי ידיים, ועי' בהגהות יש נוחלין שלא יראה ביד שמאל, שלא יתרכקו בהם הקליפות ח"ו ע"ש.

יהדר לברך בורא מאורי האש על אבוקה של שעוה דוקא (מג"א

בשם ס' הכוונות).

יש לראות בצפרני יד ימין ויש לכפוף האצבעות לתוך היד שאז רואה בצפרנים עם הכפות בבת אחת, ואח"כ פושטין אותם ומחזירין אחורי האצבעות במקום הצפרנים כנגד האור ולא יראה מן האגודל חוצה, והמעם שעושין כך לצאת דעת הרמ"א, ודברי המג"א בשם ס' הכוונות, עי"ש.

כוס של הברלה רגיל המבריל לשתותו כולו ואין משקה ממנו בני הבית (מג"א בשם שלה"ק), ובאליהו רבה כתב עליו מיהו במטה משה סי' תק"מ כ' שותה מלא לוגמיו ומטעים בני ביתו.

שופכין מן הכוס לאחר הברלה ומכבין בו הנר ורוחצין בו עיניו משום חיבוב מצוה (רמ"א סי' רצ"ו ס"א), וכתב בקיצור של"ה דכשרוחצין בו העינים נוהגין לומר "מצות ה' ברא מאירת עינים".

סגולה להנצל מרוחות רעות, להריח בעשן הנר של הברלה (ספר זכירה), ועיין בסידור בית יעקב דעושין כן משום חיבוב מצוה.

קלה

סדר הברלה

קיפול הטלית במוצ"ש:

נהגו לקפל הטלית במוצ"ש כדי להתעסק במצוה מיד (מנ"א סי' ש' בשם מהר"ל). ויש מקפידין גם לברוק הציציות לפני שמקפלין אותו.

ויתן לך:

במוצ"ש אומרים פסוקי ויתן לך, שכולם הם פסוקים של ברכה והצלחה, לכך אומרים אותם לסימן טוב (כל בו ואבודרהם).

מנהג זה לומר פסוקי ויתן לך במוצ"ש מחזק בוזה"ק בסוף הקדמת בראשית ושם איתא לאמרו בציבור ע"ש, וכן הוא באמת מנהג אשכנז, ובמשנת חסידים כתב שהאריז"ל לא היה אומר אלא בביתו אחר הברלה.

אפילו כשאין אומרים במוצ"ש ויהי נועם אומרים פסוקי ויתן לך

(רמ"א סי' רצ"ה).

במוצאי יו"ט א"א ויתן לך אם לא שהוא ג"כ מוצ"ש (א"ר ופרמ"ג

סי' תצ"א).

במוצאי שבת ויו"ט לחזה"מ יש דיעות שאומרים אז פסוקי ויתן

לך (מהר"ל וכן בבה"ט סי' תצ"א בשם מנהגים, פרמ"ג סי' רצ"ה וסי' תצ"א), ויש דיעות

שאין אומרים (כל בו ואל"י רבה).

תשעה באב שחל במוצ"ש א"א ויתן לך (רמ"א תקנ"ט), ועי' בפרמ"ג

(סי' רצ"ה) דדעתו נוסה דאבל ר"ל יאמר ויתן לך דשאני מ"ב דתקיף

מובא.

קלו

ומירות המבוארות לשבת סדר מוצאי שבת קודש בְּקֶשֶׁה לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת

נמצא בכתבי קודש של הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל זיע"א.
בעל המחבר ספר קדושת לוי וזה לשונו

סְגוּלָה גְדוֹלָה לְהַצְלָחָה

שיאמרו אנשים ונשים וטף בקשה זו בכל מוצאי שבת קודש קודם הבדלה
שלוש פעמים. ובטוח אני שיצליחו בודאי אי"ה: איך בין פערויכערט או זיי
וועלן אי"ה בעגליקען:

גָאט פון אַבְרָהָם און פון יִצְחָק און פון יַעֲקֹב.

בְּעֵהִיט דִּיין לִיב פֶּאלק יִשְׂרָאֵל פון אַלעם בֵּיזען אין דִּינעם
לויב אַז דער ליבער שַׁבָּת קוֹדֶשׁ גִּיט. אַז די וואָך
און דער חוֹדֶשׁ, און דער יָאר זאל אויז צוא קומען צו
אַמוּנָה שְׁלִימָה צו אַמוּנַת חַכְמִים צו אַהֲבַת חֲבֵרִים. צו דְּבִיקַת
הַבּוֹרָא פֶּרוּף הוּא, מַאֲמִין צו זיין בְּשִׁלוּשׁ עֶשְׂרֵה עֲקָרִים
שֶׁלֶךְ וּבְגִאוּלָּה קְרוּבָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וּבְתַחֲתֵית הַמַּתִּים.
וּבִנְבוּאָת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם:

רבונו של עולם דו ביזט דאך הנותן לעצמך כֹּחַ. גיב דיינע
ליבע יודישע קינדערליך אויף כֹּחַ דִּיך צו לויפֿען.
און גאר דִּיך צו דינען און קיין אַנדערין חֲלִילָה נִישַׁט.
און אַז די וואָך און דער חוֹדֶשׁ און דער יָאר זאל אויז
קומען צו געזונד און צו מוֹל און צו בְּרָכָה וְהַצְלָחָה. און
צו חֶסֶד און צו בְּנֵי חַיִּי אֲרִיכִי וּמְזוּנֵי רִוִּיחִי וְסִיעָתָא דְשְׂמִיָּא
לנו ולכל יִשְׂרָאֵל וְנֶאמַר אָמֵן:

קלו

סדר מוצאי שבת קודש

סדר מוצאי שבת קודש בְּקֶשֶׁה לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת

נמצא בכתבי קודש של הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל זיע"א.
בעל המחבר ספר קדושת לוי וזה לשונו

סְגוּלָה גְדוֹלָה לְהַצְלָחָה

שיאמרו אנשים ונשים וטף בקשה זו בכל מוצאי שבת קודש קודם הבדלה
שלש פעמים. ובטוח אני שיצליחו בודאי אי"ה:

אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. שְׁמֹר וְהַצֵּל
אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲהוּבֶיךָ מִכָּל רָע, בְּתִהְיוֹתְךָ בְּאֶשׁ
שַׁבָּת קֹדֶשׁ הָאֱהוּב עוֹבֵר, הַשְׁבּוּעַ, הַחֹדֶשׁ וְהַשָּׁנָה,
יָבוֹא לָנוּ לְאַמּוּנָה שְׁלִימָה, לְאַמּוּנַת חֲכָמִים, לְאַהֲבַת
חֲבֵרִים, לְדְבִיקַת הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, לְהֶאֱמִין בְּשִׁלְשׁ
עֲשָׂרָה עֲקָרִים שְׁלֹף, וּבְגִאוּלָּה קְרוֹכָה בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ,
וּבְתַחֲתִית הַמֵּתִים וּבְנִבּוֹאָת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֶתְּהֵ הַנֶּקֶד הַנּוֹתֵן לִיעָף כֹּחַ, תֵּן גַּם
לְבָנֵי הַיְּהוּדִים אֲהוּבֶיךָ כֹּחַ לְהוֹדוֹת לָךְ וּנְק לָךְ לַעֲבוֹד,
וְלֹא לְאַחֵר חֲלִילָה, אֲשֶׁר הַשְׁבּוּעַ הַחֹדֶשׁ וְהַשָּׁנָה, יָבוֹא
לָנוּ לְבְרִיאוֹת וּלְמַעַל טוֹב וּלְבִרְכָּה וּלְהַצְלָחָה וּלְחֶסֶד
וּלְבָנֵי חַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רוּיָחִי וְסִיעָתָא דְשְׂמִיָּא לָנוּ
וּלְכָל יִשְׂרָאֵל, וְנֹאמַר אָמֵן:

קלח

זמירות המנוארות לשבת סדר הבדלה

נוטל הכוס בידו ואומר:

הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֲבֹטָח וְלֹא אֶפְחָד: כִּי עֲזִי וְזִמְרַת
יְהוָה יִהְיֶה לִּי לִישׁוּעָה: וּשְׁאַבְתֶּם מִים
בְּשִׁשׁוֹן. מִמַּעֲיָנִי הִישׁוּעָה: לִיהְיֶה הִישׁוּעָה. עַל עֲמֻךְ
בִּרְכֶּתְךָ סֵלָה: יְהוָה צְבָאוֹת עֲמָנוּ. מִשְׁגֵּב לָנוּ אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב סֵלָה: יְהוָה צְבָאוֹת. אֲשֶׁרִי אָדָם בִּטָּח בְּךָ: יְהוָה
הוֹשִׁיעָה. הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ: לִיהוּדִים הִיטָה
אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשִׁשׁוֹן וִיקָר. בֵּן תִּהְיֶה לָנוּ: כּוֹס
יְשׁוּעוֹת אִשָּׁא. וּבָשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא:

במוצאי יו"ט כשחל בחול מתחיל כאן ואינו מברך על הבשמים והנר:

סְבִירִי מְרִנָּה וְרִבּוּמִי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא מִיָּנִי בְּשָׂמִים:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמְבַדִּיל בֵּין
קֹדֶשׁ לְחֹל. בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל
לְעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה: בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל:

סדר הבדלה

קלט

מחבר זמר זה שמו יצחק הקטן ושמו רשום בראשי החרוזים מהחרוז השני

ה' המבדיל בין קודש לחול /
הוא יסלח עוונותינו / וירבה
צאצאינו וממונינו כחול הים,
וכוכבי לילה המאירים.

יום השבת חלף כמו צל הדקל /
ועתה אקרא לה' שיקיים
מה שאמר עלי' / ה' שומר
ישראל, הלא הבטיח כי יבוא
הקץ ויהא בוקר לישראל
ולילה לרשעים.

סלח נא פשעי כי צדקתך גדולה
כהר תבוא - הגבוה / ופשעי
לא תראה עוד כיום אתמול
העבר / וכמו שחלק הלילה
העובר כשחלקו השני בא.

**הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל. חֲטָאתֵינוּ
הוּא יִמְחֹל. זֶרְעֵנוּ וְכִסְפֵּנוּ יִרְבֶּה
בְּחֹל. וְכּוֹכְבֵים בְּלִילָה:**

**יוֹם פָּנָה בְּצֵל תּוֹמֵר. אֶקְרָא לְאֵל
עָלֵי גּוֹמֵר. אֲמַר שׁוֹמֵר. אֶתָּא בְּקָר
וְגַם לִילָה:**

**צִדְקַתְךָ כְּהַר תְּבוֹר. עַל חֲטָאֵי עַבּוֹר
תַּעֲבֹר. כִּיּוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר.
וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה:**

תומר - ע' דקל.

המבדיל בין קודש לחול, מטאמינו הוא ימחול, זרענו וכספינו ירבה כחול. נל"פ
דהנה כבר הבאנו לעיל (ע"י פיוט שלום עליכם - ימינא ושאלא), משם הספיה"ק
דשצ"ק הוא זמן משונה מאהבה וזיכרון רעוא דרעוין, ומטו ציה משמיה
דהמיוזשי הרי"ם ז"ע, דדברי המשנה (אבות פ"ה) יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט
בעוה"ז מכל חיי בעוה"ב, הכוונה על האי שעמא דהוא רעוא דרעוין, שאז יפה
כוחה לעורר האדם לתשובה וחרטה על רוע מפעליו, ואמר בשם הרה"ק
מפאשיקסחא ז"ע, דזמן סעודה שלישית הוא צחי"י ימי הסליחות, והזמן גרמא
לטהר טינוף מעשיו, ולזכות נפשו ונשמתו בתשובה מאהבה.

והרי אמרו ז"ל (יומא פ"ו) דהשכ מאהבה וזונו נעשו זכיות, נמצא דכאשר פנה
יום שבת ושכ מאהבה, נתרבו זכיותיו ומלכותיו עד אין מספר, ואמרו ז"ל
(מנחות נח פ"ב - ב"ר ל. א.) דעיקר מולדותיו ופירותיו של הצדיק הם מלכות ומעש"ט.

וזאת בקשמינו מהשי"ת המבדיל בין קודש לחול, שעתה נצאח השבת מטאמינו
הוא ימחול, עבור כי עמה שזנו על כל פשעינו מאהבה, ואז זרעינו
וכספינו ירבה כחול שמספר זכיותינו ירבה, וכל העצירות וכסופי ענייני עוה"ז
יהפכו למלכות וזכיות ומעו ילא מתוק.

קמ

זמירות המבוארות לשבת

זמן מנוחת השבת עבר,
והלואי שתתקבל תפילתי /
ואשוב אל א"י מקום מנוחתי /
עוף אנכי מרוב אנוחה על
החורבן, ובכל לילה אני שוחה
בדמעותי במטתי.

אל תשלך תפילתי קבל נא
אותה ופתח לי שער האולם
הגבוה / כי שערות ראשי
מלאות דמעה כטל / ופאותי
נוטפות דמעה כמטר הלילה.

ה' הנורא והאיום קבל תפילתי /
פדה אותי בזעקתי לך /
בגלותי הדומה לחשכת ערב
ושחרות הלילה.

קראתיך ה' ולכן הושיעני /
והדעיני דרך החיים הנצחיים /
קרב קץ עניויותי וחליי מהר
כמיום ללילה.

תטהר פגמי המאוסים, אשר
באו ע"י עוונותי / פן יאמרו
הגוים המכעיסים אותי, איפה
אלקים הבוור / כי הוא יברית
הרשעים בלילה.

היות ואנו בידך כחומר ביד
יוצר / לכן נבקש שתמחל לנו
על העבירות הקלות
והחמורות / ובכל יום ויום
ובכל לילה ולילה נספר חסדיך.

חֲלֹפָה עֹנֶת מְנוּחָתִי. מִי יִתֵּן
מְנוּחָתִי. יִגְעֵתִי בְּאַנְחָתִי. אֲשַׁחֶה
בְּכָל לַיְלָה:

קוֹלִי בֶּל יִנָּטֵל. פֶּתַח לִי שַׁעַר
הַמְּנַטֵּל. שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא טֵל. קְנֻצוֹתִי
רְסִיסֵי לַיְלָה:

הַעֲתֵר נֹרָא וְאִיּוֹם. אֲשׁוּעַ תָּנָה
פְּדִיּוֹם. בְּנֶשֶׁף בְּעָרֵב יוֹם. בְּאִישׁוֹן
לַיְלָה:

קְרֵאתִיךָ יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי. אֲרַח חַיִּים
תוֹדִיעֵנִי. מַדְלֹת תִּבְצָעֵנִי. מִיּוֹם וְעַד
לַיְלָה:

טָהַר טָנוּף מַעֲשִׂי. פֶּן יֹאמְרוּ מְכַעֲסִי.
אֵינִי נָא אֱלֹהֶם עֹשִׂי. הַנּוֹתֵן זְמִירוֹת
בְּלַיְלָה:

נִחְנוּ בִּידְךָ בַּחוּמָר. סֶלַח נָא עַל קֶל
וַחּוּמָר. יוֹם לְיוֹם יִבִּיעַ אֲמָר. וְלַיְלָה
לַלַיְלָה:

חלפה - עברה. אשחה - מלשון שחיה במים. יונטל - יושלך. המנטל - הגבוה. קנצותי -
פאותי. רסיסי - טיפות. העתר - קבל. בנשף - לי חושך. באישון - בשחרות. אורח - דרך.
מדלות - מעוני. זמירות - מלשון כריתה. יביע - ידבר.

למוצאי שבת

קמא

אליך ה' אשר פדיתנו / מן
המיצר אנו קוראים שתושיעני
מכל צרה / כי ירך לא תקצר
מלהושיע, תמיד ביום ובלילה.

אל פודה מפל צר, קראנוך מן
המצר, ירך לא תקצר, לא יום ולא
לילה:

מיכאל המלאך שר ישראל
ואליהו הנביא וגבריאל
המלאך / יבוא עתה עם
משיחנו גואלנו / קומו ושירו
על הגאולה בחצי הלילה.

מיכאל שר ישראל, אליהו וגבריאל,
יבאו נא עם הגואל, קומו רננו בחצי
הלילה:

תן לנו שבוע טוב / שיהיה
דשן ורענן כגן רטוב ולח /
וגם ה' יתן לנו הטוב תמיד
כל היום וכל הלילה.

תנה לנו שבוע טוב, רענן כגן רטוב.
גם יהיה יתן הטוב, כל היום וכל
הלילה:

המבדיל בין קדש לחול. חטאתינו הוא ימחול. ורענו
וכספנו ירבה כחול. וכפוכים בלילה:

למוצאי שבת

ייתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב
דגן ותירש: יעבדוך עמים וישתחוו לך
לאמים. הוה גביר לאחריך וישתחוו לך בני אמה.

ויתן לך האלוקים מטל השמים ופי' רש"י יתן וחזור ויתן. נל"פ זהקדס ביאור
הפסוק הצוטח בד' חסד יקוצנו דהחמד שהד' עושה להצוטח זו הוא
חמיד על ידי סיבה אחרת כי אם היה מגיע לו חמיד על ידי סיבה קבועה
הוא קרוב ביותר למלכות ההצלחה בסיבה ולא בד', כפי שרואין לפעמים אנשים
שהגיע לאושר ולהצלחה על ידי אמצעי ועסק מסויים והם חושבים בדעתם שעסק
זה הוא שגרמה להצלחתם אבל עקר נחלו להם כי אילו השתמשו בעסק אחרת
היה מרוויחים גם כן כי אם נגזר כן מפי עליון אין מעצור לד' להושיע בדב

ומירות המבוארות לשבת

קמב

אֲבִירָךְ אָרוּר וּמִבְרָכֶיךָ בְּרוּךְ: וְאֵל שְׁדֵי יִבְרָךְ אֶתְךָ
וַיִּפְרֶךְ וַיִּבְרָךְ. וְהָיִיתָ לְקֹהֵל עַמִּים: וַיִּתֵּן לְךָ אֶת בְּרֶכֶת
אֲבֹרָהֶם לְךָ וּלְזֶרְעֶךָ אֶתְךָ. לְרִשְׁתְּךָ אֶת אֶרֶץ מִגְרִיךָ
אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאֲבֹרָהֶם: מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֶת
שְׁדֵי וַיִּבְרָכְךָ. בְּרֶכֶת שָׁמַיִם מֵעַל בְּרֶכֶת תְּהוֹם רִבְעַת
תַּחַת. בְּרֶכֶת שְׁדִים וְרָחִם: בְּרֶכֶת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בְּרֶכֶת
הַזֵּרִי. עַד תֵּאוֹת גִּבְעַת עוֹלָם. תִּהְיֶינָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף
וּלְקֹדֶקֶד גִּזִּיר אֶחָיו: וְאֶהְבֶּךָ וּבִרְבֶּךָ וְהִרְבֶּךָ. וּבִרְךָ פְּרִי
בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ. דִּגְגֶנְךָ וְתִירֶשֶׁךָ וַיַּצְהֲרֶךָ. שֹׁגֵר
אֶלְפִיךָ וַעֲשֵׂתְךָ צֶאֱנֶךָ. עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁפַּע
לְאֲבֹתֶיךָ לָתֵת לְךָ: בְּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים. לֹא יִהְיֶה
בְּךָ עָקֹר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתְּךָ: וְהִסִּיר יְהוָה מִמֶּךָ כָּל
חֲלִי. וְכָל מַדּוּי מִצָּרִים הָרָעִים אֲשֶׁר יִדְעֶתָ לֹא יִשְׁיִמֶם
בְּךָ. וְנִתְּנֶם בְּכָל שְׁנֵאִיךָ:

או צמעת כי בלחוד עסק פעמים מרווח ופעמים מפסיד כדליתא בשה"ק
חובת הלצנות (שער נסיון פ"ד) ועל כן ילו הד' חסדו להצטמק צו ומסבב
להם חמיד על ידי סיבה אחרת ועל ידי זה יחזקו ויראו כי מאת ד' היטה
זאת ושומנו גד' מצטמק ולא בסיבה וזה אמר הכחוצ והצטמק גד' חסד
יטובצנו שהקצ"ה מסבב לו החסד חמיד על ידי סיבה אחרת, וזה י"ל פירוש
רש"י ימן וחזור וימן שהקצ"ה ישפיע החסד וימן לו צרכות שמים צלמנעות
סיבה מכוימת וחזור וימן צלמנעות סיבה אחרת ולו יהיה סמוך לצו צטמ
גד' צלמנ וצממים.

למוצאי שבת

קמנ

המלאך הגאל אתי מפל רע. יברך את הנערים. ויקרא
בהם שמי ושם אבתי אברהם ויצחק. וידגו לרב
בקרב הארץ: יהוה אלהיכם הרבה אתכם. והנכם היום
ככוכבי השמים לרב: יהוה אלהי אבותיכם יסף עליכם
בכם אלה פעמים. ויברך אתכם כאשר דבר לכם:

ברוך אתה בעיר. וברוך אתה בשדה: ברוך אתה
בבאך. וברוך אתה בצאתך: ברוך טנאך
ומשארתך: ברוך פרי בטנך ופרי אדמתך ופרי
בהמתך. שגר אלפיה ועשתרות צאנך: יצו יהוה
אתך את הברכה באסמך ובכל משלח ידך. ויברך
בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך: יפתח יהוה לך
את אוצרו הטוב את השמים. לתת מטר ארצה בעתו
ולברך את כל מעשה ידך. והלוי גוים רבים ואתה
לא תלוה: פי יהוה אלהיך ברכך כאשר דבר לך.
והעבט גוים רבים ואתה לא תעבט. ומשלח בגוים
רבים ובך לא ימשלו: אשריך ישראל מי כמוך עם
נושע ביהוה. מגן עזרך ואשר חרב גאותך. ויפחשו
איבך לך. ואתה על במותימו תדרוך:

מחיתי כעב פשעך וכענן חטאתיך. שובה אלי פי גאלתיך:
רנו שמים פי עשה יהוה. הריעו תחתיות ארץ

פָּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל עֵץ בּוֹ. כִּי גָּאֵל יְהוָה יַעֲקֹב
וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאֵר: גָּאֲלֵנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ. קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

יִשְׂרָאֵל נוֹשָׁע בִּיהוָה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. לֹא תִבְשׁוּ
וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלָמִי עַד: וְאִכְלֹתֶם אֹכֹל
וְשָׂבוּעַ. וְהִלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה
עִמָּכֶם לְהַפְלִיא. וְלֹא יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וַיִּדְעֻתֶם כִּי
בִקְרֵב יִשְׂרָאֵל אָנִי. וְאָנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד.
וְלֹא יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וּפְדוּמִי יְהוָה יִשְׁבּוֹן וּכְאוּ
צִיּוֹן בְּרִנָּה. וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם. שִׁשּׁוֹן וְשִׁמְחָה
יִשְׁיִגּוּ וְנָסוּ יָגוֹן וְאַנְחָה: כִּי בְשִׁמְחָה תֵּצְאוּ וּבְשָׁלוֹם
תִּזְכְּלוּן. הָהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה. וְכָל
עֵצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף: הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֹבֶטֶחַ
וְלֹא אֶפְחָד. כִּי עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה. וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה:
וּשְׂאֲבָתָם מִים בְּשִׁשּׁוֹן מִמַּעֲיָנִי הִישׁוּעָה: וְאַמְרָתָם
כִּיּוֹם הַהוּא. הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשִׁמּוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו. הִזְכִּירוּ כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ: זָמְרוּ יְהוָה כִּי
גָּאוֹת עָשָׂה. מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ: צִהְלִי וְרִנִּי
יּוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן. כִּי גָדוֹל בִּקְרֵבְךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: וְאָמַר
כִּיּוֹם הַהוּא. הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה. קוִינּוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ.
זֶה יְהוָה קוִינּוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמְחָה בִישׁוּעָתוֹ:

קמה

למוצאי שבת

בית יעקב לכו ונלכה באור יהוה: והיה אמונת עתיד חסן
ישועת חכמת ודעת. יראת יהוה היא אוצרו: ויהי
דוד לכל דרכיו משפיל. ויהוה עמו: פדה בשלום נפשי
מקרב לי. כי ברבים היו עמדי: ויאמר העם אל שאול
היונתן ימות. אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל.
חלילה. חי יהוה אם יפל משערת ראשו ארצה. כי עם
אלהים עשה היום הזה. ויפדו העם את יונתן ולא מת:
ופדווי יהוה ישבון וכאו ציון ברנה. ושמחת עולם על
ראשם. ששון ושמחה ישיגון ונסו יגון ואנחה: הפכת
מספדי למחול לי. פתחת שקי ותאזני שמחה: ולא אבה
יהוה אליהי לשמע אל בלעם. ויהפך יהוה אליהי לה את
הקללה לברכה. כי אהבך יהוה אליהי: אז תשמח בתולה
במחול. ובחרים וזקנים יחדו. והפכתי אבלם לששון ונחמתים
ושמחתים מיגונם:

בזרא גיב שפתים שלום, שלום לרחוק ולקרוב
אמר יהוה ורפאתיו: ורוח לבשה את עמשי
ראש השלישים. לה דויד ועמד בן ישי שלום.
שלום לה ושלום לעוזרה כי עזרה אליהי. וינקבלם
דויד ויתנם בראשי הגדוד: ואמרתם כה לחי. ואמה
שלום וביתך שלום וכל אשר לה שלום: יהוה עז
לעמו יתן. יהוה יברך את עמו בשלום:

ומידות המבוארות לשבת

קמו

אמר רבי יוחנן בכל מקום שאתה מוצא גדלתו של הקדוש ברוך הוא. שם אתה מוצא ענותנותו. דבר זה פתוב בתורה. ושנוי בנביאים. ומשלש בכתובים:

פתוב בתורה. כי יהיה אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים. האל הגדול הגבור והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד: וקתיב בתריה. עשה משפט יתום ואלמנה. ואהב גר לתת לו לחם ושמלה: שנוי בנביאים דקתיב. כי כה אמר רם ונשא שכין עד וקדוש שמו. מרום וקדוש אשפון. ואת דבא ושפל רוח. להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדבאים: משלש בכתובים. דקתיב. שירו לאלהים זמרו שמו סלו לרכב בערבות ביה שמו. ועליו לפגיו: וקתיב בתורה. אבי יתומים ודין אלמנות אלהים במעון קדשו: יהי יהוה אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו. אל יעזבנו ואל יששנו: ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם. חיים כלכם היום: כי נחם יהוה ציון נחם כל חרבתיה. וישם מדברה בעדן וערבתה כגן יהוה. ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה. יהוה חפץ למען צדקו. יגדיל תורה ויאדיר:

שיר המעלות. אשרי כל ירא יהוה ההלך בדרךיו: יגיע כפיו כי תאכל. אשריך וטוב לך: אשתך כגפן פריה כדבתי ביתך. כגיד בשחלי זיתים סביב לשלחנה: הגה כי בן יבדך גבר. ירא יהוה: יברכה יהוה מציון וראה בטוב ירושלים. כל ימי חייך: וראה בני לביך. שלום על ישראל:

קמח

ומירות המבוארות לשבת

סדר סעודת מלוה מלכה

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו. על ידי
ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל: הנה אנכי בא לסעוד
סעודה רביעית של שבת ללות את המלכה וללות את הנפש ותידה
בחינת חיה שבה המסתלקת עתה ולהשאיר ברכה בכל סעודותינו
בששת ימי החול ולהאיר בהם מקדושת השבת. וכן בכח סגולותיה
שמרנו כאשון בת צין. ובצל כנפיך תסתירנו. והושיענו מצער חבוט
הקבר. ותשפין את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו במשכנות מבטחים.
ויהי נוצם אדני אליהנו עלינו. ומעשה ידינו כוננה עלינו. ומעשה

ידינו כוננהו:

אתקינו סעודתא דמחימנותא שלמתא. חדותא

דמלכא קדישא: אתקינו סעודתא דמלכא.

דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא. אברהם יצחק

ועקב אתין לסעדא בהדיה: דוד מלך ישראל חי

וקים: סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל

אמן: ג' פעמים.

מזמור לדוד. יהוה רועי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני.

על מי מנוחות ינהלני: נפשי ישוב. ינחני במעגלי

צדק למען שמו: גם פי אלה בגיא צלמות לא איך רע

פי אתה עמדי. שבטך ומשענתך המה ינחמני: תערוך לפני

שלחן נגד צוררי. דשנת בשמן ראשי כוסי רועה: אף טוב

וחסד ירחפוני כל ימי חיי. ושכתי בבית יהוה לארך ימים:

דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא:

קמח

ומירות המבוארות לשבת סדר סעודת מל' מלכה

לשם יחיד קודשא בריך הוא ושכינתיה ברחילו ורחימו. על ידי
ההוא שמיך ונעלם בשם כל ישראל: הגה אנכי בא לסעוד
סעודה רביעית של שבת ללות את המלכה וללות את הנפש יתירה
בחינת חיה שבה המסתלקת עמה ולהשאיר ברכה בכל סעודותינו
בששת ימי החול. ולהאיר בהם מקדושת השבת. וכן בבית סגולותיה
שמרנו כאשון בת עין. ובצל כנפיה תסתירנו. והושיענו מצער חבוט
הקבר. ותשפין את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו במשכנות מבטחים.
ויהי נוצם ארצי אליהנו עלינו. ומעשה ידינו כוננה עלינו. ומעשה
ידינו כוננהו:

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלמתא. חדותא
דמלכא קדישא: אתקינו סעודתא דמלכא.
דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא. אברהם יצחק
ויעקב אתין לסעדא בהדיה: דוד מלך ישראל חי
וקים: סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל
אמן: ג' פעמים.

מזמור לדוד. יהוה רועי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני.
על מי מנוחות ינהלני: נפשי ישוב. ינחני במעגלי
צדק למען שמו: גם פי אלף בגיא צלמות לא אירא רע
פי אתה עמדי. שבטך ומשענתך המה ינחמני: תערוך לפני
שלחן נגד צוררי. דשנת בשמן ראשי כוסי רונה: אף טוב
וחסד ירדפוני כל ימי חיי. ושבתי בבית יהוה לארך ימים:
דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא:

ומירות לסעודת מלוה מלכה קמט

זמירות לסעודת מלוה מלכה

שם המחבר יעקב מנחם חזק וחתם שמו בראשי החרוזים מן החרוז הב':

במוצאי יום השבת - יום
המנוחה / אבקשך ה' הרווח
לעמך ישראל מצרותם / שלח
את אליהו הנביא - הנקרא
תשבי, לאומה הנאנחה בגלות /
ויגן ואנחה ינוסו מהם.

נאה לך בוראי / לכנס את עם
ישראל המפוזר / מתוך
האומות האכזרים / אשר
חפרו בור להפילני בו.

אבקשך ה' שתעורר עת
אהבה / להציל את העם
המבקש / לראות טובך
כשיבוא הגואל לישראל /
שהוא עתה כשה פזורה ונרחה
בין האומות.

אתה ה' - הדגול מרבבות
המלאכים / קרא ישועה לעמך
ישראל המתנדבים אליך /
ויהיה השבוע הבא / לישועה
לרוחה.

עיר ציון העזובה / אשר היום
היא מבניה מאוסה / יהי רצון:

בְּמוֹצָאֵי יוֹם מְנוּחָה. תִּמְצָא
לְעַמְּךָ רִוְחָה. שְׁלַח תִּשְׁבִּי
לְנֶאֱנָחָה. וְנָס יִגּוֹן וְאֶנְחָה:

יְיָ אֱתָה לְךָ צוּרִי. לְקַבֵּץ עִם
מְפֹזְרִי. מִיַּד גּוֹי אֲכֹזְרִי. אֲשֶׁר
כָּרַח לִי שׁוֹחָה:

עַתָּה דוֹדִים תַּעֲוִיר אֵל. לְמַלֵּט
עִם אֲשֶׁר שׁוֹאֵל. רְאוּת טוֹבְךָ
כְּבוֹד גּוֹאֵל. לְשֵׁה פְזוּרָה
נִדְחָה:

קָרָא יֵשַׁע לְעַם נִדְחָה. אֵל דָּגוּל
מִרְבָּבָה. יְהִי הַשְּׁבוּעַ הַפֶּא.
לִישׁוּעָה וּלְרוּחָה:

בְּתַצִּיּוֹן הַשְּׁכוּלָה. אֲשֶׁר הִיא

תשבי - כינוי לאליהו הנביא. יאתה - נאה. כרה - חפר. דודים - מלשון אהבה. השכולה - העזובה.

קנ

ומירות המבוארות לשבת

שמירה תהיה מיושבת /
ושמחה כשמחת אם עם
בניה.

היום געולה. מהרה תהיה
בעולה. באם הפנים שמחה:

או בעת הגאולה, מעייני
הישועה יולין / ופרויי ה' ישובו
לא"י / ושם ישאבו מי ישע
השפעתך / עד שיטכחו את
הצרה אשר היתה.

מענינות אזי יזובון. ופרויי
יהיה עוד ישובון. ומי ישע
ישאבון. והצרה נשפחה:

נהל את עמך לא"י כאב רחמן
את בנו / ואז יאמרו בני העם
אשר לא נעזב מה' / כי אתה
ה' נאמן בכל דבריך / וקיימת
להם הבטחתך וגאלתם.

נחה עמך כאב רחמן. יצפצפו
עם לא אלמן. דבר יהיה
אשר נאמן. בהקימך
הבטחה:

וישראל יידי ה' שנמלטו
מכליון חרץ / במרוצה יפצחו
פיהם / ללא זעקה וללא פרצה /
ולא יצאו עוד לגלות, ולא
ישמעו שום דבר רע וזעקה
מלחמה.

ידידים פליטי חרץ. נגינתם
יפצחו במרץ. פלי צוהה
ובלי פרץ. אין יוצאת ואין
צוהה:

החדש הזה יהיה / כנבואת
ירמיהו הנביא שהתנבא "עוד
ישמע" וגר' / וישמע בבתינו /
"קול ששון וקול שמחה".

הי החדש הזה. פנבואת אבי
חוזה. וישמע בבית זה. קול
ששון וקול שמחה:

געולה - מאוסה. נחה - נחל. יצפצפו - ידברו. אלמן - נעזב. חרץ - מלשון גזירה. במרץ
- במרוצה. צוהה - זעקה. פרץ - פרצה. אבי חוזה - כינוי לירמיהו הנביא.

קנא ומירות לסעודת מלוה מלכה

ה' החזק והאמיץ, ימלא כל משאלותינו / ויעשה בקשתינו / וישלח במעשה ידינו / ברכה והצלחה.

חֲזַק יִמְלֵא מְשָׁלוֹתֵינוּ. אֲמִיץ
יַעֲשֶׂה בְּקִשְׁתֵּנוּ. וְהוּא יִשְׁלַח
בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. בְּרָכָה וְהַצְלָחָה:

בצאת השבת - יום החרדה /
אבקש משמך ה' עושה נוראות /
שלח את אליהו התשבי
לישראל עם סגולה / ויבשר
להם הרחבה שמחה ומנוחה.

בְּמוֹצָאֵי יוֹם גִּילָה. שְׁמַךְ נוֹרָא
עֲלִילָה. שְׁלַח תְּשֻׁבִי לְעַם סִגְלָה.
רוּחַ שְׁשׁוֹן וְהַנְחָה:

אז תרננה שפתינו / בקול
שמחה ורינה / אנא ה'
הושיעה נא - עתה / אנא ה'
הצליחה נא - עתה.

קוֹל צְהִלָה וְרִנָּה. שְׁפֹתֵינוּ אֶז
תְּרַנְּנָה. אֲנָא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא.
אֲנָא יְהוָה הַצְלִיחָה נָא:

זמר זה שם המחבר שילא ומרוב ענותנותו לא חתם שמו בר"ת רק בסופי
תיבות. חדש ששוני אל נא. ומחרוזת הב' ואילך מיוסד על פי א"ב:

אבקשך ה', חרש שמחתי /
והבא לי את אליהו הנביא.

חֲדָשׁ שְׁשׁוֹנִי אֵל נָא וְהִבֵּיָא אֶת
אֱלִיהוּ הַנְּבִיָא:

ה', תאמץ ותחזק חולשת ידי /
ותברך מלאכתי וכל עבדתי /
אתה ה' גואלי, זכור עניי
ויגויי / קיים לי דבר הבטחתך

אֲמִץ וְחֲזַק רַפְיוֹן יָדִי. בָּרַךְ
מְלָאכָתִי וְכָל מַעֲבָדִי. גּוֹאֲלִי
זְכוֹר עַנְיִי וּמְרוּדִי. דְּבָרְךָ הַטּוֹב

עלילה - עושה נוראות.

ששוני - שמחתי. מעבדי - עבדתי. ומרודי - לשון יגון ודלות.

זמירות המבוארות לשבת

קנב

הָקֵם לְעוֹדְדִי. הָרַץ וְשָׁלַח וְשִׁמַּח
לְבָבִי. אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאַ:

הטובה לחוקני / ושלח לי
מהרה את אליהו הנביא,
ושמח בו את לבבי.

וְעַד וְהֵכֵן דֵּי סְפוּקִי. זְמַן מְזוֹנִי
וְלַחֵם חֻקִּי. חֵלֶב חֵיל גּוֹיִם חֵישׁ
לְהַנִּיקִי. טוֹבָךְ תִּשְׁבַּע עוֹלָלִי
וַיּוֹנֵקִי. יָבֹא מְשִׁיחִי לְעִיר
מוֹשְׁבִי. אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאַ:

אסוף והכן די צורכי / הכן
מזונותי ולחם קביעתי / מהר
להניק אותי מטוב ועושר
שונאי / ומטובך תשביע את
בני הקטנים והיונקים / ומשיח
יבוא עם אליהו הנביא
לירושלים עיר מושב שלי.

כּוֹנֵן לְעַם זֶה צוּרִי צוּר לְחִבּוּשׁ.
לַחֵם לְאָכּוֹל וּבְגָד לְלִבּוּשׁ.
מְשַׁנְּאֵי יִתְּזֶה יֵרָא וַיִּבּוּשׁ. נוֹה הָר
שְׁעִיר בְּקָרוֹב תִּכְבּוּשׁ. שְׁשׁוֹנִי
יִגְדֵּל בְּרָאוֹת סְבִיבִי. אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאַ:

הכן לעמך ישראל רפואה
לרפא ולחבוש כאבם / ותן
להם לחם לאכול ובגד ללבוש /
שונאי יראו אז ויפחדו
ויתביישו / ובעת שנהה הר
שעיר תכבוש בקרוב / תרב
שמחתי כאשר אראה את
אליהו הנביא בסביבתי.

עֲמֹן וּמוֹאָב מְהֵרָה תִּכְלֶה.
פְּדוּתְךָ לְעַמְּךָ בְּקָרוֹב תִּגְלֶה. צִיּוֹן
תִּמְלֹא מַעַם אֱלֹהֶיךָ. קִרְיַת מֶלֶךְךָ רֹב
אֶז נַעֲלֶה. שֶׁכֶן תִּשְׁכֵּן בְּתוֹךְ עַם
צָבִי אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאַ:

את האומות עמון ומואב
תאבד מהרה / ולעמך ישראל
תגלה פדותך בקרוב / ותמלא
את עיר ציון מעמך ישראל /
אז נעלה שלש פעמים בשנה
לעיר משכן המלך הגדול ה' /
ותשכין את אליהו הנביא
בתוך עם ישראל החביב.

לעודדי - לחוקני. הרץ - מהר. ועד - הזמן. חיל - עושר. חיש - מהר. צרי - רפואה.
צור - כאב. לחבוש - לרפא. עם צבי - רומז לישראל.

קנג

ומירות לסעודת מלוה מלכה

זמר זה שם המחבר אלעזר וחתם שמו בראשי החרוזים, אגיל לכן עוד
זדים ונו:

אשיש ואשמח בלבבי / כאשר
אראה משונאי / אתה נוקם
נקמתי / ותביא את גואלנו
לעיר ציון / ותצמיח האיש
הנקרא צמח / ע"י שתביא את
אליהו הנביא ומלך המשיח.

אָגִיל וְאֶשְׁמַח בְּלִבִּי. בְּרֵאוֹתֵי
כִּי מֵאוֹיְבֵי תָרִיב רִיבִי. וּלְצִיּוֹן
גּוֹאֵל תָּבִיא. אִישׁ צֶמַח
תִּצְמִיחַ:

אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ:

על כן, על כל העמים יחד /
תפול אימה ופחד / בעת
שיעלו לא"י עם ישראל - גוי
אחר / לבם יפחד / ויצליח
בדרכיו / אליהו הנביא ומלך
המשיח.

לִכֵּן בְּעַמִּים יַחַד. תִּפּוֹל אִימָה
וּפַחַד. לָבָם יִפְחַד. בְּעֵת יַעֲלֶה
גּוֹי אֶחָד. וְאֶרְחוֹתָיו יַצְלִיחַ:

אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ:

עוד יבוא זמן / שיתעורר ה'
לחולל הרג גדול / באדום
וישמעאל / יערוך מלחמה
וקרב / ויצעק בקול צעקה על
אויביו / אליהו הנביא ומלך
המשיח.

עוֹד מִמְּזָרְחַ לְמַעֲרָב. יַעֲזוֹר
לַעֲשׂוֹת הֶרֶג רָב. בְּאֶרֶם וְעֶרֶב.
לַעֲרוֹךְ מִלְחָמָה וְקָרֵב. עַל
אוֹיְבָיו יַצְרִיחַ:

אֱלֹהֵהוּ הַנְּבִיא וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ:

אגיל - אשמח. צמח - הגואל נקרא צמח. ואורחותיו - דרכיו. יעור - יתעורר. בארם
וערב - שמות אומות.

ומירות המבוארות לשבת

קנר

אתם מלכי עמי הארץ /
הנקראים יטור, נפיש, וקרמה /
משמע, רומה, המזידים על
ישראל / תנוסו לדרום ומערב /
כי אם לא, יכריח אתכם
/ אליהו הנביא ומלך המשיח.

יָדִים מְלָכֵי אֲדָמָה. יְטוּר נָפִישׁ
וְקַרְמָה. מְשָׁמַע וְדוּמָה. נוֹסוּ
נִגְבָּה וְיָמָה. אֲשֶׁר אֶתְכֶם יִכְרִיחַ:

אֱלֹהֵי הַנְּבִיא וּמֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ:

ירננו וישמחו כל הולכי דרכים /
כי יראו שמושיח הוא כאילן
ישן אשר עדיין רטוב ולח /
ואורו יורח / כמו המנורה,
שבה: קנה כפתור ופרח / ועל
הר ציון יפריח ה' / את אליהו
הנביא ומלך המשיח.

רְנוּ כָּל עֲבָרֵי אֶרֶץ. כִּי הִנֵּה רֹעֵן
אֶזְרָח. אורו זָרַח. קָנָה כַּפְתּוֹר
וּפְרָח. עַל הַר צִיּוֹן יִפְרֹחַ. אֱלֹהֵי
הַנְּבִיא וּמֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ:

זמר זה שם המחבר אברהם וחתם שמו בראשי החרוזים אלהים ביום
רבה הכן מעדנים:

ה' אלקים יתמוך אותנו /
וישלח ברכה בממונינו / וחלק
טוב יחלק לנו / בכל מלאכה
שנשלח בה ידינו.

אֱלֹהִים יִסְעָדֵנוּ. בָּרָכָה
בְּמַאֲדֵנוּ. וְזָכָר טוֹב יִזְכְּרֵנוּ.
בְּכָל מְשַׁלַּח יְדֵינוּ:

אֱלֹהִים יִסְעָדֵנוּ:

כשנתחיל המלאכה ביום
הראשון / מיד יצו ה' אתנו
הברכה / וכן יהיה ביום השני /
ואת עצתינו ימתיק
שתתקיים לטובה.

בְּיוֹם רִאשׁוֹן לְמַלְאכָה. יִצּוּ אֶתְנוּ
בָּרָכָה. בְּיוֹם הַשֵּׁנִי כָּכָה. יִמְתִּיק
אֶת סוּדְנוּ: אֱלֹהִים יִסְעָדֵנוּ:

יצריח - יצעק בקול. רנו - שמחו. רענן אזרח - רומז על משיח. במאודינו - בנכסינו.

קנה זמירות לסעודת מלוה מלכה

אבקשך, הרבה לי חיילות של
ישועה / גם בימים שלישי
ורביעי וחמישי / אך לא ע"י
חבלי משיח / ישלח את מלך
המשיח פודנו.

רַבָּה צָבָאֵי יִשְׁעֵי. בְּשָׁלִישִׁי
וּבְרַבִּיעִי. בְּחֲמִישִׁי אֵךְ לֹא בְּעִי.
יִשְׁלַח אֶת פּוֹדְנוּ:

אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ:

צריך להכין על יום השבת
קודש / וביום הששי לשחות /
שבו עת להלל ולשבח לה' /
על כל המחדים אשר נתן
לנו.

הֵכֵן טְבוּחַ טָבַח. בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי
זָבַח. קוֹדֵשׁ הַלּוּל וְשֶׁבַח. עַל
כָּל מַחֲמָדֵינוּ:

אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ:

מעדנים ומאכלים טובים
ומתוקים / נתן לנו ביום שבת
קדשנו / וגם מטתינו מוצעת
יפה / והלילה הרומו לגלות
יהפך לנו לאור וגאון.

מַעֲדָנִים לְנַפְשֵׁנוּ. נִתַּן בְּיוֹם
קֹדֶשֶׁנוּ. וְרַעְנָנָה עֲרֵשֵׁנוּ. וְלִילָה
אֹרֹךְ בַּעֲדֵנוּ:

אֱלֹהִים יִסְעֲדֵנוּ:

שם המחבר נחמן וחתם שמו בראשי החרוזים נאווי תבי מלכך נופת:

ה' אלי, מזהר ושלח את משיח
גואלי / עבדך - שיצליחני /
וגם את מבשר הטוב / אליהו
הנביא, שלח נא.

אֵלֵי חֵישׁ גּוֹאֲלִי עֲבָדְךָ יִשְׁכִּילִי.
מִבְּשָׂר טוֹב אֵלֵי. אֶת אֱלִיהוּ
הַנָּבִיא:

קנו

זמירות המבוארות לשבת

רגלי שלוחי ה' - בורא הרים /
יהיו נאים על הרי ארץ
ישראל / הלא הם רגלי אליהו
הנביא ומלך המשיח מבשרי
בשורות טובות / שיאמרו:
"שובי שובי לארץ ישראל".

נָאוּ עַל הַהָרִים. שְׁלֹחֵי יוֹצֵר
הָרִים. וְרַגְלֵי הַמְּבַשְּׂרִים בְּאֵמֹר
שׁוּבֵי שׁוּבֵי:

אֵלֵי חֵישׁ גּוֹאֲלֵי עֶבְרֶךָ יִשְׁכִּילִי. מְבַשֵּׁר טוֹב אֵלֵי. אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא:

הסתרי שם במקום שאף
נמצאת / עד אשר אביא כל
מחלה ונגע / על אויבך
להכותם / ואז אראה להם
את יום נקמת לבי.

חֲבִי כְּמַעַט רָגַע. כָּל מַחְלָה
וְכָל נֹגַע. אוֹיְבֶיךָ אֶפְגַּע. יוֹם
נִקְם בְּלִבִּי:

אֵלֵי חֵישׁ גּוֹאֲלֵי עֶבְרֶךָ יִשְׁכִּילִי. מְבַשֵּׁר טוֹב אֵלֵי. אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא:

מלך המשיח יבוא אליך / ואף
- ישראל רעיתי שכולם יפה /
ומנגד - באותו זמן / יבוא
אליהו הנקרא הגלעדי,
התשבי.

מִלְכֶּךָ יָבֹא לָךְ. יָפָה אֶת
כָּלָךְ. וְרַעֲיָתִי לְמוֹלָךְ. גִּלְעָדִי
הַתְּשֻׁבִי:

אֵלֵי חֵישׁ גּוֹאֲלֵי עֶבְרֶךָ יִשְׁכִּילִי. מְבַשֵּׁר טוֹב אֵלֵי. אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא:

ואז יביעו שיר ערב / שפתי
בני ישראל הנמשלים ליונה /
על בא זמן הרחמים / לרחם
על הר ציון הנחלה החביבה.

נוֹפֶת תְּשׁוּפָנָה. שְׁפָתֵי בְּנֵי יוֹנָה.
כִּי בָא עֵת לַחֲנֻנָּה צִיּוֹן נַחֲלָת
צָבִי:

אֵלֵי חֵישׁ גּוֹאֲלֵי עֶבְרֶךָ יִשְׁכִּילִי. מְבַשֵּׁר טוֹב אֵלֵי. אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא:

חבי - לשון מחבוא. אפגע - אכה. למולך - נגד. גלעדי - אליהו מתושבי גלעד. נפת -
מתיקות. תשפנה - לשון יטיפו. לחננה - לחונן.

קנו

זמירות לסעודת מלוה מלכה

מיוסד ע"פ א"ב ובסוף כל חרוז מסיים בלשון הכתוב עם שם הוי"ה:

אתה ה' - הגבור והנורא /
בעת צר לי לך אקרא, ותענני /
ואז לא אירא.

אֲדִיר אִיּוֹם וְנוֹרָא. בְּצַר לִי לָךְ
אֶקְרָא. יְהוָה לִי לֹא אִירָא:

גדור פרוצות בית מקדשי /
ואתה הדרגול מרובבה, מהר
ושלח לי את חכלילי - מלך
המשיח / ועזור לי.

גְּדוֹר פְּרֻצַּת הַיְכָלִי. דָּגוּל מַהֵר
חֲכַלִּילִי. יְהוָה הִנֵּה עוֹזֵר לִי:

הלא רק אתה תקותי / ולכן
לישועתך קייתי / שאתה עוז
ישועתי.

הֵן אַתָּה תִקְוָתִי. וְלִישׁוּעָתְךָ
קִיֵּיתִי. יְהוָה עוֹז יִשׁוּעָתִי:

אתה אל זך ונקי כפים מלקבל
שוחד / חוס על עמך ישראל,
הפורשים כפיהם ככנפים
בתפילה / כי אתה ארך אפים.

זָךְ וְנָקִי כַּפַּיִם. חוֹן פּוֹרְשֵׁי
כַּנְּפַיִם. יְהוָה אָרֶךְ אַפַּיִם:

טובך תמהר להראות לעמך
ישראל / תהי עלינו למחסה
כמו שהבטחתנו / ועשה זאת
למען שמך.

טוֹבְךָ תַּחֲשִׁישׁ לְעַמְּךָ. יְהִי עָלֵינוּ
כְּנֻאֲמָךְ. יְהוָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ:

תבנה בית מקדשך אשר ידך
כוננה / כדי להושיב בו -
ישראל, שיוכלו להתפלל בו /
ועשה למען אור פני שכינתך.
מפחד הגלות הצילני /
והוליכני לציון חלקי הקדוש /
ושמע בקולי.

כּוֹנֵן בֵּית מִקְדָּשְׁךָ. לְהַרְפֵּץ בּוֹ
צֹאנְךָ. יְהוָה בָּאוֹר פָּנֶיךָ:
מִפֶּחַד לְהַצִּילִי. נַהֲלֵנִי לְצִיּוֹן
קוֹדֵשׁ גּוֹרְלִי. יְהוָה שְׁמַע בְּקוֹלִי:

חכלילי - כנוי למלך המשיח. חון - חוס. תחיש - תמהר. כנאמך - כהבטחתך. מכונך -
בית מקדשך. נהלני - הוליכני. גורלי - חלקי.

זמירות המבוארות לשבת

קנה

**סְעוֹד וּסְמוּךְ לְנִמְהָרִים. עֲזוֹר
נָא אֶת הַנְּשָׁאָרִים. יְהִיָּה יוֹצֵר
הָרִים:**

סעוד את ישראל המזדוררים
לקיים מצותיך / עזור את
ישראל אשר נשארו מעט
מהרבה / אתה ה' יוצר הרים.

**פָּדֶה עַמְּךָ מֵעֲזִים. צֹאנְךָ מִיַּד
גּוֹזִזִים. יְהִיָּה עוֹשֶׂה חֲזִיזִים:**

גאל את עמך ישראל
מאויביהם החזקים מהם /
וצאנך - בניי מיד גוזזים -
האויבים / אתה ה' בורא
העננים.

**קָרַב קֶץ נִחְמָה. רַחֵם אוֹם לֹא
רָחֲמָה. יְהִיָּה אִישׁ מְלַחֲמָה:**

תקרב וזמן נחמתנו / רחם על
האומה הנקראת בגלות "לא
רוחמה" / אתה ה' איש
מלחמה.

**שָׁכֹן כְּמֵאז בְּאַהֲלֵנוּ. תָּמִיד אֶל
מְחוֹלְלֵנוּ. יְהִיָּה מְלַפְּנוּ הוּא
יוֹשִׁיעֵנוּ:**

תשכון כמקדם באהלינו /
תמיד בלא הפסק - שלא יחרב
הבית עוד / אתה בוראנו
מלכנו מושיענו לעולם.

זה הזמר מיוסד ע"פ א"ב ואח"כ חתם המחבר את שמו ישי בר מרדכי
חזק. יום שוע יזמתי בורא רחמיך מלאכי רבו דץ כלולת יזכר חפשוני
זה קימו. ומעשה של הזמר נמצא בברייתא והחתום עשה ממנו זמר:

**אִישׁ חֲסִיד הָיָה. בְּלִי מִזֶּן וּמִחֲזִיָּה:
בְּכִיתוּ עוֹסֵק מְלָבוֹשׁ. וְאֵין בְּגָד
לְלָבוֹשׁ: גּוֹנֵן בְּחִשּׁוּבָה אִשָּׁה. וְגַם
בְּכָנִים חֲמִשָּׁה: דְּבָרָה לֹו הָאִשָּׁה.**

איש חסיד אחד היה, מחוסר
לחם ולא היה לו כדי חיותו.
תמיד הגה בתורה בבית,
מחמת בושה לצאת החוצה,
כיון שגם בגד ללבוש לא היה
לו / אשתו החשובה וחמשת
בניהם סבבוהו, ע"י שהיה

מטופל בהם / אמרה לו אשתו, יותר אין לך להתיימש מלרדוף אחר פרנסה / האם נוכל לחיות ללא לחם לאכול, בעירום ובחוסר כל - מלבוש / הן אמת כי תורה מצאת לפי שיגעת בה, אבל מה נאכל מעתה / איננו, הנה זריו כאיש חיל מוין, וצא לשוק / וה' החנוך והרחום יושב מרום, אולי יגמלנו טוב ברחמיו / כי הוא טוב ומחסה לבוטחים בו, ועושה רצון יראיו / ענה לה החסיד, יעצת לי בדעת ובחכמה, אך לא אוכל להסכים לעצתך / כי בצאתי לשוק אחיה לבושה וכלימה באין לי בגד ללבוש / ואפילו דבר שזה פרוטה אין בידי למכור ולקנות בגד / מיהרה האשה, ולקחה בהשאלה משכניה מלבושים יפים כפי מדרתו / ולבש אותם, קשם בטחונו בה' אשר אהבו / בניו התפללו עליו: "יהי רצון שאבינו הנדכה לא יחזור מבוש" / עבר החסיד את השוק בבטחונו בה', ואלהיו הנביא נודמן לקראתו / פתח אליהו המבשר את פיו ובישר לו: באמת היום תתעשר / על ידי שתאמר עלי בכל כבודך כי אני עבדך / הכרו: "מי חפץ לקנות עבד הגון אשר אין כמוהו" / חשב החסיד, איך ישנה מנהגו - להיות נכנע לכל אדם, ואיך ימכור עתה את אדונו / החכימו אליהו ואמר

יותר אין להתמאס: המבלי לחם לאכול. בערום ובחוסר כל: ותורה מצאת כי יגעתי. מה נאכל מעתה: זהיר כבר נשוק. הלא תצא לשוק: חנוך ורחום ברחמיו. אולי יגמלנו ברחמיו: טוב לקויו מחסה. רצון יראיו יעשה: יעצת בדעת ובחכמה. עצתך בלי להספיקה: פצאתי לבשת ולכלמה. מבלי כסות ושלמה: לאין בנדי לפורטה. אפילו שנה פרוטה: מהרה ושאלה משכנים. מלבושים נאים מתקנים: נלבש והשליך יתבו. על יהיה אשר אהבו: סחו ילדיו בפולחם. אל ישוב דך נכלם: עבר בשוק בסברתו. והנה אליהו הנביא לקראתו: פץ לו המבשר. באמת היום תתעשר: צוני בכל כבודך. כי הנני עבדך: קרא למי בדעתו. קנות עבד אין כמותו: רחש איך ישנה דינו. עבד למכור את אדונו: שות לו חכמתו בקרבו. והחזיק בו

כמו רבו: תגר קנאו בַּאֲהֵבִים.
 בְּשִׁמוֹנָה מֵאוֹת אֶלֶף זְהוּבִים: תִּבְעוּ
 מֵה מְלֹאכֶתָּךְ. אִם בִּבְנִין תִּכְמַּתְךָ:
 תְּכִלִּית טָרְקָלִין וּפְלִטְרִין. הָרִי אֶתָּה
 בֶּן חוּרִין: יוֹם רֵאשׁוֹן בְּמַפְעָלִים.
 פֶּעַל עִם פּוֹעָלִים: שׁוֹעַ בְּחֻצֵּי
 הַלֵּילָה. עֲנִי נוֹרָא עֲלִילָה: יִזְמְתִי
 וְנִמְכַּרְתִּי לְהַעֲבִידִי. לְכַבּוֹדְךָ וְלֹא
 לְכַבּוֹדִי: בּוֹרָא עוֹלָם בְּקִנְיָן. הַשְׁלֵם
 זֶה הַבְּנִין: רַחֲמֶיךָ יִכְמְרוּ בְּחִינָתִי.
 כִּי לְטוֹבָה בְּוִנָּתִי: מְלֹאכֵי רַחֲמִים
 מִמְּעוֹנָתוֹ. אֲזִי הִחֵלּוּ לְבָנוֹתוֹ: רַבּוֹ
 בְּנֵי הַמְּלִיכָה. וְתִשְׁלֵם כָּל הַמְּלֹאכָה:
 דָּן הַסּוֹחֵר בְּרֵאוֹתוֹ. כִּי נִגְמְרָה
 מְלֹאכֶתוֹ: כְּלוּלָת מַגְדָּלִים נָאִים. לְפִי
 עֲנִין הַבְּנָאִים: יִזְכַּר לְךָ עֲתָה. אֶתְמוֹל
 אֲשֶׁר דְּבַרְתָּ: חֲפָשְׁנִי בְּיָדַי וּבִכְרוּרִי.
 כְּנִמְתָּ לְעֲנִין שְׁחָרְוִי: זֶה קִימוֹ
 בְּאֵמֶת. וּפְרַח לוֹ אִישׁ הָאֵמֶת:

לו כי הוא יחשב כעבד והחסיד
 אדרגו / סוחר אחר אשר העבד
 מצא חן בעיניו ואהבו, שלם
 תמורתו מחיר של שמונה
 מאות אלף זהובים / שאל
 הסוחר את העבד לאיזו
 מלאכה אתה מסוגל, אולי
 במלאכת הבניה / מיד
 כשתגמור לבנות לי היכל
 וארמון, אתה משוחרר /
 הסכים העבד, וביום ראשון
 התחיל לעבוד יחד עם עוד
 פועלים / בחצות לילה צעק
 והתפלל ה' הנורא במעשיו,
 ענני / חשבתי ומכרתי עצמי
 לעבד רק לכבודך, ולא לכבודי,
 להראות שאתה משלם גמול
 לבוטחים בך / לכן אבקשך,
 כשם שבראת העולם במאמר
 פיר, כן השלם זה הבנין /
 תעורר רחמין בתפילתי, כי
 כוונתי היתה לטובה, להראות
 כי לא תעזוב את הבוטחים בך /
 שמע ה' לתפילתו, ומלאכי
 רחמים משמים התחילו לבנות
 הבנין / ומלאכים רבים נטלו
 חלק במלאכת הבניה לכן מיד
 נשלמה המלאכה כולה / שש
 הסוחר ושמח בראותו כי
 מלאכת הבנין נגמרה כולה.
 בכלילת יופי והוא יפה מאוד /
 ובמגדלים נאים כיאה לבונים
 בחכמה / אמר לו אליהו
 להסוחר, זכור עכשיו דיבורך

מאתמוֹל לשַׁחֲרָוִי / הוֹצִיאֵנִי לַחֲיִירוֹת וְדֹאֵית וּבִרְוִידָה, כֹּאשֶׁר אִמַּרְתָּ / הַסּוֹחֵר קִיִּים
 דִּיבֹרּוֹ בְּאֵמֶת, וַיַּעֲוֹף אֵלָיוּ אִישׁ הָאֵמֶת.

במלום - בתפילתם. **דך** - נדכה. **בסברתו** - בתקוּתוֹ. **פך** - פתח פיו. **רחש** - לשון מחשבה.
דך - לשון דיצה. **חפשני** - שחררני. **כנמת** - כאשר דברת. **ופרח** - ויעוף.

אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	אָמַר יְהוָה לַיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	בְּחֹר יְהוָה בַּיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	גָּאֵל יְהוָה אֶת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	דָּרַךְ בּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	הִבָּאִים יִשְׂרָאֵל יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	וַיֵּרֶד מִיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	זָכֹר זֹאת לַיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	חֲדָנוֹת יִשׁוּעוֹת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	טֹבוֹ אוֹהֵלֶיךָ יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	יִזְרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לַיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	כִּי לֹא נָחַשׁ בַּיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	לֹא הִבִּיט אֵוֶן בַּיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	מִי מָנָה עֶפֶר יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	נִשְׁבַּע יְהוָה לַיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	סָלַח נָא לַעֲוֹן יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	עֲתָה הָשִׁב שְׁבוֹת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	פָּדָה יְהוָה אֶת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	צִוָּה יִשׁוּעוֹת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב:	קוֹל קוֹל יַעֲקֹב.

זמירות המבוארות לשבת

קסב

רְנִי וְשִׂמְחִי לַיַּעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
שָׁב יְהוָה אֶת שְׁבוּת יַעֲקֹב.
אֶל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
תֵּתֶן אֲמַת לַיַּעֲקֹב.

מיוסד ע"פ א"ב.

אֱלֹהֵינוּ הַנּוֹבֵיא. אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי.
אֱלֹהֵינוּ הַגִּלְעָדִי. בְּמַהֲרָה יָבֹא
אֱלֹהֵינוּ עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

אליהו הנביא הנקרא גם תשבי וגלעדי / יהי רצון כי במהרה יבוא אליהו יחד עם משיח בן דוד לגאלנו.

אִישׁ אֲשֶׁר קָנָא לְשֵׁם הָאֵל.
אִישׁ בֶּשֶׂר שָׁלוֹם עַל יָד
יְקוֹתִיאֵל. אִישׁ גֶּשׁ וַיִּכְפֹּר עַל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

אליהו הוא פנחס אשר קינא לשם ה' במעשה זמרי / ונתבשר בברית שלום על ידי משה רבינו - הנקרא יקותיאל / ניגש בתפילה לה' ובוזה כפר על בני - על עון מעשה זמרי.

אֱלֹהֵינוּ הַנּוֹבֵיא. אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי. אֱלֹהֵינוּ הַגִּלְעָדִי. בְּמַהֲרָה יָבֹא אֱלֹהֵינוּ
עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

אִישׁ דּוֹרוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר רָאוּ
עֵינָיו. אִישׁ הַנִּקְרָא בְּעַל שַׁעַר
בְּסִמְנוֹ. אִישׁ אֲזוֹר עוֹר אֲזוֹר
בְּמַתְנֵיו:

הוא האיש אשר עיניו ראו שנים עשר דורות, שחי שש מאות שנה / הוא האיש המכונה "בעל שער" כאחד מסימניו / וחגורת עור חגורה במתניו.

אֱלֹהֵינוּ הַנּוֹבֵיא. אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי. אֱלֹהֵינוּ הַגִּלְעָדִי. בְּמַהֲרָה יָבֹא אֱלֹהֵינוּ
עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

התשבי הגלעדי - אליהו מתושבי גלעד (עיין תענית ג' ע"א בתוס' ד"ה ויאמר). יקותיאל - אחד משבע שמותיו של משה רבינו. גש - ניגש.

ומירות לסעודת מלוה מלכה קסג

אִישׁ זָעַף עַל עוֹבְדֵי חַמָּנִים.
אִישׁ חָשׁ וְנִשְׁבַּע מִהוּת גְּשָׁמִי
מְעוֹנִים. אִישׁ טַל וּמָטָר עָצָר
שְׁלֹשׁ שָׁנִים:

אֱלֹהֵהוּ הִנָּבִיא. אֱלֹהֵהוּ הִתְשַׁבֵּי. אֱלֹהֵהוּ הִגְלַעְדִּי. בְּמַהֲרָה יָבֹא אֱלֵינוּ
עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

אִישׁ יָצָא לְמִצָּא לְנַפְשׁוֹ נַחַת.
אִישׁ כָּלְכָלוּהוּ הָעוֹרְבִים וְלֹא
מֵת לִשְׁחַת. אִישׁ לְמַעַנּוֹ נִתְבָּרְכוּ
כֹּד וְצַפְחַת:

אֱלֹהֵהוּ הִנָּבִיא. אֱלֹהֵהוּ הִתְשַׁבֵּי. אֱלֹהֵהוּ הִגְלַעְדִּי. בְּמַהֲרָה יָבֹא אֱלֵינוּ
עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

אִישׁ מוֹסְרֵיו הִקְשִׁיבוּ כְּמַהִים.
אִישׁ נִעְנָה כְּאֵשׁ מְשָׁמִי גְבוּהִים.
אִישׁ סָחוּ אַחֲרָיו יְהוָה הוּא
הָאֱלֹהִים:

אֱלֹהֵהוּ הִנָּבִיא. אֱלֹהֵהוּ הִתְשַׁבֵּי. אֱלֹהֵהוּ הִגְלַעְדִּי. בְּמַהֲרָה יָבֹא אֱלֵינוּ
עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד:

זעף - קצף. חש - מיהר. וצפחת - צלוחית. מוסריו - תוכחתו. כמהים - מתאווים. סחו -
ענו.

קסר

ומירות המבוארות לשבת

הוא האיש אשר משמים עתיד
הוא להשלח / הוא הממונה
לבשר כל בשורות טובות /
הוא השליח הנאמן בזמן
הגאולה להשיב האבות אל
הבנים שלא יהיו מפחרים.

איש עתיד להשתלח משמי
ערכות. איש פקיד על כל
בשורות טובות. איש ציר נאמן
להשיב לב בנים על אבות:

אליהו הנביא. אליהו התשבי. אליהו הגלעדי. במהרה יבא אלינו
עם משיח בן דוד:

הוא האיש אשר קרא
בתפארה קנא קנאתי לה' /
הוא האיש אשר עלה לשמים
רכוב על סוסי אש ברוח סערה /
ולא טעם טעם מיתה
וקבורה.

איש קרא קנא קנאתי ליהוה
בתפארה. איש רכב על סוסי
אש בסערה. איש שלא טעם
טעם מיתה וקבורה:

אליהו הנביא. אליהו התשבי. אליהו הגלעדי. במהרה יבא אלינו
עם משיח בן דוד:

האיש אשר נקרא תשבי נוסף
על שמו אליהו / נבקשך ה'
כי תצליחנו בתורה על ידו /
ותשמיענו מפיו במהרה
בשורה טובה / ותוציאנו
מאפלת הגלות לאור הגאולה.

איש תשבי על שמו נקרא.
תצליחנו על ידו בתורה.
תשמיענו מפיו בשורה טובה
במהרה. תוציאנו מאפלה
לאורה:

אליהו הנביא. אליהו התשבי. אליהו הגלעדי. במהרה יבא אלינו
עם משיח בן דוד:

קסה ומירות למעודת מלוה מלכה

איש תשבי תצילנו מפי האריות. תבשרנו בשורות טובות. תשמחנו בנים על אבות. במוצאי שבתות:

אליהו הנביא. אליהו התשבי. אליהו הגלעדי. במהרה יבא אלינו עם משיח בן דוד:

אשרי מי שראה פניו בחלום. אשרי מי שנתן לו שלום והחזיר לו שלום. יהיה יברך את עמו בשלום:

אליהו הנביא. אליהו התשבי. אליהו הגלעדי. במהרה יבא אלינו עם משיח בן דוד:

בפתוב הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא. לפני בא יום יהיה הגדול והנורא. והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם:

ויאמר: פורה דרכתי לבדי, ומעמים אין איש אתי, ואדרבם באפי, ואקמסם בחמתי: ונח מצא חן בעיניי יי: ויהי דור לכל דרכיו משקיל, ויי עמו: בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: יהיה צבאות אשרי אדם בוסת בך: יהיה הושיעה המלך יעננו ביום קראנו:

רבון העולמים אב הרחמים והסליחות. בסימן
 טוב ובמזל טוב החל עלינו את (כשחל י"ט
 באמצע השבוע לא יאמר רק ימי המעשה) ששת ימי המעשה
 הבאים לקראתנו לשלום. חשוכים מכל חטא
 ופשע ומנקים מכל עון ואשמה ורשע. ומדבקים
 בתלמוד תורה ובמעשים טובים. וחנונו דעה בינה
 והשכל מאתך. ותשמיענו בהם ששון ושמחה.
 ולא תעלה קנאתנו על לב אדם. ולא קנאת אדם
 תעלה על לבנו: מלפנו אליהנו. האב הרחמן.
 שים ברכה ורוחה והצלחה בכל מעשה ידינו.
 וכל היועץ עלינו ועל עמך בית ישראל עצה
 טובה ומחשבה טובה. אמצו וברכו גדלו וקיומו.
 קים עצתו. פדבר שנאמר, יתן לך כלבבך וכל
 עצתך ימלא. ונאמר, ותגזר אומר ויקם לך. ועל
 דרכיך גבה אור: וכל היועץ עלינו ועל כל עמך
 בית ישראל עצה שאינה טובה ומחשבה שאינה
 טובה. תופר עצתו. פדבר שנאמר, יהיה הפיר
 עצת גוים הניא מחשבות עמים. ונאמר, עזו עצה
 ותפר דברו דבר ולא יקום פי עמנו אל:

זמירות לסעודת מלוה מלכה

קסז

וּפְתַח לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵב הַרְחֵמִים אֲדוֹן הַסְּלִיחוֹת
בְּזֶה הַשָּׁבוּעַ וּבְכָל שָׁבוּעַ. שְׁעָרֵי אוֹרָה. שְׁעָרֵי
אֶרֶץ יָמִים וְשָׁנִים. שְׁעָרֵי אֲרִיכַת אַפִּים. שְׁעָרֵי בְרָכָה.
שְׁעָרֵי בִינָה. שְׁעָרֵי גִילָה. שְׁעָרֵי גְדוּלָה. שְׁעָרֵי גְאוּלָה.
שְׁעָרֵי גְבוּרָה. שְׁעָרֵי דִיצָה. שְׁעָרֵי דָעָה. שְׁעָרֵי הוֹד.
שְׁעָרֵי הָדָר. שְׁעָרֵי הַעֲלָחָה. שְׁעָרֵי הַרוּחָה. שְׁעָרֵי
וַעַד טוֹב. שְׁעָרֵי זְרִיזוֹת. שְׁעָרֵי זְמָרָה. שְׁעָרֵי זְכוּת.
שְׁעָרֵי זִיו. שְׁעָרֵי זוהַר תּוֹרָה. שְׁעָרֵי זוהַר חֲכָמָה.
שְׁעָרֵי זוהַר בִּינָה. שְׁעָרֵי זוהַר דַּעַת. שְׁעָרֵי חֲדוּה.
שְׁעָרֵי חֲמָלָה. שְׁעָרֵי חֵן וְחֶסֶד. שְׁעָרֵי חַיִּים טוֹבִים.
שְׁעָרֵי חֲכָמָה. שְׁעָרֵי טוֹבָה. שְׁעָרֵי טוֹהַר. שְׁעָרֵי
יְשׁוּעָה. שְׁעָרֵי יֵשׁוּ. שְׁעָרֵי כִפְרָה. שְׁעָרֵי כִלְכָּלָה.
שְׁעָרֵי כְבוֹד. שְׁעָרֵי לְמוּד. שְׁעָרֵי מְזוֹן. שְׁעָרֵי מְנוּחָה.
שְׁעָרֵי מַחִילוֹת. שְׁעָרֵי מַדְע. שְׁעָרֵי נַחֲמָה. שְׁעָרֵי
נְקִיּוֹת. שְׁעָרֵי סְלִיחָה. שְׁעָרֵי סִיעָתָא דְשִׁמְיָא. שְׁעָרֵי
עֲזָרָה. שְׁעָרֵי פְדוּת. שְׁעָרֵי פְרֻנְסָה טוֹבָה. שְׁעָרֵי
צְדָקָה. שְׁעָרֵי צְהֻלָה. שְׁעָרֵי קְדוּשָׁה. שְׁעָרֵי קוֹמָמִיּוֹת.
שְׁעָרֵי רַחֲמִים. שְׁעָרֵי רְצוֹן. שְׁעָרֵי רְפוּאָה שְׁלָמָה.
שְׁעָרֵי שְׁלוֹם. שְׁעָרֵי שְׂמֻחָה. שְׁעָרֵי שְׂמוּעוֹת טוֹבוֹת.

קסח ומירות המבוארות לשבת

שְׁעָרֵי שְׁלוֹה. שְׁעָרֵי תוֹרָה. שְׁעָרֵי תַפְלָה. שְׁעָרֵי
תְּשׁוּבָה. שְׁעָרֵי תְּשׁוּעָה. כְּדִכְתִּיב, וּתְשׁוּעַת צְדִיקִים
מִיְהוָה מְעֻזָּם בְּעֵת צָרָה. וַיַּעֲזֹרם יְהוָה וַיַּפְלִטם
יַפְלִטִם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ: וְנֹאמַר. חֲשֵׁף
יְהוָה אֶת זְרוּעַ קִדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָל חַגּוּזִים וְרָאוּ כָּל
אֶפְסֵי אֶרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: וְנֹאמַר. קוֹל צוֹפִיךָ
נִשְׁאָו קוֹל יַחֲדוֹ יִרְנְנוּ. כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוֹב
יְהוָה צִיּוֹן: וְקִיָּם לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִקְרָא שְׁכָתוֹב.
מֵה נֶאֱוָו עַל הַהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׁר מִשְׁמִיעַ שְׁלוֹם
מְבַשֵּׁר טוֹב מִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אוֹמֵר לְצִיּוֹן מִלֶּךְ אֱלֹהֶיךָ.
רֹאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הֵנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם מְבַשֵּׁר אֶתֶּן. אָמֵן
סֵלָה:

נוהגים לומר וישלח במוצ"ש כשיוצאים לדרך באותו השבוע:

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכָיו לִפְנֵי אֱלֹהֵשׁוֹ אַחֲיוֹ אֶרְצָה שְׁעִיר
שָׂדֶה אֲרוֹם: וַיֵּצֵא אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לְאֹדְנִי
לַעֲשׂוֹ כֹּה אָמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב עִם־לֶבֶן נְרָתִי וְאַחֲרֵי־עֲדָתָה:
וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמֹר צֶאֱן וְעֶבֶד וַשְׁפָּתָה וְאַשְׁלָחָה לְהַגִּיד לְאֹדְנִי
לְמַצְאִתָּן בְּעֵינֶיךָ: וַיִּשְׁבּוּ הַמַּלְאָכִים אֱלֹהֵי־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ
אֶל־אֲחִיךָ אֱלֹהֵשׁוֹ וְגַם הִלֵּךְ לִקְרֹאתָךְ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ
עִמּוֹ: וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ וַיַּחֲץ אֶת־הָעֵם אֲשֶׁר־אִתּוֹ

ומירות לסעודת מלוה מלכה קסט

ואת־הצאן ואת־הבקר והגמלים לשני מתנות: ויאמר אסיכוא
עשו אליה־מתנה האחת והבדו והיה המתנה הנשאר לפליטה:
ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה
האמר אלי שוב לארצה ולמולדתך ואישיבה עמה: קמנתי
מכל החסדים ומכל־האמת אשר עשית את־עבדך כי במקלי
עברתי את־הירדן הוה ועתה היתי לשני מתנות: הצילני
נא מיד אחי מיד עשו כִּי־רא אנכי אתו פָּדִיבוא והפני אם
על־בנים: ואתה אמרת היטב איטיב עמה ושמת את־זרעך
בחול הים אשר לא־יספר מרב: וגלן שם כלילה יהוא ויקח
מנהבא בידו מנחה לעשו אחיו: עזים מאתים ותִּישִׁים עשרים
רחלים מאתים ואילים עשרים: גמלים מיניקות ובניהם שלשים
פרות ארבעים ופרים עשרה אתנת עשרים ועזים עשרה:
ויתן ביד־עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל־עבדיו עברו לפני
ורוח תשימו בין עדר ובין עדר: ויצו את־הראשון לאמר כי
יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למִי־אתה ואנה תלך ולמי
אלה לפניך: ואמרת לעבדך לעקב מנחה הוא שלוחה
לאדני לעשו והנה נסִיבוא את־ינו: ויצו גם את־השני גם
את־השלישי גם את־כל־החלכים אתרי העדרים לאמר כִּדְבַר
הוה תדברון אל־עשו במצאכם אותו: ואמרתם גם הנה עבדך
יעקב את־ינו כִּי־אמר אכפרה פניו במנחה תהלכת לפני
ואחר־יבן אראה פניו אולי ישא פני: ותעבר המנחה על־פניו

והוא לן בלילה והוא במתנה: ויקם | בלילה הוא ויקח
את שתי נשיו ואת שתי שפחתיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר
את מעבר יבן: ויקחם ויעברם את העל ויעבר את אשר לו:
ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר: וירא
כי לא יכל לו ויגע בכפי ירכו ותקע בכפי ירכ יעקב בהאבקו
עמו: ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי
אם ברכתני: ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב: ויאמר לא
יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל פירשית עס אלהים
ועם אנשים ותוכל: וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך
ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם: ויקרא יעקב
שם המקום פניאל כיראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל
נפשי: ויורדלו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע
על ירכו: עליכן לא יאכלו בגירישראל את ניד הנשה אשר
על כף היד עד היום הזה כי נגע בכפי ירכ יעקב בגיד
הנשה: וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע
מאות איש ויחז את הילדים על לילה ועל דחל ועל שתי
השפחות: וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשנה ואת לילה
וילדיה אחרנים ואת דחל ואת יוסף אחרנים: והוא עבר
לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו: וירן
עשו לקראתו ויחבקו ויפל על צוארו וישקו ויבכו: וישא
את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מראלה לך

ומירות לסעודת מלוה מלכה קעא

ויאמר הילדים אשר-תנן אלהים את-עבדך: ותגשן השפחות
 הנה וילדיהן ותשתחוין: ותגש גם-לאה וילדיה וישתחוון ואחר
 נגש יוסף ורחל וישתחוון: ויאמר מי לך בלדמחנה הזה
 אשר פגשתי ויאמר למצאתן בעיני אדני: ויאמר עשו ישלי
 רב אחי יהי לך אשר-לך: ויאמר יעקב אלנא אסנא מצאתי
 חן בעיניך ולקחת מנחתי מדי כי עלפן ראיתי פניה בראת
 פני אלהים ותרגני: קדנא את-ברכתי אשר הבאת לך
 ברתני אלהים וכי ישליכל ויפצרו ויקח: ויאמר נסעה
 ונלכה ואלכה לנגדה: ויאמר אליו אדני ידע ביהילדים רבים
 והצאן והפקר עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו בלדצאן:
 יעברנא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאשי לרגל המלאכה
 אשר-לפני ולרגל הילדים עד אשר-אבא אל-אדני שעירה:
 ויאמר עשו אצינהנא עמך מנהעם אשר אתי ויאמר למה
 זה אמצאתן בעיני אדני: וישב ביום התוא עשו לדרך
 שעירה: ויעקב נסע סבתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סבת
 עלפן קרא שם-המקום סבות: ויבא יעקב שלם עיר שכם
 אשר בארץ כנען בבאו מפני ארם ויחן את-פני העיר: ויקן
 את-חלקת השדה אשר נטה-שם אתלו מיד בגריחמור אבי
 שכם במאה קשיטה: ויצב-שם מזבח ויקרא-לו אל אלהי
 ישראל:

ומירות המבוארות לשבת

קעב

שיר למעלות אשא עיני אל הקרים מאין יבוא עזרי: עזרי מעם
יהוה עשה שמים וארץ: אל יתן למוט רגלך אל ינום שמךך:
הנה לא ינום ולא יישן שמך ישךאל: יהוה שמךך יהוה עלך על יד
ימינך: יומם השמש לא נכבה וירח כלילה: יהוה ישמךך מכל רע
ישמר את נפשך: יהוה ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

ויאמר יהוה אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבה סמים
ולבנה ופה בד כבד יהיה: ועשית אתה קטרת ריח מעשה
רוחם ממלח טהור קדש: ושחקת ממנה הרק ונתתה ממנה לפני
העדת באהל מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם:
ונאמר והקטיר עלי אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהיטיבו את
הנרות ובהעלת אהרן את הנרות בין הערבים וקטירנה
קטרת תמיד לפני יהוה לדרתיכם:

פסוקים מג' תיבות:

ומשמע ודומה ומשא: וישב יצחק בגרר: והרעב כבד בארץ:
ובני דן חשים: לישועתך קויתי יהוה: יששכר וזבולן
ובנימין: מכשפה לא תחיה: ועשית משפצת זהב: וילצעת הפגר
ולבית: ולשאת ולספחת ולבהרת: וברך יהוה וישמךך: ויהי
אחרי המגפה: ובני פלוא אליאב: ברוך טנאף ומשארתך: והחוט
המשלש לא במהרה ינתק: יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי
יעקב סלה: יהוה צבאות אשרי אדם בטח בך: יהוה הושיעה
המלך יעננו כיום קראנו: יהוה עז לעמו יתן יהוה וברך את
עמו בשלום: יהיו לרצון אמרי פי ותגיון לפי לפניך יהוה צורי
וגואלי:

קען ומירות לסעודת מלוה מלכה

ויאמר עשרה פסוקים מהרמב"ן ו"ל. וחמשה פסוקים הם מן ו' תיבות
וחמשה פסוקים אחרים מן י"ב תיבות:

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְלִכְל הַיָּד הַחֲזָקָה
וְלִכְל הַמּוֹדָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מִשָּׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל:
וַיַּעֲקֹב הַלֵּךְ לְדֶרֶכוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב בְּאֲשֶׁר
רָאִים מַחְנֶה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֶה: הַאֲזִינוּ
הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְחַשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמַרְי פִּי: יַעֲרֹף בְּמִטֶּר לִקְחֵי תוֹלַ
פֶּטֶל אֲמַרְתִּי בְּשַׁעֲרֵי עָלִי דָּשָׂא וְכִרְכִּיבִים עָלִי עֲשׂוּב: וַיְהִי בְּנִסְעִ
הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מִשָּׁה קוֹמָה יְהִנֶּה וַיִּפְצֹו אִיִּבִיד וַיִּגְסֹו מִשְׁנֵאִיד מִפְּנִיד:
וּבְנִחָה יֹאמֶר שׁוּבָה יְהִנֶּה רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם
חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: כָּל הַפְּקֻדִים לְמַחְנֶה אֲפֻרִים
מֵאֵת אֶלֶף וּשְׁמֹנֶת אֶלְפִים וּמֵאָה לְצַבָּאָתָם וּשְׁלֹשִׁים יִסְעוּ:

י"א פסוקים שמתחילים בנו"ן ומסיימים בנו"ן והם טובים לשמירה: (*
נִגְעַ צְרַעַת פִּי תִהְיֶה בְּאָדָם וְהוּכָא אֶל הַכֹּהֵן: נִחְנוּ נַעֲבֹר חֲלוּצִים
לִפְנֵי יְהוָה אֶרֶץ כְּנָעַן וְאֶתְנֹו אַחֲזֹת נִחְלַתְנֹו מַעֲבָר לְיִרְדֵּן:
נָבִיא מִקִּרְבֶּךָ מֵאַחֶיךָ בְּמִנֵּי יָקִים לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן:
נִהְר פִּלְגִּיו וְשִׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים קִדְשׁ מִשְׁכְּנֵי עֲלִיוֹן: נָחִית כְּעֶאֱן
עֶמֶךְ בְּיַד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן: נִגַּד אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶּלֶא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה
צִעֲוֹן: נִפְתִּי מִשְׁכְּבִי מִרְ אֱהֻלִים וְקִנְמוֹן: נִרְ ה' נִשְׁמַת אָדָם חִפְשׁ
כָּל חֲדָרֵי כֶּטֶן: נִפְתַּת תַּטְפָּנָה שְׁפֹתוֹתֶיךָ כֶּלֶה דְּבִשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ
וְרִיחַ שְׁלִמְתֶּיךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן: נִדּוּ מִתּוֹךְ כָּבֵל וּמֵאֶרֶץ בְּשָׂדִים צֹאוּ
וְהָיוּ כְּעִתּוּדִים לִפְנֵי צֹאן: נִשְׁקִי קִשֶׁת מִיְּמִינִים וּמִשְׁמָאלִים בְּאֲבָנִים
וּבְחֻצִים בְּקִשָּׁת מֵאֲחִי שְׂאוֹל מִבְּנֵימִן:

(* מצאתי כתוב כל אותן י"א פסוקים המתחילים בנו"ן ומסיימים בנו"ן הם
טובים מפני הכשפים ועין הרע וכל אשה כשהיא מעוברת ואומרת האחד
עשר פסוקים האלו תהיה בטוחה דלא שלטא עינא בישא על בניה.

זמירות המבוארות לשבת

קעד

וטוב לומר אחר אחד עשרה פסוקים אלו, תפלה קצרה זו:
רבונו של עולם, הוצל את עמך בית ישראל מכל מיני כשפים
ומכל מיני עין הרע, וכשם שפרשת כנפיך על אבותינו
שבמדבר, שלא שלטה עליהם עינא בישא דבלעם, בן תפרוש
ברחמיך הרבים להיתנו מכוסים (במכסה ובהנהגה) בשמותיך
הקדושים מכל עינא בישא:

שלשה פסוקים ממוהר"ר יהודה החסיד ז"ל:
אתה סתר לי מצר תצוני רגי פלט תסובבני סלה: בטוחו ביהנה
עדי עד כי ביה יהנה צור עולמים: יהנה עז לעמו ימן
יהנה יברך את עמו בשלום:

ז' פסוקים בישעיה מתחילין בכ"ף ומסיימין בכ"ף:
כי תעבר במים אתה אני ובנהרות לא ישטפוך כי תלך כמו אש
לא תכבה ולהבה לא תבער בך: כי עם בציון ישב בירושלים
בכו לא תבכה חנון יחנה לקול זעקך כשמעתו ענה: כי אני יהנה
אלהיך קדוש ישראל מושיעך נחתי בפרך מצרים בוש וסבא תחתיך:
כי אני יהנה אלהיך מתזיק ימינך האמר לה אל תירא אני עזרתך:
כי לא שאול תודך מות תללך לא ישברו יורדי בור אל אמתך:
כי אצק מים על צמא ונוזלים על יבשה אצק רוחי על זרעך
וברכתי על צאצאיך: כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל
לא יבינו אתה יהנה אבינו גואלנו מעולם שמך:

יברך יהנה וישמך: יאר יהנה פניו אליך ויחנך: ישא יהנה
פניו אליך וישם לה שלום:

קעה

שיר לברית מילה

שיר לברית מילה

נוהגין לשיר פיוט זה, וחתום יהודה הלוי.

יום לִיבְשָׁה נִהפְכוּ מְצוּלִים. שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְאוּלִּים: הִטְבַּעְתָּ
בְּתַרְמִית. רָגְלִי בַת עֲנַמִּית. וּפַעַמִּי שׁוֹלְמִית. יָפוּ בְנֻעָלִים. שִׁירָה:
וְכָל רוֹאֵי יִשְׁרוּן. בְּבֵית הוֹדִי יִשְׁרָוּן. אֵין כָּאֵל יִשְׁרוּן. וְאוֹיְבֵינוּ
פְּלִילִים. שִׁירָה: דְּגָלִי בֶן תָּרִים. עַל הַנִּשְׁאָרִים. וְחִלַּקְט נַפְזָרִים. כְּמִלְקֵט
שְׁבָלִים. שִׁירָה: הַבָּאִים עִמָּךְ. בְּבֵרִית חוֹתֶמְךָ. וּמִבְטָן לְשִׁמְךָ. הִמָּה
נְמוּלִים. שִׁירָה: הִרְאָה אוֹתוֹתֶם. לְכָל רוֹאֵי אוֹתָם. וְעַל בְּנֵפִי כְסוֹתָם.
יַעֲשׂוּ גְדִילִים. שִׁירָה: לְמִי זֹאת נִרְשָׁמְתָּ. הִכָּר נָא דְבַר אֲמָתָה. לְמִי
הַחוֹתֶמֶת. וְלְמִי הַפְתִּילִים. שִׁירָה: וְשׁוֹב שְׁנִית לְקִדְשָׁה. וְאֵל תוֹסִיף
לְגִרְשָׁה. וְהַעֲלֵה אוֹר שְׁמֶשָׁה. וְנָסוּ הַצִּלְלִים. שִׁירָה: יְדִידִים רוֹמְמוֹךְ.
בְּשִׁירָה קְדֻמוֹךְ. מִי כְמוֹכָה. יִהְיֶה כָּאֵלִים. שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְאוּלִּים:

בְּגָלֵל אֲבוֹת תוֹשִׁיעַ בָּנִים וְתָבִיא גְאֻלָּה לְבָנִי בְּיָהֶם:

קודם ברכת המזון של כל סעודות שבת יטול ידיו במים אחרונים ויאמר:
יְדֵי אֶסְחִי אָנָּה. לְגַבִּי חֵד מָנָה. לְסִטְרָא חוֹרִינָה. דְּלִית בָּהּ מַמְשָׁא:
אֲזֻמֵּן בְּתֻלְתָּה. בְּכֶסֶף דְּבִרְכָתָה. לְעֵלֶת עֲלָתָה. עֲתִיקָא קַדִּישָׁא:

סדר ברכת המזון

בשבת ויו"ט קודם ברכת המזון אומרים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בְּשׁוֹב יִהְיֶה אֵת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵיכָנוּ כְּחֻלְמִים: אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוֹךְ
פִּינוּ וְלִשְׁוֹנֵנוּ רָנָה. אֲזִי יִאֲמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל יִהְיֶה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי:
הַגְדִּיל יִהְיֶה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ. הֵיכָנוּ שְׁמַחִים: שׁוֹכֵה יִהְיֶה אֵת שְׁבִיתֵנוּ בְּאַפְיָקִים
בְּנִגְב: הַיּוֹעֵים בְּדַמְעָה בְּרָנָה יִקְצְרוּ: הַלּוֹךְ יִלָּךְ וּבִכָּה גִשָׁא מִשָּׁךְ תִּזְרַע.
כֹּא יִבֵּא בְרָנָה. נִשָּׂא אֱלֻמְתִּי:

בחול קודם ברכת המזון אומרים זה:

עַל נִתְרוֹת כָּכָל שָׁם יִשְׁכְּנוּ, גַּם-בְּכֵינוּ בְּזַכְּרֵנוּ אֶת-צִיּוֹן: עַל-עֲרֻכִּים בְּתוֹכָהּ,
תְּלִינוּ בְּנֻחֲתֵינוּ: כִּי שָׁם שְׁאַלְנוּ שׁוֹכֵינוּ דְּבָרֵי-שִׁיר, וְחוֹלְלֵינוּ שְׁמַחָה,
שִׁירוּ לָנוּ, מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נָשִׁיר אֶת-שִׁירֵי-יְהוָה, עַל אֲדַמַּת נָכָר: אִם-אֶשְׁבֶּחַךְ
יְרוּשָׁלַם, תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק-לְשׁוֹנִי לְחִפִּי, אִם-לֹא אֲזַכְּרֶכִּי, אִם-לֹא אֲעֲלֶה

ומירות המבוארות לשבת

קעו

את־ירושלם, על ראש שמחת־י: זכר יהוה לבני אדום, את יום ירושלים,
האמרים, ערו ערו, עד היסוד כה: בת־כָּבֶל השְׂדוּדָה, אשרי שישלם־לך,
את־גְּמוּלָךְ שְׂגֻמָּלָת לְנוֹ: אשרי שיאחזו ונפץ את־עֲלִילֶיךָ אֶל־הַסֹּלַע:
הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של ברַכַּת הַמְּזוֹן, שְׁנֹאֲמַר, וְאַכְלֶם וּשְׂבַעְתֶּם
וּבְרַכְתֶּם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, על הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה, אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: לָשֵׁם יְחִיד
קוֹדֶשׁא בְּרִיד הוּא וּשְׂכִינְתָּהּ בְּרַחֲמֵי וּרְחִימֵי וּדְחִילוֹ לְיַחֲד שֵׁם יי"ה בּוֹי"ה
על יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בִּיחֻדָּא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל: ויהי נועם וגו'

שלשה שאכלו כאחד חייבין בוימון, וכך מזמנין:

המזמן אומר: רַבּוּתִי מִיר וְעוֹלָעֵן בְּעֻנְטִשְׁעֵן:

המסובים עונים: יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

המזמן חוזר יהי שם וכו' (*):

המזמן אומר: בְּרִשּׁוֹת מְרֻנָּן וּרְבֻנָּן וּרְבּוּתִי נְבֻרָךְ (בעשרה אֱלֹהִינוּ) שְׂאֲכָלְנוּ
מִשְׁלוֹ:

המסובים עונים: בְּרוּךְ (בעשרה אֱלֹהִינוּ) שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבִטְוֹבוֹ חַיִּינוּ:

המזמן חוזר: בְּרוּךְ (בעשרה אֱלֹהִינוּ) שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבִטְוֹבוֹ חַיִּינוּ:

מי שלא אכל עונה: בְּרוּךְ (אֱלֹהִינוּ) וּמְבֹרָךְ שְׁמוֹ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

נִשְׁשׂוּאִין וְלִזֵּי יְמֵי הַמַּשְׁתָּה:

דְּרֵי הַסֵּר וְגַם חֲרוּן. וְאִז אֵלֶם בְּשִׁיר יְרוּן. נַחֲנוּ בְּמַעֲגְלֵי צִדְקָה. שְׁעָה

בְּרַכַּת בְּנֵי יִשְׁרָאֵל. בְּנֵי אֶהְרֹן:

בְּרִשּׁוֹת מְרֻנָּן וּרְבֻנָּן וּרְבּוּתִי. נְבֻרָךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִשְׁמַחָה בְּמַעֲוֹנוֹ. וּשְׂאֲכָלְנוּ
מִשְׁלוֹ:

ועונין המסובין בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִשְׁמַחָה בְּמַעֲוֹנוֹ. וּשְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ.
וּבִטְוֹבוֹ חַיִּינוּ: והמברך חוזר:

(*) לְבִרִית מִיֵּדָה:

נִזְדָּה לְשִׁמְךָ בְּתוֹךְ אֲמוּנִי. בְּרוּכִים אַתָּם לִיהוָה: נודה בְּרִשּׁוֹת אֵל
אִיוִם וְנִזְרָא. מִשְׁגָּב לְעֵתוֹת בְּצִרָה. אֵל נֶאֱזָר בְּגִבּוֹרָה. אֲדִיר
בְּמָרוֹם יְהוָה: נודה בְּרִשּׁוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. טְהוֹרָה הִיא וְגַם

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הֵזֵן אֶת
הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. בְּטוֹבוֹ בָּחַן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים.
הוּא נוֹתֵן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר. כִּי לָעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וּבְטוֹבוֹ
הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחֲסֹר לָנוּ מִזֶּזֶן לָעוֹלָם
וְעַד. בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּי הוּא אֵל זֶן וּמִפְרָנס לְכָל
וּמִטֵּיב לְכָל וּמִכִּין מִזֶּזֶן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא.
כְּאִמּוֹר. פּוֹתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן: בְּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה. הֵזֵן אֶת הַכֹּל:

נוֹדָה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ
חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה. וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים. וְעַל
בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׁרֵנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ. וְעַל
חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים חֵן וְחֶסֶד שֶׁחֻנְנְתָּנוּ. וְעַל
אֲכִילַת מִזֶּזֶן שֶׁאַתָּה זֶן וּמִפְרָנס אוֹתָנוּ תָּמִיד. בְּכָל יוֹם
וּבְכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה:

בחנוכה ופורים אומרים כאן ועל הנסים

(*) לברית מילה:

פְּרוּשָׁה. צָוָה לָנוּ מוֹרְשָׁה. מִשָּׁה עֶבֶד יְהוָה: נוֹדָה בְּרִשּׁוֹת הַכֹּהֲנִים
וְהַלְוִיִּם. אֶקְרָא לְאַלֹּהֵי הָעִבְרִיִּים. אֶהוֹדְנוּ בְּכָל אֵיִם. אֲבָרְכָה אֶת יְהוָה:
נוֹדָה בְּרִשּׁוֹת מֶרְנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוּתִי. אֶפְתָּחָה בְּשִׁיר כִּי וּשְׁפָתִי וְתִאמְרָנָה
עֲצֻמוֹתִי. בְּרוּךְ הָבָא בְּשֵׁם יְהוָה: נוֹדָה, בְּרִשּׁוֹת מֶרְנָן וְרַבָּנָן וְכוּ'

זמירות המבוארות לשבת

קע

בחנוכה ופורים אומרים כאן ועל הנסים ואם שכח כשיגיע ל"הרחמן הוא יזכור"
יאמר: הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן
הזה בימי וכו':

**ועל הכל יהיה אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים
אותך. יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם
ועד: בפתוב. ואכלת ושבעת וברכת את יהוה אלהיך**

**ועל הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות,
ועל הנחמות, ועל המלחמות. שעשית לאבותינו בימים ההם
בזמן הזה:**

לפורים:

לחנוכה:

בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה. כשעמד עליהם המן הרשע. בקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים. מנער ועד זקן. טף ונשים. ביום אחד. בשלשה עשר לחודש שבט עשר הוא חודש אדר ושללם לבזו. ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצתו. וקלקלת את מחשבתו. והשבות לו גמולו בראשו. וקלו אותו ואת בניו על העץ: ועל הכל.	בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו. כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל. להשפיתם תורתך ולהעבירם מחקי צוונך. ואתה ברחמיך הרבים. עמדת להם בעת צרתם. רבת את ריבם. דנת את דינם. נקמת את נקמתם. מסרת גבורים ביד חלשים. ורבים ביד מעטים. וטמאים ביד טהורים. ורשעים ביד צדיקים. וזדים ביד עוסקי תורתך. ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך. ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום הזה. ואמר כן באו בגיך לךביר ביתך. ופנו את היכלך. וטהרו את מקדשך. והדליקו גרות בתצרות קדשך. וקבעו שמונת ימי חנכה אלה. להודות ולהלל לשמך הגדול:
--	---

ועל הכל

על הארץ הטבה אשר נתן לך: ברוך אתה יהוה.

על הארץ ועל המזון:

רחם נא יהוה אלהינו על ישראל עמך. ועל ירושלים
עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מלכות בית דוד
משיחך. ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו:
אלהינו. אבינו. רענו. זוננו. פרנסנו. ונהויחנו.
והרננו לנו יהוה אלהינו מהרה מכל צרותינו. ונא אל
תצריכנו יהוה אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי
הלואתם. כי אם לידך המלאה. תפתוחה. הקדושה והרחבה.
שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד:

לשבת רצה והתליצנו יהוה אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי
השבת הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא
לפניך לשבת בו ולנוח בו באהבה במצות רצונך ובצונך הנית לנו
יהוה אלהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו והראנו יהוה
אלהינו בנחמת ציון עירך ובבנין ירושלים עיר קדשך כי אתה הוא
בעל הישועות ובעל הנחמות:

בראש חדש ויום טוב וחול המועד אומרים:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד
ויזכר וזכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד
עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך
לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום

ל"ח:	לפסח:	לשבעות:
ראש החדש הזה:	חג המצות הזה:	חג השבועות הזה:
לסוכות:	לשמיני עצרת:	לראש השנה:
חג הסוכות הזה:	שמיני עצרת חג הזה:	הזכרון הזה:

ילדים וחולים האוכלים ביר"כ: הפפורים הזה:

ומירות המבוארות לשבת

קפ

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו: ברוך
אתה יהוה. בונה ברחמי ירושלים. אמן:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. האל. אבינו.
מלכנו. אדירנו. בוראנו. גואלנו. יוצרנו.
קדושנו קדוש יעקב. רוענו רועה ישראל. המלך
הטוב והמטיב לכל. שבכל יום ויום הוא הטיב
הוא מטיב הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו

זכרנו יהוה אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים
טובים. ובדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו ורחם עלינו והושיענו כי
אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

סדר ברכות למי ששכח רצה או יעלה ויבא

בשבת וי"ט וחזה"מ ור"ח צריך להזכיר בברכת המזון מעין המאורע בשבת אומר רצה כו' ביו"ט
וחזה"מ ור"ח אומר יעלה ויבא קודם ובנה ירושלים ואם שכח רצה וזכר קודם שגמר ברכת בונה
ירושלים היינו שאמר ברוך אתה ולא אמר עדיין השם אומר שם אבל אם אמר השם הוי כגמר
הברכה ואם נזכר קודם שאמר הטוב והמטיב אומר:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה
לעמו ישראל באהבה לאות ולברית: (ואם הוא שבת ור"ח ושכח
גם יעלה ויבא מוסיף כאן: וראשי חדשים לזכרון:) ברוך אתה יהוה
מקדש השבת (ובר"ח מסיים: וישראל וראשי חדשים):

ביו"ט וחזה"מ ור"ח אומר יעלה ויבא קודם ובנה ירושלים ואם הוא בשבת אומר רצה קודם ואח"כ
יעלה ויבא ואם טעה ולא הזכיר יעלה ויבא ביו"ט אם נזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אומר:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן ימים טובים לעמו
ישראל לששון ולשמחה את יום חג (פלוגי) הנה: ברוך אתה
יהוה מקדש ישראל והזמנים:

סדר ברכת המזון קפא

הוא יגמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים ולרחוק.
הצלה והצלחה. ברכה וישועה. נחמה. פרנסה
וכלכלה. ורחמים וחסדים ושלוש וכל טוב. ומכל
טוב לעולם אל יחסרנו:

הרחמן הוא ימלך עלינו לעולם ועד: הרחמן הוא
יתברך בשמים ובארץ: הרחמן הוא ישפח

ואם חל יו"ט בשבת ושכח רצה ויעלה ויבוא כולל של שבת ויו"ט יחד ואומר:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה
לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וימים טובים (בחוה"מ
ומועדים) לששון ולשמחה את יום חג (פלוני) הזה: (ובסעודה שלישית
אינו חותם) ברוך אתה יהוה מקדש השבת וישראל והזמנים:
אם שכח יעלה ויבוא ברה"א אחר שהתחיל ברכת הטוב אינו חוזר, אבל קודם שהתחיל הטוב אומר:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן ימים טובים לעמו
ישראל את יום הזכרון הזה: (ואינו חותם)

כשחל ר"ה בשבת ולא הזכיר שניהם אומר:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן שבתות למנוחה.
לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וימים טובים לישראל את
יום הזכרון הזה: ברוך אתה יהוה מקדש השבת וישראל ויום
הזכרון:

אם שכח יעלה ויבוא בראש חודש אינו חוזר, אבל אם נזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אומר
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן ראשי חודשים לעמו
ישראל לזכרון: (ואינו חותם)

אם שכח יעלה ויבוא בחול המועד אינו חוזר, אבל אם נזכר קודם שהתחיל הטוב והמטיב אומר:
ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן מועדים לעמו ישראל
לששון ולשמחה את יום חג (פלוני) הזה: (ואינו חותם)

לדור דורים. ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים. ויתחדר
 בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן הוא יפרנסנו
 בקבוד: הרחמן הוא ישבר עול הגלויות מעל צוארנו
 והוא יוליכנו קוממיות לארצנו: הרחמן הוא ישלח
 לנו ברכה מרבה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו
 עליו: הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור
 לטוב ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות:*)
 הרחמן הוא יברך את אבי מורי (פעל הבית הזה)
 ואת אמי מורתי (פעלת הבית הזה). (אותי ואת אשתי
 ואת זרעי ואת כל אשר לי), אותם ואת ביתם ואת
 זרעם ואת כל אשר להם. אותנו ואת כל אשר לנו,
 כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל
 מפל כל. בן יברך אותנו בלנו יחד בברכה שלמה.
 ונאמר אמן:

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום. ונשא
 ברכה מאת יהוה. וצדקה מאלהי ישענו. ונמצא חן ושכל
 טוב בעיני אלהים ואדם:**)

(*) אם אוכל על שלחן אחרים אמר:

יהי רצון, שלא יבשל בעל הבית בעולם הזה, ולא יגלם לעולם הבא. ויצלח
 מאד בכל-נדסיו. ויהיו נדסיו ונדסינו מצלחים וקורבים לעיר. ואל-ישלט
 שטן לא במעשה ידיו ולא במעשה ידיו. ואל-ינדקק לא לפניו ולא לפנינו שום
 דבר הרהור חטא ועברה ועון מעשה ועדי-עולם.

סדר ברכת המזון קפג

לשבת: הַרְחֵמֶן הוּא יִנְחִילֵנוּ לַיּוֹם שֶׁכָּלוּ שְׁבַת וְקִדּוּשָׁה וּמְנוּחָה
 לַחַיֵּי הָעוֹלָמִים:
 לראש חודש: הַרְחֵמֶן הוּא יַחְדֵּשׁ עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַחֹדֶשׁ
 הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:
 ליום טוב: הַרְחֵמֶן הוּא יִנְחִילֵנוּ לַיּוֹם שֶׁכָּלוּ טוֹב:
 בראש השנה: הַרְחֵמֶן הוּא יַחְדֵּשׁ עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַשָּׁנָה
 הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:
 לסוכות: הַרְחֵמֶן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת סֵבֶת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת:
 בחנוכה ובפורים אם שכח על הניסים כשיגיע כאן, יאמר:
 הַרְחֵמֶן, הוּא יַעֲשֶׂה לָנוּ נִסִּים כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה לְאַבוֹתֵינוּ, בְּיָמֵינוּ הֵמָּה בְּזֶמֶן הַזֶּה:
 בימי וכו':

(** לברית מילה אחר בעיני אלהים ואדם יאמר זה:
 הַרְחֵמֶן, הוּא יִבְרֹךְ אֲבִי הַיֵּלֶד וְאִמּוֹ, וְיִזְכֶּנּוּ וְיִתְחַנְּכוּ וְיִלְחַדְמוּ,
 מִיָּוֶם הַשְּׁמִינִי (שלא בזמנו: הוּא) וְהִלָּאָה יִרְצֶה דָּמוֹ, וְיִהְיֶה
 יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ:
 אמן
 הַרְחֵמֶן, הוּא יִבְרֹךְ בְּעַל בְּרִית הַמִּילָה, אֲשֶׁר שָׁשׁ לַעֲשׂוֹת צֶדֶק בְּגִילָה,
 וַיִּשְׁלַם פְּעָלוֹ וּמַשְׁכָּרְתוֹ כְּפִילָה, וְיִתְנַהֵּוּ לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה: אמן
 הַרְחֵמֶן, הוּא יִבְרֹךְ בֶּן הַנְּמוּל לְשִׁמּוּנָה (שלא בזמנו אומר: בְּנִכּוּנָה),
 וְיִהְיֶה יָדָיו וְלָבּוֹ לְאֵל אֲמוּנָה, וְיִזְכֶּה לְרֵאוֹת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה,
 שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:
 אמן

(כשהמוהל מברך יתן הכוס של ברכה לאחר, והאחר יאמר הרחמן זה)
 הַרְחֵמֶן, הוּא יִבְרֹךְ הַמָּל בִּשְׁר הַעֲרָלָה, וּפְרָע וּמִצֵּץ דָּמֵי הַמִּילָה,
 אִישׁ הַיָּרָא וְרַךְ הַלֵּכֵב עֲבוּדָתוֹ פְּסוּלָה. אִם שָׁלֹשׁ אֲלֵה לֹא
 יַעֲשֶׂה לָהּ:
 אמן
 הַרְחֵמֶן, הוּא יִשְׁלַח לָנוּ מְשִׁיחוֹ הוֹלֵךְ תָּמִיד, בְּזִכּוֹת חֶסֶד לְמוֹלוֹת
 דָּמִים, לְבָשָׁר בְּשׁוּרוֹת טוֹבוֹת וְנַחוּמִים, לְעַם אֶחָד מְפֹדָּר
 וּמְפָרָד בֵּין הָעַמִּים:

ומירות המבוארות לשבת

קפד

הַרְחֵמֶן הוּא יִזְכְּנוּ לַיְמֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא : בַּחֹל
מִגְדִּיל [בשבת וי"ט : מִגְדֹּל] יִשְׁוּעוֹת מִלְּפֹ וְעֲשֵׂה
חֶסֶד לַמְּשִׁיחוֹ לְדֹר וּלְדֹרָעוֹ עַד עוֹלָם : עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו
הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן :

יִרְאוּ אֶת יְהוָה קְדוֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו : כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבֹ
וְדוֹרָשֵׁי יְהוָה לֹא יִחְסְרוּ כָּל טוֹב : הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי
לְעוֹלָם חֶסֶד : פֹּתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן : בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר
אֲשֶׁר יִבְטַח בִּיהוָה וְהִנֵּה יְהוָה מִבְּטָחוֹ : נַעַר הָיִיתִי גַם זִקְנָתִי וְלֹא
רָאִיתִי צָדִיק נִעָזֵב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לֶחֶם : יְהוָה עַז לַעֲמֹ וְתֵן יְהוָה יִבְרָךְ
אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם :

הַרְחֵמֶן, הוּא יִשְׁלַח לָנוּ כֹּהֵן צָדִק אֲשֶׁר לִקַּח לְעוֹלָם, עַד הוֹכֵן כִּסְאוֹ
בְּשִׁמְשׁ וְיִהְיֶה לָנוּ, וְלֵט פָּנָיו בְּאַדְרָתוֹ וְיִגְלוֹם, בְּרִיתִי הִיא
אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְׁלוֹם :

הַרְחֵמֶן הוּא יִזְכְּנוּ וכו'.

כְּשֶׁאוֹכֵל מִזֹּנוֹת : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִיָּגִי מְזֻנּוֹת :
עַל כָּל פְּרִי הָעֵץ מִבֶּרֶךְ : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ :
עַל פְּרִי הָאֲדָמָה מִבֶּרֶךְ : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה :
עַל בֶּשֶׂר וְדָגִים. כִּמְהֵרָא וּפִטְרִית וּכְדוּמָה. גַּם עַל כָּל הַמִּשְׁקִים חוּץ מִיָּין אֹמֵר :
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהִכֵּל נָתַן בְּדָבָר :
עַל פִּירוֹת הָאֵלֶּיךָ חָרִץ מִי מִיָּנִים וּפִירוֹת הָאֲדָמָה וּרְקוֹת וְעַל כָּל הַמִּשְׁקִין יִבְרַךְ אַחֲרֵיהֶם :
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא נִפְשׁוֹת רַבּוֹת וְחִסְרוֹנֵן עַל
כָּל מַה שֶּׁבָּרָאת לַהֲחַיּוֹת בָּהֶם נִפְשׁ כָּל חַי. בְּרוּךְ חַי הָעוֹלָמִים :

ברכה אחרונה מעין שלש

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם

על מונות: על היין:	על הפירות: על העץ:	על היין: על הגפן:	על מונות: על המקה: ועל הפלגה ועל הגפן ועל פרי הגפן
--------------------	--------------------	-------------------	--

ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית
והנחלת לאבותינו לאכל מפרניה ולשבע מטובה, רחם נא
יהוה אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל
ציון משכן כבודך ועל מזבחך ועל היכלך, ובנה ירושלים
עיר הקדש במהרה בימינו והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה
ונאכל מפרניה ונשבע מטובה ונברך עליה בקדשה
ובטהרה:

בשבת:	ורצה והתליצנו ביום השבת הזה:
בר"ח:	וזכרנו לטובה ביום ראש החדש הזה:
בר"ה:	וזכרנו לטובה ביום הזכרון הזה:
ביו"ט:	ושמחנו ביום חג (פלוגי) הזה:

פי אתה יהוה טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל

על מונות: על היין:	על הפירות: על הפרות: ברוך:	על היין: פרי הגפן: ברוך:	על מונות: על המקה: ברוך:
על המקה: ברוך:	אתה יהוה על הארץ ועל פרי הגפן:	אתה יהוה על הארץ ועל פרי הגפן:	אתה יהוה על הארץ ועל פרי הגפן:
על המקה: ברוך:	הפרות: **):	הגפן: **):	המקה: ברוך:

שבע ברכות

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. שהפל ברא לכבודו:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. יוצר האדם:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר יצר את האדם בצלמו. בצלם דמות תבניתו. והתקין לו ממנו בנים

עדי עד: ברוך אתה יהוה יוצר האדם:

שוש תשיש ותגל העקרה. בקבוץ בניה לתוכה בשמחה במהרה: ברוך אתה יהוה משמח ציון בבניה:

שמים תשמח רעים האהובים. בשמחה יצירך בגן עדן מקדם: ברוך אתה יהוה משמח חתן וכלה:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר ברא ששון ושמחה. חתן וכלה. גילה רנה. דיצה וסדרה. אהבה ואהבה. ושלום ורעות. מהרה יהוה אלהינו ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים. קול ששון וקול שמחה. קול חתן וקול כלה. קול מצהלות חתנים מחפתם ונערים ממשחה נגינתם: ברוך אתה יהוה משמח חתן עם הכלה:

כשמברך השבע ברכות אחר ברכת המזון מברך כאן בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. בורא פרי הגפן:

קפו

שבע ברכות — פירשת שופטים תשנ"ד

בברכת חתנים אנו מצרכים, בא"י אמ"ה יולר האדם (כחצות ח.).

ורקדקו המפרשים מה ראו על ככה לקבוע ברכה והודאה על יצירת האדם, צעת הנישואין דוקא, וציותר קשה היאך שייך לדרך על יצירת האדם, הרי כבר נמנו וגמרו דטוב לו לאדם שלא נברא משנברא (עירובין יג.).

ומה נבא אל הביאור נקדים לפי כמה פסוקים צפרשמינו (שופטים פ"ב ה' ו').
כח' ודברו השוטרים אל העם לאמור, מי האיש אשר בנה בית חדש
ולא חנכו ילך וישב לצימו וכו', ומי האיש אשר נטע כרם וכו' ומי האיש אשר
ארס אשה וכו'.

ומזה למדו חז"ל (בטעם עד), למדה תורה ד"א שיבנה אדם בית תחילה, ויטע
כרם ואח"כ ישא אשה, אמנם הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ה ה"ל יא) כתב
בזה"ל דרך צעלי דעה שיקבע לו אדם מלאכה המפרנסת אותו תחילה, ואח"כ
יקנה בית דירה ואח"כ ישא אשה, שגא' מי האיש אשר נטע כרם וכו' בנה בית
וכו' ארס אשה וכו', ובכסף משנה (סו) מקשה, דהרי בקרא איפכא כתיב כנ"ל,
ו"צ שיטת הרמב"ם בזה ששינה מסדר הכתוב בקרא.

במו"ב יש להעיר שינוי הסדר בקרא פ' תבא בתוכה, כח' אשה תארס וכו'
בית תבנה וכו' כרם תטע וכו'.

ואפשר לפרש כל זה בדרך רמז ומוסר, בהכחז מורה נחיצה היורש ודרך האמת
בעצות השי"ת ודרכי מלחמת הילר.

בהקדם דברי החיד"א (פחת עינים) לפרש המשנה (אבות פ"א), על שלשה דברים
העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, והכוונה
ע"פ הפסוק (משלי כה) וצדיק יסוד עולם, כי אמרו חז"ל (קידושין מ"ה) עה"פ
(ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו וכי יש צדיק טוב וצדיק
שאינו טוב, אלא טוב לשמים וטוב לבריות זהו צדיק טוב, וחס"א על התורה
דלמלמוד גדול, ועל העבודה שהוא טוב לשמים, ועל גמ"ח דהרי טוב לבריות
ועל שלשה אלו העולם עומד עכ"ד.

ונראה להוסיף נוסף ע"פ דרכו, דצאמת חלק הטוב נתלקח לשלשה דהיינו טוב
לשמים וטוב לבריות וטוב לעצמו, בדרך שפי' המהרש"א על הגמ' (עירובין
ז"ה ע"ג) אמר ר' חילעי בג' דברים אדם ניכר בכוסו וצניסו, דר' חילעי
נקט הני ג' דברים ז"צ שמידותיו של אדם נתלקים לשלשה, וזהו הפי' בכוסו
שמיושב ביינו ה"ו טוב לעצמו, וצניסו שנושא ונותן בצאמונה והוא טוב לבריות,
ובכעסו שאינו כועס הו' טוב לשמים דכל הכועס כאילו עושה ע"ו ע"כ.

ומירות המבוארות לשבת

קפח

ועפ"י יתפרש המשנה צ"ח היטב, דעל אלו העולם עומד על המורה היינו טוב לשמים, כי נעסק המורה עשה נח"ר ליוצרו, ועל העבודה פי' המפורשים דקאי על עבודת המפילה דהיא במקום קרבות, וזה טוב לעצמו דמפילה הרי הוא בקשת נרכיו, ועל ידה ממשיך צרכה וטובה לנפשו, ועל גמילות חסדים היינו טוב לצריות.

והנה האדם במחילת שנותיו מתחיל בהדרגה עד שמגיע למדרגת דיק טוב בשלימות, וזה מתחלק בשלשה זמנים, הא' בימי טל ילדותו כאשר עדיין הוא פטור מכל המצוות, ואז צריכים להרגילו ולהרחיקו מדברים המזיקים לגופו ולנפשו, ולתנונו שלא לחלל ולהפסיד בין בגופו בין בממונו וזהו מדת טוב לעצמו.

והב' הן ימי בחרותו אחרי הכנסו לעול המצוות, דאז עיקר עבודתו היא עמל המורה ועבודת השי"ת צפור מרע ועשה טוב, ועליו לזכור את בוראו בימי בחרותו. וזהו מדת טוב לשמים, והג' היא אחר דפריס סודרא עליה רשיה וזכה לבנות ביתו בלדק, אז צריך להרגיל עצמו במדות ובעדות, שיהיה נוח וטוב לצריות לישא וליתן באמונה בחסד וביוסר.

במצא דעת שמתן יוצא לחופתו לבנות בית חדש, עליו להיות מושלם כבר בשלשה דברים אלו והחוט המושלם לא ינתק, ואז יוכל להיות סמוך וצמוד שיוכל להחגבר על יצרו משך ימי חייו, וגם כי יוקץ לא יסור מאחרי ה'.

ובזה ביארנו כוונת רב שמואל בר רב יוחנן, דהוה מרקד אהלם (מחצות יו), כי רצה לרמוז בזה דעתה השמחה שלימה, כיון שנשלם כל השלשה מדרגות והגיע לדרגת דיק טוב ולכן היה מרקד אהלם.

וזאת צריך לקבל על עצמו צעה נישואיו. בקבלה גמורה על כל ימי חייו, שזכל מעשיו ישים מתחבתו ויכוון דרכיו האם היא רצון ה' או ההפוך, ויעשה רק מה שהוא לרצון לפני אדון כל, הן בהנהגותו עם הבריות. והן בהנהגת הציט, יהיו עיניו ולבו תמיד שיצא מזה תכלית וקיום רצון ה', ואם זה רצון ה' וטוב לשמים, אז אף אם ע"י זה הוא חב לאחרים, שיטעו מזה שחבר לעצמו דרך החסידות והפרישות, לא ימנע את עצמו מפני זה כי העיקר שיצא ידי שמים.

וזה נלמד מקידושי אשה דבזה שמקדש אשה הרי הוא חב לאחרים, כנודע קושיות הנודע ביהודה (אשכנזי קמא סד), בענין אב שקידש בנו קטן, דלמה יועיל כאן זכייה הלא זה דומה לתופס לבע"ה במקום שחב לאחרים, וכתוב (גניץ יא): אפי' עשאו שליט, והרי כאן כל זמן שהיא פנויה היא מותרת לכל אדם וכל אחד יכול לקחתה, ועמה שזה מקדשה לצורך הקטן הוא נועל דלת צפני כל אדם ששז

קפמ

אין יכולים לך לקדשה עיי"ש. והרמו מזה דכיון שעושה מה שטוב לשמים ורלון ה', לא איכפת לן אם חב לאחרים וזה כלל גדול לכל אורחות חיי האדם.

ובר"ז ציאר הנועם מגדים (חלל), עה"פ כי חזנה בית חדש היינו כשחזנה בית חדש לעבודה ה', ועשיית מעקה מלשון צרה ועקבה, היינו שזעזודתך את ה' הנך גורם זער ומועקה לאחרים, בכל זאת לא חשים דמים צדיקך מל' שחיקה, שלא תדום מחורה ועבודה, ואז יפול הנפול ממנו שהקצ"ה יפיל ויסיר כל המניעות הקמים נגדו המונעים ומפריעים אותו ממעשיו עבדה"ק.

ועתה נחנה ראש ונשובה לדברי המהרש"א, שע"י ג' מדות אלו דכוסו ויכסו וכעסו האדם ניכר, דאז הוא טוב לעצמו ולצרכיו ולשמים, וע"ז רומז ג"כ בית כרס ואשה, דבית רומז על הנהגתו עם בני הבית ועם הצרכים, וכרס היינו נטיעות יקצי יין הרומז על מדריגת טוב לעצמו שמושג ציינו, ואשה היינו המורה ועבודה כפי"ש רש"י (משלי ח) דאשת חיל וכו' קאי על המורה.

ורחנה בנמ" ד"א זוטא (פ"ה), מוצא גירסא אחרת מהגמ' דעירובין וזה לשון הצריחא שם, בשלשה דברים חלמידי חכמים ניכרים, בכיסו בכוסו כעסו, הרי דמקדים כיסו לכוסו וכעסו, וגראה דקדר עבודה זו שייך בחלמידי חכמים ועובדי ה', שאללם תחילה ועיקר היא שיהיה טוב לצרכיו, ושלא יאל על ידם זער ועגמ"ז לשום צריה, ואח"כ דואגים לטובת עצמם כדל"י בגמ' (נדה י"ו ע"א), וצחמ" שם צד"ה שורפן חסיד, בשם הערוך ששריפת איפורן מוקח לאדם, ולכן הוא חסיד שמחמיר לשורפו אע"ג שמויקו על ידי זה ולכן אמר שם שצוה ח"ח ניכרים, כיון שמקדימים טובת הוולח לטובת עצמם, אמנם הגמ' צערוצין מיירי באנשים רגילים והמון העם, ואללם הקדר הוא בהדרגה, כוסו כיסו כעסו כקדר מהלך שנות חיי האדם.

וברדך זה נראה לפרש כוונת הרמב"ם, שהפך מסדר הכתוב בקרא כקו' הכס"מ עיי"ש, דבקרא מיירי מהיואלים למלחמת מלואה, שהיו כשרים וצדיקים כי מי שעצירות צידו חוזר. וע"כ נקט קדר זה, בית ואח"כ כרס ואשה, כי דרך הצדיקים השלימים לטובת אחרים המכונה בית, לטובת עצמם המכונה כרס.

והרמב"ם כתב דרך צעלי דעה, היינו קדר רגיל להאיש החפץ להתנהג בדרך הישר והרצוי, יתחיל בדרך זה בהדרגה להשלים נפשו תחילה בטובת עצמו ואח"כ טובת הצרכים ואח"כ יהיה טוב לשמים.

אמנם בקדר המוכחה כפי תבא, שמייקסר על דרכם הנלווה אז העונש לפי חומר העון, והחמור חמור קודם, וע"כ תחילה בא העונש על שהוא

זמירות המבוארות לשבת

קצ

רע לשמים, ואח"כ על רעמו לצריות ואח"כ רעת עצמו, וע"כ אמר אשה חארה
בית חבנה כרם חטע וכו'.

ועפ"י י' יחזאר היטיב הפסוקים, כי תנא למלחמה דרמוזו על מלחמת היצר כדאי
בספיה"ק חובות הלצות (שער יחוד המעשה פ"ה) שהמלחמה הכי גדולה היא
מלחמת היצר וחיליו, ולכן עומד הכהן ומורה להם הדרך, לדעת טרם לאתם
לערוך מלחמה וקרב נגד היצר. עליהם להיות מושלם בשלשה דברים אלו דבית
כרם ואשה, הרמוז על מדות אלו כנ"ל ואז יוכלו להיות בטוחים שיצליחו במלחמתם,
ולא נפקד ממנו איש לדבר עבירה, אבל מי האיש שעדיין לא חיקן עצמו במדות
אלו, ילך וישב לביתו היינו שישוב מיד בחשונה, פן ימות במלחמה היינו כי אם
שלש אלה לא יעשה לחקן דרכיו, אז עלול ליפול בפח יוקשים במהמורות היצר
והיה כי יחטא ואשם, ואיש אחר יתנבטו שח"ו יטערך להחגגל ולשוב שנית לזה
העולם לחקן עוותתו כמש"פ הזרע קודש עיי"ש.

ואת העולה מן המדובר, שנעת שחקן יוצא מחופתו והולך לננות בית חדש, אז
האשה נקנית בשלשה דרכים אלו, ועליו להיות מושלם בזה ואז נקרא דייק
טוב.

והנה הסוד' שם (שיריון י"ג) הקשו, היאך אמרו נוח לו שלא נברא הא אחר
חו"ל (ע"י ה.) בואו ונחזיק טובה לאבותינו שאלמלא חטאו לא היינו בעולם,
ומשמע דגוה שנברא וממך דהני מילי בדיק דאז אשריו ואשרי דורו ונוח לו
שנברא ע"כ.

ועפ"י כל זה אחי שפיר מה שחקנו חו"ל לדרך צברכת חנונים צרכה על יצירת
האדם, כי עמה אחרי הנישואין דכבר וכה לדרגת דייק טוב, ובדיק הרי
טוב לו שנברא ואשריו וטוב לו וע"כ הפעם נודה את ה' על היצירה.

ובזה ביארנו הפסוק (משלי יח), מנא אשה מנא טוב ויפק רזון מה', דבעת שמנא
אשה אז כבר עליו להיות במדרגת מנא טוב, וייטב בעיני ה' וימנא מן
ושכל טוב גם בעיני אדם, ועי"ז ויפק רזון מה', שבה נשלם רזון ה' ותכלית
הצריחה.

יעזור השי"ת שנוכח כולנו יחד לחקן נפשינו, צפרט בשלשה מדות אלו שהם
יחוד כל המהוה"ק, וצפרט עמה בחודש אלול שהיא זמן תשובה לכל,
ואמרתיו בדרך רמז, דבית כרם אשה, עולה בגימטריא "אלול תשרי", להורות
שז' ירחין אלו מסוגל ומוכשר לחקן ג' מדות אלו, וכן איתא בשלח"ק (מחשבי
שופטים) עה"פ (תהילים ט) משכז אנוש עד דכא, "דכא" ר"ת דירה כרם אשה עיי"ש
שמבאר ע"פ דרכו, ולדברינו הכוונה, שעתה הזמן גרמא להחפור ולפשפש בג'
מדות אלו המרומזות בבית כרם ואשה.

קצא

ויח"ד שנוכה לשון בתשובה שלימה, ונכתב ונחתם בספרן של צדיקים גמורים לחיים טובים ולשלום, ויזכו החתן עם הכלה לבנות בית נאמן בישראל עם ג' עמודים שהעולם עומד עליהם שהם חורה עבודה גמ"ת, ונוכה לראות אללם הרבה נחת דקדושה והצית הזה יהיה בנין עדי עד על דרך המורה והחסידות משולבים, ויזכו לראות בנים ובני עוסקים במורה ובמנוחות.

ובל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחרבות ירושלים, ע"כ יהי רצון שיבנה כל המרבות ויבנה ביתו כבמחילה, ומחויבה עינינו במהרה בשוב ה' את שיבת ציון ובישועתן של ישראל בביאת גואל לדק במהרה בימינו אמן.

קצא

ויד"ר שזוכה לשבז בתשובה שלימה, ונכתב ונחתם בספרן של צדיקים גמורים
לחיים טובים ולשלום, ויזכו החתן עם הכלה לבנות בית נאמן בישראל
עם ג' עמודים שהעולם עומד עליהם שהם חורה עבודה גמ"ח, וזוכה לראות
אללם הרבה נחת דקדושה והצית הזה יהיה בנין עדי עד על דרך החורה
והמסידות משולצים, ויזכו לראות בנים וצני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

ובל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחרבות ירושלים, ע"כ יהי רצון שיבנה
כל המרבות ויצנה ביתו כבתחילה, ומחזינה עינינו צמחיה בשבז ה' את
שיבת ציון וציועמן של ישראל צביאח גואל נדק צמחיה צימינו אמן.

